BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015

JABATAN PERANGKAAN
JABATAN PERANCANGAN DAN KEMAJUAN EKONOMI (JPKE)
JABATAN PERDANA MENTERI
NEGARA BRUNEI DARUSSALAM

DEPARTMENT OF STATISTICS
DEPARTMENT OF ECONOMIC PLANNING AND DEVELOPMENT (DEPD)
PRIME MINISTER'S OFFICE
BRUNEI DARUSSALAM

Perpustakaan Dewan Bahasa dan Pustaka Brunei
Cataloguing-in-publication

BRUNEI Darussalam statistical yearbook 2015.--Bandar Seri Begawan :
Department of Statistics, Deparment of Economic Planning and Development
Prime Minister's Office, 2016.
p. cm.
ISBN 978-99917-72-07-03 (Kulit Lembut)
1. Brunei--Statistics

315.955 BRU (DDC 23)

KATA PENGANTAR

Buku Perangkaan Tahunan Negara Brunei Darussalam (BDSYB) adalah buku terbitan tahunan Jabatan Perangkaan di Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi (JPKE), Jabatan Perdana Menteri. Tujuan utama penerbitan ini adalah untuk menyebarluaskan perangkaan rasmi yang terkini mengenai ciri-ciri am demografi, sosial dan ekonomi Negara Brunei Darussalam bagi kegunaan perancang, penggubal dasar, penyelidik, akademia dan orang ramai. BDSYB 2015 adalah keluaran edisi ketiga puluh sembilan dalam siri yang sama.

BDSYB 2015 ini memuatkan data terbaru dari Kajian Tenaga Kerja 2014. Perangkaan Akaun Negara, khususnya anggaran Keluaran Dalam Negeri Kasar pula telah disemak semula menggunakan tahun asas baru 2010, manakala perangkaan Imbangan Pembayaran, Perdagangan Barangan Antarabangsa dan Pelaburan Langsung Asing dikemaskinikan hasil dari penambahbaikan sumber data dan metodologi penyusunan. Di samping itu, beberapa tambahan jadual baru dari Kementerian dan Jabatan yang berkenaan juga dimuatkan dalam edisi ini.

Saya sukacita merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih kepada Kementerian-Kementerian dan Jabatan-Jabatan Kerajaan yang terlibat dan lain-lain pihak atas kerjasama dan bantuan yang berterusan dalam membekalkan perangkaan yang berkaitan. JPKE melalui Jabatan Perangkaan akan terus memperbaiki penerbitan ini dari masa kesemasa selaras dengan peningkatan permintaan dan perkembangan perangkaan semasa. Ulasan dan cadangan bagi memperbaiki lagi kandungan dan spesifikasi jadual dalam terbitan ini adalah dialu-alukan.

HAJI ABD AMIN BIN HAJI HASHIM
Pemangku Ketua Pengarah
Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi
Jabatan Perdana Menteri
Negara Brunei Darussalam

FOREWORD

Brunei Darussalam Statistical Yearbook (BDSYB) is an annual publication of Department of Statistics, Department of Economic Planning and Development (JPKE), Prime Minister's Office. Its main aim is to disseminate up-to-date official statistics on the general demographic, social and economic characteristics of Brunei Darussalam for the use of planners, policy makers, researchers, academician and the general public. BDSYB 2015 is the thirty ninth edition in the same series.

This BDSYB 2015 presents the latest data from the Labour Force Survey 2014. The National Accounts statistics, particularly estimates of the Gross Domestic Product have been revised using the new base year 2010; while statistics on Balance of Payments, International Merchandise Trade and Foreign Direct Investment have been updated as a result of improvement in the data sources and compilation methodology. Several additional tables from the relevant Ministries and Departments are also included in this edition.

I would like to record my sincere thanks and appreciation to all relevant Government Ministries and Departments and others for their continuous assistance and support in providing the relevant statistics. JPKE through the Department of Statistics will continue to improve this publication from time to time in line with the increasing demand and current statistical development. Comments and suggestions for further improvement on the contents and tabulation specifications in the publication are most welcome.

HAJI ABD AMIN BIN HAJI HASHIM
Acting Director General
Department of Economic Planning and Development
Prime Minister's Office
Brunei Darussalam

ISI KANDUNGAN
CONTENTS

NEGARA BRUNEI DARUSSALAM: PENGENALAN
BRUNEI DARUSSALAM: AN INTRODUCTION

PENUNJUK PERANGKAAN
STATISTICAL INDICATORS

SEKSYEN 1 PENDUDUK DAN PERANGKAAN VITAL
SECTION 1 POPULATION AND VITAL STATISTICS

Nota Keterangan 2 - 5
Explanatory Notes

1.1 Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun 2001 - 2015 6
Mid-Year Population Estimate 2001 - 2015

1.2 Jumlah Penduduk mengikut Kumpulan Bangsa dan Daerah 2001 - 2015 7
Total Population by Racial Groups and Districts 2001 - 2015

1.3 Penduduk mengikut Daerah, Kepadatan Penduduk dan Nisbah Jantina, 2015 8 - 9
Population by District, Population Density and Sex Ratio, 2015

1.4 Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun 10
Mid-Year Population Estimate

1.5 Penduduk mengikut Bangsa dan Tahun Banci 11
Population by Race and Year of Censuses

1.6 Penduduk mengikut Bangsa dan Jantina 12
Population by Race and Sex

1.7 Penduduk mengikut Taraf Penduduk 13
Population by Residential Status

1.8 Penduduk mengikut Daerah dan Jantina 14
Population by District and Sex

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015
BDSYB 2015

1.9 Penduduk mengikut Kumpulan Umur dan Jantina 15 - 16
Population by Age Group and Sex

1.10 Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun mengikut Daerah, Bangsa dan Jantina, 2015 17
Mid-Year Population Estimate by District, Race and Sex, 2015

1.11 Kelahiran Hidup dan Kematian Berdaftar, Kadar-Kadar Kelahiran dan Kematian 18 - 19
Registered Live Births and Deaths, Birth and Death Rates

1.12 Kelahiran Hidup Berdaftar mengikut Daerah 20
Registered Live Births by District

1.13 Kelahiran Hidup yang Didaftarkan mengikut Tahun, Jantina dan Bangsa Bapa 21
Registered Live Births by Year, Sex and Race of Father

1.14 Kelahiran Hidup yang Didaftarkan mengikut Susunan Kelahiran Hidup dan Tahun 22
Registered Live Birth by Live Order and Year

1.15 Kematian Berdaftar mengikut Daerah 23
Registered Deaths by District

1.16 Kematian Berdaftar mengikut Kumpulan Umur dan Jantina, 2015 24
Registered Deaths by Age Group and Sex, 2015

1.17 Perkahwinan mengikut Jenis Perkahwinan dan Daerah 25
Marriages by Type of Marriage and District

1.18 Perkahwinan Penduduk Islam mengikut Kumpulan Umur bagi Pengantin Perempuan dan Lelaki, 2015 26
Muslim Marriages by Age Group of Brides and Grooms, 2015

1.19 Perceraian Penduduk Islam mengikut Tempoh Perkahwinan 27
Muslim Divorces by Duration of Marriage

1.20 Perceraian Penduduk Islam mengikut Daerah 28
Muslim Divorces by District

1.21 Perceraian Penduduk Islam mengikut Kumpulan Umur dan Jantina, 2015 29
Muslim Divorces by Age Group and Sex, 2015

SEKSYEN 2 TENAGA KERJA
SECTION 2 LABOUR FORCE

Nota Keterangan 31 - 32
Explanatory Notes

2.1 Tenaga Kerja Umur 15 Tahun dan Ke atas Hasil dari Kajian dan Banci 33
Labour Force Aged 15 Years and Above from Survey and Census Results

2.2 Tenaga Kerja mengikut Kumpulan Umur bagi Banci dan Kajian 34 - 35
Labour Force by Age Group for Census and Survey

2.3 Kadar Penyertaan Tenaga Kerja mengikut Umur bagi Banci dan Kajian 1991, 2001 2011 dan 2014 36
Labour Force Participation Rates by Age Group for 1991, 2001, 2011 and 2014 Censuses and Surveys

2.4 Tenaga Kerja Umur 18 hingga 59 Tahun bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 37
Labour Force Age 18 to 59 for Labour Force 2014

2.5 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Taraf Penduduk bagi Banci 2014 38 - 41
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Residential Status for 2014 Census

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Banci 2014 42 - 48
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for 2014 Census

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Banci 2014 49 - 54
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for 2014 Census

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Banci 2014 55 - 66
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for 2014 Census

2.9 Pekerja Kerajaan mengikut Bahagian 67
Government Employees by Division

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.10 Pendaftaran di Pusat Pekerjaan 68
Registration at Employment Centre

SEKSYEN 3 PERANGKAAN AKAUN NEGARA
SECTION 3 NATIONAL ACCOUNTS STATISTICS

Nota Keterangan 69 - 75
Explanatory Notes

3.1 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Sektor Minyak dan Gas, Sektor Bukan Minyak dan Gas dan Pendekatan Pendapatan 76 - 77
Gross Domestic Product by Oil and Gas Sector, Non-Oil and Gas Sector and Income Approach

3.2 Keluaran Dalam Negeri Kasar Per Kapita 78
Gross Domestic Product Per Capita

3.3 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa 79 - 80
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Current Prices

3.4 Peratus Agihan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa 81 - 82
Gross Domestic Product Per Cent Distribution by Kind of Economic Activity at Current Prices

3.5 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 83 - 84
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

3.6 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 85 - 86
Gross Domestic Product Growth Rates by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

3.7 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Semasa 87
Gross Domestic Product by Type of Expenditure at Current Prices

3.8 Peratus Agihan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Semasa 88
Gross Domestic Product Per Cent Distribution by Type of Expenditure at Current Prices

3.9 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Tetap 2010 89
Gross Domestic Product by Type of Expenditure at Constant 2010 Prices

3.10 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Tetap 2010 90
Gross Domestic Product Growth Rates by Type of Expenditure at Constant 2010 Prices

3.11 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa 91 - 92
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Current Prices

3.12 Peratus Agihan Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa 93 - 94
Gross Valued Added at Basic Prices Per Cent Distribution by Kind of Economic Activity at Current Prices

3.13 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 95 - 96
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

3.14 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 97 - 98
Gross Domestic Product Growth Rates by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

SEKSYEN 4 HARGA
SECTION 4 PRICES

Nota Keterangan 99 -102
Explanatory Notes

4.1 Indeks Harga Pengguna, 2011 - 2015 103
Consumer Price Index, 2011 - 2015

4.2 Peratusan Perubahan Tahunan pada Indeks Harga Pengguna, 2011 - 2015 104
Annual Percentage Change in Consumer Price Index, 2011 - 2015

4.3 Indeks Harga Pengguna Barangan mengikut Ketahanan dan Perkhidmatan 105
Consumer Price Index of Goods According to Durability and Services

4.4 Peratusan Perubahan Tahunan Indeks Harga Pengguna Barangan mengikut Ketahanan dan Perkhidmatan 106
Annual Percentage Change in Consumer Price Index of Goods According to Durability and Services

4.5 Harga Runcit Purata bagi Barangan Makanan Terpilih 107 - 108
Average Retail Price of Selected Food Items

4.6 Harga Runcit Purata bagi Barangan Terpilih bagi Barangan Bukan Makanan 109
Average Retail Price of Selected Non-Food Items

4.7 Harga Runcit Purata bagi Barangan Bersubsidi dan di bawah Kawalan Harga 110
Average Retail Price of Subsidised Items and under Price Control

SEKSYEN 5 IMBANGAN PEMBAYARAN
SECTION 5 BALANCE OF PAYMENTS

Nota Keterangan 111 - 112
Explanatory Notes

5.1 Imbangan Pembayaran, 2011 - 2015 113 - 114
Balance of Payments, 2011 - 2015

5.2 Transaksi Perkhidmatan, 2011 - 2015 115
Services Transaction, 2011 - 2015

5.3 Akaun Kewangan, 2011 - 2015 116 - 119
Financial Account, 2011 - 2015

SEKSYEN 6 PERANGKAAN PERDAGANGAN BARANGAN ANTARABANGSA
SECTION 6 INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE STATISTICS

Nota Keterangan 120 - 123
Explanatory Notes

Penjenisan Barang Dagangan 124
Classification of Trade Commodities

6.1 Import, Eksport dan Imbangan Perdagangan 125
Import, Export and Balance of Trade

6.2 Kadar Pertumbuhan Import, Eksport dan Imbangan Perdagangan 126
Growth Rates of Import, Export and Balance of Trade

6.3 Jumlah Import mengikut Seksyen Barangan 127 - 128
Total Import by Commodity Section

6.4 Jumlah Eksport mengikut Seksyen Barangan 129 - 130
Total Export by Commodity Section

6.5 Nilai Import Terpilih 131 - 132
Value of Selected Import

6.6 Nilai Eksport Terpilih 133
Value of Selected Export

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan, 2015 134 - 139
Import by Country of Origin and Commodity Section, 2015

6.8 Eksport mengikut Negara Destinasi dan Seksyen Barangan, 2015 140 - 143
Export by Country of Destination and Commodity Section, 2015

6.9 Import mengikut Negara Asal 144 - 145
Import by Country of Origin

6.10 Eksport mengikut Negara Destinasi 146 - 147
Export by Country of Destination

6.11 Nilai Eksport Utama mengikut Negara Destinasi, 2015 148
Value of Major Export by Country of Destination , 2015

6.12 Jumlah Peratus Import Negara Brunei Darussalam mengikut Seksyen Barangan 149
Total Percentage of Brunei Darussalam Import by Commodity Section

6.13 Jumlah Peratus Eksport Negara Brunei Darussalam mengikut Seksyen Barangan 150
Total Percentage of Brunei Darussalam Export by Commodity Section

SEKSYEN 7 PELABURAN LANGSUNG ASING
SECTION 7 FOREIGN DIRECT INVESTMENT

Nota Keterangan 151 - 152
Explanatory Notes

7.1 Penyertaan Pelaburan di Negara Brunei Darussalam 153
Investment Participation in Brunei Darussalam

7.2 Pelaburan Langsung Asing mengikut Komponen 154
Foreign Direct Investment by Components

7.3 Pelaburan Langsung Asing mengikut Negara Asal 155
Foreign Direct Investment by Country of Origin

7.4 Pelaburan Langsung Asing mengikut Aktiviti Ekonomi 156
Foreign Direct Investment by Economic Activity

7.5 Pelaburan Langsung Asing mengikut Aktiviti Ekonomi dan Negara Asal, 2015 157
Foreign Direct Investment by Economic Activity and Country of Origin, 2015

SEKSYEN 8 KEWANGAN KERAJAAN
SECTION 8 GOVERNMENT FINANCE

Nota Keterangan 158 - 159
Explanatory Notes

8.1 Kewangan Kerajaan 160
Government Finance

8.2 Hasil Kerajaan 161
Government Revenue

8.3 Perbelanjaan Kerajaan 162
Government Expenditure

8.4 Perbelanjaan Pembangunan Kerajaan (RKN 10) 163
Government Development Expenditure (NDP 10)

8.5 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Kementerian 164
Government Expenditure by Ministry

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan 165 - 172
Government Expenditure by Department

8.7 Jenis Cukai dan Duti Dikutip 173 - 174
Type of Taxes and Duties Collected

SEKSYEN 9 PERKHIDMATAN KEWANGAN
SECTION 9 FINANCIAL SERVICES

Nota Keterangan 175 - 176
Explanatory Notes

9.1 Matawang dalam Edaran 177
Currency in Circulation

9.2 Aset Bank 178
Assets of Bank

9.3 Tanggungan Bank 179
Bank Liabilities

9.4 Bekalan Wang dan Wang Kuasi 180
Money Supply and Quasi Money

9.5 Kadar Pertukaran 181 - 182
Exchange Rates

SEKSYEN 10 UGAMA
SECTION 10 RELIGION

Nota Keterangan 184 - 185
Explanatory Notes

10.1 Penduduk mengikut Ugama dan Jantina 186
Population by Religion and Sex

10.2 Bilangan Masjid, Surau dan Balai Ibadat mengikut Daerah 187
Number of Mosques, Surau and Worship Hall by District

10.3 Bilangan Saudara Baru yang Memeluk Islam (Muallaf) 188
Number of New Muslim Converts

10.4 Pungutan Zakat 189
Collection of Zakat

10.5 Pengagihan Zakat 190
Distribution of Zakat

10.6 Pendaftaran Jemaah Haji mengikut Daerah dan Jantina 191
Registration of Pilgrims by District and Sex

10.7 Jemaah yang Pertama Kali dan yang Pernah Menunaikan Fardhu Haji mengikut Jantina 192
The Inaugural and Piligrims Who Had Performed Haj Pilgrimage by Sex

SEKSYEN 11 PENDIDIKAN
SECTION 11 EDUCATION

Nota Keterangan 193 - 195
Explanatory Notes

11.1 Bilangan Sekolah, Guru dan Penuntut mengikut Sektor dan Daerah 196 - 197
Number of Schools, Teachers and Students by Sector and District

11.2 Bilangan Sekolah mengikut Sektor dan Peringkat Pendidikan 198
Number of Schools by Sector and Level of Education

11.3 Jumlah Guru mengikut Peringkat Pendidikan 199
Total Number of Teachers by Level of Education

11.4 Bilangan Guru di Sektor Kerajaan mengikut Peringkat Pendidikan 200
Number of Teachers in Government Sector by Level of Education

11.5 Bilangan Guru di Sektor Swasta mengikut Peringkat Pendidikan 201
Number of Teachers in Private Sector by Level of Education

11.6 Bilangan Guru mengikut Sektor dan Taraf Penduduk 202
Number of Teachers by Sector and Residential Status

11.7 Jumlah Penuntut mengikut Peringkat Pendidikan 203
Total Number of Students by Level of Education

11.8 Bilangan Penuntut di Sektor Kerajaan mengikut Peringkat Pendidikan 204
Number of Students in Government Sector by Level of Education

11.9 Bilangan Penuntut di Sektor Swasta mengikut Peringkat Pendidikan 205
Number of Students in Private Sector by Level of Education

11.10 Pendaftaran Penuntut mengikut Peringkat, Umur dan Jantina 206 - 207
Student Enrolment by Level, Age and Sex

11.11 Bilangan Sekolah Ugama, Guru dan Penuntut mengikut Daerah 208
Number of Religious Schools, Teachers and Students by District

11.12 Bilangan Penuntut Sekolah Ugama mengikut Kelas dan Jantina 209
Number of Students in Religious School by Class and Sex

11.13 Bilangan Penuntut mengikut Peringkat, Pengambilan Baru, Pendaftaran, Graduan dan Jantina 210 - 212
Number of Students by Level, New Intake, Enrolment, Graduates and Sex

11.14 Pengambilan Baru Peringkat Teknikal dan Vokasional 213- 214
New Intake at Technical and Vocational Level

11.15 Pendaftaran Penuntut Peringkat Teknikal dan Vokasional 215 - 216
Student Enrolment at Technical and Vocational Level

11.16 Graduan Peringkat Teknikal dan Vokasional 217 - 218
Technical and Vocational Graduates

11.17 Pengambilan Baru Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor 219 - 220
New Intake at Tertiary Level by Sector

11.18 Pendaftaran Penuntut Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor 221- 222
Enrolment at Tertiary Level by Sector

11.19 Graduan Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor 223 - 224
Graduates at Tertiary Level by Sector

11.20 Penganugerahan Biasiswa 225 - 228
Scholarship Awarded

11.21 Perbelanjaan Berulang Kerajaan mengenai Pendidikan 229
Government Recurrent Expenditure on Education

11.22 Bilangan Calon Menduduki dan Lulus Peperiksaan-Peperiksaan Awam, 2015 230
Number of Candidates Sitting and Passing Public Examinations, 2015

11.23 Kadar Celik Huruf bagi Penduduk Berumur 9 Tahun dan Ke atas mengikut Bahasa 231
Literacy Rate of the Population Aged 9 and Above by Language

11.24 Celik Huruf bagi Penduduk Berumur 9 Tahun dan Ke atas mengikut Bangsa dan Jantina 232
Literacy of the Population Aged 9 and Above by Race and Sex

11.25 Jumlah Buku yang Terdapat di Dewan Bahasa dan Pustaka 233
Volume of Books Available at the Language and Literature Bureau

11.26 Keahlian, Pengguna dan Pinjaman Buku Perpustakaan di Dewan Bahasa dan Pustaka 234
Library Memberships, Users and Book Lending at the Language and Literature Bureau

SEKSYEN 12 KESIHATAN
SECTION 12 HEALTH

Nota Keterangan 235 - 236
Explanatory Notes

12.1 Bilangan Hospital, Pusat Kesihatan dan Klinik Kesihatan 237
Number of Hospital, Health Centre and Health Clinic

12.2 Bilangan Kakitangan Perubatan 238 - 239
Number of Medical Personnel

12.3 Bilangan Kakitangan Profesional Kesihatan Bersekutu bagi Tahun 2015 240 - 241
Number of Allied Health Professionals for the Year 2015

12.4 Perkhidmatan Hospital mengikut Aktiviti dan Prestasi Indeks bagi Tahun 2015 242
Hospital Services by Activity and Performance Indices for the Year 2015

12.5 Bilangan Pesakit yang Menerima Rawatan di Luar Negeri mengikut Jenis Rawatan dan Negeri 243 - 244
Number of Patients Receiving Treatment Abroad by Types of Treatment and Country

12.6 Kematian mengikut Punca Utama 245 - 246
Death by Major Causes

12.7 Jadual Jangka Hayat mengikut Jantina 247
Abridged Life Table by Sex

12.8 Sepuluh Penyebab Utama Kematian mengikut Jantina bagi Tahun 2015 248 - 249
Ten Leading Causes of Deaths by Sex for the Year 2015

SEKSYEN 13 PERUMAHAN
SECTION 13 HOUSING

Nota Keterangan 250
Explanatory Notes

13.1 Bilangan Unit Perumahan Didiami mengikut Jenis dan Daerah Banci 1991, 2001 dan 2011 251 - 252
Number of Occupied Housing Units by Type and Census District 1991, 2001 and 2011

13.2 Agihan Unit Perumahan Didiami mengikut Hakmilik, Daerah Banci dan Stratum 1991, 2001 dan 2011 253 - 254
Distribution of Occupied Housing Units by Ownership, Census District and Stratum 1991, 2001 and 2011

SEKSYEN 14 KESELAMATAN DAN KESELAMATAN AWAM
SECTION 14 SECURITY AND PUBLIC SAFETY

Nota Keterangan 255 - 256
Explanatory Notes

14.1 Kemalangan Jalan Raya 257
Road Accidents

14.2 Perangkaan Jenayah, 2015 258 - 259
Crime Statistics, 2015

14.3 Jumlah Kebakaran mengikut Daerah 260
Fire Occurances by Districts

14.4 Jumlah Kebakaran mengikut Kes 261
Fire Breakout by Types

SEKSYEN 15 ALAM SEKITAR
SECTION 15 ENVIRONMENT

Nota Keterangan 262
Explanatory Notes

15.1 Jumlah Hujan Turun di Stesen-Stesen Pertanian 263
Total Rainfall in Agricultural Stations

15.2 Suhu, Kelembapan Relatif, Hujan Turun dan Sinaran Matahari Dicatatkan di Lapangan Terbang Antarabangsa Brunei 264
Temperature, Relative Humidity, Rainfall and Sunshine Recorded at the Brunei International Airport

SEKSYEN 16 KESELAMATAN SOSIAL
SECTION 16 SOCIAL SECURITY

Nota Keterangan 265 - 266
Explanatory Notes

16.1 Tabung Amanah Pekerja 267
Employees Trust Fund

16.2 Jumlah Penerima Pencen Umur Tua mengikut Daerah 268
Persons Receiving Old Age Pensions by District

SEKSYEN 17 PERNIAGAAN SEKTOR SWASTA
SECTION 17 PRIVATE SECTOR BUSINESSES

Nota Keterangan 270 - 271
Explanatory Notes

17.1 Syarikat / Perusahaan yang Baru Berdaftar dan Dibubarkan 272
Newly Registered and Dissolve Companies / Enterprises

17.2 Statistik Utama mengikut Saiz Perusahaan dan Sektor Utama, 2010 273 - 274
Key Statistics by Business Size and Main Sector, 2010

17.3 Bilangan Perusahaan, Pekerja dan Statistik Utama mengikut Sektor, 2010 275 - 278
Number of Enterprises, Employees and Key Statistics by Sector, 2010

17.4 Bilangan Lesen Perniagaan yang Dikeluarkan bagi Bangunan / Kawasan Milik Swasta 279
Number of Licences Issued for Building / Private Areas

17.5 Jumlah Lesen Perniagaan Baru dan Dibaharui yang Dikeluarkan 280
Total Number of New and Renewed Licences Issued

17.6 Bilangan Permohonan Paten, Reka Bentuk Perindustrian dan Cap Dagang 281
Number of Patent, Industrial Designs and Trademark Applications

17.7 Bilangan Paten, Reka Bentuk Perindustrian dan Cap Dagang mengikut Residen yang Dibenarkan 282
Number of Granted Patent, Industrial Designs and Trademark Applications by Residents

SEKSYEN 18 PERTANIAN, PERHUTANAN DAN PERIKANAN
SECTION 18 AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERY

Nota Keterangan 283 - 288
Explanatory Notes

18.1 Kawasan Ditanami dan Pengeluaran Tanaman Utama 289
Area Under Cultivation and Production of Main Crops

18.2 Pengeluaran Ternakan Tempatan - Bilangan Ternakan / Telur dan Penyembelihan Ternakan 290
Local Livestock Production - Number of Livestock / Eggs and Slaughtered

18.3 Ternakan Import - Bilangan Ternakan / Telur dan Penyembelihan Ternakan 291
Import Livestock - Number of Livestock / Eggs and Animal Slaughtered

18.4 Pengeluaran Balak dan Keluaran-Keluaran Hutan Lain 292
Production of Timber and Other Forestry Products

18.5 Pengeluaran Perikanan - Industri Tangkapan, Akuakultur dan Pemerosesan 293
Production of Fishery - Capture, Aquaculture and Processing Industry

18.6 Ikan Segar dan Makanan Laut Tempatan Dipasarkan di Negara Brunei Darussalam 294
Local Fresh Fish and Seafood Marketed in Brunei Darussalam

18.7 Ikan Segar dan Makanan Laut Import Dipasarkan di Negara Brunei Darussalam 295
Imported Fresh Fish and Seafood Marketed in Brunei Darussalam

18.8 Nilai dan Kuantiti Ikan Dipasarkan, 2015 296
Value and Quantity of Fish Marketed, 2015

18.9 Perkakas Menangkap Ikan Berlesen 297
Licensed Fishing Gears

18.10 Pengeluaran Padi Tempatan mengikut Musim, Keluasan Bertanam dan Purata Hasil 298 - 299
Local Paddy Production by Season, Planted Area and Average Yield

18.11 Hasil Keseluruhan Beras mengikut Musim dan Daerah, 2015 300
Overall Yield of Rice by Season and District, 2015

SEKSYEN 19 PERLOMBONGAN
SECTION 19 MINING

Nota Keterangan 301- 302
Explanatory Notes

19.1 Pengeluaran Produk-Produk Petroleum 303
Production of Petroleum Products

19.2 Pengeluaran Minyak, Eksport dan Kewajaran Harga Purata 304
Oil Production, Export and Weighted Average Price

19.3 Pengeluaran Gas, Eksport LNG dan Kewajaran Harga Purata 305
Gas Production, LNG Export and Weighted Average Price

19.4 Penggunaan Domestik Minyak dan Gas 306
Domestic Consumption of Oil and Gas

SEKSYEN 20 LOGISTIK
SECTION 20 LOGISTICS

Nota Keterangan 307
Explanatory Notes

20.1 Mel dan Muatan 308
Mail and Freight

20.2 Pemunggahan dan Pengisian Kargo Pengangkutan Laut mengikut Negara Asal atau Destinasi 309
Seaborne Cargo Discharged and Loaded by Country of Origin or Destination

20.3 Perkhidmatan Pos 310
Postal Services

SEKSYEN 21 ELEKTRIK DAN AIR
SECTION 21 ELECTRICITY AND WATER

Nota Keterangan 312 - 313
Explanatory Notes

21.1 Pengeluaran Elektrik 314
Production of Electricity

21.2 Penggunaan Elektrik 315
Consumption of Electricity

21.3 Pengeluaran dan Penggunaan Air 316
Water Production and Consumption

SEKSYEN 22 PENGANGKUTAN DAN PERHUBUNGAN
SECTION 22 TRANSPORT AND COMMUNICATION

Nota Keterangan 317 - 318
Explanatory Notes

22.1 Panjang Jalan Raya 319
Length of Road

22.2 Bilangan Kenderaan Bukan Kerajaan yang Baru Berdaftar 320
Number of Newly Registered Non-Government Vehicle

22.3 Bilangan Kenderaan Kerajaan yang Baru Berdaftar 321
Number of Newly Registered Government Vehicle

22.4 Bilangan Kenderaan Bukan Kerajaan Berdaftar dan Dilesenkan 322
Number of Registered Non-Government Vehicle and Licensed

22.5 Bilangan Kenderaan Kerajaan Berdaftar dan Dilesenkan 323
Number of Registered Government Vehicle and Licensed

22.6 Perjalanan Pesawat dan Penumpang 324
Aircraft Movement and Passenger

22.7 Kapal / Bot Berlesen 325
Vessels / Boats Licensed

22.8 Telekomunikasi 326 - 327
Telecommunication

22.9 Orang Keluar dan Masuk Negara Brunei Darussalam 328
Persons Entering and Leaving Brunei Darussalam

22.10 Ketibaan dan Bertolak melalui Udara, Laut dan Darat 329
Arrivals and Departure by Air, Sea and Land

22.11 Ketibaan Pelancong mengikut Negara Asal 330 - 331
Tourists Arrivals by Country Residence

22.12 Ketibaan mengikut Kerakyatan dan Tujuan Melawat, 2015 332 - 335
Arrivals by Nationality and Purpose of Visit, 2015

TATATANDA / *NOTATIONS*

-	Kosong / *Nil*
...	Tidak Dapat Diperolehi / *Not Available*
0	Di bawah Unit / *Below Unit*
( )	Nilai Negatif / *Negative Value*
B.B / *D.W*	Berat Bersih / *Dressed Weight*
Bil. / *No.*	Bilangan / *Number*
BND	Ringgit Brunei Darussalam / *Brunei Darussalam Dollars*
Btg / *Pcs*	Batang / *Pieces*
(e)	Anggaran / *Estimate*
f.o.b	*Free On Board*
gm	Gram / *Gramme*
KWh	*Kilo Watt Hour*
HA	Hektar / *Hectare*
KBOE	Persamaan Ribu Tong Minyak / *Thousand Barrel of Oil Equivalent*
kg	Kilogram / *Kilogramme*
MMBtu	Juta British terma unit / *Million British thermal unit*
MW	*Mega Watt*
(p)	Sementara / *Provisional*
(r)	Semakan Semula / *Revised*
TM / *MT*	Tan Metrik / *Metric Tonne*
USD	Dollar U.S. / *U.S. Dollar*

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

UNIT PENGUKURAN / *UNIT OF MEASUREMENT*

1 tan metrik / *metric tonne*	=	0.9842 long tan / *long tonne*
1 kilogram / *kilogramme*	=	2.2046 paun / *pound*
1 kilometer / *kilometre*	=	0.6214 batu / *mile*
1 liter / *litre*	=	0.2200 gelen imperial / *imperial gallon*
1 hektar / *hectare*	=	2.4710 ekar / *acres*
1 meter padu / *cubic metre*	=	35.3147 kaki padu / *cubic feet*
	=	220 gelen imperial / *imperial gallon*
1 millimeter / *millimetre*	=	0.0394 inci / *inch*

Jumlah di dalam sebahagian jadual-jadual mungkin tidak selaras kerana angka digenapkan
Total inside the tables may not tally due to rounding

PERTANYAAN :

Jabatan Perangkaan
Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi
Jabatan Perdana Menteri

Tel = 673 2233344
Faks = 673 2230236
E-mel = info.statistics@jpke.gov.bn
Laman Web = http://www.depd.gov.bn

ENQUIRIES :

Department of Statistics
Department of Economic Planning and Development
Prime Minister's Office

Tel = 673 2233344
Fax = 673 2230236
E-mail = info.statistics@jpke.gov.bn
Website = http://www.depd.gov.bn

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

NEGARA BRUNEI DARUSSALAM: PENGENALAN

Negara Brunei Darussalam terletak di barat laut Pulau Borneo, di antara garis-garis bujur timur 114° 04' dan 11° 23' dan garis-garis lintang utara 4° 00' dan 5° 05'. Keluasannya ialah 5,765 km persegi dan mempunyai pesisir pantai sepanjang kira-kira 168 km menghadap Laut Cina Selatan. Laut Cina Selatan menjadi sempadan di utara dan bahagian-bahagian lain bersempadankan Sarawak (sebuah negeri dalam Malaysia) yang membahagikan Negara Brunei Darussalam kepada dua bahagian, iaitu di bahagian timur ialah Daerah Temburong dan di bahagian barat terdiri dari Daerah-Daerah Brunei-Muara, Tutong dan Belait.

Bandar Seri Begawan adalah ibu negeri bagi Negara Brunei Darussalam dengan keluasannya kira-kira 100.36 km persegi dan penduduk seramai lebih kurang 393 ribu orang (Banci Penduduk dan Perumahan 2011) termasuk Kampong Ayer. Letaknya ialah di Daerah Brunei Muara. Bandar-bandar kecil ialah Pekan Muara, terletak di Daerah Brunei Muara, Pekan Seria di Daerah Belait, Pekan Tutong di Daerah Tutong dan Pekan Bangar di Daerah Temburong.

Dalam terbitan ini Bangsa Melayu ditafsirkan sebagai Melayu Brunei, Melayu dari Singapura dan Malaysia. Mengikut Akta Kebangsaan Brunei 1961, Melayu Brunei secara rasmi terdiri dari puak asli Melayu, iaitu Brunei, Tutong, Belait, Kedayan, Dusun, Bisaya dan Murut. Bangsa Melayu adalah kumpulan bangsa yang terbesar, diikuti oleh Bangsa Cina dan lain-lain bangsa. Bahasa Melayu adalah bahasa rasmi negara dan Bahasa Inggeris adalah juga digunakan secara meluas.

Negara Brunei Darussalam telah mencapai kemerdekaan sepenuhnya pada 1 Januari 1984 dengan mengamalkan sistem kerajaan berkementerian. Struktur Kementerian terkini terdiri dari Jabatan Perdana Menteri, Kementerian Pertahanan, Kementerian Kewangan, Kementerian Hal Ehwal Luar Negeri dan Perdagangan, Kementerian Pendidikan, Kementerian Hal Ehwal Ugama, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan, Kementerian Perhubungan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Kementerian Kesihatan, Kementerian Pembangunan dan Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan.

Negara Brunei Darussalam adalah ahli kepada beberapa organisasi serantau dan antarabangsa seperti ASEAN, APEC, Commonwealth, GP 77, IMF, OIC, ILO, UNESCO, UNESCAP, UNSD, WTO dan ADB.

BRUNEI DARUSSALAM: AN INTRODUCTION

Brunei Darussalam is situated on the north west of the Island of Borneo, between east longitude 114° 04' and 11° 23' and north latitudes of 4° 00' and 5° 05'. It has a total land area of 5,765 sq. km with a coast line of about 168 km along the South China Sea. It is bounded by the South China Sea in the north and all other sides are bounded by the Malaysian State of Sarawak which divides Brunei Darussalam into two parts i.e. the eastern part which is the Temburong district and the western part which consists of Brunei Muara, Tutong and Belait districts.

Bandar Seri Begawan is the capital of Brunei Darussalam with an area of about 100.36 sq. km. and a population of about 393 thousand (2011 Population and Housing Census) including Kampong Ayer (Water Village). It is located in the Brunei/Muara District. Other smaller towns are Pekan Muara located in the Brunei Muara District, Pekan Seria located in the Belait District, Pekan Tutong located in the Tutong District and Pekan Bangar located in the Temburong District.

In this publication Malays consist of Brunei Malays, Malays from Singapore and Malays from Malaysia. As applied in the Brunei Nationality Act 1961, Malay comprises of Brunei Malays, Belait, Tutong, Dusuns, Bisayas, Muruts and Kedayans. Malay is the largest ethnic group, followed by Chinese and Other Races. In Brunei Darussalam, Malay or Bahasa Melayu is the official language and English is also widely used.

Brunei Darussalam resumed its international responsibilities as a fully independent and sovereign nation on 1st January 1984 and adopted the Ministerial System of Government. The Ministerial structure of Brunei Darussalam consists of Prime Minister's Office, Ministry of Defence, Ministry of Finance, Ministry of Foreign Affairs & Trade, Ministry of Education, Ministry of Religious Affairs, Ministry of Primary Resources and Tourism, Ministry of Communications, Ministry of Home Affairs, Ministry of Health, Ministry of Development and Ministry of Culture,Youth and Sports.

Brunei Darussalam is a member of several regional and international organizations such as ASEAN, APEC, Commonwealth, GP 77, IMF, OIC, ILO, UNESCO, UNESCAP, UNSD, WTO and ADB.

BDSYB 2015 STATISTICAL DASHBOARD

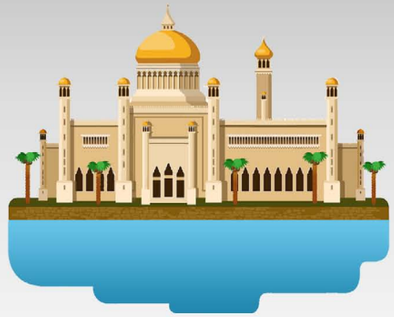

EAST LONGITUTDE 114° 04'
NORTH LATITUDE OF 4° 00' AND 5° 05'
SOUTH EAST ASIA

BRUNEI DARUSSALAM

RELIGION : ISLAM
LAND AREA : 5,765 SQ. KM

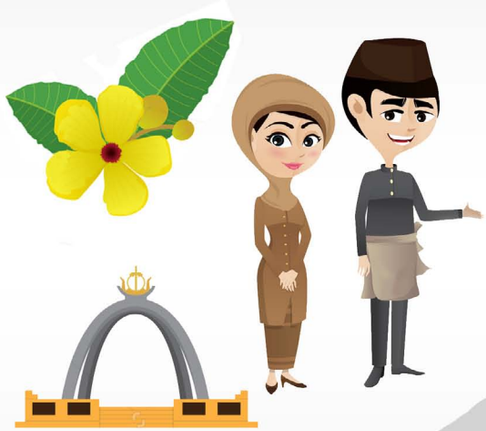

POPULATION 2015

417,200

MALE : 216,600
FEMALE : 200,600

LABOUR FORCE SURVEY 2014

TOTAL LABOUR FORCE : 203,651
MALE : 115,732
FEMALE : 87,919

EMPLOYED : 189,573
MALE : 108,531
FEMALE : 81,041

UNEMPLOYED : 14,078
MALE : 7,201
FEMALE : 6,877

LABOUR FORCE PARTICIPATION RATE
65.6%

UNEMPLOYMENT RATE 6.9%

GDP PER CAPITA 2015 :

BND 42,612.7

INFLATION RATE 2015

(0.4)

INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE STATISTICS 2015

TOTAL TRADE : **BND 13.2 billion**
IMPORT : **BND 4.4 billion**
EXPORT : **BND 8.8 billion**

BALANCE OF TRADE : **BND 4.3 billion**

MAJOR EXPORT :

OIL AND GAS

AVERAGE CRUDE OIL PRODUCTION FOR 2015

126.8

Thousand Barrel / Day

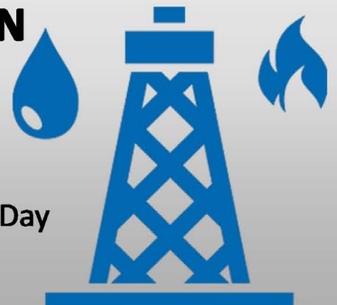

GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CONSTANT PRICES (BND MILLION) 2015

BND 18.6 billion

GROSS DOMESTIC PRODUCT GROWTH RATE BY KIND OF ECONOMIC ACTIVITIES AT CONSTANT PRICES 2015

AGRICULTURE FORESTRY AND FISHERY
6.4% ▲

INDUSTRIAL SECTOR
(0.0)% ▼

SERVICES
(1.2)% ▼

ANNUAL GDP GROWTH RATE 2015 (0.4)% ▼

GROSS DOMESTIC PRODUCT AT CURRENT PRICES (BND MILLION) 2015

BND 17.8 billion

GROSS DOMESTIC PRODUCT GROWTH RATE BY KIND OF ECONOMIC ACTIVITIES AT CURRENT PRICES 2015

AGRICULTURE FORESTRY AND FISHERY
1.1%

INDUSTRIAL SECTOR
60.2%

SERVICES
38.7%

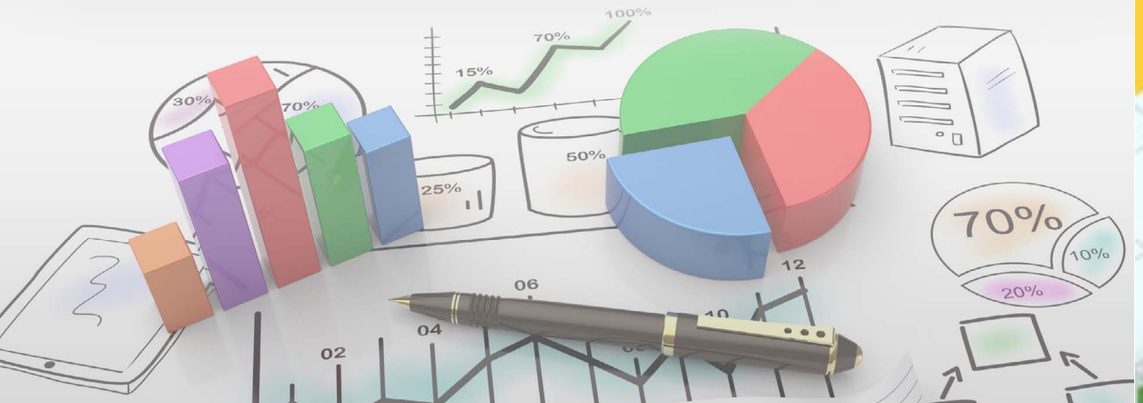

PENDUDUK DAN PERANGKAAN VITAL

POPULATION AND VITAL STATISTICS

SEKSYEN 1 **PENDUDUK DAN PERANGKAAN VITAL**
SECTION 1 ***POPULATION AND VITAL STATISTICS***

Nota Keterangan

1 PENDUDUK

Anggaran jumlah penduduk Negara Brunei Darussalam dalam pertengahan tahun 2015 ialah seramai 417,200 orang yang terdiri dari 216,600 orang lelaki dan 200,600 orang perempuan. Kumpulan bangsa terbesar ialah Melayu yang terdiri dari 275,200 orang, diikuti oleh Cina 42,100 orang dan Lain-Lain Bangsa 99,900 orang. Daripada jumlah penduduk, 98,500 orang adalah di bawah umur 15 tahun dan 17,800 orang berumur 65 tahun ke atas.

Kadar pertumbuhan tahunan ialah 1.3 peratus. Daerah Brunei Muara mempunyai jumlah penduduk yang terbesar seramai 299,800 orang, diikuti dengan Daerah Belait 64,100 orang, Daerah Tutong 44,400 orang dan Daerah Temburong seramai 8,900 orang.

Kumpulan Bangsa mempunyai 3 kategori iaitu Melayu, Cina dan Lain-lain bangsa.

Bagaimanapun bagi data Banci Penduduk dan Perumahan 2011, Bangsa Melayu ditafsirkan sebagai puak asli Melayu Brunei sahaja iaitu secara rasmi terdiri dari puak Brunei, Tutong, Belait, Kedayan, Dusun, Bisaya, dan Murut mengikut Akta Kebangsaan Brunei 1961.

Bangsa Cina merujuk kepada semua orang yang termasuk di dalam kumpulan kaum Cina. Manakala lain-lain Bangsa adalah terdiri daripada lain-lain penduduk yang tidak termasuk seperti kategori yang dinyatakan di atas.

Kadar Pertumbuhan Purata Tahunan

$r = \ln(P_n/P_o)/n$ yang mana
r ialah kadar pertumbuhan tahunan purata
n ialah bilangan tahun yang tepat di antara P_o dan P_n
P_o ialah penduduk pada tahun asal
P_n ialah penduduk pada tahun kemudiannya

Kepadatan Penduduk

Kepadatan penduduk merujuk kepada kepadatan ramai orang setiap satu kilometer sebagai nisbah bilangan penduduk dalam sesebuah kawasan geografi tertentu dengan keluasan kilometer persegi di kawasan yang sama.

Nisbah Jantina

Nisbah jantina ialah nisbah bilangan lelaki bagi setiap 1,000 orang perempuan.

Taraf Penduduk

Taraf penduduk ialah taraf orang berkenaan yang berhubungkait dengan undang-undang imigresen negara ini. Kategori taraf penduduk ialah :

i) Rakyat Brunei, iaitu pemegang kad pengenalan kuning Negara Brunei Darussalam;
ii) Penduduk tetap, iaitu pemegang kad pengenalan ungu Negara Brunei Darussalam;
iii) Penduduk sementara, iaitu pemegang kad pengenalan hijau Negara Brunei Darussalam; dan
iv) Lain-lain

Kategori 'Lain-lain' termasuk saudara-mara atau rakan-rakan yang mengunjungi isi rumah semasa tempoh banci.

Kadar Pertambahan Semulajadi

$$\text{Kadar Pertambahan Semula Jadi} = \frac{\text{(Bilangan Kelahiran hidup - Bilangan Kematian) dalam tahun } t}{\text{Penduduk pertengahan tahun dalam tahun } t} \times 1{,}000$$

Kadar Kelahiran

$$\text{Kadar Kelahiran} = \frac{\text{Bilangan Kelahiran hidup dalam tahun } t}{\text{Penduduk pertengahan tahun dalam tahun } t} \times 1{,}000$$

Kadar Kematian

$$\text{Kadar Kematian} = \frac{\text{Bilangan Kematian dalam tahun } t}{\text{Penduduk pertengahan tahun dalam tahun } t} \times 1{,}000$$

Kadar Mortaliti Anak Damit

$$\text{Kadar Mortaliti Anak Damit} = \frac{\text{Bilangan Kematian umur kurang daripada 1 tahun dalam tahun } t}{\text{Bilangan Kelahiran hidup dalam tahun } t} \times 1{,}000$$

Perkahwinan di Luar Brunei

Perkahwinan di luar Brunei merujuk kepada perkahwinan yang didaftarkan semula di Negara Brunei Darussalam di bawah perkahwinan Adat dan lain-lain.

Perkahwinan Sivil

Perkahwinan Sivil tidak termasuk perkahwinan Cina (Bab 126) dan perkahwinan Puak Asli (Bab 124).

Explanatory Note

1 POPULATION

Brunei Darussalam's mid-year population estimate in 2015 was 417,200 persons comprising of 216,600 males and 200,600 females. The largest race group is Malay comprising of 275,200 persons, followed by Chinese 42,100 persons and Other Races 99,900 persons. Of the total population 98,500 persons were below the age of 15 years and 17,800 persons age 65 years and above.

The annual rate of increase was 1.3 per cent. Brunei Muara District has the largest population of 299,800 persons, followed by Belait District 64,100 persons, Tutong District 44,400 persons and Temburong District has the smallest population of about 8,900 persons.

***Race Group** is divided into 3 main categories namely Malay, Chinese and Other Race.*

However for Population and Housing Census 2011 data, Malays comprised of persons officially belonging to one of the following indigenous groups of the Malay race, namely Brunei, Tutong, Belait, Kedayan, Dusun, Bisaya and Murut as applied in the Brunei Nationality Act, 1961.

Chinese refers to all persons who belong to the Chinese ethnic group, while Other Race consists of the rest of the population not included in the Malay and Chinese group.

Average Annual Growth Rate

$r = \ln(P^n/P^o)/n$ where
r is the average annual rate of growth
n is the exact number of years between P^o *and* P^n
P^o *is the population at the initial year*
P^n *is the population at the later year*

Population Density

Population Density refers to the density of persons per square kilometer. It is the ratio of the population of a given geographic area to the number of square kilometres of the same area.

Gender Ratio

Gender Ratio refers to number of males per 1,000 females.

Residential Status

Residential Status is the status of the person in relation to the immigration laws of the country. The categories of residential status are :

i) Brunei citizen, i.e. holder of Brunei Darussalam yellow identity card;
ii) Permanent resident, i.e. holder of Brunei Darussalam purple identity card;
iii) Temporary resident, i.e. holder of Brunei Darussalam green identity card; and
iv) Others

The category 'Others' included relatives or friends who visited the household during the census period.

Rate of Natural Increase

$$\text{Rate of Natural Increase} = \frac{\text{(No. of live births – No. of deaths) in year t}}{\text{Mid-year population in year t}} \times 1{,}000$$

Birth Rate

$$\text{Birth Rate} = \frac{\text{No. of live births in year t}}{\text{Mid-year population in year t}} \times 1{,}000$$

Death Rate

$$\text{Death Rate} = \frac{\text{No. of deaths in year t}}{\text{Mid-year population in year t}} \times 1{,}000$$

Infant Mortality Rate

$$\text{Infant Mortality Rate} = \frac{\text{No. of deaths under 1 year of age in year t}}{\text{No. of live births in year t}} \times 1{,}000$$

Marriages Outside Brunei

Marriages outside Brunei refer to marriages re-registered in Bunei Darussalam under Customary marriages and others.

Civil Marriages

Civil marriages exclude Chinese marriages (Cap 126) and Indigenous Marriages (Cap 124).

1.1 Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun 2001 - 2015
Mid-Year Population Estimate 2001 - 2015

Tahun *Year*	Penduduk *Population*			Kepadatan Penduduk *Population Density* (Orang bagi Setiap Kilometer Persegi) *(Persons Per Square Kilometre)*			Nisbah Jantina *Sex Ratio* (Lelaki bagi Setiap 1,000 Perempuan) *(Males Per 1,000 Females)*
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	
2001	**332,844**	168,974	163,870	**58**	29	28	1,031
2002	**340,100**	174,000	166,100	**59**	30	29	1,048
2003	**346,400**	178,900	167,500	**60**	31	29	1,068
2004	**352,300**	181,900	170,400	**61**	32	30	1,067
2005	**358,500**	185,100	173,400	**62**	32	30	1,067
2006	**364,500**	188,200	176,300	**63**	33	31	1,067
2007	**370,000**	191,100	178,900	**64**	33	31	1,068
2008	**375,000**	193,700	181,300	**65**	34	31	1,068
2009	**380,100**	196,300	183,800	**66**	34	32	1,068
2010	**386,800**	199,800	187,000	**67**	35	32	1,068
2011	**393,372**	203,144	190,228	**68**	35	33	1,068
2012	**399,800**	206,700	193,100	**69**	36	33	1,070
2013	**406,200**	210,300	195,900	**70**	36	34	1,074
2014	**411,900**	213,500	198,400	**71**	37	34	1,076
2015	**417,200**	216,600	200,600	**72**	38	35	1,080

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : (1) Tahun 2001 dan 2011 adalah Tahun Banci
Note : Year 2001 and 2011 are Census Years
(2) Tahun 2002 hingga 2010 adalah anggaran semakan berasaskan data terakhir Banci Penduduk dan Perumahan 2011
Year 2002 to 2010 are revised estimates based on final data of the Population and Housing Census 2011

1.2 Jumlah Penduduk mengikut Kumpulan Bangsa dan Daerah 2001 - 2015
Total Population by Racial Groups and Districts 2001 - 2015

Tahun *Year*	Jumlah *Total*	Kumpulan Bangsa *Race Group*			Daerah *Districts*			
		Melayu *Malay*	Cina *Chinese*	Lain-lain *Others*	Brunei Muara	Belait	Tutong	Temburong
2001	**332,844**	222,101	37,056	73,687	230,030	55,602	38,649	8,563
2002	**340,100**	223,700	35,000	81,400	242,000	52,500	37,900	7,700
2003	**346,400**	227,800	35,700	82,900	246,500	53,500	38,600	7,800
2004	**352,300**	231,700	36,300	84,300	250,700	54,400	39,300	7,900
2005	**358,500**	235,700	36,900	85,900	255,000	55,400	40,000	8,100
2006	**364,500**	239,600	37,600	87,300	259,400	56,300	40,600	8,200
2007	**370,000**	243,300	38,100	88,600	263,400	57,100	41,200	8,300
2008	**375,000**	246,400	38,600	90,000	266,900	57,900	41,800	8,400
2009	**380,100**	249,700	39,200	91,200	270,400	58,700	42,400	8,600
2010	**386,800**	254,100	39,900	92,800	275,300	59,700	43,100	8,700
2011	**393,372**	258,446	40,534	94,392	279,924	60,744	43,852	8,852
2012	**399,800**	262,800	41,000	96,000	285,300	61,500	44,100	8,900
2013	**406,200**	267,200	41,600	97,400	290,500	62,500	44,300	8,900
2014	**411,900**	271,100	41,900	98,900	295,300	63,400	44,300	8,900
2015	**417,200**	275,200	42,100	99,900	299,800	64,100	44,400	8,900

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : (1) Tahun 2001 dan 2011 adalah Tahun Banci
Note : Year 2001 and 2011 are Census Year
(2) Tahun 2002 hingga 2010 adalah anggaran semakan berasaskan data terakhir Banci Penduduk dan Perumahan 2011
Year 2002 to 2010 are revised estimates based on final data of the Population and Housing Census 2011

1.3 Penduduk mengikut Daerah, Kepadatan Penduduk dan Nisbah Jantina, 2015
Population by District, Population Density and Sex Ratio, 2015

Huraian *Description*	Unit *Unit*	Jumlah *Total*	Daerah *District*			
			Brunei Muara	Belait	Tutong	Temburong
Kawasan *Area*	Kilometer Persegi *Square Kilometres*	**5,765**	571	2,724	1,166	1,304
Jumlah Penduduk ***Total Population***	Orang *Persons*	**417,200**	299,800	64,100	44,400	8,900
Kepadatan Penduduk ***Population Density***	Orang Bagi Setiap Kilometer Persegi *Person Per Square Kilometre*	**72**	525	24	38	7

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

1.3 Penduduk mengikut Daerah, Kepadatan Penduduk dan Nisbah Jantina, 2015 (Sambungan)
Population by District, Population Density and Sex Ratio, 2015 (Continued)

Huraian *Description*	Unit *Unit*	Jumlah *Total*	Daerah *District*			
			Brunei Muara	Belait	Tutong	Temburong
Mengikut Jantina: ***By Sex:***		216,600	154,700	34,300	23,000	4,600
Lelaki *Male*		**200,600**	145,100	29,800	21,400	4,300
Perempuan *Female*						
Mengikut Bangsa: ***By Race:***						
Melayu *Malay*		**275,200**	203,700	31,600	34,400	5,500
Cina *Chinese*		**42,100**	28,000	11,300	2,500	300
Lain-lain *Others*		**99,900**	68,100	21,200	7,500	3,100
Nisbah Jantina ***Sex Ratio***	Lelaki bagi setiap 1,000 Perempuan *Male per 1,000 Female*	**1,080**	1,066	1,151	1,075	1,070

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

1.4 Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun
Mid-Year Population Estimate

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Penduduk ***Population***					
Lelaki *Male*	203,144	206,700	210,300	213,500	216,600
Perempuan *Female*	190,228	193,100	195,900	198,400	200,600
Jumlah ***Total***	**393,372**	**399,800**	**406,200**	**411,900**	**417,200**
Kadar Kenaikan Peratus Tahunan					
Average Annual Rate of Increase					
Lelaki *Male*	1.7	1.8	1.7	1.5	1.5
Perempuan *Female*	1.7	1.5	1.5	1.3	1.1
Jumlah ***Total***	**1.7**	**1.6**	**1.6**	**1.4**	**1.3**
Kepadatan Penduduk (Orang bagi setiap kilometer persegi)					
Population Density *(Persons per square kilometre)*					
Lelaki *Male*	35	36	36	37	38
Perempuan *Female*	33	33	34	34	35
Jumlah ***Total***	**68**	**69**	**70**	**71**	**72**
Nisbah Jantina (Lelaki bagi setiap 1,000 perempuan)	**1,068**	**1,070**	**1,074**	**1,076**	**1,080**
Sex Ratio *(Males per 1,000 females)*					

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

1.5 Penduduk mengikut Bangsa dan Tahun Banci
Population by Race and Year of Censuses

Tahun *Year*	1971	1981	1991	2001	2011
Bangsa ***Race***					
Melayu *Malay*	89,268	125,717	174,319	222,101	258,446
Puak Asli Lain *Other Indigenous*	8,552	15,175	15,665	...	...
Cina *Chinese*	31,925	39,461	40,621	37,056	40,534
Lain-lain *Others*	6,511	12,479	29,877	73,687	94,392
Jumlah ***Total***	**136,256**	**192,832**	**260,482**	**332,844**	**393,372**
Kadar Kenaikan Peratus Tahunan ***Average Annual Rate of Increase***					
Melayu *Malay*	3.4	3.2	3.2	2.4	1.5
Puak Asli Lain *Other Indigenous*	5.7	0.3	0.3	...	...
Cina *Chinese*	2.1	0.3	0.3	(0.9)	0.9
Lain-lain *Others*	6.5	8.7	8.7	4.8	2.5
Jumlah ***Total***	**3.5**	**3.0**	**3.0**	**2.5**	**1.7**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

Nota : (1) Dalam tahun 1971 dan 2011, Melayu mengandungi Melayu Brunei (Brunei, Belait, Tutong, Kedayan, Bisaya, Dusun dan Murut)
Note : In 1971 and 2011, Malays consisted of Brunei Malays (Brunei, Belait, Tutong, Kedayans, Bisaya, Dusuns and Muruts)
(2) Pada tahun 1981, 1991 dan 2001, Melayu mengandungi Melayu Brunei dan Melayu daripada lain-lain negeri
In 1981, 1991 and 2001, Malay consists of Brunei Malay and Malay of other countries
(3) Mulai 2001 Puak Asli Lain dimasukkan Lain-lain
Since 2001 Others included Other Indigenous
(4) Mulai 1971 Banci dikendalikan dalam bulan Ogos
Since 1971 Census was conducted in August

1.6 Penduduk mengikut Bangsa dan Jantina
Population by Race and Sex

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Jantina / *Sex*					
Lelaki / *Male*	203,144	206,700	210,300	213,500	216,600
Perempuan / *Female*	190,228	193,100	195,900	198,400	200,600
Jumlah / *Total*	**393,372**	**399,800**	**406,200**	**411,900**	**417,200**
Bangsa / *Race*					
Melayu / *Malay*					
Lelaki / *Male*	130,845	133,000	135,300	137,300	139,400
Perempuan / *Female*	127,601	129,800	131,900	133,800	135,800
Jumlah / *Total*	**258,446**	**262,800**	**267,200**	**271,100**	**275,200**
Cina / *Chinese*					
Lelaki / *Male*	20,548	20,900	21,200	21,400	21,500
Perempuan / *Female*	19,986	20,100	20,400	20,500	20,600
Jumlah / *Total*	**40,534**	**41,000**	**41,600**	**41,900**	**42,100**
Lain-Lain / *Others*					
Lelaki / *Male*	51,751	52,800	53,800	54,800	55,700
Perempuan / *Female*	42,641	43,200	43,600	44,100	44,200
Jumlah / *Total*	**94,392**	**96,000**	**97,400**	**98,900**	**99,900**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : (1) Tahun 2011 adalah Tahun Banci
Note : Year 2011 is a Census Year
(2) Tahun 2012 hingga 2015 adalah anggaran pertengahan tahun
Year 2012 until 2015 are mid-year estimates

1.7 Penduduk mengikut Taraf Penduduk
Population by Residential Status

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Taraf Penduduk / *Residential Status*					
Rakyat Brunei / *Brunei Citizens*					
Lelaki / *Male*	141,708	144,200	146,900	149,300	151,700
Perempuan / *Female*	139,952	142,300	144,900	147,200	149,600
Jumlah / *Total*	**281,660**	**286,500**	**291,800**	**296,500**	**301,300**
Penduduk Tetap / *Permanent Residents*					
Lelaki / *Male*	12,023	12,600	13,000	13,300	13,400
Perempuan / *Female*	13,769	14,600	15,100	15,600	15,700
Jumlah / *Total*	**25,792**	**27,200**	**28,100**	**28,900**	**29,100**
Penduduk Sementara dan Lain-lain / *Temporary Residents and Others*					
Lelaki / *Male*	49,413	49,900	50,400	50,900	51,500
Perempuan / *Female*	36,507	36,200	35,900	35,600	35,300
Jumlah / *Total*	**85,920**	**86,100**	**86,300**	**86,500**	**86,800**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : (1) Tahun 2011 adalah Tahun Banci
Note : Year 2011 is a Census Year
(2) Tahun 2012 hingga 2015 adalah anggaran pertengahan tahun
Year 2012 until 2015 are mid-year estimates

1.8 Penduduk mengikut Daerah dan Jantina
Population by District and Sex

Daerah *District*	2011	2012	2013	2014	2015
Brunei Muara					
Lelaki / *Male*	143,625	146,500	149,400	152,100	154,700
Perempuan / *Female*	136,299	138,800	141,100	143,200	145,100
Jumlah / *Total*	**279,924**	**285,300**	**290,500**	**295,300**	**299,800**
Belait					
Lelaki / *Male*	32,195	32,700	33,300	33,800	34,300
Perempuan / *Female*	28,549	28,800	29,200	29,600	29,800
Jumlah / *Total*	**60,744**	**61,500**	**62,500**	**63,400**	**64,100**
Tutong					
Lelaki / *Male*	22,723	22,900	23,000	23,000	23,000
Perempuan / *Female*	21,129	21,200	21,300	21,300	21,400
Jumlah / *Total*	**43,852**	**44,100**	**44,300**	**44,300**	**44,400**
Temburong					
Lelaki / *Male*	4,601	4,600	4,600	4,600	4,600
Perempuan / *Female*	4,251	4,300	4,300	4,300	4,300
Jumlah / *Total*	**8,852**	**8,900**	**8,900**	**8,900**	**8,900**
Jumlah Keseluruhan *Grand Total*	**393,372**	**399,800**	**406,200**	**411,900**	**417,200**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

1.9 Penduduk mengikut Kumpulan Umur dan Jantina
Population by Age Group and Sex

Kumpulan Umur *Age Group*	2012			2013		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
0 - 4	**31,100**	16,100	15,000	**32,000**	16,600	15,400
5 - 9	**33,000**	16,900	16,100	**31,900**	16,400	15,500
10 - 14	**35,500**	18,400	17,100	**35,600**	18,300	17,300
15 - 19	**35,000**	17,900	17,100	**35,100**	18,100	17,000
20 - 24	**37,400**	19,500	17,900	**36,400**	18,900	17,500
25 - 29	**39,300**	20,800	18,500	**39,700**	21,000	18,700
30 - 34	**37,800**	19,800	18,000	**38,300**	20,300	18,000
35 - 39	**34,100**	17,600	16,500	**34,700**	18,000	16,700
40 - 44	**31,200**	15,900	15,300	**32,000**	16,300	15,700
45 - 49	**25,400**	13,300	12,100	**26,300**	13,800	12,500
50 - 54	**20,800**	10,900	9,900	**22,200**	11,600	10,600
55 - 59	**15,000**	7,700	7,300	**16,100**	8,300	7,800
60 - 64	**9,500**	4,700	4,800	**10,400**	5,200	5,200
65 - 69	**5,300**	2,700	2,600	**5,700**	2,800	2,900
70 - 74	**4,400**	2,100	2,300	**4,600**	2,200	2,400
75 - 79	**2,600**	1,200	1,400	**2,600**	1,200	1,400
80 - 84	**1,400**	700	700	**1,600**	800	800
85 dan Ke atas *85 and Above*	**1,000**	500	500	**1,000**	500	500
Jumlah *Total*	**399,800**	**206,700**	**193,100**	**406,200**	**210,300**	**195,900**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

1.9 Penduduk mengikut Kumpulan Umur dan Jantina (Sambungan)
Population by Age Group and Sex (Continued)

Kumpulan Umur *Age Group*	2014			2015		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
0 - 4	**32,400**	16,700	15,700	**32,900**	17,100	15,800
5 - 9	**31,500**	16,300	15,200	**31,000**	16,100	14,900
10 - 14	**35,400**	18,200	17,200	**34,600**	17,800	16,800
15 - 19	**35,200**	18,200	17,000	**35,400**	18,300	17,100
20 - 24	**35,600**	18,400	17,200	**35,000**	18,200	16,800
25 - 29	**39,400**	20,900	18,500	**39,100**	20,700	18,400
30 - 34	**38,800**	20,700	18,100	**39,000**	20,900	18,100
35 - 39	**35,100**	18,300	16,800	**36,100**	19,000	17,100
40 - 44	**32,900**	16,900	16,000	**33,200**	17,000	16,200
45 - 49	**27,700**	14,400	13,300	**28,600**	14,800	13,800
50 - 54	**22,600**	11,900	10,700	**23,700**	12,500	11,200
55 - 59	**17,100**	8,800	8,300	**18,400**	9,500	8,900
60 - 64	**11,500**	5,800	5,700	**12,400**	6,300	6,100
65 - 69	**6,500**	3,200	3,300	**7,300**	3,500	3,800
70 - 74	**4,600**	2,200	2,400	**4,500**	2,200	2,300
75 - 79	**2,800**	1,300	1,500	**3,100**	1,400	1,700
80 - 84	**1,800**	800	1,000	**1,800**	800	1,000
85 dan Ke atas *85 and Above*	**1,000**	500	500	**1,100**	500	600
Jumlah *Total*	**411,900**	**213,500**	**198,400**	**417,200**	**216,600**	**200,600**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

1.10 Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun mengikut Daerah, Bangsa dan Jantina 2015
Mid-Year Population Estimate by District, Race and Sex 2015

Daerah *District*	Brunei Muara	Belait	Tutong	Temburong	Jumlah *Total*
Melayu	**203,700**	**31,600**	**34,400**	**5,500**	**275,200**
Malay					
Lelaki *Male*	102,800	16,300	17,500	2,800	**139,400**
Perempuan *Female*	100,900	15,300	16,900	2,700	**135,800**
Cina	**28,000**	**11,300**	**2,500**	**300**	**42,100**
Chinese					
Lelaki *Male*	14,200	5,800	1,300	200	**21,500**
Perempuan *Female*	13,800	5,500	1,200	100	**20,600**
Lain-lain	**68,100**	**21,200**	**7,500**	**3,100**	**99,900**
Others					
Lelaki *Male*	37,700	12,200	4,200	1,600	**55,700**
Perempuan *Female*	30,400	9,000	3,300	1,500	**44,200**
Jumlah *Total*	**299,800**	**64,100**	**44,400**	**8,900**	**417,200**
Lelaki *Male*	**154,700**	**34,300**	**23,000**	**4,600**	**216,600**
Perempuan *Female*	**145,100**	**29,800**	**21,400**	**4,300**	**200,600**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

1.11 Kelahiran Hidup dan Kematian Berdaftar, Kadar-Kadar Kelahiran dan Kematian
Registered Live Births and Deaths, Births and Death Rates

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kelahiran Berdaftar *Registered Live Births*	**6,724**	**6,909**	**6,680**	**6,891**	**6,699**
Kematian Berdaftar *Registered Deaths*					
Jumlah (Bilangan) *Total (Number)*	**1,235**	**1,216**	**1,398**	**1,470**	**1,547**
Anak Damit *Infant*	56	64	51	51	58
Kanak-kanak di bawah 5 Tahun *Children below 5 Years*	67	72	65	60	66
Kadar Kelahiran Kasar (Setiap 1,000 penduduk) ***Crude Birth Rate*** *(Per 1,000 population)*	17.1	17.3	16.4	16.7	16.1
Kadar Kematian Kasar (Setiap 1,000 penduduk) ***Crude Death Rate*** *(Per 1,000 population)*	3.1	3.0	3.4	3.6	3.7

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Kadar Kelahiran Kasar, Kadar Kematian Kasar dan Kadar Kenaikan Semulajadi adalah semakan berasaskan data terakhir Banci Penduduk dan Perumahan 2011
Note : Crude Birth Rate, Crude Death Rate and Natural Increase Rate are revised based on final data of the Population and Housing Census 2011

1.11 Kelahiran Hidup dan Kematian Berdaftar, Kadar-Kadar Kelahiran dan Kematian (Sambungan)
Registered Live Births and Deaths, Births and Death Rates (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kadar Mortaliti Anak Damit (Setiap 1,000 kelahiran) ***Infant Mortality Rate*** *(Per 1,000 live birth)*	8.3	9.3	7.6	7.4	8.7
Kadar Kematian Kanak-Kanak di bawah 5 Tahun (Setiap 1,000 kelahiran) ***Children below 5 Years Mortality Rate*** *(Per 1,000 live birth)*	10.0	10.4	9.7	8.7	9.9
Kadar Kenaikan Semulajadi (Setiap 1,000 penduduk) ***Natural Increase Rate*** *(Per 1,000 population)*	14.0	14.2	13.0	13.2	12.3

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Kadar Kelahiran Kasar, Kadar Kematian Kasar dan Kadar Kenaikan Semulajadi adalah semakan berasaskan data terakhir Banci Penduduk dan Perumahan 2011
Note : Crude Birth Rate, Crude Death Rate and Natural Increase Rate are revised based on final data of the Population and Housing Census 2011

1.12 Kelahiran Hidup Berdaftar mengikut Daerah
Registered Live Births by District

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Daerah *District*					
Brunei Muara	5,642	5,725	5,506	5,654	5,446
Belait	852	938	976	1,020	1,031
Tutong	203	203	173	191	197
Temburong	27	43	25	26	25
Jumlah *Total*	**6,724**	**6,909**	**6,680**	**6,891**	**6,699**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

1.13 Kelahiran Hidup yang Didaftarkan mengikut Tahun, Jantina dan Bangsa Bapa
Registered Live Births by Year, Sex and Race of Father

Bangsa Bapa *Race of Father*	**Jantina** *Sex*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Melayu *Malay*	Lelaki *Male*	2,464	2,633	2,529	2,596	2,566
	Perempuan *Female*	2,389	2,365	2,363	2,414	2,367
	Jumlah *Total*	**4,853**	**4,998**	**4,892**	**5,010**	**4,933**
Cina *Chinese*	Lelaki *Male*	245	235	238	232	239
	Perempuan *Female*	226	251	214	231	197
	Jumlah *Total*	**471**	**486**	**452**	**463**	**436**
Lain-Lain *Others*	Lelaki *Male*	426	446	414	516	470
	Perempuan *Female*	385	423	383	428	397
	Jumlah *Total*	**811**	**869**	**797**	**944**	**867**
Tidak Dinyatakan *Not Stated*	Lelaki *Male*	304	297	286	241	247
	Perempuan *Female*	285	259	253	233	216
	Jumlah *Total*	**589**	**556**	**539**	**474**	**463**
Keseluruhan *All*	**Lelaki** *Male*	**3,439**	**3,611**	**3,467**	**3,585**	**3,527**
	Perempuan *Female*	**3,285**	**3,298**	**3,213**	**3,306**	**3,177**
	Jumlah *Total*	**6,724**	**6,909**	**6,680**	**6,891**	**6,699**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

1.14 Kelahiran Hidup yang Didaftarkan mengikut Susunan Kelahiran Hidup dan Tahun

Registered Live Birth by Live Order and Year

Susunan Kelahiran *Live Birth Order*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Pertama / *First*	2,002	1,992	1,972	2,056	1,999
Kedua / *Second*	1,716	1,756	1,743	1,748	1,729
Ketiga / *Third*	1,149	1,314	1,181	1,285	1,208
Keempat / *Fourth*	808	776	763	783	774
Kelima / *Fifth*	449	468	455	443	473
Keenam / *Sixth*	253	264	256	270	262
Ketujuh / *Seventh*	142	164	159	155	123
Kelapan / *Eighth*	93	93	63	75	65
Kesembilan / *Ninth*	47	41	39	37	34
Kesepuluh dan Ke atas & Tidak Dinyatakan *Tenth and Above & Not Stated*	65	41	49	39	32
Jumlah ***Total***	**6,724**	**6,909**	**6,680**	**6,891**	**6,699**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

1.15 Kematian Berdaftar mengikut Daerah

Registered Deaths by District

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Daerah ***District***					
Brunei Muara	901	922	1,011	1,089	1,162
Belait	207	182	231	242	230
Tutong	99	91	126	118	126
Temburong	28	21	30	21	29
Jumlah ***Total***	**1,235**	**1,216**	**1,398**	**1,470**	**1,547**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

1.16 Kematian Berdaftar mengikut Kumpulan Umur dan Jantina 2015
Registered Deaths by Age Group and Sex 2015

Kumpulan Umur *Age Group*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
0 - 4	**66**	37	29
5 - 9	**8**	5	3
10 - 14	**9**	3	6
15 - 19	**8**	6	2
20 - 24	**17**	10	7
25 - 29	**35**	21	14
30 - 34	**36**	26	10
35 - 39	**42**	28	14
40 - 44	**74**	40	34
45 - 49	**100**	63	37
50 - 54	**95**	54	41
55 - 59	**138**	72	66
60 - 64	**137**	79	58
65 - 69	**144**	76	68
70 dan Ke atas *70 and Above*	**638**	310	328
Keseluruhan Umur ***All Ages***	**1,547**	**830**	**717**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

1.17 Perkahwinan mengikut Jenis Perkahwinan dan Daerah
Marriages by Type of Marriage and District

Jenis Perkahwinan *Type of Marriages*	2011	2012	2013	2014	2015
Islam ***Muslim***					
Brunei Muara	1,694	1,689	1,809	1,889	1,746
Belait	292	281	302	354	335
Tutong	318	286	281	323	272
Temburong	54	52	60	66	110
Di luar Brunei *Outside Brunei*	64	81	50	61	66
Jumlah ***Total***	**2,422**	**2,389**	**2,502**	**2,693**	**2,529**
Sivil ***Civil***					
Brunei Muara	143	133	89	93	106
Belait	46	51	40	45	28
Tutong	-	-	-	-	-
Temburong	-	-	-	-	-
Di luar Brunei *Outside Brunei*	-	-	-	-	-
Jumlah ***Total***	**189**	**184**	**129**	**138**	**134**
Adat dan Lain-Lain ***Customary and Others***					
Brunei Muara	3	2	7	6	8
Belait	17	11	16	20	7
Tutong	33	32	36	35	21
Temburong	21	10	14	19	14
Di luar Brunei *Outside Brunei*	41	43	37	81	37
Jumlah ***Total***	**115**	**98**	**110**	**161**	**87**
Jumlah Perkahwinan ***Total Marriages***	**2,726**	**2,671**	**2,741**	**2,992**	**2,750**

Sumber : Jabatan Kehakiman Negara, Jabatan Perdana Menteri
Source : State Judicial Department, Prime Minister's Office

1.18 Perkahwinan Penduduk Islam mengikut Kumpulan Umur bagi Pengantin Perempuan dan Lelaki 2015
Muslim Marriages by Age Group of Brides and Grooms 2015

Kumpulan Umur *Age Group*	**Orang** *Persons*	**Pengantin Perempuan** *Brides*	**Pengantin Lelaki** *Grooms*
Di bawah 15 *Below 15*	-	-	-
15 - 19	193	143	50
20 - 24	1,069	639	430
25 - 29	2,039	1,021	1,018
30 - 34	925	397	528
35 - 39	373	146	227
40 - 44	206	92	114
45 - 49	114	56	58
50 - 54	60	17	43
55 - 59	34	8	26
60 - 64	18	4	14
65 - 69	10	3	7
70 dan Ke atas *70 and Above*	14	1	13
Keseluruhan Umur ***All Ages***	**5,055**	**2,527**	**2,528**

Sumber : Jabatan Kehakiman Negara, Jabatan Perdana Menteri
Source : State Judicial Department, Prime Minister's Office

1.19 Perceraian Penduduk Islam mengikut Tempoh Perkahwinan
Muslim Divorces by Duration of Marriage

Tempoh Perkahwinan (Tahun) ***Duration of Marriage (Year)***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Di bawah 1 *Below 1*	17	4	9	5	15
1	16	17	18	18	16
2	30	22	26	19	31
3	26	33	37	37	34
4	23	28	34	32	36
5	25	42	28	36	33
6	31	28	34	27	39
7	28	25	31	36	25
8	34	35	26	26	23
9	20	36	24	20	26
10 - 14	95	130	96	93	105
15 - 19	65	64	62	62	64
20 dan Ke atas *20 and Above*	49	73	44	81	77
Tidak Dinyatakan *Not Stated*	-	1	-	2	-
Jumlah ***Total***	**459**	**538**	**469**	**494**	**524**

Sumber : Jabatan Kehakiman Negara, Jabatan Perdana Menteri
Source : State Judicial Department, Prime Minister's Office

1.20 Perceraian Penduduk Islam mengikut Daerah
Muslim Divorces by District

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Daerah *District*					
Brunei Muara	318	372	336	326	370
Belait	69	87	78	94	79
Tutong	59	68	44	62	67
Temburong	13	11	11	12	8
Jumlah *Total*	**459**	**538**	**469**	**494**	**524**

Sumber : Jabatan Kehakiman Negara, Jabatan Perdana Menteri
Source : State Judicial Department, Prime Minister's Office

1.21 Perceraian Penduduk Islam mengikut Kumpulan Umur dan Jantina 2015
Muslim Divorces by Age Group and Sex 2015

Kumpulan Umur *Age Group*	**Jumlah** *Total*	**Lelaki** *Male*	**Perempuan** *Female*
Di bawah 15 *Under 15*	**-**	-	-
15 - 19	**12**	2	10
20 - 24	**68**	16	52
25 - 29	**181**	79	102
30 - 34	**217**	105	112
35 - 39	**216**	122	94
40 - 44	**157**	79	78
45 - 49	**99**	62	37
50 - 54	**39**	24	15
55 - 59	**34**	13	21
60 - 64	**16**	14	2
65 - 69	**5**	5	-
70 - 74	**1**	1	-
75 dan Ke atas *75 and Above*	**1**	1	-
Tidak Dinyatakan *Not Stated*	**2**	1	1
Keseluruhan Umur ***All Ages***	**1,048**	**524**	**524**

Sumber : Jabatan Kehakiman Negara, Jabatan Perdana Menteri
Source : State Judicial Department, Prime Minister's Office

EKONOMI

ECONOMY

SEKSYEN 2 **TENAGA KERJA**
SECTION 2 ***LABOUR FORCE***

SEKSYEN 3 **PERANGKAAN AKAUN NEGARA**
SECTION 3 ***NATIONAL ACCOUNTS STATISTICS***

SEKSYEN 4 **HARGA**
SECTION 4 ***PRICES***

SEKSYEN 5 **IMBANGAN PEMBAYARAN**
SECTION 5 ***BALANCE OF PAYMENTS***

SEKSYEN 6 **PERANGKAAN PERDAGANGAN BARANGAN ANTARABANGSA**
SECTION 6 ***INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE STATISTICS***

SEKSYEN 7 **PELABURAN LANGSUNG ASING**
SECTION 7 ***FOREIGN DIRECT INVESTMENT***

SEKSYEN 8 **KEWANGAN KERAJAAN**
SECTION 8 ***GOVERNMENT FINANCE***

SEKSYEN 9 **PERKHIDMATAN KEWANGAN**
SECTION 9 ***FINANCIAL SERVICES***

Nota Keterangan

2 TENAGA KERJA

Jumlah kadar penyertaan tenaga kerja bagi penduduk berumur 15 tahun ke atas dari Kajian Tenaga Kerja pada tahun 2014 adalah dicatatkan sebanyak 65.6 peratus.

Pada tahun 2015 pekerja di dalam sektor awam berjumlah seramai 50,737 orang, terdiri daripada 23,813 orang lelaki dan 26,924 orang perempuan.

Tenaga Kerja terdiri daripada penduduk berumur 15 tahun ke atas, yang mana sama ada mempunyai pekerjaan atau menganggur dalam tempoh masa rujukan.

Bekerja merujuk kepada orang pada masa minggu rujukan adalah bekerja untuk mendapatkan gaji, untung atau faedah atau pekerja keluarga. Orang yang tidak bekerja dalam minggu rujukan kerana misalnya sakit atau bercuti tetapi mempunyai pekerjaan adalah juga dipertimbangkan sebagai bekerja.

Pencari Kerja merujuk kepada orang yang tidak mempunyai pekerjaan tetapi aktif mencari kerja dalam tempoh masa rujukan.

Kadar Penyertaan Tenaga Kerja merujuk kepada jumlah tenaga kerja mengikut umur tertentu berbanding dengan jumlah penduduk dalam lingkungan umur yang sama.

Kadar Pencari Kerja merujuk kepada jumlah pencari kerja berbanding dengan jumlah tenaga kerja (peratus).

Explanatory Note

2 LABOUR FORCE

The total labour force participation rates for those aged 15 years and over during the 2014 Labour Force Survey was recorded at 65.6 per cent.

The number of employees in the public sector in 2015 was 50,737 persons, 23,813 were males and 26,924 were females.

***Labour Force** comprises all persons aged 15 and above, who were employed and unemployed during the reference period.*

***Employed** refers to persons who, during the reference period worked for pay, profit or family gain. [Persons who did not work during the reference week because of, for example illness or vacation but had a job to return to are also considered as employed].*

***Job Seekers** refers to persons who were not working but were actively seeking for employment during the reference period.*

***Labour Force Participation Rate** refers to total labour force at given ages divided by the total population of the same age.*

***Unemployment Rate** refers to total of unemployed divided by total labour force (percentage).*

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.1 Tenaga Kerja Umur 15 Tahun dan Ke atas Hasil dari Kajian dan Banci
Labour Force Aged 15 Years and Above from Survey and Census Results

Tenaga Kerja ***Labour Force***	**1981 (Banci) *(Census)***	**1986 (Kajian) *(Survey)***	**1991 (Banci) *(Census)***	**1995* (K.T.K) *(L.F.S)***	**2001 (Banci) *(Census)***	**2011 (Banci) *(Census)***	**2014* (K.T.K) *(L.F.S)***
Jumlah Tenaga Kerja ***Total Labour Force***	**70,690**	**86,395**	**111,955**	**122,839**	**157,594**	**202,530**	**203,651**
Lelaki / *Male*	53,859	59,892	75,083	71,627	92,554	117,344	115,732
Perempuan / *Female*	16,831	26,503	36,872	51,212	65,040	85,186	87,919
Pekerja / *Employed*	**68,128**	**81,104**	**106,746**	**116,780**	**146,254**	**183,715**	**189,573**
Lelaki / *Male*	52,737	57,215	72,338	69,121	85,820	108,536	108,531
Perempuan / *Female*	15,391	23,889	34,408	47,659	60,434	75,179	81,041
Penganggur / *Unemployed*	**2,562**	**5,291**	**5,209**	**6,059**	**11,340**	**18,815**	**14,078**
Lelaki / *Male*	1,122	2,677	2,745	2,506	6,734	8,808	7,201
Perempuan / *Female*	1,440	2,614	2,464	3,553	4,606	10,007	6,877
Kadar Penyertaan Tenaga Kerja ***Labour Force Participation Rate***	**59.6**	**60.3**	**65.6**	**66.5**	**67.9**	**68.9**	**65.6**
Lelaki / *Male*	83.1	80.0	82.2	79.3	79.3	77.3	72.4
Perempuan / *Female*	31.3	38.7	46.4	54.2	56.4	59.9	58.3
Kadar Pengangguran ***Unemployment Rate***	**3.6**	**6.1**	**4.7**	**4.9**	**7.2**	**9.3**	**6.9**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

Nota : * K.T.K - Kajian Tenaga Kerja (Tidak termasuk rumah buruh)
Data mungkin tidak sama dengan jumlah disebabkan oleh penggenapan

Note : L.F.S - Labour Force Survey (Labour line were not included)
Data may not add up to the total due to rounding

2.2 Tenaga Kerja mengikut Kumpulan Umur bagi Banci dan Kajian

Labour Force by Age Group for Census and Survey

Kumpulan Umur *Age Group*	Banci 2011 / *Census 2011*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
15 - 19	**6,482**	3,596	2,886
20 - 24	**27,323**	15,498	11,825
25 - 29	**35,659**	20,083	15,576
30 - 34	**33,600**	18,980	14,620
35 - 39	**29,977**	16,895	13,082
40 - 44	**25,752**	14,725	11,027
45 - 49	**20,112**	12,197	7,915
50 - 54	**15,031**	9,417	5,614
55 - 59	**5,738**	3,802	1,936
60 - 64	**1,800**	1,324	476
65+	**1,056**	827	229
Jumlah *Total*	**202,530**	**117,344**	**85,186**

Kumpulan Umur *Age Group*	Bekerja *Employed*			Penganggur *Unemployed*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
15 - 19	**2,868**	1,635	1,233	**3,614**	1,961	1,653
20 - 24	**21,622**	12,761	8,861	**5,701**	2,737	2,964
25 - 29	**32,455**	18,858	13,597	**3,204**	1,225	1,979
30 - 34	**31,345**	18,155	13,190	**2,255**	825	1,430
35 - 39	**28,334**	16,167	12,167	**1,643**	728	915
40 - 44	**24,672**	14,204	10,468	**1,080**	521	559
45 - 49	**19,471**	11,837	7,634	**641**	360	281
50 - 54	**14,708**	9,211	5,497	**323**	206	117
55 - 59	**5,478**	3,616	1,862	**260**	186	74
60 - 64	**1,706**	1,265	441	**94**	59	35
65+	**1,056**	827	229	**-**	-	-
Jumlah *Total*	**183,715**	**108,536**	**75,179**	**18,815**	**8,808**	**10,007**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.2 Tenaga Kerja mengikut Kumpulan Umur bagi Banci dan Kajian (Sambungan)

Labour Force by Age Group for Census and Survey (Continued)

Kumpulan Umur *Age Group*	Kajian Tenaga Kerja 2014 / *Labour Force Survey 2014*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
15 - 19	**5,468**	3,397	2,071
20 - 24	**21,534**	12,443	9,091
25 - 29	**30,262**	17,848	12,414
30 - 34	**29,426**	16,476	12,950
35 - 39	**29,256**	15,253	14,004
40 - 44	**26,545**	14,898	11,646
45 - 49	**24,681**	13,549	11,132
50 - 54	**18,500**	10,947	7,553
55 - 59	**11,182**	6,489	4,692
60 - 64	**3,955**	2,499	1,456
65+	**2,843**	1,932	911
Jumlah *Total*	**203,651**	**115,732**	**87,919**

Kumpulan Umur *Age Group*	Bekerja *Employed*			Penganggur *Unemployed*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
15 - 19	**3,329**	2,105	1,224	**2,139**	1,292	847
20 - 24	**16,847**	10,011	6,835	**4,687**	2,432	2,255
25 - 29	**27,717**	16,715	11,002	**2,545**	1,134	1,412
30 - 34	**27,984**	15,866	12,118	**1,442**	610	832
35 - 39	**27,836**	14,626	13,211	**1,420**	627	793
40 - 44	**25,791**	14,365	11,425	**754**	533	221
45 - 49	**24,348**	13,362	10,986	**333**	187	145
50 - 54	**18,291**	10,845	7,445	**209**	102	108
55 - 59	**10,903**	6,283	4,620	**279**	207	72
60 - 64	**3,710**	2,434	1,275	**245**	65	180
65+	**2,819**	1,919	900	**25**	14	11
Jumlah *Total*	**189,573**	**108,531**	**81,041**	**14,078**	**7,201**	**6,877**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.3 Kadar Penyertaaan Tenaga Kerja mengikut Umur bagi Banci dan Kajian 1991, 2001, 2011 dan 2014

Labour Force Participation Rates by Age Group for 1991, 2001, 2011 and 2014 Censuses and Surveys

Kumpulan Umur *Age Group*	1991			2001			2011			2014		
	J *T*	L *M*	P *F*	J *T*	L *M*	P *F*	J *T*	L *M*	P *F*	J *T*	L *M*	P *F*
15 - 19	**18.9**	23.8	13.7	**20.5**	22.5	18.6	**18.5**	20.0	17.0	**14.1**	15.9	11.9
20 - 24	**71.5**	84.2	58.2	**73.9**	82.4	66.2	**71.6**	77.8	64.9	**60.5**	65.6	54.8
25 - 29	**81.5**	97.1	63.9	**86.0**	96.1	75.8	**91.0**	96.8	84.5	**88.7**	95.2	80.7
30 - 34	**81.0**	98.1	60.7	**85.1**	96.6	74.0	**91.1**	98.2	83.2	**90.6**	97.5	83.2
35 - 39	**79.9**	98.4	56.7	**82.7**	96.2	68.9	**88.7**	97.5	79.5	**87.1**	96.3	78.9
40 - 44	**78.2**	98.3	51.5	**80.3**	95.5	62.8	**85.5**	96.3	74.3	**85.5**	94.2	76.4
45 - 49	**73.5**	96.3	43.4	**76.1**	93.0	56.7	**81.7**	95.0	67.2	**81.9**	93.7	71.0
50 - 54	**66.4**	94.0	34.9	**68.8**	89.8	46.1	**76.0**	91.1	59.4	**77.8**	93.1	62.8
55 - 59	**44.4**	72.1	17.6	**33.4**	50.0	15.8	**40.9**	53.1	28.1	**60.5**	66.7	53.6
60 - 64	**44.2**	71.0	13.2	**28.0**	45.5	11.2	**21.1**	31.8	10.9	**30.1**	40.7	20.9
65+	**19.3**	13.3	4.3	**7.5**	13.2	2.1	**7.6**	12.4	3.2	**14.6**	19.2	9.7
Jumlah *Total* (15 +)	**65.6**	**82.2**	**46.4**	**67.9**	**79.3**	**56.4**	**68.9**	**77.3**	**59.9**	**65.6**	**72.4**	**58.3**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : J - Jumlah, L - Lelaki dan P - Perempuan
Note : T - Total, M - Male and F - Female

2.4 Tenaga Kerja Umur 18 hingga 59 Tahun bagi Kajian Tenaga Kerja 2014

Labour Force Age 18 to 59 for Labour Force Survey 2014

Tenaga Kerja *Labour Force*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Tenaga Kerja *Labour Force*	195,635	110,569	85,066
Bekerja *Employed*	182,161	103,586	78,575
Penganggur *Unemployed*	13,474	6,983	6,492
Kadar Penyertaan Tenaga Kerja *Labour Force Participation Rate*	76.8	84.7	68.4
Kadar Pengangguran *Unemployment Rate*	6.9	6.3	7.6

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.5 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014

Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Residential Status for Labour Force Survey 2014

Pekerjaan *Occupation*	Pekerja mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Jumlah Pekerja *Total Employees*			Rakyat Brunei *Brunei Citizens*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengurusan dan Pegawai Kanan *Managers and Senior Officials*	14,390	9,549	4,841	8,631	5,175	3,455
Ahli Profesional *Professional*	32,219	14,490	17,729	26,292	11,327	14,965
Pekerja Teknikal dan Profesional Bersekutu *Technician and Associate Professionals*	30,640	19,959	10,681	23,550	14,711	8,840
Pekerja Sokongan Perkeranian *Clerical Support Workers*	21,555	6,710	14,845	19,025	5,563	13,462
Pekerja Perkhidmatan dan Jualan *Service and Sales Workers*	37,005	24,490	12,515	25,352	17,117	8,235
Pekerja Mahir Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Skilled Agricultural, Forestry and Fishery Workers*	2,583	2,004	578	1,651	1,385	266

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.5 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Pekerja mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Jumlah Pekerja *Total Employees*			Rakyat Brunei *Brunei Citizens*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pekerja Kemahiran Pertukangan Tangan dan yang Berkaitan *Craft and Related Trades Workers*	17,383	14,124	3,259	5,852	4,254	1,598
Operator Mesin, Loji dan Pemasangan *Plant and Machine Operators and Assemblers*	7,342	7,131	210	4,192	4,054	138
Pekerja bagi Pekerjaan Asas *Elementary Occupations*	26,456	10,074	16,382	10,470	4,920	5,551
Jumlah *Total*	**189,573**	**108,531**	**81,041**	**125,014**	**68,504**	**56,510**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.5 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Pekerja mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Penduduk Tetap *Permanent Residents*			Penduduk Sementara dan Lain-Lain *Temporary Residents and Others*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengurusan dan Pegawai Kanan *Managers and Senior Officials*	2,391	1,379	1,012	3,369	2,994	374
Ahli Profesional *Professional*	1,414	482	932	4,512	2,681	1,831
Pekerja Teknikal dan Profesional Bersekutu *Technician and Associate Professionals*	1,541	1,103	438	5,549	4,145	1,403
Pekerja Sokongan Perkeranian *Clerical Support Workers*	1,413	480	934	1,117	667	450
Pekerja Perkhidmatan dan Jualan *Service and Sales Workers*	2,406	1,006	1,400	9,247	6,367	2,881
Pekerja Mahir Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Skilled Agricultural, Forestry and Fishery Workers*	473	183	289	459	436	22

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.5 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Pekerja mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Penduduk Tetap *Permanent Residents*			Penduduk Sementara dan Lain-Lain *Temporary Residents and Others*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pekerja Kemahiran Pertukangan Tangan dan yang Berkaitan *Craft and Related Trades Workers*	861	750	111	10,670	9,121	1,549
Operator Mesin, Loji dan Pemasangan *Plant and Machine Operators and Assemblers*	723	706	17	2,427	2,371	55
Pekerja bagi Pekerjaan Asas *Elementary Occupations*	1,175	477	697	14,811	4,677	10,135
Jumlah *Total*	**12,397**	**6,568**	**5,830**	**52,161**	**33,459**	**18,702**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014

Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Jumlah *Total*			Peringkat Rendah *Primary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengurusan dan Pegawai Kanan *Managers and Senior Officials*	14,390	9,549	4,841	1,605	1,036	569
Ahli Profesional *Professional*	32,219	14,490	17,729	129	108	21
Pekerja Teknikal dan Profesional Bersekutu *Technician and Associate Professionals*	30,640	19,959	10,681	816	736	80
Pekerja Sokongan Perkeranian *Clerical Support Workers*	21,555	6,710	14,845	490	287	202
Pekerja Perkhidmatan dan Jualan *Service and Sales Workers*	37,005	24,490	12,515	3,896	2,118	1,779
Pekerja Mahir Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Skilled Agricultural, Forestry and Fishery Workers*	2,583	2,004	578	867	530	337

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Peringkat Rendah termasuk Peringkat Pra Rendah
Note : Primary Education are included Pre Primary Education

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Jumlah *Total*			Peringkat Rendah *Primary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pekerja Kemahiran Pertukangan Tangan dan yang Berkaitan *Craft and Related Trades Workers*	17,383	14,124	3,259	2,972	2,166	806
Operator Mesin, Loji dan Pemasangan *Plant and Machine Operators and Assemblers*	7,342	7,131	210	1,645	1,533	112
Pekerja bagi Pekerjaan Asas *Elementary Occupations*	26,456	10,074	16,382	8,683	2,151	6,532
Jumlah *Total*	**189,573**	**108,531**	**81,041**	**21,102**	**10,665**	**10,437**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Peringkat Rendah termasuk Peringkat Pra Rendah
Note : Primary Education are included Pre Primary Education

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Peringkat Menengah *Secondary Education*			Pra Universiti *Pre University*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengurusan dan Pegawai Kanan *Managers and Senior Officials*	4,730	3,046	1,684	800	537	263
Ahli Profesional *Professional*	4,302	2,100	2,203	1,656	675	980
Pekerja Teknikal dan Profesional Bersekutu *Technician and Associate Professionals*	12,036	7,981	4,056	2,204	1,528	676
Pekerja Sokongan Perkeranian *Clerical Support Workers*	15,621	4,602	11,018	1,677	485	1,192
Pekerja Perkhidmatan dan Jualan *Service and Sales Workers*	27,251	18,913	8,338	988	531	457
Pekerja Mahir Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Skilled Agricultural, Forestry and Fishery Workers*	1,487	1,278	209	59	27	32

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Peringkat Menengah *Secondary Education*			Pra Universiti *Pre University*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pekerja Kemahiran Pertukangan Tangan dan yang Berkaitan *Craft and Related Trades Workers*	11,194	9,100	2,094	392	349	43
Operator Mesin, Loji dan Pemasangan *Plant and Machine Operators and Assemblers*	4,811	4,712	99	72	72	-
Pekerja bagi Pekerjaan Asas *Elementary Occupations*	14,703	6,351	8,352	944	646	298
Jumlah *Total*	**96,136**	**58,083**	**38,053**	**8,792**	**4,850**	**3,941**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Teknikal dan Vokasional *Technical and Vocational*			Lain-Lain Peringkat Lepasan Menengah *Other Post Secondary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengurusan dan Pegawai Kanan *Managers and Senior Officials*	1,323	990	332	208	168	39
Ahli Profesional *Professional*	2,812	1,652	1,160	3,406	1,111	2,295
Pekerja Teknikal dan Profesional Bersekutu *Technician and Associate Professionals*	8,185	5,516	2,670	697	81	615
Pekerja Sokongan Perkeranian *Clerical Support Workers*	2,560	892	1,668	15	-	15
Pekerja Perkhidmatan dan Jualan *Service and Sales Workers*	2,970	1,821	1,149	202	15	188
Pekerja Mahir Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Skilled Agricultural, Forestry and Fishery Workers*	163	163	-	7	7	-

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Teknikal dan Vokasional *Technical and Vocational*			Lain-Lain Peringkat Lepasan Menengah *Other Post Secondary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pekerja Kemahiran Pertukangan Tangan dan yang Berkaitan *Craft and Related Trades Workers*	2,102	1,897	206	119	119	-
Operator Mesin, Loji dan Pemasangan *Plant and Machine Operators and Assemblers*	684	684	-	15	15	-
Pekerja bagi Pekerjaan Asas *Elementary Occupations*	1,653	863	790	15	-	15
Jumlah *Total*	**22,453**	**14,478**	**7,975**	**4,682**	**1,515**	**3,167**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.6 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Pekerjaan dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Occupation and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained* — Peringkat Tertinggi *Higher Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengurusan dan Pegawai Kanan *Managers and Senior Officials*	5,725	3,771	1,954
Ahli Profesional *Professional*	19,913	8,843	11,070
Pekerja Teknikal dan Profesional Bersekutu *Technician and Associate Professionals*	6,702	4,117	2,585
Pekerja Sokongan Perkeranian *Clerical Support Workers*	1,193	444	749
Pekerja Perkhidmatan dan Jualan *Service and Sales Workers*	1,697	1,092	605
Pekerja Mahir Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Skilled Agricultural, Forestry and Fishery Workers*	-	-	-
Pekerja Kemahiran Pertukangan Tangan dan yang Berkaitan *Craft and Related Trades Workers*	604	494	110
Operator Mesin, Loji dan Pemasangan *Plant and Machine Operators and Assemblers*	116	116	-
Pekerja bagi Pekerjaan Asas *Elementary Occupations*	458	63	395
Jumlah ***Total***	36,407	18,939	17,468

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for Labour Force Survey 2014

Industri *Industry*	Pekerja Mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Jumlah Pekerja *Total Employees*			Rakyat Brunei *Brunei Citizens*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	1,002	653	349	475	253	222
Perlombongan dan Pengkuarian *Mining and Quarrying*	10,123	7,623	2,500	7,077	5,213	1,864
Pembuatan *Manufacturing*	6,968	3,688	3,280	3,052	1,365	1,687
Bekalan Elektrik, Gas, Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	3,379	2,621	758	2,736	2,011	725
Pembinaan *Construction*	13,465	11,426	2,039	3,262	1,728	1,534
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	21,422	12,905	8,516	8,694	4,452	4,242
Aktiviti Penginapan dan Perkhidmatan Makanan *Accommodation and Food Service Activities*	10,095	6,563	3,532	4,535	2,151	2,384

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Pekerja Mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Jumlah Pekerja *Total Employees*			Rakyat Brunei *Brunei Citizens*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	4,401	3,450	951	3,270	2,537	733
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	4,984	3,026	1,958	4,158	2,228	1,930
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	4,374	1,921	2,453	3,901	1,801	2,100
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	669	379	290	453	175	278
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	10,869	7,531	3,338	7,371	5,025	2,346
Perkhidmatan Awam dan Pertahanan *Public Administration and Defence*	49,685	31,278	18,407	46,174	28,668	17,506

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Pekerja Mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Jumlah Pekerja *Total Employees*			Rakyat Brunei *Brunei Citizens*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pendidikan *Education*	18,786	5,626	13,160	16,349	4,828	11,521
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	6,764	2,103	4,661	5,347	1,521	3,826
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	4,455	2,523	1,931	2,594	1,417	1,176
Aktiviti Isi Rumah sebagai Majikan *Activities of Households as Employers*	-	883	9,828	-	-	-
Tidak dapat diklasifikasi *Inadequately defined**	7,421	4,331	3,090	5,566	3,130	2,436
Jumlah *Total*	**178,862**	**108,531**	**81,041**	**125,014**	**68,504**	**56,510**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office
(1) : Aktiviti perkerjaan tidak dapat diklasifikasi dibawah industri
Activities not identified by Industry

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Pekerja Mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Penduduk Tetap *Permanent Residents*			Penduduk Sementara dan Lain-Lain *Temporary Residents and Others*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	134	43	91	394	358	36
Perlombongan dan Pengkuarian *Mining and Quarrying*	1,387	908	479	1,659	1,502	157
Pembuatan *Manufacturing*	152	96	56	3,764	2,227	1,537
Bekalan Elektrik, Gas, Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	74	74	-	569	536	33
Pembinaan *Construction*	733	547	185	9,470	9,151	319
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	3,532	1,678	1,854	9,196	6,775	2,421
Aktiviti Penginapan dan Perkhidmatan Makanan *Accommodation and Food Service Activities*	693	233	460	4,867	4,179	688

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Pekerja Mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Penduduk Tetap *Permanent Residents*			Penduduk Sementara dan Lain-Lain *Temporary Residents and Others*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	400	281	119	732	632	100
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	47	19	28	779	779	-
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	438	101	336	35	18	17
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	-	-	-	216	204	12
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	911	581	331	2,586	1,925	661
Perkhidmatan Awam dan Pertahanan *Public Administration and Defence*	1,300	953	347	2,212	1,657	555

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.7 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Taraf Penduduk bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Residential Status for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Pekerja Mengikut Taraf Penduduk *Employee by Residential Status*					
	Jumlah Pekerja *Total Employees*			Rakyat Brunei *Brunei Citizens*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pendidikan *Education*	574	51	522	1,863	747	1,116
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	454	286	169	963	296	667
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	353	131	222	1,508	975	533
Aktiviti Isi Rumah sebagai Majikan *Activities of Households as Employers*	33	-	33	10,677	883	9,794
Tidak dapat diklasifikasi[1] *Inadequately defined*	1,184	585	598	672	616	55
Jumlah *Total*	**12,397**	**6,568**	**5,830**	**52,161**	**33,459**	**18,702**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office
[1] : Aktiviti perkerjaan tidak dapat diklasifikasi dibawah industri
Activities not identified by Industry

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014

Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Jumlah *Total*			Peringkat Rendah *Primary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	1,002	653	349	190	88	102
Perlombongan dan Pengkuarian *Mining and Quarrying*	10,123	7,623	2,500	518	362	156
Pembuatan *Manufacturing*	6,968	3,688	3,280	995	459	536
Bekalan Elektrik, Gas, Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	3,379	2,621	758	154	154	-
Pembinaan *Construction*	13,465	11,426	2,039	1,955	1,955	-
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	21,422	12,905	8,516	2,469	1,548	921
Aktiviti Penginapan dan Perkhidmatan Makanan *Accommodation and Food Service Activities*	10,095	6,563	3,532	1,086	496	590

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Peringkat Rendah termasuk Peringkat Pra Rendah
Note : Primary Education are included Pre Primary Education

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Jumlah *Total*			Peringkat Rendah *Primary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	4,401	3,450	951	284	271	13
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	4,984	3,026	1,958	150	150	-
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	4,374	1,921	2,453	79	-	79
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	669	379	290	85	85	-
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	10,869	7,531	3,338	843	544	299
Perkhidmatan Awam dan Pertahanan *Public Administration and Defence*	49,685	31,278	18,407	3,289	2,296	993

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Peringkat Rendah termasuk Peringkat Pra Rendah
Note : Primary Education are included Pre Primary Education

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Jumlah *Total*			Peringkat Rendah *Primary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pendidikan *Education*	18,786	5,626	13,160	747	152	595
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	6,764	2,103	4,661	166	102	63
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	4,455	2,523	1,931	712	587	125
Aktiviti Isi Rumah sebagai Majikan *Activities of Households as Employers*	10,711	883	9,828	5,338	269	5,069
Tidak dapat diklasifikasi[1] *Inadequately defined*	7,421	4,331	3,090	2,042	1,147	894
Jumlah *Total*	**189,573**	**108,531**	**81,041**	**21,102**	**10,665**	**10,437**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office
Nota : Peringkat Rendah termasuk Peringkat Pra Rendah
Note : Primary Education are included Pre Primary Education
[1] : Aktiviti perkerjaan tidak dapat diklasifikasi dibawah industri
Activities not identified by Industry

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Peringkat Menengah *Secondary Education*			Pra Universiti *Pre University*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	621	397	224	27	27	-
Perlombongan dan Pengkuarian *Mining and Quarrying*	3,137	2,585	552	540	320	221
Pembuatan *Manufacturing*	4,005	2,124	1,881	251	155	96
Bekalan Elektrik, Gas, Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	1,740	1,152	588	39	8	31
Pembinaan *Construction*	7,297	6,207	1,091	935	740	195
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	13,216	7,798	5,418	801	464	337
Aktiviti Penginapan dan Perkhidmatan Makanan *Accommodation and Food Service Activities*	6,546	4,584	1,962	410	242	169

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Peringkat Menengah *Secondary Education*			Pra Universiti *Pre University*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	2,440	1,980	459	347	294	53
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	1,818	1,022	796	253	17	235
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	1,773	687	1,086	645	255	390
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	459	262	196	-	-	-
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	6,396	4,487	1,910	302	180	121
Perkhidmatan Awam dan Pertahanan *Public Administration and Defence*	28,927	18,786	10,140	2,376	1,339	1,036

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Peringkat Menengah *Secondary Education*			Pra Universiti *Pre University*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pendidikan *Education*	3,994	939	3,055	915	339	576
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	2,633	951	1,682	242	119	123
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	2,267	1,056	1,211	378	252	127
Aktiviti Isi Rumah sebagai Majikan *Activities of Households as Employers*	4,339	450	3,888	149	8	141
Tidak dapat diklasifikasi[1] *Inadequately defined*	4,528	2,615	1,913	182	91	91
Jumlah *Total*	**96,136**	**58,083**	**38,053**	**8,792**	**4,850**	**3,941**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office
[1] : Aktiviti perkerjaan tidak dapat diklasifikasi dibawah industri
Activities not identified by Industry

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Teknikal and Vokasional *Technical and Vocational*			Lain-Lain Peringkat Lepasan Menengah *Other Post Secondary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	120	97	23	6	6	-
Perlombongan dan Pengkuarian *Mining and Quarrying*	2,232	1,728	504	-	-	-
Pembuatan *Manufacturing*	1,120	637	483	65	-	65
Bekalan Elektrik, Gas, Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	723	623	100	-	-	-
Pembinaan *Construction*	1,490	1,150	340	119	119	-
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	2,575	1,529	1,046	185	50	135
Aktiviti Penginapan dan Perkhidmatan Makanan *Accommodation and Food Service Activities*	909	591	318	71	-	71

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Teknikal and Vokasional *Technical and Vocational*			Lain-Lain Peringkat Lepasan Menengah *Other Post Secondary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	785	556	228	52	52	-
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	993	703	291	-	-	-
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	656	448	208	12	12	-
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	93	-	93	-	-	-
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	1,150	928	222	-	-	-
Perkhidmatan Awam dan Pertahanan *Public Administration and Defence*	5,872	4,155	1,717	575	303	272

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*					
	Teknikal and Vokasional *Technical and Vocational*			Lain-Lain Peringkat Lepasan Menengah *Other Post Secondary Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pendidikan *Education*	1,257	331	926	2,719	767	1,952
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	1,020	392	628	729	81	648
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	573	308	264	10	-	10
Aktiviti Isi Rumah sebagai Majikan *Activities of Households as Employers*	575	109	466	15	-	15
Tidak dapat diklasifikasi[(1)] *Inadequately defined*	310	194	116	124	124	-
Jumlah *Total*	**22,453**	**14,478**	**7,975**	**4,682**	**1,515**	**3,167**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office
[(1)]: Aktiviti perkerjaan tidak dapat diklasifikasi dibawah industri
Activities not identified by Industry

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*		
	Peringkat Tertinggi *Higher Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	39	39	-
Perlombongan dan Pengkuarian *Mining and Quarrying*	3,696	2,629	1,067
Pembuatan *Manufacturing*	531	313	218
Bekalan Elektrik, Gas, Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	723	684	39
Pembinaan *Construction*	1,668	1,255	413
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	2,176	1,517	659
Aktiviti Penginapan dan Perkhidmatan Makanan *Accommodation and Food Service Activities*	1,072	651	421

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)
Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Industri *Industry*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained*		
	Peringkat Tertinggi *Higher Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pengangkutan dan Penyimpanan Transportation and Storage	493	296	197
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	1,770	1,134	636
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	1,209	518	691
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	32	32	-
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	2,177	1,392	785
Perkhidmatan Awam dan Pertahanan *Public Administration and Defence*	8,647	4,398	4,248

2.8 Bilangan Pekerja Umur 15 Tahun dan Ke atas mengikut Industri dan Peringkat Tertinggi Dicapai bagi Kajian Tenaga Kerja 2014 (Sambungan)

Number of Employees Age 15 Years and Above by Industry and Highest Level Attained for Labour Force Survey 2014 (Continued)

Pekerjaan *Occupation*	Peringkat Tertinggi Dicapai *Highest Level Attained* — Peringkat Tertinggi *Higher Education*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pendidikan *Education*	9,154	3,098	6,056
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	1,975	456	1,518
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	514	320	194
Aktiviti Isi Rumah sebagai Majikan *Activities of Households as Employers*	295	47	248
Tidak dapat diklasifikasi[1] *Inadequately defined*	234	160	75
Jumlah *Total*	36,407	18,939	17,468

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office
[1] : Aktiviti perkerjaan tidak dapat diklasifikasi dibawah industri
Activities not identified by Industry

2.9 Pekerja Kerajaan mengikut Bahagian

Government Employees by Division

Bahagian *Division*	2011	2012	2013	2014	2015
Bahagian I / *Division I*	**941**	**886**	**906**	**936**	**1,004**
Lelaki / *Male*	668	625	629	648	684
Perempuan / *Female*	273	261	277	288	320
Bahagian II / *Division II*	**9,588**	**9,531**	**9,792**	**10,033**	**10,352**
Lelaki / *Male*	3,812	3,695	3,728	3,737	3,831
Perempuan / *Female*	5,776	5,836	6,064	6,296	6,521
Bahagian III / *Division III*	**11,693**	**11,409**	**11,665**	**11,771**	**12,112**
Lelaki / *Male*	5,035	4,820	4,828	4,797	4,908
Perempuan / *Female*	6,658	6,589	6,837	6,974	7,204
Bahagian IV / *Division IV*	**12,535**	**12,255**	**12,585**	**12,729**	**12,638**
Lelaki / *Male*	6,002	5,802	5,904	5,908	5,787
Perempuan / *Female*	6,533	6,453	6,681	6,821	6,851
Bahagian V / *Division V*	**14,141**	**14,064**	**14,558**	**14,646**	**14,631**
Lelaki / *Male*	8,473	8,378	8,675	8,630	8,603
Perempuan / *Female*	5,668	5,686	5,883	6,016	6,028
Jumlah / *Total*	**48,898**	**48,145**	**49,506**	**50,115**	**50,737**
Lelaki / *Male*	**23,990**	**23,320**	**23,764**	**23,720**	**23,813**
Perempuan / *Female*	**24,908**	**24,825**	**25,742**	**26,395**	**26,924**

Sumber : Jabatan Perkhidmatan Awam, Jabatan Perdana Menteri
Source : Public Service Department, Prime Minister's Office

Nota : Tidak termasuk Angkatan Bersenjata DiRaja Brunei, Polis DiRaja Brunei, Unit Simpanan Gurkha dan Pekerja Bergaji Hari
Note : Royal Brunei Armed Forces, Royal Brunei Police Forces, Gurkha Reserve Unit and Daily-Paid Employees are excluded

Bahagian I	-	Ketua Jabatan/Seksyen
Division I		*Heads of Departments/Sections*
Bahagian II	-	Pegawai Kanan
Division II		*Senior Officers*
Bahagian III	-	Penyeliaan
Division III		*Supervisory*
Bahagian IV dan V	-	Perkeranian dan Operator
Division IV and V		*Clerical and Operators*

2.10 Pendaftaran di Pusat Pekerjaan
Registration at Employment Centre

Pendaftaran *Registered*	2010	2011	2012	2013
Pencari Kerja Berdaftar ***Registration Job-Seekers***				
Lelaki *Male*	2,627	1,277	1,820	4,288
Perempuan *Female*	3,324	1,583	2,009	5,022
Jumlah ***Total***	**5,951**	**2,860**	**3,829**	**9,310**
Jumlah Pemberitahuan Kekosongan ***Total Vacancies Notified***	**1,620**	**497**	**207**	**1,256**
Kekosongan Yang Diisikan ***Vacancies Filled***				
Lelaki *Male*	607	117	341	149
Perempuan *Female*	433	110	316	198
Jumlah ***Total***	**1,040**	**227**	**657**	**347**

Sumber : Agensi Pekerjaan Tempatan dan Pembangunan Tenaga Kerja (APTK), Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri

Source : *Local Employment and Workforce Development Agency (APTK), Ministry of Home Affairs*

Nota : (1) Pendaftaran Pencari Kerja

Note : *Registration of Job-Seekers*

(2) Data pencari kerja berdaftar tahunan merujuk kepada jumlah pendaftaran pada penghujung tahun (Disember)
Annual data on registered job-seekers refers to the total registration at the end of the year (December)

(3) Pemberitahuan kekosongan dan yang diisikan adalah seperti yang dibekalkan oleh majikan di Sektor Swasta sahaja
Vacancies Notified and filled are as reported by employers in the Private Sector only.

Nota Keterangan

3 KELUARAN DALAM NEGERI KASAR (KDNK)

Perangkaan Akaun Negara (2010 = 100)

Pada tahun 2013, Jabatan Perangkaan (JPKE) telah menggunakan siri akaun negara tahun asas 2010 yang telah dikemaskini bagi menggantikan siri akaun negara tahun asas 2000. Siri Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) yang baru bagi Negara Brunei Darussalam (NBD) adalah konsisten dengan Sistem Akaun Negara 1993 dan 2008.

Mulai tahun tersebut juga, KDNK telah menggunakan tiga pendekatan baru iaitu pendekatan pengeluaran, pendekatan perbelanjaan dan pendekatan pendapatan. Dengan penggunaan siri KDNK yang telah disemak, menunjukkan gambaran yang lebih tepat tentang perkembangan ekonomi NBD masakini. Agregat makro-ekonomi yang lain seperti Pendapatan Negara Kasar (PNK) dan Tabung Negara Kasar (TNK) juga telah dihasilkan.

Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) Tahunan, 2015

Pada tahun 2015, ekonomi Negara Brunei Darussalam menurun sebanyak 0.4 peratus berbanding penurunan sebanyak 2.5 peratus pada tahun 2014. Ini adalah disebabkan oleh penurunan kepada kedua-dua sektor iaitu sektor Minyak dan Gas sebanyak 0.2 peratus dan sektor Bukan Minyak dan Gas sebanyak 0.6 peratus.

Mengikut pendekatan pengeluaran, sektor Pertanian, Perhutanan dan Perikanan telah menunjukkan pertumbuhan positif sebanyak 6.4 peratus. Sementara itu, sektor Perkhidmatan dan sektor Industri masing-masing telah menurun sebanyak 1.2 peratus dan kurang dari 0.5 peratus.

Mengikut pendekatan perbelanjaan, hampir keseluruhan perbelanjaan telah mencatatkan penurunan dengan penurunan yang tertinggi dicatatkan oleh Import Barangan dan Perkhidmatan sebanyak 11.7 peratus, diikuti oleh Eksport Barangan dan Perkhidmatan 10.8 peratus dan Perbelanjaan Penggunaan Kerajaan 3.6 peratus. Walau bagaimanapun, Pembentukan Modal dan Perbelanjaan Penggunaan Persendirian masing-masing telah mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 6.6 peratus dan 5.2 peratus.

Pada pendekatan pendapatan, Lain-lain Cukai pada Pengeluaran telah mencatakan pertumbuhan positif sebanyak 5.2 peratus. Walau bagaimanapun, pertumbuhan negatif telah dicatatkan oleh Lebihan kendalian bersih/pendapatan bercampur sebanyak 23.3 peratus, diikuti oleh Penggunaan Modal Tetap 10.6 peratus dan Pampasan Pekerja 1.5 peratus.

Pada harga semasa, KDNK dianggarkan berjumlah BND17.8 bilion berbanding BND21.6 bilion pada tahun 2014. KDNK per kapita menurun dari BND52.6 ribu pada tahun 2014 kepada BND42.6 ribu pada tahun 2015. Sementara itu pada tahun 2015, Pendapatan Negara Kasar (PNK) dianggarkan berjumlah BND18.6 bilion dan Tabung Negara Kasar (TNK) dianggarkan berjumlah BND10.0 bilion.

Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) adalah ukuran bagi jumlah nilai pengeluaran barang-barang dan perkhidmatan oleh unit pengeluar yang menetap dalam sesebuah ekonomi dalam tempoh perakaunan, biasanya satu tahun atau satu suku tahun.

KDNK boleh dikira menggunakan tiga pendekatan:

(a) pendekatan pengeluaran,
(b) pendekatan perbelanjaan, dan
(c) pendekatan pendapatan.

Di dalam siri KDNK berasaskan tahun 2000 bagi Negara Brunei Darussalam, dua pendekatan telah digunakan, iaitu pendekatan pengeluaran dan pendekatan perbelanjaan. Siri berasaskan tahun 1974 yang lalu hanya menggunakan pendekatan pengeluaran sahaja.

KDNK Mengikut Pendekatan Pengeluaran

Di bawah pendekatan ini, KDNK ialah jumlah Nilai Tambah Kasar (GVA) bagi industri dalam ekonomi. GVA dikira bagi setiap aktiviti ekonomi dan kemudiannya dicampur untuk mendapatkan jumlah nilai tambah kasar atau KDNK bagi keseluruhan ekonomi, iaitu:

$$\text{KDNK} = \Sigma \text{ GVA}$$

GVA diperolehi dengan menolak nilai barang-barang dan perkhidmatan yang digunakan dalam proses pengeluaran (dirujuk sebagai penggunaan perantaraan, IC) daripada nilai barang-barang dan perkhidmatan yang dihasilkan (disebut sebagai keluaran kasar, GO), iaitu:

$$\text{GVA} = \text{GO} - \text{IC}$$

KDNK mengikut pendekatan pengeluaran ditunjukkan mengikut jenis aktiviti ekonomi, berpandukan **Klasifikasi Standard Industri Negara Brunei Darussalam (BDSIC 2001)**, yang berasaskan **Klasifikasi Standard Industri Antarabangsa (ISIC), Semakan 3.**

KDNK Mengikut Pendekatan Perbelanjaan

Pendekatan ini menilai penggunaan akhir bagi pengeluaran negara. Komponen perbelanjaan KDNK adalah berasaskan pembelian barang dan pekhidmatan untuk penggunaan akhir, dan kadangkala disebut sebagai agregat 'permintaan akhir' atau 'perbelanjaan akhir'. Pembelian perantaraan barang dan perkhidmatan untuk pemerosesan selanjutnya adalah dikecualikan.

KDNK ialah jumlah perbelanjaan penggunaan persendirian (PCE), perbelanjaan penggunaan kerajaan (GCE), pembentukan modal kasar atau pelaburan (I) dan eksport (X) dikurangkan import (M) barang dan perkhidmatan, iaitu:

$$\text{KDNK} = \text{PCE} + \text{GCE} + \text{I} + \text{X} - \text{M}$$

Diskrepansi perangkaan (SD) dicampur kepada KDNK perbelanjaan untuk mencatatkan perbezaan dalam nilai KDNK daripada pendekatan pengeluaran dan perbelanjaan.

KDNK Pada Harga Semasa dan Tetap

Bagi membolehkan berbagai jenis barang dan perkhidmatan dicampur dalam satu unit ukuran yang sama, KDNK dikira dalam nilai matawang. KDNK pada harga semasa merujuk kepada KDNK yang dikira pada harga semasa dalam tempoh perakaunan. KDNK pada harga semasa juga disebut sebagai KDNK nominal.

Memandangkan harga barang dan perkhidmatan berubah dari satu masa ke satu masa, perubahan dalam nilai KDNK mungkin disebabkan oleh perubahan dalam kuantiti barang dan perkhidmatan yang dihasilkan atau disebabkan perubahan harga. Oleh yang demikian, kesan dari perubahan harga perlu diasingkan untuk membolehkan perbandingan yang bermakna untuk melihat perubahan dalam paras atau kuantiti aktiviti ekonomi sepanjang masa tertentu. Ini memerlukan pertukaran KDNK harga semasa kepada harga tetap. KDNK pada harga tetap juga digelar KDNK sebenar.

Kadar Pertumbuhan KDNK

Perubahan dalam KDNK harga semasa, yang dikira oleh kadar pertumbuhan, menggambarkan kesan cantuman dari perubahan dalam paras harga dan juga kuantiti pengeluaran barang dan perkhidmatan dari satu tempoh ke satu tempoh yang lain.

Kadar pertumbuhan bagi KDNK pada harga tetap memberikan ukuran bagi pertumbuhan 'sebenar' dalam ekonomi kerana kesan dari perubahan harga telah dikecualikan.

Kadar pertumbuhan tahunan, r, dalam peratus bagi KDNK harga tetap (misalnya bagi 2005 dibandingkan dengan 2004) dikira seperti berikut:

$$r = ((\text{KDNK}_{2005} / \text{KDNK}_{2004}) - 1) \times 100$$

Bagi perbandingan KDNK sebenar bagi tempoh beberapa tahun, kadar pertumbuhan purata, R, dalam peratus (misalnya bagi 2005 dibandingkan dengan 2000) dikira seperti berikut:

$$R = (\text{Ln } (KDNK_{2005} / KDNK_{2000}) / 5) \times 100$$

KDNK per kapita diperolehi dengan membahagi KDNK pada harga semasa dengan saiz penduduk. Ini digunakan untuk menunjukkan tahap perkembangan ekonomi sebagai perbandingan dengan negara-negara lain. KDNK per kapita juga dikira dalam harga tetap. Perubahan dalam KDNK per kapita pada harga tetap digunakan untuk menunjukkan kesejahteraan keseluruhan dalam ekonomi.

Explanatory Note

3 GROSS DOMESTIC PRODUCT (GDP)

National Accounts Statistics (2010 = 100)

In 2013, the Department of Statistics (JPKE) has implemented the new series of national accounts with base year 2010 to replace the national accounts series with base year 2000. The new series for Brunei Darussalam (NBD) is consistent with the System of National Accounts 1993 and 2008.

Starting from that year, Gross Domestic Product (GDP) uses the three approaches namely the production approach, expenditure approach and income approach. Other macro-economic aggregates such as Gross National Income (GNI) and Gross National Savings (GNS) are also compiled in the new series.

Annual Gross Domestic Product (GDP), 2015

In 2015 Brunei Darussalam's economy continue to decline by 0.4 per cent compared to 2.5 per cent in 2014. This was mainly attributed to the decrease for both Oil and Gas sector by 0.2 per cent and the Non-Oil and Gas sector by 0.6 per cent.

By the production approach, Agriculture, Forestry and Fishery sector recorded a positive growth of 6.4 per cent. Meanwhile, Services sector and Industry sector declined by 1.2 per cent and less than 0.5 per cent, respectively.

By the expenditure approach, almost all expenditures declined with the highest decrease recorded by Import of Goods and Services 11.7 per cent, followed by Export of Goods and Services 10.8 per cent and Government Consumption Expenditure 3.6 per cent. However, Capital Formation and Personal Consumption Expenditure increased by 6.6 per cent and 5.2 per cent, respectively.

By the income approach, Other Taxes on Production recorded positive growth of 5.2 per cent. Meanwhile, negative growths are recorded by Net Operating Surplus/Mixed Income by 23.3 per cent, followed by Consumption of fixed capital 10.6 per cent and Compensation of employees 1.5 per cent.

At current prices, GDP was valued at BND17.8 billion in 2015 compared to BND21.6 billion in 2014. GDP per capita decreased from BND52.6 thousand in 2014 to BND42.6 thousand in 2015. Meanwhile in 2015, Gross National Income (GNI) was estimated at BND18.6 billion and Gross National Savings (GNS) was estimated at BND10.0 billion.

Gross Domestic Product (GDP) *is a measure of the total value of production of goods and services by all resident producing units in an economy during an accounting period, which is usually one year or one quarter.*

GDP can be calculated by using three approaches:

(a) the production approach,
(b) the expenditure approach, and
(c) the income approach.

In the 2000-based GDP series for Brunei Darussalam, two approaches are used, namely the production approach and the expenditure approach. The previous 1974-based series only used the production approach.
GDP by Production Approach

GDP by Production Approach

Under this approach, GDP is the sum of the value-added of the various industries in the economy. Gross Value Added (GVA) is calculated for every economic activity and then summed up to obtain the total gross value added or GDP for the whole economy, i.e.

$$GDP = \Sigma\ GVA$$

GVA *is derived by deducting the value of goods and services used in the production processes (referred to as intermediate consumption, IC) from the value of goods and services produced (referred to as output, GO), i.e.*

$$GVA = GO - IC$$

GDP by production approach is presented by kind of economic activities according to the ***Brunei Darussalam Standard Industrial Classification (BDSIC 2001)****, which is based on the* ***International Standard Industrial Classification (ISIC), Revision 3.***

GDP by Expenditure Approach

This approach evaluates the final uses of the country's output. The GDP expenditure components are based on the purchases of goods and services for final use, and are sometimes referred to as 'final demand' or 'final expenditure' aggregates. Intermediate purchases of goods and services used for further processing are excluded.

GDP is the sum of private consumption expenditure (PCE), government consumption expenditure (GCE), capital formation or investment (I) and exports (X) less imports (M) of goods and services, i.e. :

$$GDP = PCE + GCE + I + X - M$$

A statistical discrepancy (SD) is added to the GDP by expenditure to record the difference in the GDP values obtained from the production and expenditure approaches.

GDP at Current and Constant Prices

In order to aggregate the wide variety of goods and services in a common unit of measurement, GDP is expressed in monetary terms. GDP at current prices refers to GDP measured at the prevailing prices in the current accounting period. GDP at current prices is also referred to as nominal GDP.

Since prices of goods and services change from one period to another, the change in GDP value may be due to changes in volume of the goods or services produced or due to price changes. Therefore, the effects of price changes have to be removed to enable a meaningful comparison to see the changes in the level or volume of economic activities over time. This requires the conversion of GDP current prices to constant prices. GDP at constant prices is also referred to as real GDP.

GDP Growth Rates

The changes in current price GDP, as measured by the growth rates, reflect the combined effect of the changes in the price level as well as the quantity or volume of production of goods and services from one period to another.

The growth rates of GDP at constant prices give a measure of the 'real' growth of the economy as the effects of price changes have been eliminated.

The annual growth rate, r, in per cent for GDP constant prices (for example, for 2005 compared to 2004) is calculated as follows:

$$r = ((GDP_{2005} / GDP_{2004}) - 1) \times 100$$

For the comparison of real GDP over several years, the average annual growth rate, R, in per cent (for example for 2005 compared to 2000) is computed as follows:

$$R = (Ln\ (GDP_{2005} / GDP_{2000}) / 5) \times 100$$

GDP per capita *is obtained by dividing the GDP at current prices by the population size. This is used to indicate the level of economic development in comparison to other countries. GDP per capita is also computed at constant prices. The change in GDP per capita at constant prices is used to indicate the overall economic well-being.*

3.1 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Sektor Minyak dan Gas, Sektor Bukan Minyak dan Gas dan Pendekatan Pendapatan

Gross Domestic Product by Oil and Gas Sector, Non-Oil and Gas Sector and Income Approach

BND Juta / *Million*

Tahun ***Year***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Keluaran Dalam Negeri Kasar pada Harga Semasa ***Gross Domestic Product at Current Prices***	**23,302.6**	**23,802.3**	**22,638.8**	**21,663.6**	**17,778.0**
Sektor Minyak dan Gas *Oil and Gas Sector*	16,432.9	16,436.9	14,957.4	13,930.2	10,119.7
Sektor Bukan Minyak dan Gas *Non-Oil and Gas Sector*	7,243.1	7,744.1	8,123.5	8,068.8	7,995.4
Kerajaan *Government*	2,890.2	2,930.4	2,993.3	3,129.4	3,041.1
Swasta *Private*	4,352.8	4,813.7	5,130.2	4,939.4	4,954.3
Keluaran Dalam Negeri Kasar pada Harga Tetap ***Gross Domestic Product at Constant Prices***	**19,389.6**	**19,566.7**	**19,150.9**	**18,670.6**	**18,595.0**
Sektor Minyak dan Gas *Oil and Gas Sector*	12,510.3	12,199.7	11,426.9	10,999.4	10,972.9
Sektor Bukan Minyak dan Gas *Non-Oil and Gas Sector*	7,245.7	7,736.8	8,086.0	8,024.0	7,973.5
Kerajaan *Government*	2,887.3	2,925.1	2,979.6	3,119.4	3,040.6
Swasta *Private*	4,358.4	4,811.7	5,106.3	4,904.6	4,932.9

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.1 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Sektor Minyak dan Gas, Sektor Bukan Minyak dan Gas dan Pendekatan Pendapatan (Sambungan)

Gross Domestic Product by Oil and Gas Sector, Non-Oil and Gas Sector and Income Approach (Continued)

BND Juta / *Million*

Tahun ***Year***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Pendekatan Pendapatan pada Harga Semasa ***Gross Domestic Product by Income Approach at Current Prices***	**23,302.6**	**23,802.3**	**22,638.8**	**21,663.6**	**17,778.0**
Pampasan Pekerja *Compensation of Employees*	4,657.8	4,915.2	4,937.1	5,137.2	5,060.3
Penggunaan Modal Tetap *Consumption of Fixed Capital*	881.7	934.5	942.7	968.7	865.7
Lain-lain Cukai Pada Pengeluaran *Other Taxes on Production*	13.9	14.7	14.5	14.7	15.5
Lebihan Kendalian Bersih / Pendapatan Bercampur *Net Operating Surplus / Mixed Income*	18,122.7	18,316.7	17,186.7	15,878.4	12,173.7
Cukai Tolak Subsidi ke atas Pengeluaran *Taxes less Subsidies on Products*	(373.4)	(378.7)	(442.2)	(335.5)	(337.1)
Pendapatan Negara Kasar (PNK) ***Gross National Income (GNI)***	**22,676.2**	**23,231.1**	**22,388.2**	**21,644.3**	**18,634.1**
Tabung Negara Kasar (TNK) ***Gross National Savings (GNS)***	**14,863.9**	**14,973.4**	**13,646.2**	**12,936.7**	**10,045.5**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.2 Keluaran Dalam Negeri Kasar Per Kapita
Gross Domestic Product Per Capita

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Harga Semasa *(Current Prices)*					
Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) (BND juta) *Gross Domestic Product (GDP) (BND million)*	**23,302.6**	**23,802.3**	**22,638.8**	**21,663.6**	**17,778.0**
Kadar Pertumbuhan KDNK (Peratus) *GDP Growth Rate (Percentage)*	24.7	2.1	(4.9)	(4.3)	(17.9)
KDNK Per Kapita (BND) *GDP Per Capita (BND)*	59,238.0	59,535.5	55,733.1	52,594.3	42,612.7
Kadar Pertumbuhan KDNK Per Kapita (Peratus) *GDP Per Capita Growth Rate (Percentage)*	22.6	0.5	(6.4)	(5.6)	(19.0)
Harga Tetap *(Constant Prices)*					
Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) (BND juta) *Gross Domestic Product (GDP) (BND million)*	**19,389.6**	**19,566.7**	**19,150.9**	**18,670.6**	**18,595.0**
Kadar Pertumbuhan KDNK (Peratus) *GDP Growth Rate (Percentage)*	3.7	0.9	(2.1)	(2.5)	(0.4)
KDNK Per Kapita (BND) *GDP Per Capita (BND)*	49,290.8	48,941.1	47,146.5	45,328.1	44,570.9
Kadar Pertumbuhan KDNK Per Kapita (Peratus) *GDP Per Capita Growth Rate (Percentage)*	2.0	(0.7)	(3.7)	(3.9)	(1.7)
Penduduk (Ribu) *Population (Thousand)*	393.4	399.8	406.2	411.9	417.2
Kadar Pertumbuhan Penduduk (Peratus) *Population Growth Rate (Percentage)*	1.7	1.6	1.6	1.4	1.3

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Keluaran Dalam Negeri Kasar Per Kapita dan Penduduk adalah semakan berasaskan data terakhir Banci Penduduk dan Perumahan 2011
Note : Gross Domestic Product Per Capita and Population are based on final data of the Population and Housing Census 2011

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

3.3 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Current Prices

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery Sector*	**133.5**	**155.9**	**155.1**	**186.9**	**196.1**
Pertanian *Agriculture*	76.2	88.4	82.3	88.7	89.1
Perhutanan *Forestry*	14.6	14.0	15.4	38.5	33.5
Perikanan *Fishery*	42.6	53.6	57.4	59.8	73.6
Sektor Industri *Industrial Sector*	**17,167.6**	**17,293.7**	**15,852.2**	**14,698.7**	**10,909.1**
Perlombongan *Mining*	12,756.7	12,655.9	11,423.7	10,634.8	7,737.0
Pembuatan *Manufacturing*	3,829.6	3,956.5	3,735.0	3,494.0	2,582.7
Pembinaan *Construction*	449.9	547.3	555.8	425.5	441.1
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	131.4	134.0	137.7	144.5	148.3

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.3 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa (Sambungan)
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Current Prices (Continued)

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Perkhidmatan ***Services Sector***	**6,375.0**	**6,731.4**	**7,073.7**	**7,113.5**	**7,009.9**
Pengangkutan *Transport*	272.3	328.6	388.4	370.7	338.1
Maklumat dan Perhubungan *Transport and Communication*	275.5	284.2	285.7	280.5	258.4
Perdagangan *Trade*	812.5	890.6	952.3	916.0	900.0
Kewangan *Finance*	793.9	863.9	911.6	904.4	924.0
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	633.8	648.8	664.2	668.4	737.9
Lain-lain Perkhidmatan dalam Sektor Swasta *Other Services in Private Sector*	1,476.3	1,579.2	1,696.2	1,700.9	1,715.7
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	2,110.7	2,136.1	2,175.2	2,272.5	2,135.9
Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas ***Gross Value Added at Basic Price***	**23,676.0**	**24,181.0**	**23,081.0**	**21,999.1**	**18,115.2**
Cukai Tolak Subsidi ke atas Pengeluaran *Taxes Less Subsidies on Products*	(373.4)	(378.7)	(442.2)	(335.5)	(337.1)
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**23,302.6**	**23,802.3**	**22,638.8**	**21,663.6**	**17,778.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

3.4 Peratus Agihan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa
Gross Domestic Product Per cent Distribution by Kind of Economic Activity at Current Prices

Peratus / *Per cent*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Pertanian, Perhutanan dan Perikanan ***Agriculture, Forestry and Fishery Sector***	**0.6**	**0.6**	**0.7**	**0.8**	**1.1**
Pertanian *Agriculture*	0.3	0.4	0.4	0.4	0.5
Perhutanan *Forestry*	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
Perikanan *Fishery*	0.2	0.2	0.2	0.3	0.4
Sektor Industri ***Industrial Sector***	**72.5**	**71.5**	**68.7**	**66.8**	**60.2**
Perlombongan *Mining*	53.9	52.3	49.5	48.3	42.7
Pembuatan *Manufacturing*	16.2	16.4	16.2	15.9	14.3
Pembinaan *Construction*	1.9	2.3	2.4	1.9	2.4
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	0.6	0.6	0.6	0.7	0.8

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.4 Peratus Agihan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa (Sambungan)
Gross Domestic Product Per cent Distribution by Kind of Economic Activity at Current Prices (Continued)

Peratus / *Per cent*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Perkhidmatan ***Services Sector***	**26.9**	**27.8**	**30.6**	**32.3**	**38.7**
Pengangkutan *Transport*	1.2	1.4	1.7	1.7	1.9
Maklumat dan Perhubungan *Transport and Communication*	1.2	1.2	1.2	1.3	1.4
Perdagangan *Trade*	3.4	3.7	4.1	4.2	5.0
Kewangan *Finance*	3.4	3.6	3.9	4.1	5.1
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	2.7	2.7	2.9	3.0	4.1
Lain-lain Perkhidmatan dalam Sektor Swasta *Other Services in Private Sector*	6.2	6.5	7.3	7.7	9.5
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	8.9	8.8	9.4	10.3	11.8
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.5 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Pertanian, Perhutanan dan Perikanan ***Agriculture, Forestry and Fishery Sector***	**133.5**	**144.3**	**142.6**	**149.3**	**158.9**
Pertanian *Agriculture*	74.9	83.5	78.3	83.3	85.1
Perhutanan *Forestry*	15.6	15.6	16.3	15.7	13.8
Perikanan *Fishery*	43.0	45.2	48.0	50.4	60.0
Sektor Industri ***Industrial Sector***	**13,248.0**	**13,064.2**	**12,327.9**	**11,790.0**	**11,786.0**
Perlombongan *Mining*	9,699.8	9,471.3	8,764.9	8,537.3	8,444.4
Pembuatan *Manufacturing*	2,967.0	2,908.4	2,864.7	2,670.5	2,734.6
Pembinaan *Construction*	451.4	546.8	556.3	434.0	454.7
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	129.7	137.8	141.9	148.3	152.4

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.5 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 (Sambungan)

Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices (Continued)

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Perkhidmatan ***Services Sector***	**6,374.6**	**6,727.9**	**7,042.3**	**7,084.1**	**7,001.5**
Pengangkutan *Transport*	277.5	336.2	398.3	381.0	365.5
Maklumat dan Perhubungan *Transport and Communication*	275.5	284.2	285.7	276.1	281.2
Perdagangan *Trade*	811.3	889.1	933.3	917.0	925.2
Kewangan *Finance*	793.8	863.9	911.5	904.4	906.2
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	633.8	648.8	664.2	679.0	698.7
Lain-lain Perkhidmatan dalam Sektor Swasta *Other Services in Private Sector*	1,474.9	1,574.9	1,687.8	1,664.2	1,689.3
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	2,107.8	2,130.8	2,161.5	2,262.5	2,135.4
Nilai Tambah Kasar Pada Harga Asas ***Gross Value Added at Basic Price***	**19,756.0**	**19,936.4**	**19,512.8**	**19,023.5**	**18,946.4**
Cukai Tolak Subsidi Ke atas Pengeluaran *Taxes Less Subsidies on Products*	(366.4)	(369.8)	(361.9)	(352.8)	(351.4)
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**19,389.6**	**19,566.7**	**19,150.9**	**18,670.6**	**18,595.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

3.6 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010

Gross Domestic Product Growth Rates by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

Peratus / *Per cent*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Pertanian, Perhutanan dan Perikanan ***Agriculture, Forestry and Fishery Sector***	**(2.6)**	**8.1**	**(1.2)**	**4.7**	**6.4**
Pertanian *Agriculture*	6.7	11.4	(6.2)	6.4	2.2
Perhutanan *Forestry*	(7.2)	0.2	4.6	(3.8)	(12.0)
Perikanan *Fishery*	(14.1)	5.3	6.1	4.9	19.1
Sektor Industri ***Industrial Sector***	**3.2**	**(1.4)**	**(5.6)**	**(4.4)**	**(0.0)**
Perlombongan *Mining*	1.3	(2.4)	(7.5)	(2.6)	(1.1)
Pembuatan *Manufacturing*	6.5	(2.0)	(1.5)	(6.8)	2.4
Pembinaan *Construction*	33.2	21.1	1.8	(22.0)	4.8
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	(1.5)	6.2	3.0	4.5	2.8

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.6 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 (Sambungan)

Gross Domestic Product Growth Rates by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices (Continued)

Peratus / *Per cent*

Jenis Aktiviti Ekonomi *Kind of Economic Activity*	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor Perkhidmatan ***Services Sector***	**4.9**	**5.5**	**4.7**	**0.6**	**(1.2)**
Pengangkutan *Transport*	(4.8)	21.1	18.5	(4.3)	(4.1)
Maklumat dan Perhubungan *Transport and Communication*	8.4	3.1	0.5	(3.4)	1.9
Perdagangan *Trade*	7.5	9.6	5.0	(1.7)	0.9
Kewangan *Finance*	4.5	8.8	5.5	(0.8)	0.2
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	2.2	2.4	2.4	2.2	2.9
Lain-lain Perkhidmatan dalam Sektor Swasta *Other Services in Private Sector*	5.2	6.8	7.2	(1.4)	1.5
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	5.8	1.1	1.4	4.7	(5.6)
Keluaran dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**3.7**	**0.9**	**(2.1)**	**(2.5)**	**(0.4)**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.7 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Semasa

Gross Domestic Product by Type of Expenditure at Current Prices

BND Juta / *Million*

Jenis Perbelanjaan *Type of Expenditure*	2011	2012	2013	2014	2015
Perbelanjaan Penggunaan Persendirian ***Personal Consumption Expenditure***	**2,976.5**	**3,275.5**	**3,455.3**	**3,359.8**	**3,517.6**
Perbelanjaan Penggunaan Kerajaan ***Government Consumption Expenditure***	**4,364.3**	**4,388.7**	**4,565.0**	**4,639.8**	**4,455.5**
Pembentukan Modal Kasar ***Gross Capital Formation***	**6,064.3**	**7,826.7**	**8,963.5**	**5,944.9**	**6,266.3**
Pembentukan Modal Tetap Kasar *Gross Fixed Capital Formation*	6,038.6	7,799.1	8,932.7	5,909.5	6,227.3
Pembinaan *Construction*	2,427.2	3,000.5	3,036.5	2,395.7	2,463.4
Mesin *Machinery*	3,611.4	4,798.6	5,896.2	3,513.7	3,763.9
Perubahan dalam Inventori *Change in Inventories*	25.7	27.6	30.7	35.4	39.0
Eksport Barang dan Perkhidmatan ***Exports of Goods and Services***	**16,196.8**	**16,699.6**	**15,404.4**	**14,886.7**	**9,282.4**
Eksport Barang *Exports of Goods*	15,566.9	16,096.5	14,787.7	14,103.1	8,399.0
Eksport Perkhidmatan *Exports of Services*	629.9	603.2	616.6	783.6	883.4
tolak: Import Barang dan Perkhidmatan ***less: Imports of Goods and Services***	**6,998.1**	**8,445.3**	**9,711.0**	**6,639.5**	**5,811.4**
Import Barang *Imports of Goods*	4,711.6	5,146.1	6,135.4	4,644.8	4,165.9
Import Perkhidmatan *Imports of Services*	2,286.6	3,299.2	3,575.6	1,994.7	1,645.5
Diskrepansi Perangkaaan ***Statistical Discrepancy***	**698.8**	**57.1**	**(38.3)**	**(528.0)**	**67.7**
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**23,302.6**	**23,802.3**	**22,638.8**	**21,663.6**	**17,778.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.8 Peratus Agihan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Semasa
Gross Domestic Product Per Cent Distribution by Type of Expenditure at Current Prices

Peratus / *Per cent*

Jenis Perbelanjaan *Type of Expenditure*	2011	2012	2013	2014	2015
Perbelanjaan Penggunaan Persendirian ***Personal Consumption Expenditure***	**12.8**	**13.8**	**15.3**	**15.5**	**19.8**
Perbelanjaan Penggunaan Kerajaan ***Government Consumption Expenditure***	**18.7**	**18.4**	**20.2**	**21.4**	**25.1**
Pembentukan Modal Kasar ***Gross Capital Formation***	**26.0**	**32.9**	**39.6**	**27.4**	**35.2**
Pembentukan Modal Tetap Kasar *Gross Fixed Capital Formation*	25.9	32.8	39.5	27.3	35.0
Pembinaan *Construction*	10.4	12.6	13.4	11.1	13.9
Mesin *Machinery*	15.5	20.2	26.0	16.2	21.2
Perubahan dalam Inventori *Change in Inventories*	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
Eksport Barang dan Perkhidmatan ***Exports of Goods and Services***	**69.5**	**70.2**	**68.0**	**68.7**	**52.2**
Eksport Barang *Exports of Goods*	66.8	67.6	65.3	65.1	47.2
Eksport Perkhidmatan *Exports of Services*	2.7	2.5	2.7	3.6	5.0
tolak: Import Barang dan Perkhidmatan ***less: Imports of Goods and Services***	**30.0**	**35.5**	**42.9**	**30.6**	**32.7**
Import Barang *Imports of Goods*	20.2	21.6	27.1	21.4	23.4
Import Perkhidmatan *Imports of Services*	9.8	13.9	15.8	9.2	9.3
Diskrepansi Perangkaaan ***Statistical Discrepancy***	**3.0**	**0.2**	**(0.2)**	**(2.4)**	**0.4**
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.9 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Tetap 2010
Gross Domestic Product by Type of Expenditure at Constant 2010 Prices

BND Juta / *Million*

Jenis Perbelanjaan *Type of Expenditure*	2011	2012	2013	2014	2015
Perbelanjaan Penggunaan Persendirian ***Personal Consumption Expenditure***	**2,898.6**	**3,149.7**	**3,339.7**	**3,215.8**	**3,382.4**
Perbelanjaan Penggunaan Kerajaan ***Government Consumption Expenditure***	**4,358.0**	**4,377.4**	**4,535.9**	**4,620.0**	**4,454.5**
Pembentukan Modal Kasar ***Gross Capital Formation***	**6,066.0**	**7,813.8**	**8,747.3**	**6,022.1**	**6,416.6**
Pembentukan Modal Tetap Kasar *Gross Fixed Capital Formation*	6,040.4	7,786.2	8,716.7	5,986.3	6,376.9
Pembinaan *Construction*	2,435.4	2,997.4	3,040.3	2,443.3	2,544.2
Mesin *Machinery*	3,605.0	4,788.8	5,676.4	3,543.0	3,832.7
Perubahan dalam Inventori *Change in Inventories*	25.7	27.6	30.5	35.7	39.7
Eksport Barang dan Perkhidmatan ***Exports of Goods and Services***	**12,220.5**	**12,368.8**	**11,666.5**	**11,767.1**	**10,495.6**
Eksport Barang *Exports of Goods*	11,591.5	11,767.1	11,053.8	10,987.2	9,612.4
Eksport Perkhidmatan *Exports of Services*	629.0	601.7	612.7	780.0	883.2
tolak: Import Barang dan Perkhidmatan ***less: Imports of Goods and Services***	**6,987.8**	**8,426.8**	**9,651.3**	**6,668.8**	**5,887.8**
Import Barang *Imports of Goods*	4,704.4	5,135.8	6,097.8	4,683.4	4,242.7
Import Perkhidmatan *Imports of Services*	2,283.4	3,291.0	3,553.5	1,985.4	1,645.1
Diskrepansi Perangkaaan ***Statistical Discrepancy***	**834.2**	**283.8**	**512.8**	**(285.6)**	**(266.2)**
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**19,389.6**	**19,566.7**	**19,150.9**	**18,670.6**	**18,595.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.10 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Perbelanjaan pada Harga Tetap 2010

Gross Domestic Product Growth Rates by Type of Expenditure at Constant 2010 Prices

Peratus / *Per cent*

Jenis Perbelanjaan ***Type of Expenditure***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Perbelanjaan Penggunaan Persendirian ***Personal Consumption Expenditure***	**5.4**	**8.7**	**6.0**	**(3.7)**	**5.2**
Perbelanjaan Penggunaan Kerajaan ***Government Consumption Expenditure***	**5.3**	**0.4**	**3.6**	**1.9**	**(3.6)**
Pembentukan Modal Kasar ***Gross Capital Formation***	**37.0**	**28.8**	**11.9**	**(31.2)**	**6.6**
Pembentukan Modal Tetap Kasar *Gross Fixed Capital Formation*	37.3	28.9	12.0	(31.3)	6.5
Pembinaan *Construction*	24.0	23.1	1.4	(19.6)	4.1
Mesin *Machinery*	48.1	32.8	18.5	(37.6)	8.2
Perubahan dalam Inventori *Change in Inventories*	(13.2)	7.5	10.8	16.9	11.2
Eksport Barang dan Perkhidmatan ***Exports of Goods and Services***	**(3.0)**	**1.2**	**(5.7)**	**0.9**	**(10.8)**
Eksport Barang *Exports of Goods*	(3.2)	1.5	(6.1)	(0.6)	(12.5)
Eksport Perkhidmatan *Exports of Services*	0.2	(4.4)	1.8	27.3	13.2
tolak: Import Barang dan Perkhidmatan ***less: Imports of Goods and Services***	**33.7**	**20.6**	**14.5**	**(30.9)**	**(11.7)**
Import Barang *Imports of Goods*	34.5	9.2	18.7	(23.2)	(9.4)
Import Perkhidmatan *Imports of Services*	32.1	44.1	8.0	(44.1)	(17.1)
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**3.7**	**0.9**	**(2.1)**	**(2.5)**	**(0.4)**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.11 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa

Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Current Price

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Penggalian Minyak dan Gas *Oil and Gas Mining*	12,756.7	12,655.9	11,423.7	10,634.8	7,737.0
Pembuatan Gas Cecair Asli dan Methanol *Manufacture of Liquefied Natural Gas and Methanol*	3,676.2	3,781.1	3,533.7	3,295.5	2,382.7
Sayur-sayuran, Buah-buahan dan Pertanian Lain *Vegetables, Fruits and Other Agriculture*	19.5	26.1	20.7	24.3	26.1
Ternakan *Livestock and Poultry*	56.8	62.3	61.5	64.4	63.0
Perhutanan *Forestry*	14.6	14.0	15.4	38.5	33.5
Perikanan *Fishery*	42.6	53.6	57.4	59.8	73.6
Pembuatan Pakaian dan Tekstil *Manufacture of Wearing Apparel and Textile*	28.1	33.4	35.1	35.9	35.9
Pembuatan Produk Makanan dan Minuman *Manufacture of Food and Beverage Products*	28.4	32.2	30.6	28.6	29.4
Lain-lain Pembuatan *Other Manufacturing*	96.9	109.8	135.7	134.0	134.7
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	131.4	134.0	137.7	144.5	148.3
Pembinaan *Construction*	449.9	547.3	555.8	425.5	441.1
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	812.5	890.6	952.3	916.0	900.0
Pengangkutan Darat *Land Transport*	12.5	13.9	14.2	13.8	12.9
Pengangkutan Air *Water Transport*	112.9	150.3	192.2	170.0	163.2
Pengangkutan Udara *Air Transport*	67.7	56.2	54.0	49.6	50.8

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.11 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa (Sambungan)
Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Current Price (Continued)

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lain-lain Perkhidmatan Pengangkutan *Other Transport Services*	79.2	108.2	127.9	137.3	111.2
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	275.5	284.2	285.7	280.5	258.4
Kewangan *Finance*	793.9	863.9	911.6	904.4	924.0
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	633.8	648.8	664.2	668.4	737.9
Hotel *Hotels*	23.8	21.9	28.7	23.2	21.2
Restoran *Restaurants*	134.7	141.8	155.3	161.4	162.8
Perkhidmatan Kesihatan *Health Services*	223.2	233.0	251.6	269.0	267.0
Perkhidmatan Pendidikan *Education Services*	536.5	547.3	555.0	571.9	637.1
Perkhidmatan Perniagaan *Business Services*	389.4	462.6	529.2	489.7	443.4
Perkhidmatan Rumah Tangga bagi Isi Rumah *Domestic Services*	70.1	71.6	73.0	74.9	76.1
Lain-lain Perkhidmatan Sosial dan Persendirian *Other Private Services*	98.6	101.1	103.3	110.7	108.1
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	2,110.7	2,136.1	2,175.2	2,272.5	2,135.9
Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas ***Gross Value Added at Basic Prices***	**23,676.0**	**24,181.0**	**23,081.0**	**22,999.1**	**18,115.2**
Cukai Tolak Subsidi ke atas Pengeluaran *Taxes Less Subsidies on Products*	(373.4)	(378.7)	(442.2)	(335.5)	(337.1)
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**23,302.6**	**23,802.3**	**22,638.8**	**21,663.6**	**17,778.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

3.12 Peratus Agihan Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa
Gross Value Added at Basic Prices Per Cent Distribution by Kind of Economic Activity at Current Prices

Peratus Agihan / *Percentage Share*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Penggalian Minyak dan Gas *Oil and Gas Mining*	53.9	52.3	49.5	48.3	42.7
Pembuatan Gas Cecair Asli dan Methanol *Manufacture of Liquefied Natural Gas and Methanol*	15.5	15.6	15.3	15.0	13.2
Sayur-sayuran, Buah-buahan dan Pertanian Lain *Vegetables, Fruits and Other Agriculture*	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Ternakan *Livestock and Poultry*	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3
Perhutanan *Forestry*	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
Perikanan *Fishery*	0.2	0.2	0.2	0.3	0.4
Pembuatan Pakaian dan Tekstil *Manufacture of Wearing Apparel and Textile*	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2
Pembuatan Produk Makanan dan Minuman *Manufacture of Food and Beverage Products*	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Lain-lain Pembuatan *Other Manufacturing*	0.4	0.5	0.6	0.6	0.7
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	0.6	0.6	0.6	0.7	0.8
Pembinaan *Construction*	1.9	2.3	2.4	1.9	2.4
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	3.4	3.7	4.1	4.2	5.0
Pengangkutan Darat *Land Transport*	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Pengangkutan Air *Water Transport*	0.5	0.6	0.8	0.8	0.9
Pengangkutan Udara *Air Transport*	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.12 Peratus Agihan Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Semasa (Sambungan)

Gross Value Added at Basic Prices Per Cent Distribution by Kind of Economic Activity at Current Prices (Continued)

Peratus Agihan / *Percentage Share*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lain-lain Perkhidmatan Pengangkutan *Other Transport Services*	0.3	0.4	0.6	0.6	0.6
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	1.2	1.2	1.2	1.3	1.4
Kewangan *Finance*	3.4	3.6	3.9	4.1	5.1
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	2.7	2.7	2.9	3.0	4.1
Hotel *Hotels*	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Restoran *Restaurants*	0.6	0.6	0.7	0.7	0.9
Perkhidmatan Kesihatan *Health Services*	0.9	1.0	1.1	1.2	1.5
Perkhidmatan Pendidikan *Education Services*	2.3	2.3	2.4	2.6	3.5
Perkhidmatan Perniagaan *Business Services*	1.6	1.9	2.3	2.2	2.4
Perkhidmatan Rumah Tangga bagi Isi Rumah *Domestic Services*	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4
Lain-lain Perkhidmatan Sosial dan Persendirian *Other Private Services*	0.4	0.4	0.4	0.5	0.6
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	8.9	8.8	9.4	10.3	11.8
Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas ***Gross Value Added at Basic Prices***	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

3.13 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010

Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Penggalian Minyak dan Gas *Oil and Gas Mining*	9,699.8	9,471.3	8,764.9	8,537.3	8,444.4
Pembuatan Gas Cecair Asli dan Methanol *Manufacture of Liquefied Natural Gas and Methanol*	2,810.5	2,728.3	2,661.9	2,462.2	2,528.5
Sayur-sayuran, Buah-buahan dan Pertanian Lain *Vegetables, Fruits and Other Agriculture*	18.9	24.0	19.2	21.2	23.3
Ternakan *Livestock and Poultry*	56.0	59.5	59.0	62.0	61.8
Perhutanan *Forestry*	15.6	15.6	16.3	15.7	13.8
Perikanan *Fishery*	43.0	45.2	48.0	50.4	60.0
Pembuatan Pakaian dan Tekstil *Manufacture of Wearing Apparel and Textile*	28.1	33.5	35.1	37.5	38.6
Pembuatan Produk Makanan dan Minuman *Manufacture of Food and Beverage Products*	28.4	32.2	30.6	28.6	29.2
Lain-lain Pembuatan *Other Manufacturing*	100.1	114.3	137.2	142.2	138.2
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	129.7	137.8	141.9	148.3	152.4
Pembinaan *Construction*	451.4	546.8	556.3	434.0	454.7
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	811.3	889.1	933.3	917.0	925.2
Pengangkutan Darat *Land Transport*	12.5	13.9	14.2	13.8	12.9
Pengangkutan Air *Water Transport*	112.9	150.3	192.2	170.0	164.8
Pengangkutan Udara *Air Transport*	72.9	63.8	66.3	64.7	76.1

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.13 Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 (Sambungan)

Gross Domestic Product by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices (Continued)

BND Juta / *Million*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lain-lain Perkhidmatan Pengangkutan *Other Transport Services*	79.2	108.3	125.5	132.5	111.8
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	275.5	284.2	285.7	276.1	281.2
Kewangan *Finance*	793.8	863.9	911.5	904.4	906.2
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	633.8	648.8	664.2	679.0	698.7
Hotel *Hotels*	23.8	21.9	28.9	24.3	20.8
Restoran *Restaurants*	134.6	141.6	154.8	157.6	157.1
Perkhidmatan Kesihatan *Health Services*	223.2	233.0	252.5	268.3	264.4
Perkhidmatan Pendidikan *Education Services*	535.7	544.5	549.7	544.8	623.5
Perkhidmatan Perniagaan *Business Services*	388.9	461.5	526.0	487.8	443.4
Perkhidmatan Rumah Tangga bagi Isi Rumah *Domestic Services*	70.1	71.6	73.0	74.5	76.1
Lain-lain Perkhidmatan Sosial dan Persendirian *Other Private Services*	98.5	101.0	102.9	106.8	104.1
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	2,107.8	2,130.8	2,161.5	2,262.5	2,135.4
Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas ***Gross Value Added at Basic Prices***	**19,756.0**	**19,936.4**	**19,512.8**	**19,023.5**	**18,946.4**
Cukai Tolak Subsidi ke atas Pengeluaran *Taxes Less Subsidies on Products*	(366.4)	(369.8)	(361.9)	(352.8)	(351.4)
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**19,389.6**	**19,566.7**	**19,150.9**	**18,670.6**	**18,595.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

3.14 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010

Gross Domestic Product Growth Rates by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices

Peratus / *Per cent*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Penggalian Minyak dan Gas *Oil and Gas Mining*	1.3	(2.4)	(7.5)	(2.6)	(1.1)
Pembuatan Gas Cecair Asli dan Methanol *Manufacture of Liquefied Natural Gas and Methanol*	7.1	(2.9)	(2.4)	(7.5)	2.7
Sayur-sayuran, Buah-buahan dan Pertanian Lain *Vegetables, Fruits and Other Agriculture*	1.9	27.0	(19.7)	10.3	9.7
Ternakan *Livestock and Poultry*	8.4	6.2	(0.8)	5.1	(0.4)
Perhutanan *Forestry*	(7.2)	0.2	4.6	(3.8)	(12.0)
Perikanan *Fishery*	(14.1)	5.3	6.1	4.9	19.1
Pembuatan Pakaian dan Tekstil *Manufacture of Wearing Apparel and Textile*	(5.2)	19.0	4.7	7.0	3.0
Pembuatan Produk Makanan dan Minuman *Manufacture of Food and Beverage Products*	17.0	13.6	(5.2)	(6.4)	2.1
Lain-lain Pembuatan *Other Manufacturing*	(6.4)	14.2	20.0	3.7	(2.8)
Elektrik dan Air *Electricity and Water*	(1.5)	6.2	3.0	4.5	2.8
Pembinaan *Construction*	33.2	21.1	1.8	(22.0)	4.8
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	7.5	9.6	5.0	(1.7)	0.9
Pengangkutan Darat *Land Transport*	(37.0)	11.0	2.6	(2.8)	(6.7)
Pengangkutan Air *Water Transport*	(11.9)	33.1	27.9	(11.6)	(3.1)
Pengangkutan Udara *Air Transport*	4.1	(12.5)	3.9	(2.5)	17.6

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

3.14 Kadar Pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar mengikut Jenis Aktiviti Ekonomi pada Harga Tetap 2010 (Sambungan)

Gross Domestic Product Growth Rates by Kind of Economic Activity at Constant 2010 Prices (Continued)

Peratus / *Per cent*

Jenis Aktiviti Ekonomi ***Kind of Economic Activity***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lain-lain Perkhidmatan Pengangkutan *Other Transport Services*	7.6	36.7	15.9	5.5	(15.6)
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	8.4	3.1	0.5	(3.4)	1.9
Kewangan *Finance*	4.5	8.8	5.5	(0.8)	0.2
Hartanah dan Pemilikan Tempat Kediaman *Real Estate and Ownership of Dwellings*	2.2	2.4	2.4	2.2	2.9
Hotel *Hotels*	2.2	(8.1)	32.0	(16.0)	(14.4)
Restoran *Restaurants*	6.9	5.2	9.4	1.8	(0.3)
Perkhidmatan Kesihatan *Health Services*	5.1	4.4	8.4	6.3	(1.5)
Perkhidmatan Pendidikan *Education Services*	3.3	1.6	0.9	(0.9)	14.4
Perkhidmatan Perniagaan *Business Services*	10.1	18.7	14.0	(7.3)	(9.1)
Perkhidmatan Rumah Tangga bagi Isi Rumah *Domestic Services*	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Lain-lain Perkhidmatan Sosial dan Persendirian *Other Private Services*	(1.2)	2.5	2.0	3.8	(2.5)
Perkhidmatan Kerajaan *Government Services*	5.8	1.1	1.4	4.7	(5.6)
Nilai Tambah Kasar pada Harga Asas ***Gross Value Added at Basic Prices***	**3.7**	**0.9**	**(2.1)**	**(2.5)**	**(0.4)**
Cukai Tolak Subsidi ke atas Pengeluaran *Taxes Less Subsidies on Products*	3.7	0.9	(2.1)	(2.5)	(0.4)
Keluaran Dalam Negeri Kasar ***Gross Domestic Product***	**3.7**	**0.9**	**(2.1)**	**(2.5)**	**(0.4)**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota Keterangan

4 INDEKS HARGA PENGGUNA (IHP)

Kadar inflasi bagi IHP tahun 2015 adalah -0.4 peratus berbanding dengan -0.2 peratus pada tahun 2014. Penurunan pada keseluruhan indeks adalah disebabkan oleh kejatuhan Indeks Kumpulan Utama bagi Pakaian dan Kasut; Hiasan, Perkakas Isi Rumah dan Penyelenggaraan Rutin Isi Rumah; Pengangkutan; dan Pendidikan. Walau bagaimanapun, Kumpulan Utama bagi Makanan dan Minuman Ringan; Perumahan, Air, Elektrik, Gas dan Bahan Api Lain; Kesihatan; Perhubungan; Rekreasi dan Kebudayaan; Restoran dan Hotel; dan Pelbagai Barangan dan Perkhidmatan telah meningkat.

Indeks Harga Pengguna (IHP) dikumpulkan secara bulanan oleh Jabatan Perangkaan, Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri.

IHP mengukur perubahan harga pada sebakul tetap barangan dan perkhidmatan yang dibeli oleh sebahagian besar isi rumah di Negara Brunei Darussalam. Ianya mengukur perubahan harga dari satu tempoh rujukan dikenali sebagai tempoh tahun asas. Indeks pada tempoh tahun asas di tetapkan dengan nilai indeks 100 dan perubahan harga pada tempoh masa berikutnya dikira dengan dihubungkan dengan nilai indeks ini. Tempoh tahun asas bagi IHP masa ini ialah tahun 2010 (Jan 2010 = 100).

IHP digunakan secara meluas bagi mengukur kadar inflasi sesebuah negara. Kadar inflasi adalah perubahan peratus dalam IHP dari satu tempoh ke tempoh yang lain. Kadar inflasi boleh dikira secara bulan-ke-bulan, tahun-ke-tahun dan tempoh-ke-tempoh. Kadar inflasi tahun-ke-tahun, misalnya, adalah peratus perubahan IHP pada bulan di bawah kajian dengan IHP pada bulan sebelumnya.

Bakul IHP mengandungi barangan dan perkhidmatan yang biasa dibayar sebahagian besar isi rumah. Jumlah barangan dan perkhidmatan dalam bakul masa ini adalah 439. Kewajaran ditetapkan bagi kesemua barangan dan perkhidmatan IHP pada semua peringkat yang menunjukkan kepentingan sesuatu barangan dan perkhidmatan. Barangan dan perkhidmatan yang penting biasanya mempunyai kewajaran yang tinggi dan mempunyai kesan yang besar pada keseluruhan nilai IHP berbanding dengan yang kurang penting. Bakul IHP masa ini dan pengiraan kewajarannya adalah berasaskan kepada Kajian Perbelanjaan Keluarga (KPK) tahun 2010. Klasifikasi barangan dan perkhidmatan IHP dan kewajaran adalah seperti berikut:

Kumpulan Utama	**Kewajaran**
• Makanan dan Minuman Ringan	1,911
• Pakaian dan Kasut	424
• Perumahan, Air, Elektrik, Gas dan bahan Api Lain	1,114
• Hiasan, Perkakas Isi Rumah dan Penyelenggaraan Rutin Isi Rumah	1,101
• Kesihatan	132
• Pengangkutan	1,883
• Perhubungan	601
• Rekreasi dan kebudayaan	913
• Pendidikan	390
• Restoran dan Hotel	885
• Pelbagai Barangan dan Perkhidmatan	646
Jumlah	**10,000**

IHP juga dapat dibahagikan kepada jenis barangan mengikut tahan lama dan perkhidmatan seperti berikut:

Barang tahan lama: Barangan yang digunakan berulangkali untuk jangka masa yang lama (contoh: perabot, peralatan isirumah, kenderaan).

Barang tahan lama (sementara): Barangan yang digunakan berulangkali tetapi mempunyai jangka hayat / masa yang pendek (contoh: pakaian, kasut, barangan kaca, permainan, tekstil isi rumah).

Barang tidak tahan lama: Barangan yang dapat digunakan sekali sahaja (contoh: makanan dan minuman).

Perkhidmatan: Perkhidmatan seperti pendidikan, kesihatan, perkhidmatan persendirian.

Explanatory Note

4 CONSUMER PRICE INDEX (CPI)

The inflation rate of CPI for the year 2015 was -0.4 per cent compared to -0.2 per cent in 2014. The decrease in the overall index was attributed to lower Major Group Indices of Clothing and Footwear; Furnishings, Household Equipment and Routine Household Maintenance; Transport; and Education. However, the Major Group Indices of Food and Non-Alcoholic Beverages; Housing, Water, Electricity, Gas and Other Fuels; Health; Communication; Recreation and Culture; Restaurants and Hotels; and Miscellaneous Goods and Services has increased.

The Consumer Price Index (CPI) *is compiled on monthly basis by the Department of Statistics, Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office.*

The CPI measures the changes in the prices of a fixed basket of goods and services purchased by the majority of household in Brunei Darussalam. It measures price changes from a reference period known as base year period. The index for the base year period is set to 100 and changes in prices in the following periods are measured in relation to this figure. The base year period of the current CPI is year 2010 (Jan 2010=100).

CPI is commonly used to measure the rate of inflation of a country. The inflation rate refers to the percentage change in the CPI from one period to another. Inflation rate can be measured on month-on-month, year-on-year and period-on-period basis. The month-on-month inflation rate, for instance, is the percentage change of the CPI in the month under review over the CPI in the previous month.

CPI basket comprises of goods and services commonly purchased by majority of households. The number of goods and services in the current basket is 439. Weights are assigned to CPI goods and services at all levels which indicate their relative importance. Important goods and services have more weights and thus have greater influence on the overall CPI than the less important. The current CPI basket and the computation of weights are based on the 2010 Household Expenditure Survey (HES). The classification of CPI goods and services and their weights are as follows:

Major Groups	***Weights***
• *Food and Non-Alcoholic Beverages*	1,911
• *Clothing and Footwear*	424
• *Housing, Water, Electricity, Gas and Other Fuels*	1,114
• *Furnishings, Household Equipment and Routine Household Maintenance*	1,101
• *Health*	132
• *Transport*	1,883
• *Communication*	601
• *Recreation and Culture*	913
• *Education*	390
• *Restaurants and Hotels*	885
• *Miscellaneous Goods and Services*	646
Total	**10,000**

The CPI can also be classified by the type of goods, according to their durability, and services, as follows:

Durable goods: *Goods that are used repeatedly or continuosly over a long period of time (e.g. furniture, household equipment, vehicles).*

Semi-durable goods: *Goods that are used repeatedly but their expected lifetime use is less than for durables and their purchaser's value is significantly less (e.g. clothing, footwear, glassware, games, toys, household textiles).*

Non-durable goods: *Goods that are for single use only (e.g. food and drink).*

Services: *Services such as education, health, personal services.*

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

4.1 Indeks Harga Pengguna, 2011 - 2015
Consumer Price Index, 2011 - 2015

	Keseluruhan Barangan dan Perkhidmatan *All Goods and Services*	Kewajaran *Weight*	Tahun *Year*				
			2011	2012	2013	2014	2015
	IHP Keseluruhan ***Overall CPI***	**10,000**	**100.1**	**100.3**	**100.6**	**100.4**	**100.0**
1	Makanan dan Minuman Ringan *Food and Non-Alcoholic Beverages*	1,911	99.9	99.9	100.0	99.7	100.6
2	Pakaian dan Kasut *Clothing and Footwear*	424	101.0	101.0	101.6	99.2	95.7
3	Perumahan, Air, Elektrik, Gas *Housing, Water, Electricity, Gas and Other Fuels*	1,114	100.0	100.0	99.9	99.2	101.3
4	Hiasan, Perkakasan Isi Rumah dan Penyelenggaran Rutin Isi Rumah *Furnishing, Household Equipment and Routine Household Maintenance*	1,101	100.0	100.0	99.3	97.1	96.4
5	Kesihatan *Health*	132	100.0	100.0	99.7	100.2	101.2
6	Pengangkutan *Transport*	1,883	99.9	100.0	102.2	102.6	99.0
7	Perhubungan *Communication*	601	100.0	100.0	99.8	99.9	100.6
8	Rekreasi dan Kebudayaan *Recreation and Culture*	913	100.2	100.6	101.1	99.1	99.2
9	Pendidikan *Education*	390	100.4	101.7	102.4	105.2	102.5
10	Restoran dan Hotel *Restaurants and Hotel*	885	100.1	100.2	100.3	102.4	103.6
11	Pelbagai Barangan dan Perkhidmatan *Miscellaneous Goods and Services*	646	101.6	101.7	100.9	101.7	102.2

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Tahun Asas (Jan 2010 = 100)
Note : Base Year (Jan 2010 = 100)

4.2 Peratusan Perubahan Tahunan pada Indeks Harga Pengguna, 2011 - 2015
Annual Percentage Change in Consumer Price Index, 2011 - 2015

	Keseluruhan Barangan dan Perkhidmatan *All Goods and Services*	Kewajaran *Weight*	Perubahan Peratus (%) *Percentage Change (%)*				
			2011	2012	2013	2014	2015
	IHP Keseluruhan ***Overall CPI***	**10,000**	**0.1**	**0.1**	**0.4**	**(0.2)**	**(0.4)**
1	Makanan dan Minuman Ringan *Food and Non-Alcoholic Beverages*	1,911	(0.0)	(0.0)	0.1	(0.2)	0.8
2	Pakaian dan Kasut *Clothing and Footwear*	424	0.6	(0.0)	0.6	(2.4)	(3.5)
3	Perumahan, Air, Elektrik, Gas dan Bahan Api Lain *Housing, Water, Electricity, Gas and Other Fuels*	1,114	-	-	(0.1)	(0.7)	2.1
4	Hiasan, Perkakasan Isi Rumah dan Penyelenggaran Rutin Isi Rumah *Furnishing, Household Equipment and Routine Household Maintenance*	1,101	-	-	(0.7)	(2.2)	(0.8)
5	Kesihatan *Health*	132	-	-	(0.3)	0.4	1.1
6	Pengangkutan *Transport*	1,883	-	0.0	2.2	0.4	(3.5)
7	Perhubungan *Communication*	601	-	-	(0.2)	0.1	0.7
8	Rekreasi dan Kebudayaan *Recreation and Culture*	913	0.2	0.4	0.4	(2.0)	0.1
9	Pendidikan *Education*	390	0.1	1.3	0.8	2.7	(2.6)
10	Restoran dan Hotel *Restaurants and Hotel*	885	0.1	0.1	0.2	2.0	1.2
11	Pelbagai Barangan dan Perkhidmatan *Miscellaneous Goods and Services*	646	1.2	0.1	(0.9)	0.9	0.5

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Tahun Asas (Jan 2010 = 100)
Note : Base Year (Jan 2010 = 100)

4.3 Indeks Harga Pengguna Barangan mengikut Ketahanan dan Perkhidmatan
Consumer Price Index of Goods According to Durability and Services

Jenis Barangan *Types of Goods*	Kewajaran *Weight*	Indeks / *Index*				
		2011	2012	2013	2014	2015
Indeks Keseluruhan *Overall Index*	**10,000**	**100.1**	**100.3**	**100.6**	**100.4**	**100.0**
Barangan *Goods*	6,025	100.2	100.2	100.7	99.2	98.2
Barangan Tahan Lama *Durable Goods*	1,313	100.8	100.9	102.9	97.9	93.7
Barangan Separuh Tahan Lama *Semi-Durable Goods*	977	100.5	100.6	100.6	99.5	96.6
Barangan Tidak Tahan Lama *Non-Durable Goods*	3,735	99.9	99.9	99.9	99.6	100.2
Perkhidmatan *Services*	3,975	100.1	100.3	100.6	102.3	102.8

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

4.4 Peratusan Perubahan Tahunan Indeks Harga Pengguna Barangan mengikut Ketahanan dan Perkhidmatan

Annual Percentage Change in Consumer Price Index of Goods According to Durability and Services

Jenis Barangan *Types of Goods*	Kewajaran *Weight*	Perubahan Peratus (%) *Percentage Change (%)*				
		2011	2012	2013	2014	2015
Indeks Keseluruhan *Overall Index*	**10,000**	**0.1**	**0.1**	**0.4**	**(0.2)**	**(0.4)**
Barangan *Goods*	6,025	0.2	0.0	0.5	(1.5)	(1.0)
Barangan Tahan Lama *Durable Goods*	1,313	0.6	0.1	2.1	(4.9)	(4.3)
Barangan Separuh Tahan Lama *Semi-Durable Goods*	977	0.3	0.1	0.1	(1.2)	(2.9)
Barangan Tidak Tahan Lama *Non-Durable Goods*	3,735	0.0	0.0	(0.0)	(0.3)	0.6
Perkhidmatan *Services*	3,975	0.1	0.2	0.3	1.7	0.5

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

4.5 Harga Runcit Purata bagi Barangan Makanan Terpilih

Average Retail Price of Selected Food Items

BND

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Beras dan Bijiran (Sekilogram) ***Rice and Cereals (Per Kilogramme)***					
Tepung Gandum *Wheat Flour*	1.88	1.88	1.85	1.81	1.80
Daging dan Ayam Segar (Sekilogram) ***Fresh Meat and Poultry (Per Kilogramme)***					
Daging Kerbau *Buffalo Meat*	8.98	8.98	9.07	9.11	9.40
Daging Lembu *Beef*	12.55	12.55	12.43	12.44	12.75
Ayam *Chicken*	4.45	4.45	4.43	4.43	4.48
Susu, Telur dan Minyak ***Milk, Egg and Oil***					
Susu Pekat (388g Setin) *Condensed Milk (388g Per Tin)*	0.99	0.99	0.98	0.97	0.95
Susu Cair (400g Setin) *Evaporated Milk (400g Per Tin)*	1.22	1.22	1.21	1.15	1.12
Telur Ayam (Satu Tray) *Chicken Eggs (Per Tray)*	5.96	5.96	6.03	5.83	5.99
Mentega (340g Setin) *Butter (340g Per Tin)*	4.88	4.88	4.84	4.76	4.73
Marjerin (1 kg Tin) *Margerine (1 Kg Tin)*	5.06	5.06	4.83	4.71	4.64

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

4.5 Harga Runcit Purata bagi Barangan Makanan Terpilih (Sambungan)
Average Retail Price of Selected Food Items (Continued)

BND

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ikan dan Udang (Sekilogram) ***Fish and Prawns (Per Kilogramme)***					
Ikan Tenggiri *Spanish Mackerel*	9.39	9.39	9.40	9.17	9.91
Ikan Rumahan *Indian Mackerel*	4.99	4.99	4.93	4.95	5.29
Ikan Bilis *Ponyfish*	3.11	3.11	3.22	3.06	3.00
Pusu Masin *Salted Anchovies*	10.98	10.98	11.80	13.65	13.07
Udang Segar - Besar *Fresh Prawns - Large*	12.76	12.76	13.06	12.89	13.72
Udang Kering *Dried Prawn*	22.99	22.99	23.29	25.21	26.15
Sayur-Sayuran dan Buah-Buahan (Sekilogram) ***Vegetables and Fruits (Per Kilogramme)***					
Sawi Putih *Pak Choy*	2.64	2.64	2.63	2.58	2.60
Kacang Panjang *Long Bean*	2.65	2.65	2.64	2.88	2.88
Timun *Cucumber*	1.41	1.41	1.41	1.41	1.48
Bawang Merah *Shallot*	2.70	2.70	2.67	2.27	2.89
Bawang Putih *Garlic*	3.05	3.05	2.88	2.31	2.47
Lada Segar *Fresh Chillies*	6.40	6.40	6.73	7.32	7.26
Pisang *Banana*	1.85	1.85	1.90	1.87	1.90
Buah Betik *Papaya*	1.41	1.41	1.41	1.39	1.40
Tembikai *Watermelon*	1.17	1.17	1.17	1.28	1.31

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

4.6 Harga Runcit Purata bagi Barangan Terpilih bagi Barangan Bukan Makanan
Average Retail Price of Selected Non-Food Items

BND

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Perumahan, Air, Elektrik, Gas dan Bahan Api Lain ***Housing, Water, Electricity, Gas and Other Fuels***					
Simen (10 Kilogram Beg) *Cement (10 Kilogramme Bag)*	10.45	10.45	10.27	10.00	10.00
Bekalan Air (0 - 54.53 Unit) *Water Supply (0 - 54.53 Unit)*	0.11	0.11	0.11	0.11	0.11
Bekalan Air (54.54 Unit Ke atas) *Water Supply (54.54 Unit and Above)*	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44
Elektrik Prabayar (1 - 600 KWh) *Prepaid Electricity (1 - 600 KWh)*	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Elektrik Prabayar (601 - 2,000 KWh) *Prepaid Electricity (601 - 2,000 KWh)*	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08
Elektrik Prabayar (2,001 - 4,000 KWh) *Prepaid Electricity (2,001 - 4,000 KWh)*	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10
Elektrik Prabayar (4,001 KWh Ke atas) *Prepaid Electricity (4,001 KWh and Above)*	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12
Gas Paip *Piped Gas*	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
Gas Tong (LPG) *Cylinder Gas (LPG)*	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00
Pelbagai Barangan dan Perkhidmatan ***Miscellaneous Goods and Services***					
Pasport Biometrik Antarabangsa *International Biometric Passport*	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
Pasport Biometrik Borneo *Borneo Biometric Passport*	35.00	35.00	35.00	35.00	35.00

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

4.7 Harga Runcit Purata bagi Barangan Bersubsidi dan di bawah Kawalan Harga
Average Retail Price of Subsidised Items and under Price Control

BND

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Beras Siam (10 Kilogram Beg) *Ordinary Thai Rice (10 Kilogramme Bag)*	8.25	8.25	8.23	8.20	8.20
Beras Wangi (10 Kilogram Beg) *Fragrant Thai Rice (10 Kilogramme Bag)*	11.83	11.83	11.83	11.83	11.82
Beras Laila (10 Kilogram Beg) *Laila Rice (10 Kilogramme Bag)*	12.50	12.50	12.50	12.50	12.50
Beras Pusu (10 Kilogram Beg) *Pusu Rice (10 Kilogramme Bag)*	11.59	11.59	11.59	12.12	12.50
Beras Pulut (10 Kilogram Beg) *Glutinous Rice (10 Kilogramme Bag)*	7.56	7.56	7.56	7.56	7.56
Gula (Sekilogram) *Sugar (Per Kilogramme)*	1.86	1.86	1.83	1.77	1.49
Kereta Salon(1,500cc) *Saloon Car (1,500cc)*	20,500.00	20,500.00	22,662.73	25,632.74	23,159.05
Minyak Sayur-Sayuran (5 Kg Botol) *Vegetable Oil (5 Kg Bottle)*	9.59	9.59	9.52	9.22	9.12
Minyak Jagung (3 Kg Botol) *Corn Oil (3 Kg Bottle)*	12.92	12.92	12.60	12.47	12.94
Minyak Kelapa Sawit (2 Kg Botol) *Palm Oil (2 Kg Bottle)*	4.60	4.60	4.50	4.13	4.04
Susu Tepung Formula Anak Damit (900g Setin) *Infant Formula Milk Powder (900g Per Tin)*	36.76	36.76	36.49	36.04	37.17
Susu Tepung Formula Ibu Mengandung (650g Sekotak) *Maternal Formula Milk Powder (650g Per Box)*	15.97	15.97	15.97	16.69	17.70

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota Keterangan

5 IMBANGAN PEMBAYARAN

Akaun semasa mencatat lebihan sebanyak BND2,823.6 juta pada tahun 2015 daripada BND6,643.8 juta pada tahun 2014. Lebihan yang lebih rendah ini adalah disebabkan oleh

- akaun barangan: lebihan yang rendah BND3,977.6 juta (2014: BND9,418.4 juta)
- akaun perkhidmatan: defisit BND1,394.4 juta (2014: -BND2,067.2 juta)
- akaun pendapatan sekunder: defisit BND615.6 juta (2014: -BND688.0 juta)

Sementara itu, akaun kewangan merekodkan aliran keluar bersih yang lebih tinggi sebanyak BND6,561.1 juta pada tahun 2015. Peningkatan yang tinggi berbanding BND5,101.1 juta yang direkodkan pada tahun lepas. Peningkatan yang ketara dalam aliran keluar bersih adalah disebabkan oleh peningkatan pada aliran keluar bersih dalam akaun pelaburan portfolio dan akaun pelaburan yang lain.

Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi melalui Jabatan Perangkaan mengumpul perangkaan Imbangan Pembayaran (BOP) yang mana ianya meringkaskan transaksi ekonomi antara residen Negara Brunei Darussalam dan bukan residen. Perangkaan BOP menyediakan satu rangka kerja bersepadu untuk penganalisaan ekonomi bagi hubungan ekonomi antarabangsa, ini termasuk prestasi ekonomi antarabangsa Negara Brunei Darussalam, polisi kadar pertukaran, pengurusan rizab dan pendedahan luaran.

BOP Negara Brunei Darussalam dikumpul mengikut piawaian antarabangsa yang ditetapkan dalam garispandu Imbangan Pembayaran, Edisi Keenam yang diterbitkan oleh Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF). Transaksi ekonomi termasuk:

- transaksi eksport dan import barangan dan perkhidmatan
- transaksi pendapatan utama kepada jumlah yang dibayar dan diterima dalam pulangan untuk menyediakan penggunaan sementara kepada entiti pekerja lain, sumber kewangan atau bukan pengeluar bukan kewangan aset
- transaksi pendapatan menengah yang menunjukkan pengagihan semula pendapatan
- perolehan dan pelupusan aset dan liabiliti kewangan

BOP terdiri daripada akaun barangan dan perkhidmatan, akaun pendapatan utama, akaun pendapatan menengah, akaun modal dan akaun kewangan. Transaksi antarabangsa direkodkan dalam imbangan pembayaran adalah atas dasar prinsip catatan berganda digunakan dalam perakaunan perniagaan, di mana setiap transaksi menimbulkan dua penyertaan pengimbangan dengan nilai yang sama supaya dalam prinsip kredit dan debit yang terhasil penyertaan sentiasa seimbang.

Explanatory Note

5 BALANCE OF PAYMENTS

The current account recorded a surplus of BND2,823.6 million in 2015 from BND6,643.8 million in 2014. The lower current account surplus was mainly contributed by

- *goods account: a lower surplus of BND3,977.6 million (2014: BND9,418.4 million)*
- *services account: a deficit of BND1,394.4 million (2014: -BND2,067.2 million)*
- *secondary income account: a deficit of BND615.6 million (2014: -BND688.0 million)*

Meanwhile, the financial account recorded significantly higher net outflow of BND6,561.1 million in 2015. This was considerably higher than BND5,101.1 million posted last year. The substantial growth in net outflow was due to the increases in net outflow in portfolio investment account and other investment account.

The Department of Economic Planning and Development through the Department of Statistics compiles Balance of Payments (BOP) statistics which summarises the economic transactions between residents of Brunei Darussalam and non-residents. The BOP statistics provide an integrated framework for the analysis of an economy's international economic relationship, including Brunei Darussalam's international economic performance, exchange rate policy, reserve management and external vulnerability.

The Brunei Darussalam's BOP has been compiled in accordance with international standards set out in the Balance of Payments Manual, Sixth Edition published by the International Monetary Fund. The economic transactions include:

- *transactions of exports and imports of goods and services*
- *transactions of primary income on the amount of payable and receivable in return for providing temporary use to another entity of labour, financial resources or non-produced nonfinancial assets*
- *transactions of secondary income which shows the redistribution of income*
- *acquisition and disposal of financial assets and liabilities*

The BOP consists of goods and services account, the primary income account, the secondary income account, the capital account and the financial account. International transactions are recorded in the balance of payments on the basis of the double-entry principle used in business accounting, in which each transaction gives rise to two offsetting entries of equal value so that in principle the resulting credit and debit entries always balance.

5.1 Imbangan Pembayaran, 2011-2015
Balance of Payments, 2011-2015

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014[r]	2015[p]
Akaun Semasa ***Current Account***	8,100.8	7,089.6	4,721.0	6,643.8	2,823.6
Barangan *Goods*	10,855.3	10,950.4	8,652.4	9,418.4	3,977.6
Eksport *Exports*	15,566.9	16,096.5	14,787.7	14,063.2	8,399.0
Import *Imports*	4,711.6	5,146.1	6,135.4	4,644.8	4,421.4
Perkhidmatan *Services*	(1,656.7)	(2,696.1)	(2,959.0)	(2,067.2)	(1,394.4)
Penerimaan *Receipts*	629.9	603.2	616.6	706.4	883.4
Pembayaran *Payments*	2,286.6	3,299.2	3,575.6	2,773.6	2,277.9
Pendapatan Utama *Primary Income*	(626.4)	(571.2)	(250.6)	(19.3)	856.1
Penerimaan *Receipts*	1,207.0	1,216.9	1,246.6	1,281.2	1,469.0
Pembayaran *Payments*	1,833.5	1,788.2	1,497.2	1,300.5	612.9
Pendapatan Sekunder *Secondary Income*	(471.4)	(593.4)	(721.7)	(688.0)	(615.6)
Penerimaan *Receipts*	25.2	41.2	42.9	50.0	98.2
Pembayaran *Payments*	496.6	634.7	764.7	738.1	713.7

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Dalam akaun Kewangan + menandakan peningkatan dalam aset dan liabiliti dan - menandakan pengurangan aset dan liabiliti
Note : In the financial account + denotes Increase in Assets and Liabilities and - denotes decrease in Assets and Liabilities
: (1) Tidak termasuk komponen dalam kumpulan E
Exclude components in group E
Kosong-sifar atau tidak ada
Blank-zero or not availale

5.1 Imbangan Pembayaran, 2011-2015 (Sambungan)
Balance of Payments, 2011-2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014 (r)	2015 (p)
Akaun Modal	-	-	-	-	-
Capital Account					
Akaun Kewangan(1)	4,933.0	3,407.6	3,394.7	5,101.1	6,561.1
Financial Account(1)					
Pelaburan Langsung di Luar Negeri	-	-	-	-	-
Direct Investment Abroad					
Pelaburan Langsung dalam Brunei	869.4	1,080.8	970.5	719.5	238.2
Direct Investment in Brunei					
Pelaburan Portfolio Aset	203.8	709.6	575.2	1,001.4	1,204.2
Portfolio Investment Assets					
Pelaburan Portfolio Liabiliti	-	-	-	-	-
Portfolio Investment Liabilities					
Lain-lain Pelaburan Aset	5,561.8	3,630.5	3,287.5	5,258.3	5,733.1
Other Investment Assets					
Lain-lain Pelaburan Liabiliti	(36.8)	(148.3)	(502.5)	439.0	138.0
Other Investment Liabilities					
Imbangan Akaun semasa + modal - kewangan	3,167.8	3,682.0	1,326.3	1,542.7	(3,737.5)
Current + capital - financial account balance					
Kesilapan dan Ketinggalan Bersih ***Net Errors and Omissions***	(2,158.5)	(2,807.9)	(1,107.4)	(1,232.5)	3,695.1
Rizab Aset ***Reserve Assets***	1,009.3	874.2	218.9	310.2	(42.4)

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Dalam akaun Kewangan + menandakan peningkatan dalam aset dan liabiliti dan - menandakan pengurangan aset dan liabiliti
Note : In the financial account + denotes Increase in assets and liabilities and - denotes decrease in assets and liabilities
: (1) Tidak termasuk komponen dalam kumpulan E
Exclude components in group E
Kosong-sifar atau tidak ada
Blank-zero or not availale

5.2 Transaksi Perkhidmatan, 2011-2015
Services Transactions, 2011-2015

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014 (p)	2015 (p)
Perkhidmatan ***Services***	(1,656.7)	(2,696.1)	(2,959.0)	(2,067.2)	(1,394.4)
Penerimaan *Receipts*	629.9	603.2	616.6	706.4	883.4
Pembayaran *Payments*	2,286.6	3,299.2	3,575.6	2,773.6	2,277.9
Pengangkutan ***Transport***	209.9	106.9	(144.6)	89.7	323.7
Penerimaan *Receipts*	454.8	411.2	422.2	548.4	643.8
Pembayaran *Payments*	244.9	304.3	566.8	458.7	320.2
Perjalanan ***Travel***	(604.1)	(623.4)	(661.3)	(680.1)	(440.1)
Penerimaan *Receipts*	101.1	114.6	119.7	99.8	192.3
Pembayaran *Payments*	705.2	738.0	781.0	779.9	632.4
Lain-lain Perkhidmatan ***Other Services***	(1,262.4)	(2,179.6)	(2,153.1)	(1,476.8)	(1,278.0)
Penerimaan *Receipts*	74.0	77.3	74.7	58.2	47.3
Pembayaran *Payments*	1,336.4	2,256.9	2,227.8	1,535.0	1,325.3

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

5.3 Akaun Kewangan, 2011-2015
Financial Account, 2011-2015

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014 (r)	2015 (p)
Akaun Kewangan ***Financial Account***	5,942.3	4,281.8	3,613.6	5,411.4	6,518.7
Perolehan Bersih Aset Kewangan ***Net Acquisition of Financial Assets***	6,774.9	5,214.3	4,081.6	6,569.9	6,894.9
Tanggungan Bersih Liabiliti Kewangan ***Net Incurrence of Financial Liabilities***	832.6	932.5	468.0	1,158.5	376.2
Pelaburan Langsung di Luar Negeri ***Direct Investment Abroad***	-	-	-	-	-
Pelaburan Langsung dalam Brunei ***Direct Investment in Brunei***	869.4	1,080.8	970.5	719.5	238.2
Pelaburan Portfolio Aset ***Portfolio Investment Assets***	203.8	709.6	575.2	1,001.4	1,204.2
Pelaburan Portfolio Liabiliti ***Portfolio Investment Liabilities***	-	-	-	-	-

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Dalam akaun kewangan + menandakan peningkatan dalam aset dan liabiliti dan - menandakan pengurangan aset dan liabiliti
Note : In the financial account + denotes Increase in assets and liabilities and - denotes decrease in assets and liabilties
: Kosong - sifar atau tidak ada
: Blank - zero or not available

5.3 Akaun Kewangan, 2011-2015 (Sambungan)
Financial Account, 2011-2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014 (r)	2015 (p)
Lain-Lain Pelaburan Aset ***Other Investment Assets***	5,561.8	3,630.5	3,287.5	5,258.3	5,733.1
Matawang dan Deposit *Currency and Deposits*	2,803.8	(453.9)	(2,819.4)	(729.5)	(368.8)
Bank *Banks*	2,814.8	(1,372.3)	(1,303.3)	(1,175.0)	(1,784.5)
Lain-lain Korporat Kewangan *Other Financial Corporations*	49.9	(54.3)	5.6	13.5	36.3
Lain-lain Sektor *Other Sectors*	(60.9)	972.7	(1,521.7)	432.0	1,379.4
Pinjaman Loans	353.3	(55.7)	(67.0)	(43.4)	(33.4)
Bank *Banks*	353.3	(55.7)	(67.0)	(43.4)	(33.4)
Lain-lain Korporat Kewangan *Other Financial Corporations*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kredit dan Pendahuluan Perdagangan *Trade Credit and Advances*	-	-	-	-	-
Lain-lain Akaun Penerimaan *Other Accounts Receivable*	2,404.7	4,140.1	6,174.0	6,031.2	6,135.4

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Dalam akaun kewangan + menandakan peningkatan dalam aset dan liabiliti dan - menandakan pengurangan aset dan liabiliti
Note : In the financial account + denotes Increase in assets and liabilities and - denotes decrease in assets and liabilties
: Kosong - sifar atau tidak ada
: Blank - zero or not available

5.3 Akaun Kewangan, 2011-2015 (Sambungan)
Financial Account, 2011-2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014 (r)	2015 (p)
Lain-lain Pelaburan Liabiliti	(36.8)	(148.3)	(502.5)	439.0	138.0
Other Investment Liabilities					
Matawang dan Deposit	(157.9)	(9.9)	(54.5)	214.2	(258.9)
Currency and Deposits					
Authoriti Monetari	(10.0)	(0.2)	0.2	243.7	(243.5)
Monetary Authorities					
Bank	(147.9)	(9.6)	(54.7)	(29.5)	(15.4)
Banks					
Lain-lain Korporat Kewangan	-	-	-	-	-
Other Financial Corporations					
Pinjaman	114.5	(76.3)	(256.5)	198.9	431.1
Loans					
Bank	(77.2)	10.0	(339.1)	54.7	112.3
Banks					
Lain-lain Kewangan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Other Financial					
Lain-lain Sektor	191.6	(86.4)	82.7	144.3	318.8
Other Sectors					
Kredit dan Pendahuluan Perdagangan	-	-	-	-	-
Trade Credit and Advances					
Lain-lain Akaun Pembayaran	6.6	(62.1)	(191.5)	25.9	(34.3)
Other Accounts Payable					
Hak Pengeluaran Khas (Peruntukan)	-	-	-	-	-
Special Drawing Rights (Allocations)					

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Dalam akaun kewangan + menandakan peningkatan dalam aset dan liabiliti dan - menandakan pengurangan aset dan liabiliti
Note : In the financial account + denotes Increase in assets and liabilities and - denotes decrease in assets and libilties
: Kosong - sifar atau tidak ada
: Blank - zero or not available

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

5.3 Akaun Kewangan, 2011-2015 (Sambungan)
Financial Account, 2011-2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

	2011	2012	2013	2014 (r)	2015 (p)
Rizab Aset	1,009.3	874.2	218.9	310.2	(42.4)
Reserve Assets					
Emas Monetari	-	-	-	-	-
Monetary Gold					
Hak Pengeluaran Khas	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Special Drawing Rights					
Kedudukan Rizab IMF	-	-	-	-	-
Reserve Position in the IMF					
Lain-lain Aset Rizab	1,009.2	874.1	218.9	310.2	(42.4)
Other Reserve Assets					
Mata Wang dan Deposit	974.7	(119.9)	(897.0)	(64.2)	739.5
Currency and Deposits					
Sekuriti Hutang	37.4	985.8	(1,099.5)	402.9	(778.4)
Debts Securities					
Lain-lain Tuntutan	-	-	-	-	-
Other Claims					
Saham	(2.9)	8.2	16.4	(28.5)	(3.4)
Shares					
Derivatif Kewangan	-	-	-	-	-
Financial Derivatives					

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Dalam akaun kewangan + menandakan peningkatan dalam aset dan liabiliti dan - menandakan pengurangan aset dan liabiliti
Note : In the financial account + denotes Increase in assets and liabilities and - denotes decrease in assets and libilties
: Kosong - sifar atau tidak ada
: Blank - zero or not available
: IMF - Tabung Monetari Antarabangsa
: IMF - International Monetary Fund

Nota Keterangan

6 PERANGKAAN PERDAGANGAN ANTARABANGSA

Pada tahun 2015, Negara Brunei Darussalam mencatatkan lebihan imbangan perdagangan sebanyak BND4,267.2 juta, dengan penurunan sebanyak 52.0 peratus berbanding BND8,881.9 juta pada tahun lepas.

Jumlah eksport menunjukkan penurunan sebanyak 35.1 peratus daripada BND13,438.0 juta pada tahun 2014 kepada BND8,714.7 juta pada tahun 2015, dengan eksport utama Minyak Mentah dan Gas Cecair Asli masing-masing menurun sebanyak 42.2 peratus dan 28.8 peratus berbanding tahun lepas.

Eksport Negara Brunei Darussalam ke negara-negara destinasi utama adalah Jepun (36.3 peratus), Republik Korea (15.6 peratus) dan India (9.1 peratus).

Dalam tempoh yang sama, Negara Brunei Darussalam menunjukkan penurunan import sebanyak 2.4 peratus. Ini adalah disebabkan penurunan import bagi Bahan Api Galian (41.7 peratus) dan Pelbagai Urusniaga (38.9 peratus).

Negara-negara asal yang utama bagi import Negara Brunei Darusslam ialah Malaysia (21.3 peratus), Singapura (14.2 peratus) dan China (11.6 peratus).

Perdagangan Barangan Antarabangsa terdiri daripada import dan eksport. Perangkaan import dan eksport berasaskan maklumat yang diperolehi daripada Jabatan Kastam dan Eksais Diraja, Kementerian Kewangan melalui deklarasi kastam.

Pengimport dan pengeksport barang-barang adalah dikehendaki untuk membekalkan maklumat ke dalam deklarasi kastam bagi setiap konsainan barang niaga import atau eksport. Deklarasi ini disahkan oleh Jabatan Kastam dan Eksais Diraja dan dihadapkan ke Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi untuk pemerosesan data dan penyebaran maklumat.

Negara Brunei Darussalam mempraktikkan General System dalam merekod perangkaan Perdagangan Barangan Antarabangsa yang hanya meliputi import, eksport domestik dan eksport semula yang diluluskan melalui kastam. Ini tidak termasuk:

a) matawang kertas dan syiling dalam peredaran;
b) barang-barang persendirian dan rumah yang tidak dikenakan duti kastam di Negara Brunei Darussalam dan digunakan oleh penumpang untuk kegunaan sendiri;
c) stor dan bahan bakar dibekalkan kepada kapal laut dan kapal udara Brunei;
d) artikel mengenai pinjaman atau sewa contoh peralatan-peralatan untuk kajian minyak dan ujian penggerudi dll.;
e) barang-barang persinggahan;
f) ikan dan lain-lain produk laut yang mendarat terus dari kapal menangkap ikan di kawasan perikanan Negara Brunei Darussalam;
g) barang-barang yang diimport dan dieksport oleh atau bagi pihak perkhidmatan diplomatik; dan
h) barang-barang yang diimport oleh angkatan bersenjata.

Klasifikasi Piawaian Perdagangan Antarabangsa Semakan 4 (SITC Rev.4), digunakan bagi penjenisan barangan komoditi untuk kedua-dua import dan eksport.
Import merujuk kepada barangan yang dibawa masuk ke dalam negara, sama ada secara terus atau disimpan dalam gudang sehingga cukainya dibayar, tanpa mengira sama ada barang tersebut untuk penggunaan, diproses, digunakan dalam perkilangan atau dieksport semula ke negara lain. Import dinilaikan mengikut c.i.f (cost, insurance and freight - kos, insuran dan tambang).

Eksport merujuk kepada barangan (keluaran atau buatan tempatan atau barang diimport untuk dieksport semula) yang dibawa keluar dari negara. Eksport dinilaikan mengikut f.o.b (free on board). Eksport terdiri daripada eksport domestik dan eksport semula.

- **Eksport Domestik** terdiri daripada barangan yang dikeluarkan di dalam Negara Brunei Darussalam.

- **Eksport Semula** merujuk kepada barangan yang dibawa keluar dari negara dalam keadaan seperti mana ianya diimport tanpa mengalami sebarang perubahan bentuk. Proses membungkus semula, menyisih atau menggred tidak dikira sebagai satu proses perubahan bentuk.

Jumlah Perdagangan ialah jumlah nilai eksport (termasuk eksport domestik dan eksport semula) dan import.

Imbangan Perdagangan ialah perbezaan antara nilai eksport (termasuk eksport domestik dan eksport semula) dan import. Apabila eksport melebihi import, lebihan direkodkan dan defisit pula dicatatkan apabila import melebihi eksport.

Explanatory Note

6 INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE STATISTICS

In 2015, Brunei Darussalam recorded a surplus balance of trade of BND4,267.2 million, a decrease of 52.0 per cent from BND8,881.9 million last year.

Total exports showed a decrease of 35.1 per cent from BND13,438.0 million in 2014 to BND8,714.7 million in 2015, with Crude Oil and Liquefied Natural Gas as the major exports decreased by 42.2 per cent and 28.8 per cent respectively from the previous year.

The main countries of destination of Brunei Darussalam's exports were Japan (36.3 per cent), Republic of Korea (15.6 per cent) and India (9.1 per cent).

During the same period, Brunei Darussalam's total imports showed a decrease of 2.4 per cent. This was because lower imports were Mineral Fuels (41.7 per cent) and Miscellaneous Transactions (38.9 per cent).

The main countries of origin of Brunei Darussalam's imports were Malaysia (21.3 per cent), Singapore (14.3 per cent) and China (11.6 per cent).

International Merchandise Trade Statistics comprises of imports and exports. The import and export statistics is based on the information captured by the Royal Customs and Excise Department, Ministry of Finance through the customs declarations.

Importers and exporters of goods are required to furnish Information in the customs declaration forms in respect of every consignment of merchandise imported or exported. These declarations are verified by the Department of Royal Customs and Excise which are then forwarded to Department of Economic Planning and Development for data processing and disseminations.

The Standard International Trade Classification, Revision 4 (SITC Rev.4) is used to classify commodity items for both imports and exports.

The General System of recording International Merchandise Trade Statistics practised by Brunei Darussalam only cover imports, domestic exports and re-exports that have been cleared through customs excluding:

a) currency notes and coins in circulation;
b) personal and household effects which do not incur any Brunei Darussalam customs duty and which are taken by passengers for their own use;
c) stores and fuel supplied to Brunei ships and aircrafts;
d) articles on loan or rent e.g. equipments for oil surveys and experimental drilling etc.;
e) goods in transit;
f) fish and other marine products landed from Brunei Darussalam fishing vessels Direct from fishing grounds;
g) goods imported and exported by or on behalf of diplomatic services; and
h) goods imported by the armed forces.

Imports *refer to goods brought into the country, either directly or into bonded warehouses, irrespective of whether such goods are for consumption, to be processed used in manufacturing or subsequent exports to other countries. Imports are valued on c.i.f (cost, insurance and freight) basis.*

Exports *refer to goods (locally produced or manufactured or imports for subsequent exports), which are taken out of the country. Exports are value on f.o.b (free on board) basis. Exports comprise of domestic export and re-export.*

- ***Domestic Exports*** *comprise of goods which are grown or produced in Brunei Darussalam.*

- ***Re-Exports*** *refer to goods taken out of the country in the same form as they were imported without any transformation. Re-packing, sorting or grading processes are not considered part of the transformation processes.*

Total Trade *is total of value of exports (including domestic exports and re-exports) and imports.*

Balance of Trade *is the difference between the value of exports (including domestic exports and re-exports) and imports. When exports exceed imports it is recorded as surplus while a deficit is registered when imports exceed exports.*

Penjenisan Barang Dagangan
Classification of Trade Commodities

Nota : Barang Perdagangan dalam Seksyen ini diklaskan mengikut Piawaian Klasifikasi Perdagangan Antarabangsa, Pindaan ketiga (S.I.T.C Rev. 3) daripada Bangsa-Bangsa Bersatu

Note : Trade Commodities in this Section are classified according to the Standard International Trade Classification, Revision 3 (S.I.T.C Rev. 3) of the United Nations

(0) Makanan dan Binatang Hidup
Food and Live Animals

(1) Minuman dan Tembakau
Beverages and Tobacco

(2) Bahan-Bahan Mentah yang Tidak Boleh Dimakan Kecuali Bahan Api
Inedible Crude Material Except Fuel

(3) Bahan Api Galian, Pelincir dan Barang Galian yang Berkaitan
Mineral fuels, Lubricants and Related Materials

(4) Minyak Sayur-sayuran dan Lemak Binatang
Vegetables Oil and Animals Fats

(5) Bahan-Bahan Kimia
Chemicals

(6) Barang-Barang Keluaran Kilang mengikut Bahan Pembuatannya
Manufactured Goods by Materials

(7) Jentera dan Kelengkapan Pengangkutan
Machinery and Transport Equipments

(8) Pelbagai Barang Keluaran Kilang
Miscellaneous Manufactured Articles

(9) Pelbagai Urusniaga dan Barangan yang Tidak Diperjeniskan di Mana-Mana
Miscellaneous Transaction and Commodities Not Elsewhere Classified

6.1 Import, Eksport dan Imbangan Perdagangan
Import, Export and Balance of Trade

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Eksport *Exports*	**15,678.47**	**16,220.74**	**14,308.95**	**13,438.03**	**8,714.75**
Eksport Domestik *Domestic Exports*	15,206.53	15,846.54	13,931.99	12,716.28	8,283.05
Eksport Semula *Re-Exports*	471.94	374.20	376.96	721.75	431.71
Import *Imports*	**4,528.42**	**4,455.17**	**4,520.60**	**4,556.10**	**4,447.55**
Jumlah Perdagangan *Total Trade*	**20,206.89**	**20,675.91**	**18,829.55**	**17,994.13**	**13,162.30**
Imbangan Perdagangan *Balance of Trade*	**11,150.05**	**11,765.57**	**9,788.35**	**8,881.92**	**4,267.21**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

6.2 Kadar Pertumbuhan Import, Eksport dan Imbangan Perdagangan
Growth Rates of Import, Export and Balance of Trade

Peratus / *Percentage*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Eksport *Exports*	**29.4**	**3.5**	**(11.8)**	**(6.1)**	**(35.1)**
Eksport Domestik *Domestic Exports*	30.3	4.2	(12.1)	(8.7)	(34.9)
Eksport Semula *Re-Exports*	5.9	(20.7)	0.7	91.5	(40.2)
Import *Imports*	**31.0**	**(1.6)**	**1.5**	**0.8**	**(2.4)**
Jumlah Perdagangan *Total Trade*	**29.7**	**2.3**	**(8.9)**	**(4.4)**	**(26.9)**
Imbangan Perdagangan *Balance of Trade*	**28.7**	**5.5**	**(16.8)**	**(9.3)**	**(52.0)**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

6.3 Jumlah Import mengikut Seksyen Barangan
Total Import by Commodity Section

BND Juta / *Million*

Seksyen Barangan *Commodity Section*	2011	2012	2013	2014	2015
Jumlah Import *Total Import*	**4,528.42**	**4,455.17**	**4,520.60**	**4,556.10**	**4,447.55**
Makanan dan Binatang Hidup *Food and Live Animals*	559.96	599.92	599.84	616.23	610.31
Minuman dan Tembakau *Beverages and Tobacco*	59.31	65.39	61.92	64.63	68.72
Bahan-Bahan Mentah yang Tidak Boleh Dimakan Kecuali Bahan Api *Crude Material inedible Except Fuel*	65.51	64.31	51.24	44.13	55.47
Bahan Api Galian, Pelincir dan Barang Galian yang Berkaitan *Mineral Fuels, Lubricants and Related Materials*	357.83	457.56	339.08	462.52	269.77
Minyak dan Lemak Binatang dan Sayur-Sayuran *Animal and Vegetable Oils and Fats*	16.75	16.79	13.87	18.84	17.38

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.3 Jumlah Import mengikut Seksyen Barangan (Sambungan)
Total Import by Commodity Section (Continued)

BND Juta / *Million*

Seksyen Barangan ***Commodity Section***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Bahan-Bahan Kimia *Chemicals*	293.59	325.46	360.69	384.49	323.20
Barang-Barang Keluaran Kilang mengikut Bahan Pembuatannya *Manufactured Goods by Materials*	887.43	1,065.84	920.10	684.79	953.79
Jentera dan Kelengkapan Pengangkutan *Machinery and Transport Equipments*	1,923.67	1,386.60	1,655.65	1,754.94	1,752.52
Pelbagai Barang Keluaran Kilang *Miscellaneous Manufactured Articles*	336.76	435.11	481.16	500.78	381.33
Pelbagai Urusniaga dan Barangan yang Tidak Diperjeniskan di Mana-Mana *Miscellaneous Transaction and Commodities Not Elsewhere Classified*	27.62	38.20	37.04	24.74	15.07

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.4 Jumlah Eksport mengikut Seksyen Barangan
Total Export by Commodity Section

BND Juta / *Million*

Seksyen Barangan ***Commodity Section***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Jumlah Eksport ***Total Export***	**15,678.47**	**16,220.74**	**14,308.95**	**13,438.03**	**8,714.75**
Makanan dan Binatang Hidup *Food and Live Animals*	3.78	5.97	20.63	39.45	6.98
Minuman dan Tembakau *Beverages and Tobacco*	2.00	1.50	2.25	12.67	2.67
Bahan-Bahan Mentah yang Tidak Boleh Dimakan Kecuali Bahan Api *Crude Material inedible Except Fuel*	15.60	18.90	15.13	17.79	12.81
Bahan Api Galian, Pelincir dan Barang Galian yang Berkaitan *Mineral fuels, Lubricants and Related Materials*	14,963.87	15,530.84	13,811.69	12,432.07	8,102.93
Minyak dan Lemak Binatang dan Sayur-Sayuran *Animal and Vegetable Oils and Fats*	0.10	0.04	0.10	0.05	0.05

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.4 Jumlah Eksport mengikut Seksyen Barangan (Sambungan)
Total Export by Commodity Section (Continued)

BND Juta / *Million*

Seksyen Barangan ***Commodity Section***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Bahan-Bahan Kimia *Chemicals*	243.45	311.60	115.37	601.65	189.35
Barang-Barang Keluaran Kilang mengikut Bahan Pembuatannya *Manufactured Goods by Materials*	62.79	70.03	99.27	67.87	73.51
Jentera dan Kelengkapan Pengangkutan *Machinery and Transport Equipments*	307.33	190.88	161.21	188.69	249.36
Pelbagai Barang Keluaran Kilang *Miscellaneous Manufactured Articles*	62.13	67.57	61.08	59.19	65.77
Pelbagai Urusniaga dan Barangan yang Tidak Diperjeniskan di Mana-Mana *Miscellaneous Transaction and Commodities Not Elsewhere Classified*	17.42	23.42	22.22	18.59	11.32

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

6.5 Nilai Import Terpilh
Value of Selected Import

BND Ribu / *Thousand*

Tahun ***Year***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Susu dan Krim, Cair Pekat *Milk and Cream, Evaporated Condensed*	35,042	41,768	43,572	41,642	43,624
Beras *Rice*	67,682	79,908	27,638	67,975	42,277
Tepung Gandum dan Tepung Halus *Wheat and Fine Flour*	11,908	12,218	11,162	11,156	11,666
Gula dan Madu *Sugar and Honey*	7,938	5,778	5,531	6,991	9,151
Tembakau Berproses *Processed Tobacco*	4,674	5,393	290	26	43
Keluaran Petroleum *Petroleum Products*	355,654	455,507	335,700	458,506	265,466
Baja Berproses *Processed Fertilizers*	9,327	6,021	4,882	4,337	2,373
Kain Kapas *Cotton Materials*	2,861	3,204	4,665	3,516	3,801
Kain Fabrik *Textile Fabrics*	14,544	16,452	14,429	17,034	16,431
Kapur, Simen dan Bahan-Bahan Binaan *Lime, Cements and Construction Materials*	60,224	74,505	55,277	54,613	53,012
Besi dan Keluli *Iron and Steel*	371,060	420,308	327,772	179,614	375,088
Barang-Barang Logam Terkilang (1) *Manufactured of Metals*	212,090	302,223	252,987	207,513	271,285

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : (1) *Selain daripada besi dan keluli*
Note : *Others than iron and steel*

6.5 Nilai Import Terpilih (Sambungan)
Value of Selected Import (Continued)

BND Ribu / *Thousand*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Mesin Janakuasa (kecuali elektrik) *Power Generating Machinery (except electricity)*	96,963	75,819	152,069	103,946	158,956
Jentera dan Perkakas Pertanian *Agricultural Machinery and Equipment*	3,622	2,079	2,309	3,037	4,408
Peralatan Pejabat *Office Equipment*	90,240	92,393	79,770	96,536	71,736
Mesin Pembuat Logam *Metal Making Machinery*	4,938	5,516	8,968	5,831	7,070
Mesin Perindustrian dan Lain-lain *Industrial and Other Machinery*	290,616	381,680	430,792	374,755	354,668
Kelengkapan, Peralatan dan Mesin Elektrik *Electric Machinery Apparatus and Appliances*	365,780	284,285	405,323	310,245	355,597
Kenderaan Jalanraya *Motor Vehicles*	325,039	463,361	441,431	419,065	340,209
Kapal dan Perahu *Ship and Boat*	625,016	5,573	4,538	308,841	302,241
Pakaian Kecuali dari Bulu Binatang *Clothing Except Fur*	51,212	52,349	119,856	52,745	47,280

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.6 Nilai Eksport Terpilih
Value of Selected Export

BND Ribu / *Thousand*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ikan dan Crustaceans (Hidup, Segar dan Beku) *Fish and Crustaceans (Live, Fresh and Chilled/Frozen)*	1,314	2,791	4,410	4,468	4,048
Kulit Lembu dan Kerbau *Cow and Buffalo Hides*	64	145	152	166	149
Petroleum Mentah *Crude Petroleum*	7,957,048	7,824,440	6,397,494	5,615,947	3,248,016
Keluaran Petroleum *Petroleum Products*	129	106	14	90	94
Gas Cecair Asli *Liquified Natural Gas*	7,006,393	7,706,113	7,413,640	6,815,631	4,854,578
Batu Bata/Tembikar Bangunan *Building Brick Ceramic*	-	-	165	114	228
Pakaian *Garments*	7,605	6,559	7,420	7,251	9,171

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan 2015
Import by Country of Origin and Commodity Section 2015

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections*				
	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
ASEAN :	**441.86**	**61.28**	**40.65**	**261.36**	**16.23**
Cambodia	0.01	-	0.02	-	-
Indonesia	18.87	4.86	0.15	0.01	2.77
Lao PDR	-	-	-	-	-
Malaysia	294.47	26.62	30.72	133.15	10.71
Peninsular	198.63	23.76	17.41	132.94	8.23
Sabah	41.96	0.42	6.95	-	0.37
Sarawak	53.88	2.44	6.36	0.21	2.11
Myanmar	0.34	-	-	-	-
Philippines	6.64	0.15	0.02	0.01	0.00
Singapore	53.00	25.81	6.72	127.72	2.69
Thailand	65.62	3.75	2.88	0.44	0.05
Viet Nam	2.92	0.08	0.13	0.02	-

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Import by Country of Origin and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections*					Jumlah *Total*
	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
ASEAN :	**221.72**	**306.96**	**398.58**	**181.80**	**2.31**	**1,932.75**
Cambodia	-	-	0.00	0.03	-	**0.06**
Indonesia	6.67	25.24	56.43	6.43	0.01	**121.43**
Lao PDR	-	-	-	0.00	-	**0.00**
Malaysia	133.69	139.15	87.09	89.43	0.17	**945.21**
Peninsular	127.75	131.82	86.82	84.96	0.17	812.46
Sabah	0.11	0.68	0.06	1.32	-	51.72
Sarawak	5.83	6.66	0.21	3.16	-	80.85
Myanmar	-	0.08	0.00	0.00	-	**0.42**
Philippines	0.59	1.69	1.30	1.09	0.00	**11.51**
Singapore	75.50	95.83	163.90	76.06	2.12	**629.36**
Thailand	2.93	36.16	52.67	7.58	0.01	**172.09**
Viet Nam	2.34	8.81	37.19	1.17	0.00	**52.67**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Import by Country of Origin and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal / *Country of Origin*	Seksyen Barangan / *Commodity Sections* (0)	(1)	(2)	(3)	(4)
PERSEKUTUAN EROPAH : *EUROPEAN UNION :*	**15.41**	**2.01**	**3.84**	**2.76**	**0.71**
Austria	0.01	0.00	-	-	-
Belgium	0.81	0.20	-	0.01	-
Denmark	0.33	0.08	0.00	0.07	-
Finland	0.01	-	-	-	-
France	0.78	0.69	1.77	1.55	-
Germany	1.83	0.01	0.00	0.92	0.00
Greece	0.04	-	-	-	-
Ireland	2.57	0.00	0.00	-	-
Italy	1.46	0.02	0.06	0.05	0.48
Luxembourg	-	-	-	-	-
Netherlands	2.59	0.13	1.48	0.05	-
Portugal	0.00	0.00	0.11	-	-
Spain	0.22	0.02	0.23	0.00	0.17
Sweden	0.00	-	-	0.00	-
United Kingdom	4.76	0.86	0.18	0.11	0.05

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Import by Country of Origin and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal / *Country of Origin*	Seksyen Barangan / *Commodity Sections* (5)	(6)	(7)	(8)	(9)	Jumlah / *Total*
PERSEKUTUAN EROPAH : *EUROPEAN UNION :*	**21.56**	**82.90**	**299.54**	**46.49**	**0.85**	**476.07**
Austria	0.05	0.12	1.61	0.72	0.01	**2.51**
Belgium	1.19	4.37	1.35	0.13	-	**8.05**
Denmark	0.37	0.81	1.89	0.55	0.00	**4.10**
Finland	0.01	0.13	3.95	0.26	-	**4.37**
France	3.78	13.84	12.26	2.01	0.05	**36.74**
Germany	2.41	23.47	115.03	11.21	0.07	**154.95**
Greece	0.14	0.45	0.02	0.01	-	**0.66**
Ireland	1.08	0.30	0.61	1.55	-	**6.12**
Italy	0.94	10.28	67.77	5.34	0.19	**86.60**
Luxembourg	0.03	0.05	0.03	-	-	**0.12**
Netherlands	2.31	5.18	25.18	2.11	0.11	**39.14**
Portugal	0.00	0.21	4.34	0.04	-	**4.71**
Spain	0.30	1.25	2.94	0.90	-	**6.03**
Sweden	0.19	0.51	2.66	0.94	-	**4.30**
United Kingdom	8.77	21.93	59.89	20.72	0.41	**117.69**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Import by Country of Origin and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections* (0)	(1)	(2)	(3)	(4)
LAIN-LAIN :	**153.03**	**5.43**	**10.99**	**5.65**	**0.44**
OTHERS :					
Australia	51.79	1.14	0.15	0.00	0.01
Canada	0.47	-	0.82	0.00	-
China	23.95	0.11	3.26	0.32	0.09
Hong Kong SAR	2.62	0.41	0.15	3.40	0.01
India	26.53	0.01	1.20	0.00	0.04
Japan	1.69	0.08	0.04	0.61	-
Rep. of Korea	1.29	0.08	1.27	0.19	0.00
New Zealand	4.32	0.03	0.01	0.00	-
Switzerland	1.14	0.06	0.09	0.01	-
Taiwan	1.71	2.97	2.46	0.02	0.01
United Arab Emirates	0.70	0.03	0.08	0.18	0.13
U.S.A	15.72	0.15	0.42	0.85	0.12
Lain-lain Negeri *Other Countries*	21.11	0.36	1.04	0.07	0.02
Jumlah *Total*	**610.31**	**68.72**	**55.47**	**269.77**	**17.38**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.7 Import mengikut Negara Asal dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Import by Country of Origin and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections* (5)	(6)	(7)	(8)	(9)	Jumlah *Total*
LAIN-LAIN :	**79.91**	**563.93**	**1,054.40**	**153.03**	**11.91**	**2,038.73**
OTHERS :						
Australia	2.30	1.55	5.25	3.95	0.07	**66.23**
Canada	1.01	0.39	3.90	0.61	0.07	**7.29**
China	16.64	224.29	178.91	69.33	0.05	**516.95**
Hong Kong SAR	1.40	13.77	7.14	9.62	0.00	**38.53**
India	1.08	7.29	13.21	2.00	0.05	**51.42**
Japan	6.98	188.87	132.69	4.83	0.00	**335.81**
Rep. of Korea	3.09	51.23	352.70	3.73	0.04	**413.62**
New Zealand	0.09	0.12	3.56	0.15	0.03	**8.30**
Switzerland	2.42	0.38	2.86	8.76	1.49	**17.20**
Taiwan	1.62	17.54	5.49	4.41	0.00	**36.22**
United Arab Emirates	0.90	3.52	2.15	1.21	0.06	**8.94**
U.S.A	39.17	43.83	332.03	39.78	0.10	**472.18**
Lain-lain Negeri *Other Countries*	3.19	11.14	14.51	4.65	9.96	**66.02**
Jumlah *Total*	**323.20**	**953.79**	**1,752.52**	**381.33**	**15.07**	**4,447.55**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.8 Eksport mengikut Negara Destinasi dan Seksyen Barangan 2015
Export by Country of Destination and Commodity Section 2015

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections* (0)	(1)	(2)	(3)	(4)
ASEAN :	**4.21**	**1.27**	**10.31**	**1,334.41**	**0.05**
Cambodia	-	-	-	-	-
Indonesia	0.10	0.00	0.15	129.11	-
Lao PDR	-	-	-	-	-
Malaysia	3.46	0.26	7.70	291.12	0.04
Peninsular	*0.65*	*0.07*	*5.66*	*290.96*	*0.03*
Sabah	*0.41*	*0.02*	*0.51*	*0.06*	-
Sarawak	*2.40*	*0.17*	*1.54*	*0.09*	*0.00*
Myanmar	0.00	-	-	-	-
Philippines	0.02	0.00	0.04	0.00	-
Singapore	0.18	1.01	2.24	126.72	0.02
Thailand	0.38	-	0.11	736.38	-
Viet Nam	0.07	-	0.07	51.08	-
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**0.10**	**-**	**0.06**	**0.00**	**-**
Austria	-	-	-	-	-
Belgium	-	-	0.06		
Denmark	0.00	-	-	-	-
Finland	-	-	-	-	-
France	-	0.00	-	-	-
Germany	-	-	-	0.00	-
Ireland					
Italy	-	-	-	-	-
Netherlands	0.00	-	0.00	0.00	-
Spain	-	-	-	-	-
Sweden	0.00	-	-	-	-
United Kingdom	0.10	0.00	0.00	0.00	-

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

6.8 Eksport mengikut Negara Destinasi dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Export by Country of Destination and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections* (5)	(6)	(7)	(8)	(9)	Jumlah *Total*
ASEAN :	**84.37**	**63.88**	**151.75**	**44.10**	**5.46**	**1,699.81**
Cambodia	-	-	-	-	0.01	**0.01**
Indonesia	8.60	0.77	0.98	0.64	0.43	**140.80**
Lao PDR	-	-	0.01	-	0.01	**0.02**
Malaysia	8.41	36.85	39.91	13.72	1.36	**402.83**
Peninsular	*7.87*	*11.15*	*36.00*	*10.48*	*0.81*	*363.70*
Sabah	*0.03*	*1.23*	*1.04*	*0.05*	*0.10*	*3.44*
Sarawak	*0.52*	*24.47*	*2.86*	*3.20*	*0.45*	*35.69*
Myanmar	-	0.00	0.00	0.00	0.04	**0.04**
Philippines	7.48	0.21	24.73	0.23	1.37	**34.06**
Singapore	38.09	23.67	82.79	27.96	2.10	**304.77**
Thailand	13.68	0.62	1.21	0.08	0.12	**752.59**
Viet Nam	8.11	1.75	2.11	1.48	0.02	**64.69**
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**0.19**	**1.82**	**22.09**	**5.97**	**2.28**	**32.51**
Austria	-	-	0.03	0.00	-	**0.03**
Belgium	-	0.00	0.00	0.00	0.05	**0.13**
Denmark	-	0.00	0.00	-	0.00	**0.03**
Finland	-	-	-	-	-	**-**
France	0.00	0.20	0.14	0.05	0.19	**0.59**
Germany	0.00	0.21	6.76	0.78	0.05	**7.81**
Ireland						
Italy	0.00	0.00	0.13	0.00	0.00	**0.13**
Netherlands	-	0.02	4.43	0.65	0.80	**5.90**
Spain	-	-	-	0.01	0.04	**0.05**
Sweden	-	-	0.00	0.00	-	**0.00**
United Kingdom	0.19	1.39	10.44	4.13	1.14	**17.37**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.8 Eksport mengikut Negara Destinasi dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Export by Country of Destination and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections*				
	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
LAIN-LAIN :	**2.67**	**1.40**	**2.43**	**6,768.52**	**0.00**
OTHERS :					
Australia	0.21	-	0.00	298.53	-
Canada	0.25	-	-	-	-
China	0.59	0.00	0.46	74.59	-
Hong Kong SAR	0.53	0.00	0.08	0.01	-
India	0.00	-	0.11	783.91	-
Japan	0.15	0.00	0.00	3,160.11	-
Rep. of Korea	0.00	-	1.75	1,340.62	-
New Zealand	0.00	-	0.00	453.87	-
Norway	-	-	-	-	-
Switzerland	-	-	-	-	-
Taiwan	0.88	-	0.00	577.90	-
United Arab Emirates	0.01	0.00	-	0.00	-
U.S.A	0.06	-	0.00	0.00	-
Lain-lain Negeri *Other Countries*	0.01	1.40	0.04	78.97	-
Jumlah *Total*	**6.98**	**2.67**	**12.81**	**8,102.93**	**0.05**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.8 Eksport mengikut Negara Destinasi dan Seksyen Barangan 2015 (Sambungan)
Export by Country of Destination and Commodity Section 2015 (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Orgin*	Seksyen Barangan *Commodity Sections*					Jumlah *Total*
	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
LAIN-LAIN :	**104.79**	**7.81**	**75.53**	**15.70**	**3.58**	**6,982.43**
OTHERS :						
Australia	0.04	0.13	2.77	2.14	0.51	**304.34**
Canada	0.33	0.02	0.08	0.16	0.07	**0.90**
China	47.95	2.05	6.19	0.42	0.09	**132.33**
Hong Kong SAR	0.13	0.11	3.13	6.18	0.00	**10.17**
India	4.44	0.03	0.13	0.00	0.62	**789.24**
Japan	6.58	0.03	0.54	0.02	0.07	**3,167.51**
Rep. of Korea	17.67	0.30	1.63	0.07	0.20	**1,362.24**
New Zealand	0.00	0.01	1.36	0.08	0.04	**455.35**
Norway	-	0.20	0.13	0.27	0.05	**0.65**
Switzerland	-	0.00	0.23	0.04	0.06	**0.33**
Taiwan	19.96	0.00	0.03	0.02	0.03	**598.81**
United Arab Emirates	0.13	0.09	0.37	0.19	0.21	**1.01**
U.S.A	6.98	4.35	55.10	5.58	0.24	**72.31**
Lain-lain Negeri *Other Countries*	0.58	0.69	3.96	0.81	1.43	**87.88**
Jumlah Total	**189.35**	**73.51**	**249.36**	**65.77**	**11.32**	**8,714.75**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Seksyen Barangan rujuk kepada Perjenisan Barang ke muka surat 124
Note : Commodity Section refer to page 124 for classification of Trade Commodities

6.9 Import mengikut Negara Asal
Import by Country of Origin

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	2011	2012	2013	2014	2015
ASEAN :	**2,025.98**	**2,328.21**	**2,301.52**	**2,235.61**	**1,932.75**
Cambodia	0.01	0.05	0.06	3.49	0.06
indonesia	90.69	101.83	191.93	132.20	121.43
Lao PDR	-	0.00	0.00	0.00	0.00
Malaysia	839.28	887.00	991.17	938.07	945.21
Peninsular	687.97	734.33	814.17	792.25	812.49
Sabah	64.54	61.76	66.08	61.23	51.87
Sarawak	86.77	90.91	110.92	84.59	80.85
Myanmar	0.43	0.19	1.07	0.86	0.42
Philippines	11.66	13.49	15.44	11.87	11.51
Singapore	882.81	1051.25	863.05	931.47	629.36
Thailand	191.27	260.38	225.84	204.90	172.09
Viet Nam	9.83	14.01	12.96	12.76	52.67
PERSEKUTUAN EROPAH : *EUROPEAN UNION :*	**352.71**	**425.12**	**420.68**	**517.26**	**476.07**
Austria	3.58	2.29	1.09	0.68	2.51
Belgium	7.76	9.47	9.70	6.26	8.05
Denmark	4.11	6.54	7.58	5.42	4.10
Finland	5.04	3.77	1.64	1.20	4.37
France	48.75	38.77	21.45	27.55	36.74
Germany	127.11	123.51	155.84	196.49	154.95
Greece	0.07	0.17	0.02	0.20	0.66
Ireland	4.27	4.81	6.13	5.13	6.12
Italy	29.31	76.59	53.42	72.60	86.60
Luxembourg	0.01	0.03	0.81	0.30	0.12
Netherlands	19.30	40.27	58.16	76.76	39.14
Portugal	1.35	0.48	3.76	5.34	4.71
Spain	3.01	4.55	5.68	4.70	6.03
Sweden	3.52	5.03	3.99	5.52	4.30
United Kingdom	95.52	108.85	91.42	109.10	117.69

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.9 Import mengikut Negara Asal (Sambungan)
Import by Country of Origin (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Asal *Country of Origin*	2011	2012	2013	2014	2015
LAIN-LAIN : *OTHERS :*	**2,149.72**	**1,701.83**	**1,798.40**	**1,803.23**	**2,038.73**
Australia	60.51	62.28	63.03	62.50	66.23
Brazil	0.88	9.96	3.11	1.34	1.09
Canada	11.09	15.37	11.88	42.87	7.29
China	414.34	508.06	508.44	453.01	516.95
Hong Kong SAR	32.27	55.48	49.35	36.15	38.53
India	36.60	42.59	44.03	59.11	51.42
Japan	262.01	334.77	261.52	183.55	335.81
Rep. of Korea	725.89	169.21	155.65	396.07	413.62
New Zealand	18.88	11.35	13.15	14.89	8.30
Switzerland	12.14	13.43	12.63	18.10	17.20
Taiwan	71.89	62.52	48.70	45.07	36.22
United Arab Emirates	5.20	7.86	12.07	8.66	8.94
U.S.A	445.50	348.16	539.92	411.09	472.18
Lain-lain Negeri *Other Countries*	52.52	60.79	74.90	70.83	64.93
Jumlah *Total*	**4,528.42**	**4,455.17**	**4,520.60**	**4,556.10**	**4,447.55**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.10 Eksport mengikut Negara Destinasi
Export by Country of Destination

BND Juta / *Million*

Negara Destinasi *Country of Destination*	2011	2012	2013	2014	2015
ASEAN :	**2,176.52**	**2,380.92**	**3,315.96**	**2,646.91**	**1,699.81**
Cambodia	0.05	0.01	0.00	0.05	0.01
Indonesia	1,068.53	573.77	671.59	812.22	140.80
Lao PDR	0.12	0.00	0.00	0.03	0.02
Malaysia	464.00	111.30	560.19	472.25	402.83
Peninsular	*443.60*	*75.88*	*500.33*	*384.11*	*363.70*
Sabah	*0.80*	*2.75*	*17.80*	*45.29*	*3.44*
Sarawak	*19.60*	*32.67*	*42.07*	*42.85*	*35.69*
Myanmar	0.05	0.03	0.04	0.08	0.04
Philippines	11.42	75.65	103.33	97.38	34.06
Singapore	275.09	290.96	626.40	436.74	304.77
Thailand	120.91	590.18	601.53	698.15	752.59
Viet Nam	236.35	739.02	752.88	130.01	64.69
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**35.50**	**39.70**	**20.12**	**24.27**	**32.51**
Austria	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03
Belgium	0.32	0.09	0.01	-	0.13
Denmark	0.43	0.46	0.30	0.28	0.04
Finland	0.12	-	-	0.07	-
France	3.02	4.15	0.20	0.45	0.59
Germany	11.13	18.49	3.40	5.41	7.81
Greece	0.00	-	-	0.00	0.34
Ireland	0.00	-	0.01	-	0.00
Italy	0.31	0.57	0.19	1.58	0.13
Netherlands	5.84	3.35	3.34	7.61	5.90
Portugal	0.00	-	-	0.00	0.12
Spain	0.01	0.00	0.07	0.05	0.05
Sweden	0.11	0.00	-	0.04	0.00
United Kingdom	14.20	12.59	12.61	8.78	17.38

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.10 Eksport mengikut Negara Destinasi (Sambungan)
Export by Country of Destination (Continued)

BND Juta / *Million*

Negara Destinasi *Country of Destination*	2011	2012	2013	2014	2015
LAIN-LAIN : ***OTHERS :***	**13,466.45**	**13,800.11**	**10,972.87**	**10,766.84**	**6,982.43**
Australia	1,554.82	1,208.59	1,046.89	1,047.62	304.34
Canada	3.94	1.18	0.41	310.87	0.90
China	665.73	435.37	197.64	128.04	132.33
Hong Kong SAR	21.44	5.63	5.26	7.99	10.17
India	1,265.91	1,444.55	1,082.16	1,220.30	789.24
Japan	6,797.14	7,158.92	5,691.73	5,342.13	3,167.51
Rep. of Korea	2,504.30	2,553.68	2,333.84	1,468.83	1,362.24
New Zealand	563.01	825.19	585.78	465.76	455.35
Norway	0.35	1.80	0.55	0.61	0.65
Switzerland	0.09	0.03	0.08	0.02	0.33
Taiwan	42.33	39.97	10.34	739.56	598.81
United Arab Emirates	2.24	1.19	1.21	2.41	1.01
U.S.A	15.76	118.66	11.35	25.19	72.31
Lain-Lain Negeri *Other Countries*	29.39	5.33	5.64	7.51	87.23
Jumlah ***Total***	**15,678.47**	**16,220.74**	**14,308.95**	**13,438.03**	**8,714.75**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.11 Nilai Eksport Utama mengikut Negara Destinasi, 2015
Value of Major Export by Country of Destination, 2015

BND Juta / *Million*

Negara Destinasi *Country of Destination*	Minyak Mentah *Crude Petroleum*	Gas Cecair Asli *Liquified Natural Gas*	Pakaian *Garments*	Methanol *Methanol*	Jumlah *Total*
ASEAN :	**1,225.71**	**108.47**	**0.11**	**51.60**	**1,385.89**
Indonesia	129.11	-	-	8.41	**137.52**
Malaysia	182.47	108.47	0.11	2.92	**293.96**
Peninsular	*182.47*	*108.47*	*0.03*	*2.92*	*293.38*
Sabah	-	-	-	-	*0.00*
Sarawak	-	-	*0.08*	-	*0.08*
Philippines	-	-	-	7.41	**7.41**
Singapore	126.69	-	0.00	11.26	**137.95**
Thailand	736.38	-	-	13.56	**749.94**
Viet Nam	51.06	-	-	8.04	**59.10**
LAIN-LAIN : ***OTHERS :***	**2,022.30**	**4,746.11**	**7.99**	**103.22**	**6,879.63**
Australia	298.53	-	-	-	**298.53**
China	74.59	-	0.03	47.95	**122.56**
Hong Kong SAR	-	-	5.19	-	**5.19**
India	783.91	-	-	4.43	**788.35**
Japan	63.63	3,096.49	-	6.58	**3,166.70**
Rep. of Korea	347.78	992.75	-	17.34	**1,357.87**
New Zealand	453.87	-	-	-	**453.87**
Taiwan	-	577.90	-	19.96	**597.86**
U.S.A	-	-	2.77	6.96	**9.73**
Kuwait		78.97			
Jumlah ***Total***	**3,248.02**	**4,854.58**	**8.10**	**154.82**	**8,265.52**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.12 Jumlah Peratus Import Negara Brunei Darussalam mengikut Seksyen Barangan
Total Percentage of Brunei Darussalam Import by Commodity Section

Peratus / *Percentage*

Seksyen Barangan *Commodity Section*	Import *Import*				
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Makanan dan Binatang Hidup *Food and Live Animals*	12.4	13.5	13.3	13.5	13.7
Minuman dan Tembakau *Beverages and Tobacco*	1.3	1.5	1.4	1.4	1.5
Bahan-Bahan Mentah Tidak Boleh dimakan *Inedible Crude Materials*	1.4	1.4	1.1	1.0	1.2
Bahan Api Galian *Mineral Fuels*	7.9	10.3	7.5	10.2	6.1
Minyak Sayur-Sayuran dan Lemak Binatang *Animal and Vegetable Oils and Fats*	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4
Bahan-Bahan Kimia *Chemicals*	6.5	7.3	8.0	8.4	7.3
Barang-Barang Keluaran Pembuatan *Manufactured Goods*	19.6	23.9	20.4	15.0	21.5
Jentera dan Kelengkapan Pengangkutan *Machinery and Transport Equipment*	42.5	31.1	36.6	38.5	39.4
Pelbagai Barang Keluaran Pembuatan *Miscellaneous Manufactured Articles*	7.4	9.8	10.6	11.0	8.6
Pelbagai Urusniaga dan Barangan yang Tidak Diperjeniskan di Mana-Mana *Miscellaneous Transaction and Commodities Not Elsewhere Classified*	0.6	0.8	0.8	0.5	0.3
Jumlah ***Total***	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

6.13 Jumlah Peratus Eksport Negara Brunei Darussalam mengikut Seksyen Barangan
Total Percentage of Brunei Darussalam Export by Commodity Section

Peratus / *Percentage*

Seksyen Barangan ***Commodity Section***	**Eksport** ***Export***				
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Makanan dan Binatang Hidup *Food and Live Animals*	0.0	0.0	0.1	0.3	0.1
Minuman dan Tembakau *Beverages and Tobacco*	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
Bahan-Bahan Mentah Tidak Boleh dimakan *Crude Materials inedible*	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Bahan Api Galian *Mineral Fuels*	95.4	95.8	96.5	92.5	93.0
Minyak Sayur-Sayuran dan Lemak Binatang *Animal and Vegetable Oils and Fats*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Bahan-Bahan Kimia *Chemicals*	1.6	1.9	0.8	4.5	2.2
Barang-Barang Keluaran Pembuatan *Manufactured Goods*	0.4	0.4	0.7	0.5	0.8
Jentera dan Kelengkapan Pengangkutan *Machinery and Transport Equipment*	2.0	1.2	1.1	1.4	2.9
Pelbagai Barang Keluaran Pembuatan *Miscellaneous Manufactured Articles*	0.4	0.4	0.4	0.4	0.8
Pelbagai Urusniaga dan Barangan yang Tidak Diperjeniskan di Mana-Mana *Miscellaneous Transaction and Commodities Not Elsewhere Classified*	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1
Jumlah ***Total***	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

Nota Keterangan

7 PELABURAN LANGSUNG ASING

Aliran masuk bersih Pelaburan Langsung Asing (FDI) ke Negara Brunei Darussalam pada tahun 2015 ialah BND238.2 juta. Jumlah pelaburan yang terbesar bagi tahun ini ialah dari Singapura dengan sumbangan sebanyak BND69.2 juta (29.0 peratus). Ini diikuti oleh United Kingdom BND59.1 juta (24.8 peratus) dan Malaysia BND52.8 juta (22.2 peratus).

Perlombongan dan Kuari adalah penerima terbesar aliran masuk FDI pada tahun 2015 yang menyumbang sebanyak kira-kira BND244.2 juta daripada jumlah aliran masuk FDI. Ini diikuti oleh Pembinaan sebanyak BND12.3 juta (5.2 peratus), dan Aktiviti Kewangan dan Insuran sebanyak BND5.1 juta (2.1 peratus).

Pelaburan Langsung merujuk kepada entiti residen dalam sebuah ekonomi yang menjalankan pengaruh yang kuat ke atas pengurusan sesuatu perniagaan dalam ekonomi lain. Pemilikan 10 peratus atau lebih ke atas syer biasa atau kuasa undian (untuk perusahaan diperbadankan) atau setaraf (bagi yang tidak diperbadankan) adalah sebagai bukti pengaruh yang kuat ke atas pengurusan. Pelaburan Langsung Asing (FDI) termasuk modal ekuiti, perolehan dilabur semula dan transaksi hutang antara syarikat. Perolehan dilabur semula mengandungi syer daripada pendapatan pelabur langsung (seimbang dengan penyertaan ekuiti) yang tidak diagihkan sebagai dividen.

Ekuiti ialah jumlah modal yang dibayar dan rizab syarikat. Modal Berbayar ialah jumlah sumbangan oleh pemegang-pemegang saham kepada syarikat dan rizab merujuk kepada lebihan keuntungan, keuntungan penilaian semula dan lain-lain rizab digunakan untuk kontingensi dan lain-lain.

Explanatory Note

7 FOREIGN DIRECT INVESTMENT

The net Foreign Direct Investment (FDI) inflow into Brunei Darussalam in 2015 was BND238.2million. The largest share of total investment came from Singapore which contributed BND69.2 million (29.0 per cent). This was followed by United Kingdom BND59.1 million (24.8 per cent) and Malaysia BND52.8 million (22.2 per cent).

Mining and Quarrying was the largest recipient of FDI inflows in 2015 which amounted for around BND244.2 million of total FDI inflows. This was followed by Construction BND12.3 million (5.2 per cent) and Financial and Insurance Activities at BND5.1 million (2.1 per cent).

Direct Investment implies that a resident entity in one economy exercises a significant degree of influence over the management of a business enterprise in another economy. Ownership of 10 per cent or more of the ordinary shares or voting power (for incorporated enterprises) or the equivalent (for unincorporated) is taken as evidence of a significant degree of influence over management. Foreign Direct Investment (FDI) includes equity capital, reinvested earnings and intercompany debt transactions. Reinvested earnings consist of the direct investor's share (in proportion to equity participation) of earnings not distributed as dividends.

Equity is the amount of paid-up capital and reserves of a company. Paid-up capital is the amount contributed by shareholders to the company and reserves refers to the company's retained surpluses, revaluation gains and other reserve funds earmarked for contingencies etc.

7.1 Penyertaan Pelaburan di Negara Brunei Darussalam
Investment Particpation in Brunei Darussalam

BND Juta / *Million*

Pelaburan ***Investment***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Jumlah Penyertaan Pelaburan ***Total Investment Participation***	**1,506.5**	**1,740.0**	**1,649.2**	**1,341.8**	**181.5**
Penyertaan Pelaburan Tempatan *Domestic Investment Participation*	637.1	659.3	678.8	622.3	(56.7)
Kerajaan *Government*	584.0	564.0	586.6	553.9	(141.7)
Lain-lain(1) *Others*	53.1	95.3	92.2	68.4	85.0
Pelaburan Langsung Asing *Foreign Direct Investment*	869.4	1,080.8	970.5	719.5	238.2

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : (1) Lain-lain termasuk syarikat swasta, isirumah dan lain-lain
Note : Others include residual category such as Private Company, household and others
: Data hanya meliputi syarikat-syarikat dibawah Kajian Pelaburan Antarabangsa dan Perkhidmatan Antarabangsa Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi
: *Data only covered companies reported under Department of Economic Planning and Development Survey of International Investment and International Services*

7.2 Pelaburan Langsung Asing mengikut Komponen
Foreign Direct Investment by Components

BND Juta / *Million*

Pelaburan ***Investment***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Ekuiti Pelaburan *Equity Investment*	776.4	1,079.9	854.6	571.2	112.9
Instrumen Hutang *Debts Instrument*	93.0	0.9	115.9	148.4	125.3
Jumlah ***Total***	**869.4**	**1,080.8**	**970.5**	**719.5**	**238.2**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

7.3 Pelaburan Langsung Asing mengikut Negara Asal
Foreign Direct Investment by Country of Origin

BND Juta / *Million*

Negara Asal ***Country of Origin***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
ASEAN :	**7.0**	**39.3**	**(10.5)**	**178.8**	**122.1**
Malaysia	4.4	6.5	4.3	116.8	52.8
Singapore	2.6	32.8	(14.8)	62.0	69.2
Lain-lain *Others*	-	-	-	-	-
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**569.7**	**747.7**	**704.2**	**462.7**	**115.4**
Germany	-	(20.1)	19.2	10.3	7.6
Netherlands	0.9	265.7	143.1	68.1	34.8
United Kingdom	565.8	498.7	539.0	380.6	59.1
Lain-lain *Others*	3.0	3.4	2.9	3.7	13.9
LAIN-LAIN NEGERI : ***OTHER COUNTRIES :***	**292.7**	**293.7**	**276.8**	**237.9**	**0.7**
Hong Kong SAR	17.2	108.8	116.4	122.1	1.3
Japan	69.7	69.4	19.8	33.7	(50.2)
U.S.A	23.2	40.1	(6.7)	(49.2)	(9.7)
Lain-lain *Others*	182.7	75.4	147.3	131.3	59.3
Jumlah ***Total***	**869.4**	**1,080.8**	**970.5**	**879.4**	**238.2**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

7.4 Pelaburan Langsung Asing mengikut Aktiviti Ekonomi
Foreign Direct Investment by Economic Activity

BND Juta / *Million*

Activiti Ekonomi ***Economic Activity***	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Pelombongan dan Kuari *Mining and Quarrying*	709.1	698.0	538.6	244.2
Pembuatan *Manufacturing*	96.8	142.0	77.3	(66.6)
Pembinaan *Construction*	47.8	(52.5)	28.5	12.3
Perdagangan Borong dan Perdagangan Runcit *Whole Sale and Retail Trade*	50.6	47.6	74.7	(33.4)
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	151.4	92.5	(26.4)	5.1
Lain-lain Aktiviti *Other Activities*	25.1	42.9	26.9	(76.7)
Jumlah ***Total***	1,080.8	970.5	719.5	238.2

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

7.5 Pelaburan Langsung Asing mengikut Aktiviti Ekonomi dan Negara Asal, 2015
Foreign Direct Investment by Economic Activity and Country of Origin, 2015

BND Juta / *Million*

Activiti Ekonomi ***Economic Activity***	**ASEAN**	**European Union (EU)**	**Hongkong**	**Japan**	**USA**	**Others**	**Jumlah** ***Total***
Pelombongan dan Kuari *Mining and Quarrying*	96.8	157.6	-	-	(10.2)	(0.0)	244.2
Pembuatan *Manufacturing*	1.5	(20.4)	(3.0)	(52.2)	-	7.5	(66.6)
Pembinaan *Construction*	8.8	3.1	-	0.4	-	-	12.3
Perdagangan Borong dan Perdagangan Runcit *Whole Sale and Retail Trade*	(0.3)	(10.9)	(0.2)	-	0.3	(22.3)	(33.4)
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	1.9	(18.1)	3.8	0.7	-	16.8	5.1
Lain-lain Aktiviti *Other Activities*	13.3	4.1	0.7	0.9	0.2	57.4	76.7
Jumlah ***Total***	**122.1**	**115.4**	**1.3**	**(50.2)**	**(9.7)**	**59.3**	**238.2**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota Keterangan

8 HASIL KERAJAAN

Bagi Tahun Kewangan 2015/2016, hasil kutipan secara keseluruhan adalah sejumlah BND3,615.35 juta. Daripada jumlah ini hasil daripada minyak dan gas adalah sebanyak BND2,756.53 juta, kira-kira 76.25 peratus daripada hasil kerajaan secara keseluruhan. Manakala bagi hasil bukan daripada minyak dan gas adalah sejumlah BND858.82 juta yakni kira-kira 23.75 peratus daripada hasil kerajaan secara keseluruhan.
Bagi hasil bukan dari minyak dan gas, kira-kira 10.52 peratus daripada hasil secara keseluruhan Tahun Kewangan 2015/2016 adalah dari Cukai-cukai dengan jumlah kutipan sebanyak BND380.43 juta.

Manakala hasil dari Yuran, Caj dan Sewa menyumbang kira-kira 10.98 peratus kepada jumlah hasil keseluruhan.

Perbelanjaan Perbekalan

Perbelanjaan Biasa

Jumlah keseluruhan perbelanjaan biasa bagi Tahun Kewangan 2015/2016 di bawah kategori Gaji Kakitangan, Perbelanjaan Berulang-ulang dan Perbelanjaan Khas adalah sebanyak BND4,201.51 juta.

Gaji Kakitangan

Perbelanjaan di bawah kategori Gaji Kakitangan bagi Tahun Kewangan 2015/2016 adalah BND1,960.51 juta iaitu 46.66 peratus daripada perbelanjaan secara keseluruhan. Kementerian Pendidikan, Jabatan Perdana Menteri dan Kementerian Pertahanan adalah tiga Kementerian yang membuat perbelanjaan tertinggi dalam kategori ini.

Perbelanjaan Berulang-Ulang

Sejumlah BND1,700.26 juta telah dibelanjakan di bawah kategori Perbelanjaan Berulang-ulang bagi Tahun Kewangan 2015/2016 iaitu kira-kira 40.47 peratus daripada perbelanjaan secara keseluruhan. Di bawah kategori ini, Kementerian Kewangan adalah kementerian yang tertinggi yang membuat perbelanjaan khususnya di bawah akaun Perkhidmatan Rampaian.

Perbelanjaan Khas

Jumlah keseluruhan di bawah kategori Perrbelanjaan Khas bagi Tahun Kewangan 2015/2016 adalah sebanyak BND540.74 juta iaitu kira-kira 12.87 peratus daripada perbelanjaan secara keseluruhan.

Perbelanjaan Caj

Jumlah perbelanjaan di bawah kategori ini bagi Tahun Kewangan 2015/2016 adalah sejumlah BND1,135.58 juta.

Explanatory Note

8 GOVERNMENT REVENUE

For the Financial Year 2015/2016 the total revenue is BND3,615.35 million. From the total revenue, about BND2,756.53 million is revenues generated from oil and gas. Thus 76.25 per cent of the government's revenues is from oil and gas. On the other hand non-oil and gas sector contributes BND858.82 million which is 23.75 per cent of the total revenue.

For revenue generated from the non-oil and gas sector, about 10.52 per cent of the total is generated from taxes. The total amount of taxes collected is BND380.43 million.

On the other hand revenue from Fees, Charges and Rent contributes to 10.98 per cent of the total revenue.

Supply Expenditure

Ordinary Expenditure

Gross total ordinary expenditure under the category of Personnel Emoluments, Other Charges Annually Recurrent and Other Charges Special Expenditure are around BND4,201.51 million.

Personnel Emoluments

Expenditure under this category is estimated to be BND1,960.51 million, 46.66 per cent of overall expenditure. Furthermore the Ministry of Education, Prime Minister's Office and Ministry of Defence are among the top three ministries that has the highest expenditure under this category.

Recurrent Expenditure

A total of BND1,700.26 million was spent under this category, about 40.47 per cent of total expenditure. Under this category, the Ministry of Finance is the highest spending ministry, particularly under the miscellaneous service account.

Special Expenditure

The total expenditure under this category for the financial year of 2015/2016 is BND540.74 million, accounting for about 12.87 per cent.

Charged Expenditure

The amount of charged expenditure under this category is BND1,135.58 million.

8.1 Kewangan Kerajaan
Government Finance

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Jumlah Hasil Kerajaan ***Total Government Revenue***	**12,935.86**	**11,765.42**	**9,317.52**	**7,076.37**	**3,615.35**
Peratus Perubahan *Percentage Change*	41.13	(9.05)	(20.81)	(24.05)	(48.91)
Jumlah Perbelanjaan Kerajaan ***Total Government Expenditure***	**7,182.28**	**7,482.79**	**7,597.72**	**7,289.51**	**6,097.21**
Peratus Perubahan *Percentage Change*	13.09	4.18	1.54	(4.06)	(16.36)
Perbelanjaan Caj *Charged Expenditure*	1,718.04	1,597.38	1,523.91	1,429.10	1,135.58
Perbelanjaan Biasa *Ordinary Expenditure*	4,321.60	4,388.68	4,708.12	4,781.81	4,201.51
Perbelanjaan Pembangunan *Development Expenditure*	1,142.64	1,496.73	1,365.69	1,078.60	760.12
Keseluruhan Surplus atau Defisit ***Overall Surplus or Deficit***	**5,753.58**	**4,282.63**	**1,719.80**	**(213.14)**	**(2,481.86)**

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : (1) Pendapatan pelaburan luar tidak termasuk dalam hasil kerajaan
Note : Foreign Investment income are not included in the government revenue
(2) Tidak termasuk pindahan dari Agensi Pelaburan
Excluding Transfer from Brunei Investment Agency
(3) Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Fiscal year was adopted since 2003

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

8.2 Hasil Kerajaan
Government Revenue

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Jumlah Hasil Kerajaan ***Total Government Revenue***	**12,935.86**	**11,765.42**	**9,317.52**	**7,076.37**	**3,615.35**
Hasil Minyak dan Gas ***Oil and Gas Revenue***	**12,019.85**	**10,330.30**	**8,497.89**	**6,145.42**	**2,756.53**
Hasil dari Perkhidmatan Kerajaan ***Revenues from Governments Operations***	902.60	1,402.60	774.80	867.92	826.78
Cukai *Taxes*	406.40	584.31	403.13	412.43	380.43
Yuran, Caj dan Sewa *Fees, Charges and Rent*	329.56	330.24	338.10	422.57	397.02
Lain-Lain *Others*	166.64	488.05	33.57	32.92	49.33
Pulangan dari Pelaburan dan Simpanan ***Returns from Investments and Savings***	**13.41**	**32.52**	**44.83**	**63.03**	**32.04**

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : (1) Pendapatan pelaburan luar tidak termasuk dalam hasil kerajaan
Note : Foreign Investment income are not included in the government revenue
(2) Tidak termasuk pindahan dari Agensi Pelaburan
Excluding Transfer from Brunei Investment Agency
(3) Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Fiscal year was adopted since 2003

8.3 Perbelanjaan Kerajaan
Government Expenditure

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Jumlah Perbelanjaan Kerajaan *Total Government Expenditure*	**7,182.28**	**7,482.79**	**7,597.72**	**7,289.51**	**6,097.21**
Perbelanjaan Caj *Charged Expenditure*	**1,718.04**	**1,597.38**	**1,523.91**	**1,429.10**	**1,135.58**
Perbelanjaan Biasa *Ordinary Expenditure*	**4,321.60**	**4,388.68**	**4,708.12**	**4,781.80**	**4,201.51**
Gaji Kakitangan *Personnel Emoluments*	1,857.68	1,882.23	1,928.05	1,983.98	1,960.51
Lain-lain Caj Perbelanjaan Berulang-Ulang *Other Charges Annually Recurrent*	1,850.43	1,810.74	1,949.69	2,057.03	1,700.26
Lain-lain Caj Perbelanjaan Khas *Other Charges Special Expenditure*	613.49	695.71	830.38	740.80	540.74
Perbelanjaan Pembangunan *Development Expenditure*	**1,142.64**	**1,496.73**	**1,365.69**	**1,078.60**	**760.12**
Baki Peruntukan *Balance Budget*	5,753.58	4,282.63	1,719.80	(213.14)	(2,481.86)

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

8.4 Perbelanjaan Pembangunan Kerajaan (RKN 10)
Government Development Expenditure (NDP 10)

BND Juta / *Million*

	Jumlah Perbelanjaan *Total Expenditure* Apr 12 to Mac 13	Jumlah Perbelanjaan *Total Expenditure* Apr 13 to Mac 14	Jumlah Perbelanjaan *Total Expenditure* Apr 14 to Mac 15
Jumlah Perbelanjaan Pembangunan Kerajaan *Total Government Development Expenditure*	**1,496.7**	**1,356.4**	**1,150.0**
Perindustrian dan Perdagangan *Industry and Trade*	58.8	100.3	118.4
Perkhidmatan Sosial *Social Services*	625.7	534.9	333.1
Pengangkutan dan Perhubungan *Transportation and Communication*	187.8	198.4	226.6
Penggunaan Awam *Public Consumption*	142.5	174.3	266.2
Bangunan Awam *Public Building*	188.9	106.1	57.4
Keselamatan *Security*	58.5	87.2	50.6
Rampaian *Miscellaneous*	132.1	44.0	48.9
Teknologi Maklumat dan Info-Komunikasi *Information Technology and Info-Communication*	83.6	86.7	33.0
Sains dan Teknologi, Penyelidikan dan Pembangunan serta Inovasi *Science and Technology, Research, Development and Innovation*	18.8	24.5	15.7

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

8.5 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Kementerian
Government Expenditure by Ministry

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16[(p)] (Apr 15 - Mac 16)
Jabatan Perdana Menteri *Prime Minister's Office*	591.08	546.90	608.69	608.26	587.75
Kementerian Pertahanan *Ministry of Defence*	522.46	500.23	548.16	688.38	525.70
Kementerian Hal Ehwal Luar Negeri dan Perdagangan *Ministry of Foreign Affairs and Trade*	119.81	152.04	132.12	124.80	102.02
Kementerian Kewangan *Ministry of Finance*	1,124.98	1,205.64	1,361.86	1,165.40	955.43
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri *Ministry of Home Affairs*	155.57	147.90	158.10	150.35	143.68
Kementerian Pendidikan *Ministry of Education*	703.58	722.98	734.48	792.31	721.56
Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan *Ministry of Primary Resources and Tourism*	73.07	77.02	84.91	82.56	69.22
Kementerian Hal Ehwal Ugama *Ministry of Religious Affairs*	225.93	230.58	244.06	251.84	247.52
Kementerian Pembangunan *Ministry of Development*	303.96	291.71	274.98	351.56	272.49
Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan *Ministry of Culture, Youth and Sports*	86.23	88.75	98.52	103.91	98.58
Kementerian Kesihatan *Ministry of Health*	339.96	351.54	389.30	384.31	395.24
Kementerian Perhubungan *Ministry of Communications*	74.97	73.41	72.93	78.12	82.31
Jumlah *Total*	**4,321.60**	**4,388.68**	**4,708.12**	**4,781.80**	**4,201.51**

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan
Government Expenditure by Department

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16[(p)] (Apr 15 - Mac 16)
Jumlah Perbelanjaan Biasa *Total Ordinary Expenditure*	**4,321.60**	**4,388.68**	**4,708.12**	**4,781.80**	**4,201.51**
Jabatan Perdana Menteri *Prime Minister's Office*	**591.08**	**546.90**	**608.69**	**608.26**	**587.75**
Jabatan Perdana Menteri *Prime Minister's Office*	44.61	58.08	66.93	72.82	41.54
Adat Istiadat *Adat Istiadat*	2.93	3.19	3.20	3.22	3.18
Audit *Audit*	6.23	6.41	6.19	6.29	6.14
Biro Kawalan Narkotik *Narcotic Control Bureau*	13.70	13.84	14.10	14.41	13.93
Biro Mencegah Rasuah *Anti-Corruption Bureau*	6.90	6.44	6.43	5.94	5.44
Keselamatan Dalam Negeri *Internal Security*	29.31	29.90	30.70	30.04	29.86
Majlis-Majlis Mesyuarat Negara *State Council*	2.52	2.66	2.69	2.76	2.37
Radio Televisyen Brunei *Radio Television Brunei*	46.93	46.51	48.27	48.95	46.46

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Penerangan *Information*	6.90	6.89	6.89	7.09	6.73
Jabatan Perkhidmatan Awam *Public Service Department*	39.08	36.34	35.83	29.71	26.70
Perkhidmatan Pengurusan *Management Services*	2.39	2.40	2.34	2.30	2.23
Polis DiRaja Brunei *Royal Brunei Police Force*	123.59	125.55	128.82	130.23	126.12
Suruhanjaya Perkhidmatan Awam *Public Service Commission*	5.07	5.29	5.51	4.83	4.90
Jabatan Tenaga *Energy Department*	4.65	5.35	5.31	4.89	4.95
Jabatan Mufti Kerajaan *State Mufti's Office*	5.50	5.28	5.36	5.49	5.51
Perancangan dan Kemajuan Ekonomi *Economic Planning and Development*	9.20	9.16	8.46	8.42	8.07
Jabatan Undang-Undang *Legal Department*	0.69	0.68	0.70	0.77	0.66
Percetakan Kerajaan *Government Printing*	11.37	11.35	10.60	10.46	9.62
Peguam Negara *Attorney General*	10.81	10.33	9.92	9.82	9.56
Jabatan Kehakiman Negara *Judiciary General*	8.32	8.34	8.41	8.64	8.76
Pusat Kebangsaan E-Kerajaan *E-Government Centre*	25.05	25.05	38.58	39.65	38.57
Perkhidmatan Elektrik *Electrical Services*	166.46	127.86	134.35	133.13	159.84
Jabatan Penyelidikan Brunei *Brunei Research Department*	18.87	-	29.12	28.38	26.61

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Kementerian Pertahanan *Ministry of Defence*	**522.46**	**500.23**	**548.16**	**688.38**	**525.70**
Kementerian Hal Ehwal Luar Negeri dan Perdagangan *Ministry of Foreign Affairs and Trade*	**119.81**	**152.04**	**132.12**	**124.80**	**102.02**
Kementerian Kewangan *Ministry of Finance*	**1,124.98**	**1,205.64**	**1,361.86**	**1,165.40**	**955.43**
Jabatan Kementerian Kewangan *Ministry of Finance*	485.71	560.06	662.28	432.74	433.85
Jabatan Kastam dan Eksais Diraja *Royal Customs and Excise*	13.63	14.05	14.01	13.85	13.38
Perbendaharaan / Perkhidmatan Rampaian *Treasury / Miscellaneous Services*	517.06	527.79	588.25	588.57	398.70
Penerbangan KDYMM *HM Sultan's Flight*	105.13	100.41	94.00	126.92	106.49
Teknologi Maklumat dan Stor Negara *Information Technology and State Store*	3.45	3.34	3.32	3.32	3.01

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri ***Ministry of Home Affairs***	**155.57**	**147.90**	**158.10**	**150.35**	**143.68**
Jabatan Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri *Ministry of Home Affairs*	18.27	18.62	23.82	20.40	15.29
Lembaga Bandaran Bandar Seri Begawan *Municipal Board - Bandar Seri Begawan*	21.50	21.56	21.68	21.14	20.30
Lembaga Bandaran Kuala Belait dan Seria *Municipal Board - Kuala Belait and Seria*	8.86	8.53	8.38	8.40	8.23
Lembaga Bandaran Tutong *Municipal Board - Tutong*	2.24	2.26	2.28	2.29	2.22
Buruh *Labour*	5.79	5.64	5.70	5.75	5.91
Pejabat Daerah Brunei dan Muara *District Office - Brunei and Muara*	12.47	12.35	12.45	12.30	12.02
Pejabat Daerah Belait *District Office - Belait*	4.49	4.37	4.43	4.42	4.24
Pejabat Daerah Tutong *District Office - Tutong*	5.44	5.24	5.62	5.43	5.35
Pejabat Daerah Temburong *District Office - Temburong*	5.07	4.92	4.87	4.91	4.75
Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan *Immigration and National Registration*	18.48	19.04	21.68	19.24	19.11
Penjara *Prison*	12.13	12.10	12.10	11.74	11.52
Jabatan Bomba dan Penyelamat *Fire and Rescue Department*	40.83	33.29	35.09	34.34	34.75

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Kementerian Pendidikan ***Ministry of Education***	**703.58**	**722.98**	**734.48**	**792.31**	**721.56**
Jabatan Kementerian Pendidikan *Ministry of Education*	611.12	620.67	623.42	677.16	605.79
Universiti Brunei Darussalam	64.12	64.71	66.01	69.54	67.96
Universiti Islam Sultan Sharif Ali	11.12	11.74	11.67	11.68	10.18
Institut Teknologi Brunei	17.03	17.32	19.53	20.74	22.62
Politeknik Brunei	0.19	8.54	13.85	13.18	15.00
Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan ***Ministry of Primary Resources and Tourism***	**73.07**	**77.02**	**84.91**	**82.56**	**69.22**
Jabatan Kementerian Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama *Ministry of Industry and Primary Resources*	23.41	28.42	35.79	33.16	21.17
Perhutanan *Forestry*	8.06	8.06	8.19	8.17	7.91
Perikanan *Fishery*	8.65	8.54	8.87	8.78	8.30
Pertanian dan Agrimakanan *Agriculture and Agrifood*	27.72	26.87	27.13	27.39	26.90
Badan Kemajuan Industri Brunei (BINA) *Brunei Industry Development Authority*	3.69	3.65	3.46	3.59	3.48
Kemajuan Pelancongan *Tourism Development*	1.54	1.48	1.47	1.48	1.45

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 11 - Mac 12)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16[(p)] (Apr 15 - Mac 16)
Kementerian Hal Ehwal Ugama ***Ministry of Religious Affairs***	**225.93**	**230.58**	**244.06**	**251.84**	**247.52**
Jabatan Kementerian Hal Ehwal Ugama *Ministry of Religious Affairs*	217.94	221.89	234.52	241.91	237.50
Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan	7.99	8.68	9.54	9.94	10.03
Kementerian Pembangunan ***Ministry of Development***	**303.96**	**291.71**	**274.98**	**351.56**	**272.49**
Jabatan Kementerian Pembangunan *Ministry of Development*	53.41	70.98	56.20	59.61	50.66
Kemajuan Perumahan *Housing Development*	14.58	15.06	14.58	13.86	13.36
Kerja Raya *Public Works*	191.83	163.21	160.92	234.90	161.01
Perancang Bandar dan Desa *Town and Country Planning*	4.18	4.19	4.07	3.93	3.99
Tanah *Land*	11.37	11.42	11.31	11.35	11.29
Ukur *Survey*	14.55	14.14	13.79	13.82	13.67
Jabatan Alam Sekitar, Taman dan Rekreasi *Environment, Parks and Recreational Department*	14.04	12.71	14.12	14.09	18.52

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16[(p)] (Apr 15 - Mac 16)
Kementerian Kebudayaan Belia dan Sukan ***Ministry of Culture, Youth and Sports***	**86.23**	**88.75**	**98.52**	**103.91**	**98.58**
Jabatan Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan *Ministry of Culture, Youth and Sports*	20.78	22.85	27.26	29.92	24.20
Dewan Bahasa dan Pustaka *Language and Literature Bureau*	12.24	11.98	12.26	12.21	12.01
Belia dan Sukan *Youth and Sports*	22.26	21.84	23.01	22.66	21.46
Muzium-Muzium *Museums*	9.45	9.47	9.48	9.33	8.85
Pusat Sejarah *History Centre*	4.35	4.30	4.53	4.45	4.25
Pembangunan Masyarakat *Community Development*	17.15	18.31	21.98	25.34	27.81
Kementerian Kesihatan ***Ministry of Health***	**339.96**	**351.54**	**389.30**	**384.31**	**395.24**
Jabatan Kementerian Kesihatan *Ministry of Health*	45.64	43.23	65.59	62.21	55.70
Jabatan Perkhidmatan Perubatan *Medical Services Department*	254.04	265.52	280.09	279.86	297.68

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

8.6 Perbelanjaan Kerajaan mengikut Jabatan (Sambungan)
Government Expenditure by Department (Continued)

BND Juta / *Million*

Jabatan *Department*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Jabatan Perkhidmatan Kesihatan *Health Services Department*	40.28	42.79	43.63	42.25	41.86
Kementerian Perhubungan *Ministry of Communications*	**74.97**	**73.41**	**72.93**	**78.12**	**82.31**
Jabatan Kementerian Perhubungan *Ministry of Communications*	20.71	18.05	18.58	21.77	25.46
Laut *Marine*	4.59	4.83	4.77	4.72	4.58
Pelabuhan-Pelabuhan *Ports*	9.83	10.02	9.72	9.88	9.16
Penerbangan Awam *Civil Aviation*	21.59	21.81	21.64	20.93	22.37
Pengangkutan Darat *Land Transport*	6.90	7.62	7.33	7.28	7.21
Perkhidmatan Pos *Postal Services*	11.35	11.08	10.89	10.96	10.54
Jabatan Kajicuaca *Meterological Department*	-	-	-	2.57	3.00

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Note : Fiscal year was adopted since 2003

8.7 Jenis Cukai dan Duti Dikutip
Types of Taxes and Duties Collected

BND Juta / *Million*

Tahun *Year*	2011/12 (Apr 11 - Mac 12)	2012/13 (Apr 12 - Mac 13)	2013/14 (Apr 13 - Mac 14)	2014/15 (Apr 14 - Mac 15)	2015/16 (p) (Apr 15 - Mac 16)
Cukai Pendapatan Syarikat-Syarikat *Companie's Income Tax*	213.28	371.16	214.97	232.85	204.44
Cukai Harta Pusaka *Estate Duty*	0.19	0.29	-	-	-
Cukai Setem *Stamp Duty*	4.51	6.22	5.87	5.02	5.79
Duti Eksais Kereta *Excise Car Duty*	65.39	88.13	84.34	76.17	56.66
Duti Eksais Lain-Lain Kenderaan *Other Excise Duty Vehicles*	6.27	5.88	3.83	4.20	2.57
Cukai Masuk Mesin Penggerak Tanah *Estate Tax in Machine Movers*	1.72	1.57	0.71	0.29	7.85
Duti Eksais Rokok *Cigarette Excise Duty*	13.72	6.79	0.41	0.32	0.22
Lain-Lain Duti Import dan Eksais *Other Import Duty and Excise*	56.84	51.97	49.69	45.38	45.32
Bayaran Taksiran Rumah *Home Assessment Fee*	12.34	15.02	14.56	14.67	17.71
Cukai Tanah *Land Tax*	4.04	4.12	3.83	5.62	7.89

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : (1) Cukai pendapatan dikenakan hanya ke atas keuntungan Syarikat-syarikat Berhad
Note : Income tax is levied only on the profits of Limited Companies
(2) Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Fiscal year was adopted since 2003

8.7 Jenis Cukai dan Duti Dikutip (Sambungan)
Types of Taxes and Duties Collected (Continued)

BND Juta / *Million*

Tahun ***Year***	**2011/12** (Apr 11 - Mac 12)	**2012/13** (Apr 12 - Mac 13)	**2013/14** (Apr 13 - Mac 14)	**2014/15** (Apr 14 - Mac 15)	**2015/16[p]** (Apr 15 - Mac 16)
Lain-Lain Cukai Perkhidmatan *Other Tax Services*	21.27	22.34	22.28	22.24	23.96
Cabutan Hasil Hutan *Extraction of Forestry Products*	0.54	0.47	0.73	0.81	0.86
Cabutan Hasil Pasir dan Batu Kelikir *Extraction of Sand and Gravel Yield*	1.27	4.17	0.71	0.63	0.94
Lain-Lain Cabutan Hasil *Other Draw Results*	5.02	6.18	1.18	4.25	6.27
Jumlah ***Total***	**406.40**	**584.31**	**403.13**	**412.43**	**380.43**

Sumber : Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan
Source : Treasury Department, Ministry of Finance

Nota : (1) Cukai pendapatan dikenakan hanya ke atas keuntungan Syarikat-syarikat Berhad
Note : Income tax is levied only on the profits of Limited Companies
(2) Tahun fiskal digunakan mulai 2003
Fiscal year was adopted since 2003

Nota Keterangan

9 MATAWANG, PERBANKAN DAN BEKALAN WANG

Peredaran kasar matawang Brunei pada penghujung tahun 2015 berjumlah BND1,322.0 juta dan peredaran aktif matawang Brunei sebanyak BND1,033.1 juta.

Aset dan deposit perbankan telah menurun secara berperingkat sebanyak 8.7 peratus dan 10.6 peratus masing-masing dari 2014 ke 2015. Penurunan dalam aset adalah disebabkan oleh ketidaktentuan sesetengah kelas bagi penyimpan. Pinjaman dan pendahuluan setelah ditolak faedah dan peruntukan untuk hutang tertunggak telah meningkat sebanyak 8.0 peratus.

Negara Brunei Darussalam mengeluarkan matawangnya sendiri dalam tahun 1967 menggantikan matawang Malaya British Borneo yang dahulu digunakan bersama dengan Singapura dan Malaya. Pada masa ini matawang Brunei adalah berupa wang-wang kertas bernilai BND 1, 5, 10, 20, 25, 50, 100, 500, 1,000 dan 10,000 dan duit-duit syiling bernilai 1, 5, 10, 20 dan 50 sen. Dolar Brunei adalah setara nilainya dengan dollar Singapura.

Sistem perbankan di Negara Brunei Darussalam terdiri dari tujuh buah bank yang terdiri daripada satu bank Islam dan enam bank konvensional, dan juga sebuah Tabung Amanah Islam yang ditubuhkan di bawah statut sendiri. Selain itu, terdapat tiga buah syarikat kewangan, yang mana salah satu daripadanya ialah syarikat kewangan Islam dan dua konvensional.

Edaran Aktif merujuk kepada Edaran Kasar – [Nota dan Syiling Kenang-Kenangan + Pegangan Wang Tunai Bank Perdagangan di Brunei + Matawang Brunei yang di pegang oleh Monetary Authority Singapore untuk sementara menunggu penghantaran pulang].

Edaran Kasar merujuk kepada jumlah matawang dan syiling (Termasuk nota dan syiling kenang-kenangan) yang telah diedarkan oleh Autoriti Monetari Brunei Darussalam.

Explanatory Note

9 CURRENCY, BANKING AND MONEY SUPPLY

Gross Circulation of Brunei Currency at the end of 2015 amounted to BND1,322.0 million and Active Circulation of Brunei Currency is BND1,033.1 million.

Banking assets and deposits have declined marginally by 8.7 per cent and 10.6 per cent from 2014 to 2015 respectively. The decrease in assets is mainly attributed to the volatility of certain class of depositors. Loans and advances net of interest and provisions on non-performing loans have increased by 8.0 per cent.

Brunei Darussalam issued its own currency in 1967 replacing the Malaya British Borneo money, which was previously shared with Singapore and Malaya. At present Brunei Currency is in notes of BND 1, 5, 10, 20, 25, 50, 100, 500, 1,000 and 10,000 and coins in the denomination of 1, 5, 10, 20 and 50 cents. The Brunei dollar is at par with the Singapore dollar.

The banking system in Brunei Darussalam consists of seven banks comprising one Islamic bank and six conventional banks, as well as an Islamic trust fund which is set up under its own statue. In addition, there are three finance companies, one of which is Islamic and two are conventional.

***Active Ciculation** refers to Gross Circulation – [Commemorative notes and coins + Cash holding of Commercial Banks in Brunei + Brunei Currency held by Monetary Authority of Singapore pending repatriation].*

***Gross Circulation** refers to the total amount of currency notes and coins (including commemorative notes and coins) that have been issued by Brunei Currency and Monetary Board.*

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

9.1 Matawang dalam Edaran
Currency in Circulation

BND Juta / *Million*

Penghujung Tempoh ***End of Period***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Edaran Kasar (BND Juta) ***Gross Circulation (BND Million)***	**1,689.9**	**1,627.1**	**1,219.7**	**1,271.7**	**1,322.0**
Wang Kertas *Notes*	1,654.5	1,590.0	1,181.1	1,231.7	1,280.7
Wang Syiling *Coins*	35.2	37.1	38.6	40.0	41.3
Edaran Aktif (BND Juta) ***Active Circulation (BND Million)***	**1,419.2**	**927.6**	**956.7**	**997.8**	**1,033.1**
Edaran Aktif Ke atas Edaran Kasar (Peratus) ***Active Circulation Over Gross Circulation (Per cent)***	**84**	**57**	**78**	**78**	**78**

Sumber/*Source* : Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD)

9.2 Aset Bank
Assets of Bank

BND Juta / *Million*

Penghujung Tempoh *End of Period*	2011	2012	2013	2014	2015
Wang Kertas dan Syiling yang Dipegang ***Notes and Coin Held***	864	712	251	260	258
Baki Tunai Minimum dengan AMBD ***Minimum Cash Balance with AMBD***	910	1,166	1,644	1,495	1,688
Jumlah yang akan Diterima dari Bank dan Institusi Kewangan : ***Amount due from Banks and Financial Institutions :***					
Di Negara Brunei Darussalam *In Brunei Darussalam*	1,014	1,056	1,380	1,345	1,075
Luar Negara Brunei Darussalam *Outside Brunei Darussalam*	11,102	9,720	8,421	7,244	5,462
Pinjaman dan Pendahuluan / Pembiayaan (Bersih) *Loan and Advances/Financing (Net)*	4,759	4,896	5,353	5,458	5,895
Pelaburan *Investments*	2,254	1,917	2,086	2,490	2,273
Lain-lain Aset *Other Assets*	217	215	205	335	359
Jumlah ***Total***	**21,121**	**19,682**	**19,340**	**18,627**	**17,011**

Sumber/*Source* : Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD)

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

9.3 Tanggungan Bank
Bank Liabilities

BND Juta / *Million*

Penghujung Tempoh *End of Period*	2011	2012	2013	2014	2015
Simpanan (Pelanggan Bukan Bank) ***Deposits (Non-bank Customers)***					
Tuntutan *Demand*	6,027	4,576	5,535	3,975	4,155
Masa *Time*	8,311	7,969	6,502	7,257	5,500
Simpanan *Savings*	3,822	4,010	4,078	4,264	4,180
Lain-Lain *Others*	194	190	152	123	122
Jumlah yang dibayar kepada bank : ***Amount due to banks :***					
Di Negara Brunei Darussalam *In Brunei Darussalam*	438	461	507	351	243
Luar Negara Brunei Darussalam *Outside Brunei Darussalam*	138	163	111	153	254
Lain-Lain (Dana Modal dan Lain-Lain Tanggungan) *Others (Capital Funds and Other Liabilities)*	2,191	2,313	2,455	2,505	2,557
Jumlah ***Total***	**21,121**	**19,682**	**19,340**	**18,627**	**17,011**

Sumber/*Source* : Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD)

9.4 Bekalan Wang dan Wang Kuasi
Money Supply and Quasi Money

BND Juta / *Million*

Penghujung Tempoh *End of Period*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Bekalan Wang dan Wang Kuasi *Money Supply and Quasi Money*	**13,836.2**	**13,971.4**	**14,266.3**	**14,622.6**	**14,365.4**
Bekalan Wang *Money Supply*	4,232.5	4,294.0	4,464.6	4,396.1	4,679.6
Wang Kuasi *Quasi Money*	9,603.7	9,677.4	9,801.7	10,226.5	9,685.8

Sumber/*Source* : Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD)

9.5 Kadar Pertukaran
Exchange Rates

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Ringgit Brunei untuk 1 unit : ***Brunei Dollar to 1 unit :***					
Dolar US / US Dollar					
Purata Tempoh / *Period Aveage*	1.26	1.25	1.25	1.27	1.37
Penghujung Tempoh / *End of Period*	1.30	1.22	1.26	1.33	1.42
Paun Sterling / *Sterling Pound*					
Purata Tempoh / *Period Average*	2.02	1.98	1.96	2.09	2.10
Penghujung Tempoh / *End of Period*	2.02	1.98	2.09	2.06	2.09
Dolar Australia / *Australian Dollar*					
Purata Tempoh / *Period Average*	1.30	1.30	1.21	1.14	1.03
Penghujung Tempoh / *End of Period*	1.33	1.27	1.13	1.08	1.03
Euro / *Euro*					
Purata Tempoh / *Period Average*	1.75	1.61	1.66	1.68	1.53
Penghujung Tempoh / *End of Period*	1.68	1.61	1.74	1.60	1.54
Ringgit Brunei untuk 100 unit : ***Brunei Dollar to 100 unit :***					
Francs Swiss / *Swiss Francs*					
Purata Tempoh / *Period Average*	142.17	133.60	135.06	138.57	142.78
Penghujung Tempoh / *End of Period*	138.13	133.45	141.41	133.28	141.55
Dolar Hongkong / *Hongkong Dollar*					
Purata Tempoh / *Period Average*	16.15	16.10	16.13	16.34	17.73
Penghujung Tempoh / *End of Period*	16.70	15.76	16.28	17.08	18.30

Sumber/*Source* : Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD)

9.5 Kadar Pertukaran (Sambungan)
Exchange Rates (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ringgit Brunei untuk 100 unit : ***Brunei Dollar to 100 unit :***					
Ringgit Malaysia / *Malaysia Ringgit*					
Purata Tempoh / *Period Aveage*	41.09	40.45	39.73	38.73	35.34
Penghujung Tempoh / *End of Period*	40.95	39.94	38.51	37.81	32.96
Yen Jepun / *Japanese Yen*					
Purata Tempoh / *Period Average*	1.58	1.55	1.28	1.20	1.14
Penghujung Tempoh / *End of Period*	1.69	1.41	1.20	1.11	1.18
Baht Thailand / *Thai Baht*					
Purata Tempoh / *Period Average*	4.12	4.02	4.08	3.90	4.02
Penghujung Tempoh / *End of Period*	4.11	3.99	3.86	4.03	3.94
Peso Filipina / *Philippine Peso*					
Purata Tempoh / *Period Average*	2.90	2.97	2.95	2.85	3.02
Penghujung Tempoh / *End of Period*	2.96	2.97	2.85	2.96	3.03
Rupiah Indonesia / *Indonesian Rupiah*					
Purata Tempoh / *Period Average*	0.0143	0.0133	0.0121	0.0107	0.0103
Penghujung Tempoh / *End of Period*	0.0143	0.0127	0.0104	0.0107	0.0102
Riyal Saudi / *Saudi Riyal*					
Purata Tempoh / *Period Average*	33.52	33.30	33.37	33.78	36.65
Penghujung Tempoh / *End of Period*	34.57	32.56	33.68	35.27	37.79

Sumber/*Source* : Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD)

KESEJAHTERAAN SOSIAL

SOCIAL WELL-BEING

SEKSYEN 10 **UGAMA**
SECTION 10 ***RELIGION***

SEKSYEN 11 **PENDIDIKAN**
SECTION 11 ***EDUCATION***

SEKSYEN 12 **KESIHATAN**
SECTION 12 ***HEALTH***

SEKSYEN 13 **PERUMAHAN**
SECTION 13 ***HOUSING***

SEKSYEN 14 **KESELAMATAN DAN KESELAMATAN AWAM**
SECTION 14 ***SECURITY AND PUBLIC SAFETY***

SEKSYEN 15 **ALAM SEKITAR**
SECTION 15 ***ENVIRONMENT***

SEKSYEN 16 **KESELAMATAN SOSIAL**
SECTION 16 ***SOCIAL SECURITY***

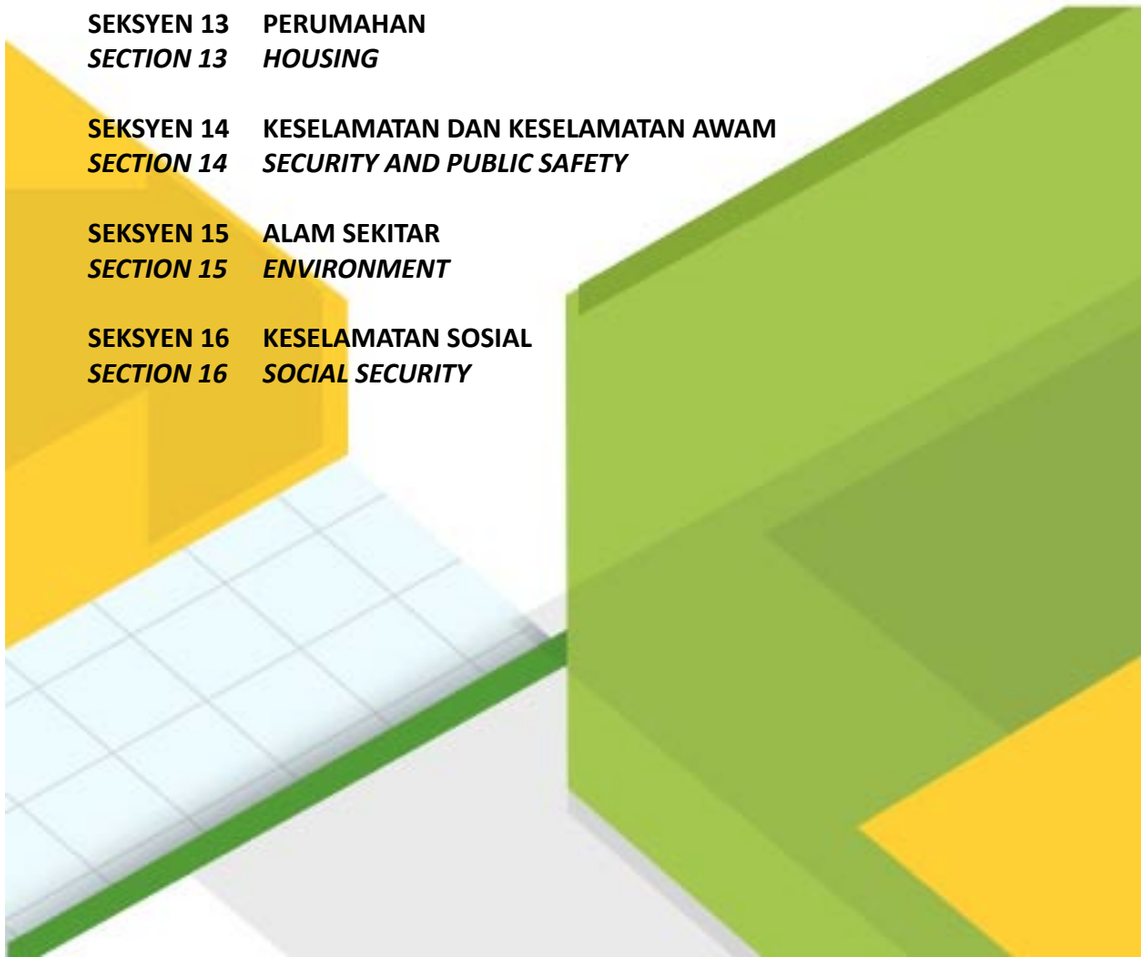

Nota Keterangan

10 UGAMA

Pada tahun 2015, terdapat sebanyak 99 buah masjid di Negara Brunei Darussalam. Kira-kira 57.6 peratus (sebanyak 57 buah masjid) daripada jumlah tersebut adalah di daerah Brunei Muara. Manakala di daerah Temburong, hanya terdapat sebanyak 8 buah masjid sahaja.

Bagi memenuhi keperluan penduduk berugama Islam yang kian meningkat setiap tahun di Negara Brunei Darussalam, kerajaan Negara Brunei Darussalam telah mengambil langkah dengan memperbanyakkan pembinaan masjid terutama sekali di daerah Brunei Muara dimana majoriti saudara-saudara baru (muallaf) dicatatkan pada setiap tahun. Sehingga tahun 2015 terdapat 99 buah masjid telah siap dibina. Disamping itu terdapat juga tempat-tempat ibadat yang lain bagi umat Islam seperti Surau dan Balai Ibadat yang hanya mempunyai peratusan kecil iaitu sebanyak 6 buah Surau dan 12 buah Balai Ibadat di seluruh negara.

Setiap tahun, lebih daripada 500 orang memeluk Ugama Islam. Pada tahun 2015, sebanyak 514 saudara-saudara baru (muallaf) dicatatkan. Ini termasuk penduduk tempatan dan bukan tempatan iaitu 335 muallaf tempatan dan 179 muallaf bukan tempatan. Sekitar 47.7 peratus (245 Muallaf) daripada jumlah tersebut tinggal di daerah Brunei Muara.

Saudara-saudara baru tersebut semuanya datang dari latar belakang bangsa yang berbeza. Setiap tahun, majoriti daripada muallaf-muallaf adalah berbangsa Dusun dan Iban. Lebih lanjut lagi, pada tahun 2015, sebanyak 141 muallaf bebangsa Dusun dan 134 muallaf berbangsa Iban. Manakala, hanya 66 muallaf berbangsa Cina dan 12 muallaf berbangsa Murut dicatatkan pada tahun yang sama.

Pada tahun 2015, terdapat 332,148 orang pembayar Zakat dicatatkan di Negara Brunei Darussalam. Daripada jumlah ini sebanyak 330,976 adalah pembayar Zakat Fitrah dan selebihnya adalah pembayar Zakat Harta. Ini menunjukkan peningkatan sebanyak 1,614 orang dalam jumlah pembayar zakat dari tahun lepas. Kebanyakkannya adalah dari kalangan pembayar zakat fitrah iaitu peningkatan sebanyak 1,501 orang.

Explanatory Note

10 RELIGION

As of the year 2015, there are 99 mosques in Brunei Darussalam. Around 57.6 per cent (57 mosques) of the total can be found in Brunei Muara district. Meanwhile, there are only 8 mosques in Temburong District.

To cater the ever-growing Muslim population in Brunei Darussalam, the government of Brunei Darussalam had taken initiatives by building more mosques particularly in Brunei Muara District (which has the most new Muslim converts every year). Up until the year 2015, 99 mosques were built. In contrast with the number of mosques, other worship venues for Muslims (Surau and Worship Hall) only have a small percentage in numbers. Currently, there are only 6 Surau and 12 Worship Halls in the whole country.

Each year, more than 500 people embraced Islam as their new religion in Brunei Darussalam. In 2015, there are 514 Muslim converts recorded. This accounted for both local (335 converts) and non-local (179 converts) residents. Around 47.7 per cent (245 converts) of the total live in Brunei Muara District.

The new Muslim converts all came from different racial background. Each year, majority of muslim converts are Dusun and Iban. Furthermore, in 2015, 141 Dusun and 134 Iban embraced Islam. Meanwhile, only 66 Chinese and 12 Murut embraced Islam in the same year.

In 2015, there were 332,148 Zakat payers recorded in Brunei Darussalam. Out of this total, 330,976 paid for the Zakat Fitrah, meanwhile the rest paid for the Zakat Harta. This shows an increase of 1,614 in the number of Zakat payers in Brunei Darussalam from last year. The increase is mostly contirbuted from the Zakat Fitrah payers which saw an increase in 1,501 new payers.

10.1 Penduduk mengikut Ugama dan Jantina
Population by Religion and Sex

Ugama *Religion*	Islam *Muslim*	Kristian *Christian*	Buddha *Buddhism*	Lain-lain *Others*	Jumlah *Total*
Banci 1981 / *1981 Census*					
Lelaki / *Male*	62,357	10,907	15,118	14,560	**102,942**
Perempuan / *Female*	59,912	7,860	11,945	10,173	**89,890**
Jumlah/*Total*	**122,269**	**18,767**	**27,063**	**24,733**	**192,832**
Banci 1991 / *1991 Census*					
Lelaki / *Male*	87,907	13,740	20,915	15,054	**137,616**
Perempuan / *Female*	87,066	12,254	12,472	11,074	**122,866**
Jumlah/*Total*	**174,973**	**25,994**	**33,387**	**26,128**	**260,482**
Banci 2001 / *2001 Census*					
Lelaki / *Male*	125,116	14,878	15,894	13,086	**168,974**
Perempuan / *Female*	124,706	16,413	12,586	10,165	**163,870**
Jumlah/*Total*	**249,822**	**31,291**	**28,480**	**23,251**	**332,844**
Banci 2011 / *2011 Census*					
Lelaki / *Male*	159,417	16,738	16,716	10,273	**203,144**
Perempuan / *Female*	150,545	17,438	14,098	8,147	**190,228**
Jumlah/*Total*	**309,962**	**34,176**	**30,814**	**18,420**	**393,372**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

Nota : Lain-lain termasuk lain-lain ugama dan kepercayaan
Note : Others include other religions and faiths

10.2 Bilangan Masjid, Surau dan Balai Ibadat mengikut Daerah
Number of Mosque, Surau and Worship Hall by District

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Masjid	**92**	**96**	**98**	**99**	**99**
Mosque					
Brunei Muara	50	54	56	57	57
Belait	10	10	10	10	10
Tutong	24	24	24	24	24
Temburong	8	8	8	8	8
Surau	**7**	**6**	**6**	**6**	**6**
Surau					
Brunei Muara	4	3	3	3	3
Belait	-	-	-	-	-
Tutong	2	2	2	2	2
Temburong	1	1	1	1	1
Balai Ibadat	**12**	**12**	**12**	**12**	**12**
Worship Hall					
Brunei Muara	5	5	5	5	5
Belait	3	3	3	3	3
Tutong	2	2	2	2	2
Temburong	2	2	2	2	2
Jumlah *Total*	**111**	**114**	**116**	**117**	**117**

Sumber : Jabatan Hal Ehwal Masjid, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Mosque Affairs Department, Ministry of Religious Affairs

10.3 Bilangan Saudara Baru yang Memeluk Islam (Muallaf)
Number of New Muslim Converts

Tahun ***Year***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Daerah ***District***					
Brunei Muara	260	269	256	300	245
Belait	115	94	123	130	130
Tutong	124	88	129	132	94
Temburong	37	18	29	23	45
Bangsa ***Race***					
Dusun	131	103	149	164	141
Dusun					
Murut	11	14	10	7	12
Murut					
Iban	149	136	130	139	134
Iban					
Cina	63	58	80	78	66
Chinese					
Lain-Lain	182	158	168	197	161
Others					
Taraf Penduduk ***Residental Status***					
Tempatan	342	274	337	290	335
Local					
Bukan Tempatan	194	195	200	295	179
Non-Local					
Jumlah ***Total***	**536**	**469**	**537**	**585**	**514**

Sumber : Pusat Da'wah Islamiah, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Islamic Da'wah Centre, Ministry of Religious Affairs

10.4 Pungutan Zakat
Collection of Zakat

Tahun ***Year***	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Zakat Fitrah					
Bilangan Pembayar	279,390	315,785	322,534	329,475	330,976
Number of Payers					
Jumlah Kutipan (BND)	780,407.28	888,701.33	905,693.54	927,297.87	931,638.97
Total Collection (BND)					
Zakat Harta					
Bilangan Pembayar	957	1,008	1,007	1,059	1,172
Number of Payers					
Jumlah Kutipan (BND)	11,975,385.98	13,792,766.22	15,466,076.30	16,923,245.71	13,688,182.70
Total Collection (BND)					
Jumlah Kutipan (BND) ***Total Collection (BND)***	**12,755,793.26**	**14,681,467.55**	**16,371,769.84**	**17,850,543.58**	**14,619,821.67**

Sumber : Jabatan Majlis Ugama Islam, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Department of Islamic Religious Council, Ministry of Religious Affairs

10.5 Pengagihan Zakat
Distribution of Zakat

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Jumlah Amil ***Total Amil***	**299**	**287**	**291**	**257**	**140**
Brunei Muara	196	192	197	167	84
Tutong	56	51	51	47	29
Belait	29	26	22	21	15
Temburong	18	18	21	22	12
Penerima Zakat ***Zakat Recipients***	**9,103**	**9,354**	**5,760**	**8,105**	**4,420**
Ketua Keluarga *Head of Household*	3,704	3,748	2,045	1,686	1,010
Tanggungan *Dependent*	5,399	5,606	3,715	6,419	3,410

Sumber : Jabatan Majlis Ugama Islam, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Department of Islamic Religious Council, Ministry of Religious Affairs

10.6 Pendaftaran Jemaah Haji mengikut Daerah dan Jantina
Registration of Pilgrims by District and Sex

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Brunei Muara	**1,053**	**1,109**	**583**	**637**	**947**
Lelaki / *Male*	528	589	298	330	474
Perempuan / *Female*	525	520	285	307	473
Belait	**156**	**91**	**90**	**82**	**119**
Lelaki / *Male*	78	46	46	43	60
Perempuan / *Female*	78	45	44	39	59
Tutong	**49**	**119**	**57**	**77**	**76**
Lelaki / *Male*	22	55	27	38	33
Perempuan / *Female*	27	64	30	39	43
Temburong	**17**	**39**	**20**	**17**	**28**
Lelaki / *Male*	7	16	10	9	14
Perempuan / *Female*	10	23	10	8	14
Jumlah / *Total*	**1,275**	**1,358**	**750**	**813**	**1,170**
Lelaki / *Male*	635	706	381	420	581
Perempuan / *Female*	640	652	369	393	589

Sumber : Jabatan Urusan Haji, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Hajj Affairs Department, Ministry of Religious Affairs

10.7 Jemaah yang Pertama Kali dan yang Pernah Menunaikan Fardhu Haji mengikut Jantina
The Inaugural and Pilgrims Who Had Performed Haj Pilgrimage by Sex

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Lelaki / *Male*	**561**	**244**	**237**	**244**	**238**
Pertama Kali Haji *First Time Hajj*	357	187	120	175	174
Pernah Haji *Performed Hajj*	204	57	117	69	64
Perempuan / *Female*	**572**	**235**	**213**	**223**	**209**
Pertama Kali Haji *First Time Hajj*	399	209	108	163	185
Pernah Haji *Performed Hajj*	173	26	105	60	24
Jumlah Keseluruhan *Grand Total*	**1,133**	**479**	**450**	**467**	**447**
Pertama Kali Haji *First Time Hajj*	756	396	228	338	359
Pernah Haji *Performed Hajj*	377	83	222	129	88

Sumber : Jabatan Urusan Haji, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Hajj Affairs Department, Ministry of Religious Affairs

Nota : (1) Mulai tahun 2012, Kerajaan Arab Saudi telah menetapkan kuota haji sebanyak 400 orang bagi Negara Brunei Darussalam
Since 2012, Kingdom of Saudi Arabia has set a quota of 400 people for Brunei Darussalam

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

Nota keterangan

11 PENDIDIKAN

Pada tahun 2015, terdapat 254 buah sekolah/maktab/institusi pendidikan di Negara Brunei Darussalam yang dikendalikan oleh sektor kerajaan dan swasta. Dari jumlah tersebut, sebanyak 176 buah sekolah/maktab/institusi dikendalikan oleh pihak kerajaan. Sementara itu, sebanyak 78 buah institusi adalah dikendalikan oleh pihak swasta yang menawarkan pelbagai peringkat pengajian iaitu Tadika, Rendah, Menengah, Teknikal dan Institusi Pengajian Tinggi.

Manakala bilangan guru di sektor kerajaan adalah sebanyak 8,580 orang dan di sektor swasta sebanyak 2,399 orang. Jumlah penuntut yang berdaftar di sekolah-sekolah kerajaan adalah seramai 77,420 orang yang menggunakan Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris sebagai bahasa pengantar. Sementara itu bagi sekolah Arab bahasa pengantarnya adalah Bahasa Arab. Sekolah swasta yang keramaian penuntutnya sejumlah 36,567 orang juga menggunakan Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris sebagai bahasa pengantar.

Pada tahun 2015, seramai 1,126 graduan telah berjaya menamatkan pengajian di Universiti Brunei Darussalam. Bagi Universiti Islam Sultan Sharif Ali, seramai 120 graduan telah berjaya menamatkan pengajian dalam pelbagai bidang.

Bilangan Buku dan Keahlian, Pengguna dan Pinjaman Buku

Dewan Bahasa dan Pustaka menyediakan perkhidmatan perpustakaan di negara ini. Pada tahun 2015, bilangan buku yang terdapat di Dewan Bahasa dan Pustaka Brunei adalah sebanyak 758,677 buah buku. Keahlian perpustakaan menunjukkan peningkatan sebanyak 6.4 peratus daripada 3,854 pada tahun 2014 kepada 4,100 pada tahun 2015. Jumlah pinjaman buku menurun sebanyak 10.3 peratus pada tahun 2015.

Terdapat tiga buah universiti dan 1 politeknik di negara ini terdiri daripada Universiti Brunei Darussalam (UBD) ditubuhkan pada bulan Oktober tahun 1985, Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA) ditubuhkan pada Ogos 2007, Institut Teknologi Brunei (ITB) yang telah dinaikkan taraf menjadi universiti pada bulan Oktober tahun 2008 dan Politeknik Brunei yang ditubuhkan dalam bulan Februari 2012. Sementara itu sebuah Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPUSB) dinaikkan taraf menjadi universiti pada tahun 2007.

Berbagai jenis kursus atau program ditawarkan oleh keempat pengajian tinggi ini khusus bagi rakyat dan pelajar asing samaada dalam atau luar negeri. Dermasiswa Kerajaan dianugerahkan khusus bagi semua pelajar yang terdiri dari rakyat Brunei yang layak dan terpilih bagi mengikuti program-program di keempat buah universiti tersebut. Walaubagaimanapun bagi pelajar cemerlang yang terdiri dari rakyat Brunei yang berkelayakan dan terpilih juga dianugerahkan dermasiswa untuk mengikuti pengajian di universiti luar negeri khusus bagi program yang tidak ditawarkan oleh keempat buah universiti tempatan ini.

Celik Huruf merujuk kepada keupayaan seseorang itu dapat membaca dan menulis surat yang ringkas, atau membaca ruang suratkhabar dalam satu atau dua bahasa.

Explanatory Note

11 EDUCATION

In 2015, there were 254 schools/colleges/institutions run by the government and private sector in Brunei Darussalam. 176 schools/colleges/institutions were under government sector. There were 78 institutions run by private which offer various levels of education namely Kindergarten, Primary, Secondary, Technical and Higher Educational Institution level.

While the number of teachers in the government sector stood at 8,580 people and in the private sector as much as 2,399 people. The total number of students enrolled in government schools were 77,420 students in which Malay Language and English Language are both used as the median of instructions, whereas Arabic schools/colleges use Arabic language as the main medium of instruction. A total of 36,567 students are enrolled in private schools and the median of instruction are in Malay Language and English Language.

In 2015, 1,126 students have completed their courses at Universiti Brunei Darussalam. Meanwhile for Universiti Islam Sultan Sharif Ali, 120 students have completed their studies in several different fields.

Number of Books and Membership, Users and Book Lending at the Language and Literature Bureau

The Language and Literature Bureau provides library services in the country. In 2015, the number of books available at Language and Literature Bureau was 758,677 books. The statistics on the total number of library membership showed an increase by 6.4 per cent from 3,854 in 2014 to 4,100 in 2015. The total number of book lending decreased by 10.3 per cent in 2015.

There are three local Universities and one polytechnic comprises of Universiti Brunei Darussalam (UBD) established in October 1985, Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA) established in August 2007, Institut Teknologi Brunei (ITB) upgraded into university status in October 2008 and Politeknik Brunei was established in February 2012. Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPUSB) was upgraded into university status in 2007.

Multi-courses are offered to citizens and non-citizens namely foreign students residing in Brunei and abroad in these four universities. Scholarship is awarded to qualified and selected Brunei citizen to study in any programmes offered in these local universities. Qualified and selected Bruneians are also awarded with scholarship to study abroad for courses which are not offered at these local universities.

***Literacy** refers to the ability of a person to read or write and understand a simple letter, or to read a newspaper column in one or more languages.*

11.1 Bilangan Sekolah, Guru dan Penuntut mengikut Sektor dan Daerah
Number of Schools, Teachers and Students by Sector and District

Sektor dan Daerah *Sector and District*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKOLAH / *SCHOOLS*	**255**	**258**	**256**	**259**	**254**
Brunei Muara	157	159	160	161	158
Belait	39	39	37	38	38
Tutong	44	45	44	44	43
Temburong	15	15	15	16	15
Kerajaan / *Government*	**172**	**175**	**177**	**178**	**176**
Brunei Muara	99	101	103	103	103
Belait	24	24	24	24	24
Tutong	36	37	37	37	36
Temburong	13	13	13	14	13
Swasta / *Private*	**83**	**83**	**79**	**81**	**78**
Brunei Muara	58	58	57	58	55
Belait	15	15	13	14	14
Tutong	8	8	7	7	7
Temburong	2	2	2	2	2
GURU / *TEACHERS*	**10,654**	**10,902**	**10,852**	**10,896**	**10,979**
Brunei Muara	7,608	7,767	7,795	7,914	7,988
Belait	1,489	1,457	1,487	1,481	1,498
Tutong	1,245	1,364	1,258	1,219	1,219
Temburong	312	314	312	282	274
Kerajaan / *Government*	**8,451**	**8,583**	**8,499**	**8,572**	**8,580**
Brunei Muara	6,013	6,045	6,023	6,173	6,211
Belait	1,030	1,011	1,044	1,040	1,008
Tutong	1,119	1,240	1,150	1,101	1,111
Temburong	289	287	282	258	250

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.1 Bilangan Sekolah, Guru dan Penuntut mengikut Sektor dan Daerah (Sambungan)
Number of Schools, Teachers and Students by Sector and District (Continued)

Sektor dan Daerah *Sector and District*	2011	2012	2013	2014	2015
Swasta / *Private*	**2,203**	**2,319**	**2,353**	**2,324**	**2,399**
Brunei Muara	1,595	1,722	1,772	1,741	1,777
Belait	459	446	443	441	490
Tutong	126	124	108	118	108
Temburong	23	27	30	24	24
PENUNTUT / *STUDENTS*	**113,872**	**117,286**	**116,255**	**116,168**	**113,987**
Brunei Muara	85,316	88,688	88,009	88,966	88,258
Belait	15,418	15,729	15,834	15,328	14,182
Tutong	10,833	10,628	10,291	9,776	9,519
Temburong	2,305	2,241	2,121	2,098	2,028
Kerajaan / *Government*	**80,681**	**82,331**	**81,092**	**79,075**	**77,420**
Brunei Muara	59,972	61,367	60,502	59,652	58,690
Belait	9,561	9,939	9,863	9,126	8,696
Tutong	9,064	8,987	8,791	8,362	8,138
Temburong	2,084	2,038	1,936	1,935	1,896
Swasta / *Private*	**33,191**	**34,955**	**35,163**	**37,093**	**36,567**
Brunei Muara	25,344	27,321	27,507	29,314	29,568
Belait	5,857	5,790	5,971	6,202	5,486
Tutong	1,769	1,641	1,500	1,414	1,381
Temburong	221	203	185	163	132

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.2 Bilangan Sekolah mengikut Sektor dan Peringkat Pendidikan
Number of Schools by Sector and Level of Education

Sektor dan Peringkat Pendidikan *Sector and Level of Education*	2011	2012	2013	2014	2015
Kerajaan / *Government*	**172**	**175**	**177**	**178**	**176**
Pra-Rendah / Rendah / Persediaan *Pre-Primary / Primary / Preparatory*	121	123	125	125	123
Menengah *Secondary*	38	38	38	39	39
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	9	9	9	9	9
Pengajian Tinggi *Tertiary*	4	5	5	5	5
Swasta / *Private*	**83**	**83**	**79**	**81**	**78**
Pra-Rendah / Rendah / Menengah *Pre-Primary / Primary / Secondary*	79	79	74	76	73
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	2	2	3	3	3
Pengajian Tinggi *Tertiary*	2	2	2	2	2
Jumlah / *Total*	**255**	**258**	**256**	**259**	**254**
Pra-Rendah / Rendah / Persediaan / Menengah *Pre-Primary / Primary / Preparatory / Secondary*	238	240	237	240	235
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	11	11	12	12	12
Pengajian Tinggi *Tertiary*	6	7	7	7	7

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.3 Jumlah Guru mengikut Peringkat Pendidikan
Total Number of Teacher by Level of Education

Peringkat Pendidikan dan Jantina *Level of Education and Sex*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra-Rendah *Pre-Primary*	**1,081**	**963**	**687**	**786**	**779**
Lelaki / *Male*	92	58	17	32	32
Perempuan / *Female*	989	905	670	754	747
Rendah / Persediaan *Primary / Preparatory*	**3,861**	**4,038**	**4,090**	**4,004**	**4,033**
Lelaki / *Male*	933	980	948	933	915
Perempuan / *Female*	2,928	3,058	3,142	3,071	3,118
Menengah / Tingkatan Enam (Pra-Universiti) *Secondary / Sixth Form (Pre-University)*	**4,477**	**4,599**	**4,742**	**4,702**	**4,704**
Lelaki / *Male*	1,462	1,490	1,482	1,464	1,427
Perempuan / *Female*	3,015	3,109	3,260	3,238	3,277
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	**546**	**593**	**618**	**657**	**643**
Lelaki / *Male*	281	286	297	316	290
Perempuan / *Female*	265	307	321	341	353
Pengajian Tinggi *Tertiary*	**689**	**709**	**715**	**747**	**820**
Lelaki / *Male*	382	382	377	393	456
Perempuan / *Female*	307	327	338	354	364
Jumlah Keseluruhan *Grand Total*	**10,654**	**10,902**	**10,852**	**10,896**	**10,979**
Lelaki / *Male*	3,150	3,196	3,121	3,138	3,120
Perempuan / *Female*	7,504	7,706	7,731	7,758	7,859

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.4 Bilangan Guru di Sektor Kerajaan mengikut Peringkat Pendidikan
Number of Teachers in Government Sector by Level of Education

Peringkat Pendidikan dan Jantina *Level of Education and Sex*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra-Rendah *Pre-Primary*	**256**	**247**	**205**	**259**	**234**
Lelaki / *Male*	14	14	7	17	13
Perempuan / *Female*	242	233	198	242	221
Rendah / Persediaan *Primary / Preparatory*	**2,969**	**3,008**	**2,955**	**2,905**	**2,873**
Lelaki / *Male*	771	775	727	726	698
Perempuan / *Female*	2,198	2,233	2,228	2,179	2,175
Menengah / Tingkatan Enam (Pra-Universiti) *Secondary / Sixth Form (Pre-University)*	**4,051**	**4,136**	**4,157**	**4,176**	**4,187**
Lelaki / *Male*	1,284	1,308	1,271	1,245	1,237
Perempuan / *Female*	2,767	2,828	2,886	2,931	2,950
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	**522**	**535**	**539**	**566**	**551**
Lelaki / *Male*	271	273	269	286	262
Perempuan / *Female*	251	262	270	280	289
Pengajian Tinggi *Tertiary*	**653**	**657**	**643**	**666**	**735**
Lelaki / *Male*	360	353	342	357	416
Perempuan / *Female*	293	304	301	309	319
Jumlah Keseluruhan *Grand Total*	**8,451**	**8,583**	**8,499**	**8,572**	**8,580**
Lelaki / *Male*	2,700	2,723	2,616	2,631	2,656
Perempuan / *Female*	5,751	5,860	5,883	5,941	5,954

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.5 Bilangan Guru di Sektor Swasta mengikut Peringkat Pendidikan
Number of Teachers in Private Sector by Level of Education

Peringkat Pendidikan dan Jantina *Level of Education and Sex*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra-Rendah *Pre-Primary*	**825**	**716**	**482**	**527**	**545**
Lelaki / *Male*	78	44	10	15	19
Perempuan / *Female*	747	672	472	512	526
Rendah / Persediaan *Primary / Preparatory*	**892**	**1,030**	**1,135**	**1,099**	**1,160**
Lelaki / *Male*	162	205	221	207	217
Perempuan / *Female*	730	825	914	892	943
Menengah / Tingkatan Enam (Pra-Universiti) *Secondary / Sixth Form (Pre-University)*	**426**	**463**	**585**	**526**	**517**
Lelaki / *Male*	178	182	211	219	190
Perempuan / *Female*	248	281	374	307	327
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	**24**	**58**	**79**	**91**	**92**
Lelaki / *Male*	10	13	28	30	28
Perempuan / *Female*	14	45	51	61	64
Pengajian Tinggi *Tertiary*	**36**	**52**	**72**	**81**	**85**
Lelaki / *Male*	22	29	35	36	40
Perempuan / *Female*	14	23	37	45	45
Jumlah Keseluruhan *Grand Total*	**2,203**	**2,319**	**2,353**	**2,324**	**2,399**
Lelaki / *Male*	450	473	505	507	494
Perempuan / *Female*	1,753	1,846	1,848	1,817	1,905

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.6 Bilangan Guru mengikut Sektor dan Taraf Penduduk
Number of Teachers by Sector and Residential Status

Sektor dan Taraf Penduduk *Sector and Residential Status*	2011	2012	2013	2014	2015
Kerajaan / *Government*	**8,451**	**8,583**	**8,499**	**8,572**	**8,580**
Rakyat Brunei dan Penduduk Tetap *Brunei Citizens and Permanent Residents*	7,688	7,824	7,810	7,896	7,862
Lelaki / *Male*	2,205	2,248	2,183	2,205	2,163
Perempuan / *Female*	5,483	5,576	5,627	5,691	5,699
Penduduk Sementara *Temporary Residents*	763	759	689	676	718
Lelaki / *Male*	495	475	433	426	463
Perempuan / *Female*	268	284	256	250	255
Swasta / *Private*	**2,203**	**2,319**	**2,353**	**2,324**	**2,399**
Rakyat Brunei dan Penduduk Tetap *Brunei Citizens and Permanent Residents*	1,108	1,151	1,167	1,147	1,214
Lelaki / *Male*	122	117	140	148	138
Perempuan / *Female*	986	1,034	1,027	999	1,076
Penduduk Sementara *Temporary Residents*	1,095	1,168	1,186	1,177	1,185
Lelaki / *Male*	328	356	365	359	356
Perempuan / *Female*	767	812	821	818	829
Jumlah / *Total*	**10,654**	**10,902**	**10,852**	**10,896**	**10,979**
Rakyat Brunei dan Penduduk Tetap *Brunei Citizens and Permanent Residents*					
Lelaki / *Male*	2,327	2,365	2,323	2,353	2,301
Perempuan / *Female*	6,469	6,610	6,654	6,690	6,775
Penduduk Sementara *Temporary Residents*					
Lelaki / *Male*	823	831	798	785	819
Perempuan / *Female*	1,035	1,096	1,077	1,068	1,084

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

11.7 Jumlah Penuntut mengikut Peringkat Pendidikan
Total Number of Students by Level of Education

Peringkat Pendidikan dan Jantina *Level of Education and Sex*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra-Rendah ***Pre-Primary***	**13,053**	**13,095**	**13,034**	**13,376**	**13,301**
Lelaki / *Male*	6,620	6,718	6,624	6,871	6,805
Perempuan / *Female*	6,433	6,377	6,410	6,505	6,496
Rendah / Persediaan ***Primary / Preparatory***	**43,767**	**42,753**	**42,090**	**41,078**	**40,397**
Lelaki / *Male*	22,594	22,066	21,649	21,093	20,808
Perempuan / *Female*	21,173	20,687	20,441	19,985	19,589
Menengah ***Secondary***	**40,334**	**40,025**	**38,329**	**37,769**	**36,677**
Lelaki / *Male*	21,342	21,352	20,297	19,922	19,112
Perempuan / *Female*	18,992	18,673	18,032	17,847	17,565
Tingkatan Enam (Pra-Universiti) ***Sixth Form (Pre-University)***	**5,576**	**6,407**	**6,548**	**5,618**	**5,058**
Lelaki / *Male*	2,342	2,640	2,659	2,358	2,180
Perempuan / *Female*	3,234	3,767	3,889	3,260	2,878
Teknikal / Vokasional ***Technical / Vocational***	**4,006**	**5,964**	**6,693**	**5,622**	**5,514**
Lelaki / *Male*	2,195	3,005	3,546	3,141	3,114
Perempuan / *Female*	1,811	2,959	3,147	2,481	2,400
Pengajian Tinggi ***Tertiary***	**7,136**	**9,042**	**9,561**	**12,705**	**13,040**
Lelaki / *Male*	2,769	3,499	3,636	5,040	5,253
Perempuan / *Female*	4,367	5,543	5,925	7,665	7,787
Jumlah Keseluruhan ***Grand Total***	**113,872**	**117,286**	**116,255**	**116,168**	**113,987**
Lelaki / *Male*	57,862	59,280	58,411	58,425	57,272
Perempuan / *Female*	56,010	58,006	57,844	57,743	56,715

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.8 Bilangan Penuntut di Sektor Kerajaan mengikut Peringkat Pendidikan
Number of Students in Government Sector by Level of Education

Peringkat Pendidikan dan Jantina *Level of Education and Sex*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra-Rendah ***Pre-Primary***	**3,434**	**3,285**	**2,961**	**3,052**	**3,046**
Lelaki / *Male*	1,789	1,736	1,531	1,632	1,620
Perempuan / *Female*	1,645	1,549	1,430	1,420	1,426
Rendah / Persediaan ***Primary / Preparatory***	**27,743**	**26,819**	**26,005**	**24,962**	**24,477**
Lelaki / *Male*	14,370	13,855	13,418	12,897	12,732
Perempuan / *Female*	13,373	12,964	12,587	12,065	11,745
Menengah ***Secondary***	**34,637**	**34,303**	**32,654**	**31,937**	**31,018**
Lelaki / *Male*	18,293	18,318	17,244	16,772	16,099
Perempuan / *Female*	16,344	15,985	15,410	15,165	14,919
Tingkatan Enam (Pra-Universiti) ***Sixth Form (Pre-University)***	**5,206**	**6,025**	**6,102**	**5,165**	**4,647**
Lelaki / *Male*	2,162	2,457	2,467	2,174	1,983
Perempuan / *Female*	3,044	3,568	3,635	2,991	2,664
Teknikal / Vokasional ***Technical / Vocational***	**3,283**	**4,311**	**4,900**	**3,667**	**4,041**
Lelaki / *Male*	1,767	2,275	2,709	2,120	2,373
Perempuan / *Female*	1,516	2,036	2,191	1,547	1,668
Pengajian Tinggi ***Tertiary***	**6,378**	**7,588**	**8,470**	**10,292**	**10,191**
Lelaki / *Male*	2,368	2,764	3,087	3,850	3,828
Perempuan / *Female*	4,010	4,824	5,383	6,442	6,363
Jumlah Keseluruhan ***Grand Total***	**80,681**	**82,331**	**81,092**	**79,075**	**77,420**
Lelaki / *Male*	40,749	41,405	40,456	39,445	38,635
Perempuan / *Female*	39,932	40,926	40,636	39,630	38,785

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.9 Bilangan Penuntut di Sektor Swasta mengikut Peringkat Pendidikan
Number of Students in Private Sector by Level of Education

Peringkat Pendidikan dan Jantina *Level of Education and Sex*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra-Rendah ***Pre-Primary***	**9,619**	**9,810**	**10,073**	**10,324**	**10,255**
Lelaki / *Male*	4,831	4,982	5,093	5,239	5,185
Perempuan / *Female*	4,788	4,828	4,980	5,085	5,070
Rendah / Persediaan ***Primary / Preparatory***	**16,024**	**15,934**	**16,085**	**16,116**	**15,920**
Lelaki / *Male*	8,224	8,211	8,231	8,196	8,076
Perempuan / *Female*	7,800	7,723	7,854	7,920	7,844
Menengah ***Secondary***	**5,697**	**5,722**	**5,675**	**5,832**	**5,659**
Lelaki / *Male*	3,049	3,034	3,053	3,150	3,013
Perempuan / *Female*	2,648	2,688	2,622	2,682	2,646
Tingkatan Enam (Pra-Universiti) ***Sixth Form (Pre-University)***	**370**	**382**	**446**	**453**	**411**
Lelaki / *Male*	180	183	192	184	197
Perempuan / *Female*	190	199	254	269	214
Teknikal / Vokasional ***Technical / Vocational***	**723**	**1,653**	**1,793**	**1,955**	**1,473**
Lelaki / *Male*	428	730	837	1,021	741
Perempuan / *Female*	295	923	956	934	732
Pengajian Tinggi ***Tertiary***	**758**	**1,454**	**1,091**	**2,413**	**2,849**
Lelaki / *Male*	401	735	549	1,190	1,425
Perempuan / *Female*	357	719	542	1,223	1,424
Jumlah Keseluruhan ***Grand Total***	**33,191**	**34,955**	**35,163**	**37,093**	**36,567**
Lelaki / *Male*	17,113	17,875	17,955	18,980	18,637
Perempuan / *Female*	16,078	17,080	17,208	18,113	17,930

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.10 Pendaftaran Penuntut mengikut Peringkat, Umur dan Jantina
Student Enrolment by Level, Age and Sex

Peringkat dan Umur (Tahun) *Level and Age (Years)*	2014			2015		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Pra-Sekolah dan Rendah ***Pre-Primary and Primary***	**54,454**	**27,964**	**26,490**	**53,698**	**27,613**	**26,085**
5 dan Ke bawah / *and Below*	12,577	6,432	6,145	12,748	6,518	6,230
6	6,193	3,163	3,030	6,633	3,431	3,202
7	6,659	3,399	3,260	6,002	3,068	2,934
8	7,277	3,824	3,453	6,624	3,393	3,231
9	7,015	3,576	3,439	6,898	3,646	3,252
10	6,917	3,679	3,238	6,914	3,654	3,260
11	6,543	3,313	3,230	6,730	3,413	3,317
12 dan Ke atas / *and Above*	1,273	578	695	1,149	490	659
Menengah ***Secondary***	**37,769**	**19,922**	**17,847**	**36,677**	**19,112**	**17,565**
11 dan Ke bawah / *and Below*	1,712	812	900	1,655	856	799
12	5,723	2,905	2,818	5,858	2,997	2,861
13	7,398	3,760	3,638	7,106	3,673	3,433
14	7,796	4,113	3,683	7,255	3,648	3,607
15	6,776	3,620	3,156	6,961	3,614	3,347
16	5,375	2,899	2,476	5,261	2,861	2,400
17	2,228	1,313	915	1,918	1,059	859
18 dan Ke atas / *and Above*	761	500	261	663	404	259

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.10 Pendaftaran Penuntut mengikut Peringkat, Umur dan Jantina (Sambungan)
Student Enrolment by Level, Age and Sex (Continued)

Peringkat dan Umur (Tahun) *Level and Age (Years)*	2014			2015		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Tingkatan Enam ***Sixth Form***	**5,618**	**2,358**	**3,260**	**5,058**	**2,180**	**2,878**
14 dan Ke bawah / *and Below*	9	3	6	16	4	12
15	305	128	177	394	182	212
16	1,334	551	783	1,460	618	842
17	2,031	824	1,207	1,648	701	947
18 dan Ke atas / *and Above*	1,939	852	1,087	1,540	675	865
Teknikal / Vokasional ***Technical / Vocational***	**5,622**	**3,141**	**2,481**	**5,514**	**3,114**	**2,400**
17	397	211	186	525	283	242
18	959	504	455	1,097	587	510
19	1,131	623	508	1,169	632	537
20	953	554	399	842	490	352
21 dan Ke atas / *and Above*	2,152	1,233	919	1,880	1,122	758
Umur tidak diketahui *Age Unknown*	30	16	14	1	0	1
Pengajian Tinggi ***Tertiary***	**12,705**	**5,040**	**7,665**	**13,040**	**5,253**	**7,787**
15 - 19	1,767	703	1,064	2,825	1,082	1,743
20 - 24	6,400	2,393	4,007	7,819	3,159	4,660
25 - 29	1,236	471	765	1,453	621	832
30 - 34	425	157	268	502	221	281
35 - 39	324	106	218	247	87	160
40 dan Ke atas / *and Above*	177	71	106	146	66	80
Umur tidak diketahui *Age Unknown*	2,376	1,139	1,237	48	17	31

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.11 Bilangan Sekolah Ugama, Guru dan Penuntut mengikut Daerah
Number of Religious Schools, Teachers and Students by District

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Sekolah *Schools*	**159**	**161**	**161**	**159**	**160**
Brunei Muara	98	100	99	98	99
Belait	20	20	30	20	20
Tutong	30	30	20	29	29
Temburong	11	11	12	12	12
Guru *Teachers*	**2,160**	**2,134**	**2,177**	**2,188**	**2,216**
Brunei Muara	1,523	1,505	1,533	1,543	1,570
Belait	207	204	210	212	212
Tutong	334	333	335	336	341
Temburong	96	92	99	97	93
Penuntut *Students*	**40,764**	**40,749**	**40,342**	**40,190**	**39,083**
Brunei Muara	30,380	30,461	30,102	30,013	29,110
Belait	4,974	5,018	5,086	5,054	5,006
Tutong	4,479	4,385	4,292	4,263	4,142
Temburong	931	885	862	860	825

Sumber : Jabatan Pengajian Islam, Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Department of Islamic Studies, Ministry of Religious Affairs

11.12 Bilangan Penuntut Sekolah Ugama mengikut Kelas dan Jantina
Number of Students in Religious School by Class and Sex

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Pra *Pre*	**5,881**	**6,091**	**5,731**	**5,739**	**5,317**
Lelaki / *Male*	3,020	3,137	2,992	2,991	2,717
Perempuan / *Female*	2,861	2,954	2,739	2,748	2,600
Darjah 1 *Primary 1*	**5,791**	**6,038**	**6,173**	**6,160**	**5,849**
Lelaki / *Male*	2,963	3,126	3,222	3,215	3,075
Perempuan / *Female*	2,828	2,912	2,951	2,945	2,774
Darjah 2 *Primary 2*	**6,141**	**5,897**	**6,176**	**6,158**	**6,098**
Lelaki / *Male*	3,169	3,036	3,201	3,186	3,177
Perempuan / *Female*	2,972	2,861	2,975	2,972	2,921
Darjah 3 *Primary 3*	**5,930**	**5,879**	**5,575**	**5,557**	**5,568**
Lelaki / *Male*	3,078	3,099	2,977	2,971	2,939
Perempuan / *Female*	2,852	2,780	2,598	2,586	2,629
Darjah 4 *Primary 4*	**6,125**	**5,760**	**5,745**	**5,681**	**5,446**
Lelaki / *Male*	3,311	3,060	3,105	3,062	2,934
Perempuan / *Female*	2,814	2,700	2,640	2,619	2,512
Darjah 5 *Primary 5*	**5,593**	**5,787**	**5,681**	**5,648**	**5,484**
Lelaki / *Male*	2,934	3,054	2,958	2,940	2,937
Perempuan / *Female*	2,659	2,733	2,723	2,708	2,547
Darjah 6 *Primary 6*	**5,303**	**5,297**	**5,261**	**5,247**	**5,321**
Lelaki / *Male*	2,761	2,752	2,719	2,725	2,692
Perempuan / *Female*	2,542	2,545	2,542	2,522	2,629
Jumlah *Total*	**40,764**	**40,749**	**40,342**	**40,190**	**39,083**
Lelaki / *Male*	21,236	21,264	21,174	21,090	20,471
Perempuan / *Female*	19,528	19,485	19,168	19,100	18,612

Sumber : Jabatan Pengajian Islam (JPI), Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Department of Islamic Studies, Ministry of Religious Affairs

11.13 Bilangan Penuntut mengikut Peringkat, Pengambilan Baru, Pendaftaran, Graduan dan Jantina
Number of Students by Level, New Intake, Enrolment, Graduates and Sex

Peringkat dan Jantina *Level and Sex*	2014			2015		
	Pengambilan *Intake*	Pendaftaran *Enrolment*	Graduan *Graduates*	Pengambilan *Intake*	Pendaftaran *Enrolment*	Graduan *Graduates*
Teknikal / Vokasional *Technical / Vocational*	**4,007**	**5,622**	**3,718**	**3,853**	**5,514**	**3,262**
Lelaki / *Male*	2,288	3,141	2,095	2,191	3,114	1,800
Perempuan / *Female*	1,719	2,481	1,623	1,662	2,400	1,462
Diploma Kebangssan Tertinggi / *Higher National Diploma (HND)*	149	324	200	45	124	144
Lelaki / *Male*	64	130	91	16	46	54
Perempuan / *Female*	85	194	109	29	78	90
Diploma Kebangsaan / *National Diploma (ND)*	1,735	2,792	1,931	892	2,148	1,181
Lelaki / *Male*	932	1,492	1,004	487	1,185	596
Perempuan / *Female*	803	1,300	927	405	963	585
Sijil Tertinggi Kebangssan Pendidikan Teknikal / *Higher National Technical Education*	85	286	-	762	879	119
Lelaki / *Male*	52	177	-	394	470	69
Perempuan / *Female*	33	109	-	368	409	50
Sijil Kebangssan Pendidikan Teknikal / *National Technical Education Certificates*	85	41	-	555	595	27
Lelaki / *Male*	64	36	-	276	311	14
Perempuan / *Female*	21	5	-	279	284	13
Kelulusan Kemahiran Industri / *Industrial Skill Qualification*	305	563	-	507	507	500
Lelaki / *Male*	269	395	-	426	426	370
Perempuan / *Female*	36	168	-	81	81	130
Sijil Kemahiran dan lain lain Sijil / *Skill Certificate and Other Certificates*	1,648	1,616	1,587	1,092	1,261	1,291
Lelaki / *Male*	907	911	1,000	592	676	697
Perempuan / *Female*	741	705	587	500	585	594

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.13 Bilangan Penuntut mengikut Peringkat, Pengambilan Baru, Pendaftaran, Graduan dan Jantina (Sambungan)
Number of Students by Level, New Intake, Enrolment, Graduates and Sex (Continued)

Peringkat dan Jantina *Level and Sex*	2014			2015		
	Pengambilan *Intake*	Pendaftaran *Enrolment*	Graduan *Graduates*	Pengambilan *Intake*	Pendaftaran *Enrolment*	Graduan *Graduates*
Pengajian Tinggi *Tertiary*	**4,880**	**12,705**	**3,433**	**4,055**	**13,040**	**3,535**
Lelaki / *Male*	1,959	5,040	1,347	1,668	5,253	1,395
Perempuan / *Female*	2,921	7,665	2,086	2,387	7,787	2,140
Diploma Lanjutan / *Advanced Diploma*	585	1,380	582	742	1,189	478
Lelaki / *Male*	249	580	248	371	549	207
Perempuan / *Female*	336	800	334	371	640	271
Diploma Tertinggi Kebangsaan *Higher National Diploma (HND)*	458	1,819	766	88	1,392	1,026
Lelaki / *Male*	233	883	346	32	677	465
Perempuan / *Female*	225	936	420	56	715	561
Ijazah Sarjana Muda *First Degree*	2,182	6,620	1,024	1,856	7,089	1,069
Lelaki / *Male*	825	2,421	361	741	2,631	337
Perempuan / *Female*	1,357	4,199	663	1,115	4,458	732
Ijazah Sarjana	558	985	435	450	868	450
Master Degree	148	275	117	111	228	118
Lelaki / *Male*	410	710	318	339	640	332
Perempuan / *Female*						
Ijazah Doktor Falsafah *Doctor of Philosophy Degree*	56	211	17	56	176	24
Lelaki / *Male*	29	117	11	32	99	21
Perempuan / *Female*	27	94	6	24	77	3

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.13 Bilangan Penuntut mengikut Peringkat, Pengambilan Baru, Pendaftaran, Graduan dan Jantina (Sambungan)
Number of Students by Level, New Intake, Enrolment, Graduates and Sex (Continued)

Peringkat dan Jantina *Level and Sex*	2014			2015		
	Pengambilan *Intake*	Pendaftaran *Enrolment*	Graduan *Graduates*	Pengambilan *Intake*	Pendaftaran *Enrolment*	Graduan *Graduates*
Lain-lain Sijil Peringkat Tinggi *Other Diploma or Certificate in Higher Education*	1,041	1,690	609	863	2,326	488
Lelaki / *Male*	475	764	264	381	1,069	247
Perempuan / *Female*	566	926	345	482	1,257	241

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.14 Pengambilan Baru Peringkat Teknikal dan Vokasional
New Intake at Technical and Vocational Level

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKTOR KERAJAAN *GOVERNMENT SECTOR*	**3,993**	**3,973**	**4,340**	**2,511**	**2,656**
Lelaki / *Male*	2,075	2,087	2,319	1,488	1,594
Perempuan / *Female*	1,918	1,886	2,021	1,023	1,062
Maktab Teknik Sultan Saiful Rijal *Sultan Saiful Rijal Technical College*	**769**	**914**	**948**	**394**	**383**
Lelaki / *Male*	390	480	492	210	200
Perempuan / *Female*	379	434	456	184	183
Pusat Latihan Mekanik *Mechanical Training Centre*	**153**	**159**	**215**	**468**	**699**
Lelaki / *Male*	137	146	198	419	583
Perempuan / *Female*	16	13	17	49	116
Sekolah Perdagangan *Business School*	**532**	**585**	**612**	**321**	**368**
Lelaki / *Male*	151	194	203	128	123
Perempuan / *Female*	381	391	409	193	245
Sekolah Vokasional Nakhoda Ragam *Nakhoda Ragam Vocational School*	**696**	**613**	**764**	**395**	**364**
Lelaki / *Male*	426	368	466	236	221
Perempuan / *Female*	270	245	298	159	143
Sekolah Vokasional Wasan *Wasan Vocational School*	**337**	**321**	**231**	**208**	**137**
Lelaki / *Male*	155	141	100	87	64
Perempuan / *Female*	182	180	131	121	73

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.14 Pengambilan Baru Peringkat Teknikal dan Vokasional (Sambungan)
New Intake at Technical and Vocational Level (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Sekolah Vokasional Sultan Bolkiah *Sultan Bolkiah Vocational School*	**434**	**374**	**542**	**331**	**348**
Lelaki / *Male*	236	204	292	175	196
Perempuan / *Female*	198	170	250	156	152
Maktab Kejuruteraan Jefri Bolkiah *Jefri Bolkiah Engineering College*	**884**	**868**	**913**	**268**	**182**
Lelaki / *Male*	495	480	515	168	124
Perempuan / *Female*	389	388	398	100	58
Pusat Pembangunan Belia *Youth Development Centre*	**165**	**139**	**115**	**126**	**148**
Lelaki / *Male*	79	74	53	65	70
Perempuan / *Female*	86	65	62	61	78
Pusat Latihan Kesenian dan Pertukangan Tangan Brunei *Brunei Arts and Handicrafts Training Centre*	**23**	**-**	**-**	**-**	**27**
Lelaki / *Male*	6	-	-	**-**	**13**
Perempuan / *Female*	17	-	-	**-**	**14**
SEKTOR SWASTA *PRIVATE SECTOR*	**388**	**1,559**	-	**1,496**	**1,197**
Lelaki / *Male*	220	675	-	800	597
Perempuan / *Female*	168	884	-	696	600
JUMLAH KESELURUHAN *OVERALL TOTAL*	**4,381**	**5,532**	**4,340**	**4,007**	**3,853**
Lelaki / *Male*	2,295	2,762	2,319	2,288	2,191
Perempuan / *Female*	2,086	2,770	2,021	1,719	1,662

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.15 Pendaftaran Penuntut Peringkat Teknikal dan Vokasional
Student Enrolment at Technical and Vocational Level

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKTOR KERAJAAN *GOVERNMENT SECTOR*	**3,283**	**4,311**	**4,900**	**3,667**	**4,041**
Lelaki / *Male*	1,767	2,275	2,709	2,120	2,373
Perempuan / *Female*	1,516	2,036	2,191	1,547	1,668
Maktab Teknik Sultan Saiful Rijal *Sultan Saiful Rijal Technical College*	**575**	**897**	**942**	**637**	**690**
Lelaki / *Male*	311	471	488	341	362
Perempuan / *Female*	264	426	454	296	328
Pusat Latihan Mekanik *Mechanical Training Centre*	**183**	**163**	**537**	**524**	**796**
Lelaki / *Male*	159	150	476	470	671
Perempuan / *Female*	24	13	61	54	125
Sekolah Perdagangan *Business School*	**433**	**582**	**612**	**433**	**532**
Lelaki / *Male*	122	192	202	163	193
Perempuan / *Female*	311	390	410	270	339
Sekolah Vokasional Nakhoda Ragam *Nakhoda Ragam Vocational School*	**540**	**744**	**764**	**570**	**605**
Lelaki / *Male*	353	443	466	346	376
Perempuan / *Female*	187	301	298	224	229
Sekolah Vokasional Wasan *Wasan Vocational School*	**187**	**326**	**317**	**253**	**259**
Lelaki / *Male*	87	145	131	97	116
Perempuan / *Female*	100	181	186	156	143

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.15 Pendaftaran Penuntut Peringkat Teknikal dan Vokasional (Sambungan)
Student Enrolment at Technical and Vocational Level (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Sekolah Vokasional Sultan Bolkiah *Sultan Bolkiah Vocational School*	**322**	**387**	**524**	**457**	**442**
Lelaki / *Male*	199	228	291	246	242
Perempuan / *Female*	123	159	233	211	200
Maktab Kejuruteraan Jefri Bolkiah *Jefri Bolkiah Engineering College*	**669**	**868**	**913**	**535**	**455**
Lelaki / *Male*	366	481	515	331	295
Perempuan / *Female*	303	387	398	204	160
Pusat Pembangunan Belia *Youth Development Centre*	**328**	**304**	**254**	**241**	**235**
Lelaki / *Male*	154	153	127	118	105
Perempuan / *Female*	174	151	127	123	130
Pusat Latihan Kesenian dan Pertukangan Tangan Brunei *Brunei Arts and Handicrafts Training Centre*	**46**	**40**	**37**	**17**	**27**
Lelaki / *Male*	16	12	13	8	13
Perempuan / *Female*	30	28	24	9	14
SEKTOR SWASTA *PRIVATE SECTOR*	**723**	**1,653**	**1,793**	**1,955**	**1,473**
Lelaki / *Male*	428	730	837	1,021	741
Perempuan / *Female*	295	923	956	934	732
JUMLAH KESELURUHAN *OVERALL TOTAL*	**4,006**	**5,964**	**6,693**	**5,622**	**5,514**
Lelaki / *Male*	2,195	3,005	3,546	3,141	3,114
Perempuan / *Female*	1,811	2,959	3,147	2,481	2,400

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.16 Graduan Peringkat Teknikal dan Vokasional
Technical and Vocational Graduates

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKTOR KERAJAAN *GOVERNMENT SECTOR*	**1,670**	**1,749**	**1,543**	**3,180**	**2,193**
Lelaki / *Male*	972	942	802	1,794	1,262
Perempuan / *Female*	698	807	741	1,386	931
Maktab Teknik Sultan Saiful Rijal *Sultan Saiful Rijal Technical College*	**322**	**212**	**361**	**653**	**333**
Lelaki / *Male*	169	102	199	321	181
Perempuan / *Female*	153	110	162	332	152
Pusat Latihan Mekanik *Mechanical Training Centre*	**201**	**104**	**77**	**394**	**524**
Lelaki / *Male*	173	89	73	348	436
Perempuan / *Female*	28	15	4	46	88
Sekolah Perdagangan *Business School*	**168**	**248**	**218**	**334**	**257**
Lelaki / *Male*	47	69	84	119	88
Perempuan / *Female*	121	179	134	215	169
Sekolah Vokasional Nakhoda Ragam *Nakhoda Ragam Vocational School*	**193**	**329**	**142**	**586**	**324**
Lelaki / *Male*	150	215	77	370	185
Perempuan / *Female*	43	114	65	216	139
Sekolah Vokasional Wasan *Wasan Vocational School*	**18**	**112**	**145**	**163**	**126**
Lelaki / *Male*	10	56	63	77	42
Perempuan / *Female*	8	56	82	86	84

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.16 Graduan Peringkat Teknikal dan Vokasional (Sambungan)
Technical and Vocational Graduates (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Sekolah Vokasional Sultan Bolkiah *Sultan Bolkiah Vocational School*	**183**	**213**	**277**	**265**	**272**
Lelaki / *Male*	96	118	148	139	133
Perempuan / *Female*	87	95	129	126	139
Maktab Kejuruteraan Jefri Bolkiah *Jefri Bolkiah Engineering College*	**427**	**354**	**191**	**642**	**250**
Lelaki / *Male*	252	203	102	347	151
Perempuan / *Female*	175	151	89	295	99
Pusat Pembangunan Belia (PPB) *Youth Development Centre*	**158**	**139**	**112**	**126**	**91**
Lelaki / *Male*	75	74	51	65	39
Perempuan / *Female*	83	65	61	61	52
Pusat Latihan Kesenian dan Pertukangan Tangan Brunei *Brunei Arts and Handicrafts Training Centre*	**-**	**38**	**20**	**17**	**16**
Lelaki / *Male*	-	16	5	8	7
Perempuan / *Female*	-	22	15	9	9
SEKTOR SWASTA *PRIVATE SECTOR*	**254**	**406**	**923**	**538**	**1,069**
Lelaki / *Male*	143	230	441	301	538
Perempuan / *Female*	111	176	482	237	531
JUMLAH KESELURUHAN *OVERALL TOTAL*	**1,924**	**2,155**	**2,466**	**3,718**	**3,262**
Lelaki / *Male*	1,115	1,172	1,243	2,095	1,800
Perempuan / *Female*	809	983	1,223	1,623	1,462

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.17 Pengambilan Baru Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor
New Intake at Tertiary Level by Sector

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKTOR KERAJAAN *GOVERNMENT SECTOR*	**2,182**	**3,370**	**3,027**	**4,026**	**3,354**
Lelaki / *Male*	869	1,226	1,124	1,533	1,286
Perempuan / *Female*	1,313	2,144	1,903	2,493	2,068
Universiti Brunei Darussalam (UBD)	**1,204**	**1,813**	**1,588**	**2,027**	**1,754**
Lelaki / *Male*	452	553	482	643	579
Perempuan / *Female*	752	1,260	1,106	1,384	1,175
Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA) *Sultan Sharif Ali Islamic University*	**100**	**231**	**193**	**311**	**277**
Lelaki / *Male*	40	102	68	126	108
Perempuan / *Female*	60	129	125	185	169
Institusi Teknologi Brunei (ITB)	**652**	**623**	**577**	**837**	**265**
Lelaki / *Male*	298	311	304	422	140
Perempuan / *Female*	354	312	273	415	125

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.17 Pengambilan Baru Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor (Sambungan)
New Intake at Tertiary Level by Sector (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kolej Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPU SB)	**226**	**298**	**268**	**266**	**213**
Seri Begawan Religious Teachers University College					
Lelaki / *Male*	79	89	98	93	57
Perempuan / *Female*	147	209	170	173	156
Politeknik Brunei	**-**	**405**	**401**	**585**	**845**
Polytechnic Brunei					
Lelaki / *Male*	-	171	172	249	402
Perempuan / *Female*	-	234	229	336	443
SEKTOR SWASTA *PRIVATE SECTOR*	**564**	**537**	**1,106**	**854**	**701**
Lelaki / *Male*	288	260	592	426	382
Perempuan / *Female*	276	277	514	428	319
JUMLAH KESELURUHAN *OVERALL TOTAL*	**2,746**	**3,907**	**4,133**	**4,880**	**4,055**
Lelaki / *Male*	1,157	1,486	1,716	1,959	1,668
Perempuan / *Female*	1,589	2,421	2,417	2,921	2,387

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.18 Pendaftaran Penuntut Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor
Enrolment at Tertiary Level by Sector

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKTOR KERAJAAN *GOVERNMENT SECTOR*	**6,378**	**7,588**	**8,470**	**10,292**	**10,191**
Lelaki / *Male*	2,368	2,764	3,087	3,850	3,828
Perempuan / *Female*	4,010	4,824	5,383	6,442	6,363
Universiti Brunei Darussalam (UBD)	**3,695**	**4,018**	**4,556**	**5,148**	**5,292**
Lelaki / *Male*	1,218	1,253	1,409	1,615	1,693
Perempuan / *Female*	2,477	2,765	3,147	3,533	3,599
Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA)	**466**	**589**	**549**	**765**	**787**
Sultan Sharif Ali Islamic University					
Lelaki / *Male*	176	230	195	298	295
Perempuan / *Female*	290	359	354	467	492
Institusi Teknologi Brunei (ITB)	**1,651**	**1,718**	**1,693**	**2,179**	**2,046**
Lelaki / *Male*	764	800	820	1,073	989
Perempuan / *Female*	887	918	873	1,106	1,057

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.18 Pendaftaran Penuntut Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor (Sambungan)
Enrolment at Tertiary Level by Sector (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kolej Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPU SB)	**566**	**648**	**732**	**820**	**774**
Seri Begawan Religious Teachers University College					
Lelaki / *Male*	210	217	253	284	271
Perempuan / *Female*	356	431	479	536	503
Politeknik Brunei *Polytechnic Brunei*	**-**	**615**	**940**	**1,380**	**1,292**
Lelaki / *Male*	-	264	410	580	580
Perempuan / *Female*	-	351	530	800	712
SEKTOR SWASTA *PRIVATE SECTOR*	**758**	**1,454**	**1,091**	**2,413**	**2,849**
Lelaki / *Male*	401	735	549	1,190	1,425
Perempuan / *Female*	357	719	542	1,223	1,424
JUMLAH KESELURUHAN *OVERALL TOTAL*	**7,136**	**9,042**	**9,561**	**12,705**	**13,040**
Lelaki / *Male*	2,769	3,499	3,636	5,040	5,253
Perempuan / *Female*	4,367	5,543	5,925	7,665	7,787

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

11.19 Graduan Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor
Graduates at Tertiary Level by Sector

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
SEKTOR KERAJAAN *GOVERNMENT SECTOR*	**1,764**	**1,848**	**1,845**	**2,450**	**2,183**
Lelaki / *Male*	635	629	643	873	739
Perempuan / *Female*	1,129	1,219	1,202	1,577	1,444
Universiti Brunei Darussalam (UBD)	**1,043**	**1,164**	**1,037**	**1,118**	**1,126**
Lelaki / *Male*	317	332	288	327	322
Perempuan / *Female*	726	832	749	791	804
Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA) *Sultan Sharif Ali Islamic University*	**149**	**133**	**103**	**115**	**120**
Lelaki / *Male*	61	57	51	40	43
Perempuan / *Female*	88	76	52	75	77
Institusi Teknologi Brunei (ITB)	**382**	**368**	**430**	**416**	**388**
Lelaki / *Male*	178	173	200	185	170
Perempuan / *Female*	204	195	230	231	218

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.19 Graduan Peringkat Pengajian Tinggi mengikut Sektor (Sambungan)
Graduates at Tertiary Level by Sector (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kolej Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPU SB) ***Seri Begawan Religious Teachers University College***	**190**	**183**	**275**	**219**	**233**
Lelaki / *Male*	79	67	104	73	61
Perempuan / *Female*	111	116	171	146	172
Politeknik Brunei ***Polytechnic Brunei***	**-**	**-**	**-**	**582**	**316**
Lelaki / *Male*	-	-	-	248	143
Perempuan / *Female*	-	-	-	334	173
SEKTOR SWASTA ***PRIVATE SECTOR***	**61**	**545**	**441**	**983**	**1,352**
Lelaki / *Male*	26	277	220	474	656
Perempuan / *Female*	35	268	221	509	696
JUMLAH KESELURUHAN ***OVERALL TOTAL***	**1,825**	**2,393**	**2,286**	**3,433**	**3,535**
Lelaki / *Male*	661	906	863	1,347	1,395
Perempuan / *Female*	1,164	1,487	1,423	2,086	2,140

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.20 Penganugerahan Biasiswa
Scholarship Awarded

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
BIASISWA KEMENTERIAN PENDIDIKAN ***MINISTRY OF EDUCATION SCHOLARSHIPS***					
Pengambilan / *Intakes*	**825**	**580**	**377**	**281**	**167**
Lelaki / *Male*	311	203	134	86	60
Perempuan / *Female*	514	377	243	195	107
Pendaftaran / *Enrolment*	**1,727**	**1,809**	**1,496**	**1,158**	**754**
Lelaki / *Male*	649	659	541	384	261
Perempuan / *Female*	1,078	1,150	955	774	493
Graduan / *Graduates*	**723**	**692**	**530**	**725**	**334**
Lelaki / *Male*	256	264	173	249	112
Perempuan / *Female*	467	428	357	476	222

Sumber : Kementerian Pendidikan, Kementerian Hal Ehwal Ugama, Jabatan Perkhidmatan Awam, Kementerian Pertahanan, Yayasan Sultan Haji Hassanal Bolkiah dan Brunei Shell Petroleum
Source : Ministry of Education, Ministry of Religious Affair, Department of Public Services, Ministry of Defence, Sultan Haji Hassanal Bolkiah Foundation and Brunei Shell Petroleum

Nota : (1) Kursus yang ditawarkan adalah termasuk semua kementerian, jangka masa kursus (di bawah 6 bulan hingga 4 tahun ke atas), semua negeri termasuk penyambungan dan menurut taraf skim (dari Latihan dalam Perkhidmatan kepada Cuti Belajar ke Luar Negeri)

Note : All courses are inclusive all ministries (civilians), course duration (from more than 6 months to above 4 years), mix countries and inclusive extension and downgraded scheme (from in-Service Training to Study Leave Abroad)

(2) Termasuk Kursus Pendek - 6 bulan ke bawah
Including Short Courses - 6 months and below

(3) Termasuk *Discovery Year* bagi Ijazah Sarjana Muda Tahun 3 di Universiti Brunei Darussalam yang mencapai GPA 3.5 untuk melanjutkan pelajaran ke luar negeri atas pilihan pihak UBD.
Including Discovery Year for Third Year Bachelor Degree at Universiti Brunei Darussalam achieved GPA 3.5 are selected to go abroad upon UBD's selection.

11.20 Penganugerahan Biasiswa (Sambungan)
Scholarship Awarded (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
BIASISWA KEMENTERIAN HAL EHWAL UGAMA					
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS SCHOLARSHIPS					
Pengambilan / *Intakes*	**68**	**69**	**77**	**95**	**50**
Lelaki / *Male*	21	22	34	41	12
Perempuan / *Female*	47	47	43	54	38
Pendaftaran / *Enrolment*	**107**	**152**	**205**	**247**	**280**
Lelaki / *Male*	37	53	77	88	103
Perempuan / *Female*	70	99	128	159	177
Graduan / *Graduates*	**22**	**38**	**40**	**49**	**44**
Lelaki / *Male*	5	14	15	20	8
Perempuan / *Female*	17	24	25	29	36

Sumber : Kementerian Pendidikan, Kementerian Hal Ehwal Ugama, Jabatan Perkhidmatan Awam, Kementerian Pertahanan, Yayasan Sultan Haji Hassanal Bolkiah dan Brunei Shell Petroleum

Source : Ministry of Education, Ministry of Religious Affair, Department of Public Services, Ministry of Defence, Sultan Haji Hassanal Bolkiah Foundation and Brunei Shell Petroleum

Nota : (1) Kursus yang ditawarkan adalah termasuk semua kementerian, jangka masa kursus (di bawah 6 bulan hingga 4 tahun ke atas), semua negeri termasuk penyambungan dan menurut taraf skim (dari Latihan dalam Perkhidmatan kepada Cuti Belajar ke Luar Negeri)

Note : All courses are inclusive all ministries (civilians), course duration (from more than 6 months to above 4 years), mix countries and inclusive extension and downgraded scheme (from in-Service Training to Study Leave Abroad)

(2) Termasuk Kursus Pendek - 6 bulan ke bawah
Including Short Courses - 6 months and below

(3) Termasuk *Discovery Year* bagi Ijazah Sarjana Muda Tahun 3 di Universiti Brunei Darussalam yang mencapai GPA 3.5 untuk melanjutkan pelajaran ke luar negeri atas pilihan pihak UBD.
Including Discovery Year for Third Year Bachelor Degree at Universiti Brunei Darussalam achieved GPA 3.5 are selected to go abroad upon UBD's selection.

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

11.20 Penganugerahan Biasiswa (Sambungan)
Scholarship Awarded (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
BIASISWA LATIHAN DALAM PERKHIDMATAN, JABATAN PERKHIDMATAN AWAM					
IN-SERVICE TRAINING SCHOLARSHIPS, DEPARTMENT OF PUBLIC SERVICES					
Pengambilan / *Intakes*	**162**	**189**	**164**	**98**	**147**
Lelaki / *Male*	68	82	63	55	66
Perempuan / *Female*	94	107	101	43	81
Pendaftaran / *Enrolment*	**238**	**209**	**193**	**97**	**146**
Lelaki / *Male*	103	102	78	54	66
Perempuan / *Female*	135	107	115	43	80
Graduan / *Graduates*	**219**	**149**	**87**	**23**	**51**
Lelaki / *Male*	92	73	40	16	27
Perempuan / *Female*	127	76	47	7	24

Sumber : Kementerian Pendidikan, Kementerian Hal Ehwal Ugama, Jabatan Perkhidmatan Awam, Kementerian Pertahanan, Yayasan Sultan Haji Hassanal Bolkiah dan Brunei Shell Petroleum

Source : Ministry of Education, Ministry of Religious Affair, Department of Public Services, Ministry of Defence, Sultan Haji Hassanal Bolkiah Foundation and Brunei Shell Petroleum

Nota : (1) Kursus yang ditawarkan adalah termasuk semua kementerian, jangka masa kursus (di bawah 6 bulan hingga 4 tahun ke atas), semua negeri termasuk penyambungan dan menurut taraf skim (dari Latihan dalam Perkhidmatan kepada Cuti Belajar ke Luar Negeri)

Note : All courses are inclusive all ministries (civilians), course duration (from more than 6 months to above 4 years), mix countries and inclusive extension and downgraded scheme (from in-Service Training to Study Leave Abroad)

(2) Termasuk Kursus Pendek - 6 bulan ke bawah
Including Short Courses - 6 months and below

(3) Termasuk *Discovery Year* bagi Ijazah Sarjana Muda Tahun 3 di Universiti Brunei Darussalam yang mencapai GPA 3.5 untuk melanjutkan pelajaran ke luar negeri atas pilihan pihak UBD.
Including Discovery Year for Third Year Bachelor Degree at Universiti Brunei Darussalam achieved GPA 3.5 are selected to go abroad upon UBD's selection.

11.20 Penganugerahan Biasiswa (Sambungan)
Scholarship Awarded (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
LAIN-LAIN SKIM BIASISWA ***OTHER SCHOLARSHIP SCHEMES***					
Pengambilan / *Intakes*	**34**	**49**	**57**	**81**	**51**
Lelaki / *Male*	18	31	34	48	27
Perempuan / *Female*	16	18	23	33	24
Pendaftaran / *Enrolment*	**142**	**139**	**152**	**127**	**148**
Lelaki / *Male*	75	75	89	77	85
Perempuan / *Female*	67	64	63	50	63
Graduan / *Graduates*	**39**	**52**	**49**	**40**	**55**
Lelaki / *Male*	22	35	27	25	35
Perempuan / *Female*	17	17	22	15	20
Jumlah Keseluruhan / *Grand Total*	**4,306**	**4,127**	**3,427**	**3,021**	**2,227**
Lelaki / *Male*	1,657	1,613	1,305	1,143	862
Perempuan / *Female*	2,649	2,514	2,122	1,878	1,365

Sumber : Kementerian Pendidikan, Kementerian Hal Ehwal Ugama, Jabatan Perkhidmatan Awam, Kementerian Pertahanan, Yayasan Sultan Haji Hassanal Bolkiah dan Brunei Shell Petroleum
Source : Ministry of Education, Ministry of Religious Affair, Department of Public Services, Ministry of Defence, Sultan Haji Hassanal Bolkiah Foundation and Brunei Shell Petroleum

Nota : (1) Kursus yang ditawarkan adalah termasuk semua kementerian, jangka masa kursus (di bawah 6 bulan hingga 4 tahun ke atas), semua negeri termasuk penyambungan dan menurut taraf skim (dari Latihan dalam Perkhidmatan kepada Cuti Belajar ke Luar Negeri)

Note : All courses are inclusive all ministries (civilians), course duration (from more than 6 months to above 4 years), mix countries and inclusive extension and downgraded scheme (from in-Service Training to Study Leave Abroad)

(2) Termasuk Kursus Pendek - 6 bulan ke bawah
Including Short Courses - 6 months and below

(3) Termasuk *Discovery Year* bagi Ijazah Sarjana Muda Tahun 3 di Universiti Brunei Darussalam yang mencapai GPA 3.5 untuk melanjutkan pelajaran ke luar negeri atas pilihan pihak UBD.
Including Discovery Year for Third Year Bachelor Degree at Universiti Brunei Darussalam achieved GPA 3.5 are selected to go abroad upon UBD's selection.

11.21 Perbelanjaan Berulang Kerajaan mengenai Pendidikan
Government Recurrent Expenditure on Education

BND Juta/*Million*

Jenis Perbelanjaan *Type of Expenditure*	2011/2012 (Apr 11 - Mac 12)	2012/2013 (Apr 12 - Mac 13)	2013/2014 (Apr 13 - Mac 14)	2014/2015 (Apr 14 - Mac 15)	2015/2016 (Apr 15 - Mac 16)
Gaji Kakitangan *Personnel Emolument*	441.63	475.03	484.81	495.13	440.75
Perbelanjaan Tahunan Yang Berulang-Ulang *Annually Recurrent Expenditure*	211.66	229.39	247.09	247.81	195.59
Lain - Lain Bayaran Perbelanjaan Khas *Other Charges Special Expenditure*	26.33	26.65	27.23	27.84	28.61
Jumlah *Total*	**679.61**	**731.07**	**759.13**	**770.78**	**664.95**

Sumber : Kementerian Pendidikan
Source : Ministry of Education

11.22 Bilangan Calon Menduduki dan Lulus Peperiksaan-Peperiksaan Awam 2015
Number of Candidates Sitting and Passing Public Examinations 2015

Perperiksaan *Examinations*	Calon/*Candidates*			Lulus/*Pass*		
	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Penilaian Sekolah Rendah (PSR) *Primary Certificate of Education*	6,453	3,263	3,190	5,576	2,710	2,866
Brunei - Cambridge G.C.E. Peringkat 'O' (Lulus sekurang-kurangnya 3 'O')	7,672	3,875	3,797	3,708	1,560	2,148
Brunei - Cambridge G.C.E. Peringkat 'A' (Lulus sekurang-kurangnya 1 'A') *Brunei - Cambridge G.C.E. 'A' Level (Passing at least 1 'A')*	2,421	997	1,424	2,131	868	1,263
Sijil Sekolah-Sekolah Rendah Ugama (SSSRU Darjah VI)	5,225	2,621	2,604	4,862	2,345	2,517
Sijil Pelajaran Ugama Brunei (SPUB)	378	163	215	363	156	207
Sijil Tinggi Pelajaran Ugama Brunei (STPUB)	190	88	102	177	79	98

Sumber : Jabatan Peperiksaan, Kementerian Pendidikan
Jabatan Pengajian Islam (JPI), Kementerian Hal Ehwal Ugama
Source : Examination Department, Ministry of Education
Department of Islamic Studies, Ministry of Religious Affairs

11.23 Kadar Celik Huruf bagi Penduduk Berumur 9 Tahun dan Ke atas mengikut Bahasa
Literacy Rate of the Population Aged 9 and Above by Language

Peratus / *Per cent*

Tahun Banci *Census Year*	1971	1981	1991	2001	2011
Jumlah Celik Huruf ***Total Literacy***	**69.4**	**80.3**	**89.2**	**93.7**	**96.5**
Bahasa Melayu Sahaja *Malay Language only*	33.2	29.2	26.9	24.1	22.2
Bahasa Cina sahaja *Chinese Language only*	10.0	8.0	3.8	1.5	1.0
Bahasa Inggeris sahaja *English language only*	6.0	5.9	6.6	2.7	2.5
Bahasa Melayu dan Inggeris sahaja *Malay and English only*	11.0	27.1	38.2	40.7	50.8
Bahasa Melayu dan Cina sahaja *Malay and Chinese only*	0.3	0.7	1.2	0.8	0.6
Bahasa Cina dan Inggeris sahaja *Chinese and English only*	1.3	3.6	1.9	0.8	0.6
Bahasa Melayu, Cina dan Inggeris *Malay, Chinese and English*	1.2	4.5	6.4	5.9	6.1

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

11.24 Celik Huruf bagi Penduduk Berumur 9 Tahun dan Ke atas mengikut Bangsa dan Jantina
Literacy of the Population Aged 9 and Above by Race and Sex

Bangsa *Race*	1981		1991		2001		2011	
	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*
Melayu *Malay*	39,718	32,135	59,750	54,536	82,090	77,494	105,511	100,442
Puak Asli Lain *Other Indigenous*	4,465	1,694	5,903	3,412	(1)	(1)	(1)	(1)
Cina *Chinese*	16,547	11,926	17,608	13,610	15,666	13,963	17,775	16,863
Lain - Lain *Others*	6,511	2,946	16,875	8,761	33,315	31,018	46,488	37,570
Jumlah *Total*	**67,241**	**48,701**	**100,136**	**80,319**	**131,071**	**122,475**	**169,774**	**154,875**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

Nota : (1) Termasuk dalam Lain-lain
Note : Included in Others

11.25 Jumlah Buku yang Terdapat di Dewan Bahasa dan Pustaka
Volume of Books Available at the Language and Literature Bureau

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Melayu *Malay*	392,756	405,580	416,660	430,901	448,255
Inggeris *English*	263,406	270,675	282,795	295,803	310,422
Jumlah *Total*	**656,162**	**676,255**	**699,455**	**726,704**	**758,677**

Sumber : Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan
Source : Language and Literature Bureau, Ministry of Culture, Youth and Sports

11.26 Keahlian, Pengguna dan Pinjaman Buku Perpustakaan di Dewan Bahasa dan Pustaka
Library Membership, Users and Book Lending at the Language and Literature Bureau

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Seksyen Kanak-Kanak *Children Section*					
Keahlian / *Memberships*	2,468	2,729	2,230	2,259	2,224
Pengguna / *Users*	44,323	41,951	43,537	36,034	33,425
Pinjaman Buku / *Book Lending*	83,513	74,528	62,714	55,344	53,459
Seksyen Belia *Youth Setion*					
Keahlian / *Memberships*	1,621	976	867	799	776
Pengguna / *Users*	56,010	48,828	41,013	33,093	26,522
Pinjaman Buku / *Book Lending*	30,460	22,791	16,069	14,650	15,339
Seksyen Dewasa *Adults Setion*					
Keahlian / *Memberships*	1,430	982	737	796	1,100
Pengguna / *Users*	55,990	46,852	40,636	36,143	31,448
Pinjaman Buku / *Book Lending*	71,191	55,177	47,285	45,424	34,717
Jumlah *Total*					
Keahlian / *Memberships*	5,519	4,687	3,834	3,854	4,100
Pengguna / *Users*	156,323	137,631	125,186	105,270	91,395
Pinjaman Buku / *Book Lending*	185,164	152,496	126,068	115,418	103,515

Sumber : Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan
Source : Language and Literature Bureau, Ministry of Culture, Youth and Sports

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

Nota Keterangan

12 KESIHATAN

Perkhidmatan pesakit luar di negara ini diberikan melalui rangkaian pusat–pusat kesihatan dan klinik-klinik kesihatan yang komprehensif yang mana sehingga tahun 2015, sebanyak 17 pusat kesihatan dan 20 klinik kesihatan beroperasi bagi memberikan perkhidmatan kepada masyarakat. Disamping itu, perkhidmatan perubatan udara juga terus memberikan perkhidmatan kepada penduduk-penduduk di kawasan pendalaman di daerah Belait dan Tutong.

Pada tahun 2015, sebanyak 644 doktor perubatan, 82 doktor gigi, 2,230 jururawat, 216 bidan (tidak termasuk jururawat yang mempunyai kelulusan perbidanan) dan 49 ahli farmasi berkhidmat di bawah Kementerian Kesihatan. Sementara jumlah tenaga kerja ahli profesional kesihatan bersekutu yang berkhidmat di Kementerian Kesihatan ialah 21 jurupulih anggota, 26 jurupulih cara kerja, 27 pegawai penjaga zat makanan, 17 pegawai kebajikan perubatan, 27 juruteknik makmal perubatan, 34 juru x-ray dan 11 pegawai pelajaran kesihatan.

Perangkaan kesihatan menunjukkan penyebab kematian utama di negara ini adalah kanser, penyakit jantung (termasuk demam reumatik akut), kencing manis mellitus, penyakit serebrovaskular dan influenza dan demam paru-paru.

Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam memberi keutamaan kepada penyediaan sistem dan perkhidmatan penjagaan kesihatan yang komprehensif kepada rakyat dan penduduk Negara Brunei Darussalam.

Negara Brunei Darussalam mempunyai 4 buah hospital kerajaan. Hospital Raja Isteri Pengiran Anak Saleha (RIPAS) yang terletak di ibu negara adalah merupakan hospital pusat rujukan yang menyediakan perkhidmatan diagnosis, rawatan dan pemulihan yang komprehensif serta dilengkapi dengan peralatan yang moden dan terkini. Hospital Suri Seri Begawan (SSB) yang terletak di Kuala Belait adalah merupakan hospital yang kedua terbesar dan memberikan perkhidmatan rawatan sekondari dalam berbagai bidang termasuk Kemalangan dan Kecemasan, Perubatan Interna, Pembedahan Umum, Pediatrik, Renal dan sebagainya. Hospital Pengiran Muda Mahkota Pengiran Muda Haji Al-Muhtadee Billah (PMMPMHAMB) memberikan perkhidmatan kepada penduduk di daerah Tutong dan adalah juga sebagai Pusat Pengasingan bagi Penyakit-Penyakit Berjangkit. Hospital Pengiran Isteri Hajah Mariam (PIHM) di daerah Temburong juga menyediakan perkhidmatan klinikal yang mana sebahagiannya adalah dengan bantuan kepakaran dari Hospital RIPAS.

Explanatory Note

12 HEALTH

Community based outpatient services is provided through a large network of health centres and health clinics distributed throughout the country. Up till 2015, a total of 17 health centres and 20 health clinics were operational in all four districts. The flying medical team also continues to provide primary health care services to the people in the remote areas of Belait and Tutong districts.

There were 644 physicians, 82 dentists, 2,230 nurses, 216 midwives (not including nurses with midwifery qualification) and 49 pharmacists serving with the Ministry of Health in 2015. For allied health professionals serving with the Ministry of Health, there were 21 physiotherapists, 26 occupational therapists, 27 dieticians/nutritionists, 17 medical social workers, 27 medical laboratory technicians, 34 radiographers and 11 health educators.

The health statistics showed that the main causes of deaths in the country were due to cancer, heart diseases (include acute rheumatic fever), diabetes mellitus, cerebrovascular diseases and influenza and pneumonia.

The Government of His Majesty The Sultan and Yang Di-Pertuan of Brunei Darussalam puts priority to the provision of comprehensive health care system for the people of Brunei Darussalam.

There are 4 government hospitals in Brunei Darussalam. The Raja Isteri Pengiran Anak Saleha Hospital (RIPAS) located in the capital is the main tertiary referral hospital that provides diagnostic, curative and rehabilitative services and it is equipped with modern and up-to-date medical technology. The Suri Seri Begawan (SSB) Hospital located in Kuala Belait is the second largest hospital providing secondary health care of various specialties including Accident and Emergency, Internal Medicine, General Surgery, Paediatric, Renal and others. The Pengiran Muda Mahkota Pengiran Muda Haji Al-Muhtadee Billah Hospital (PMMPMHAMB) provides health services to the people in Tutong district and has been identified as an Isolation Centre for Infectious Diseases. Pengiran Isteri Hajah Mariam Hospital (PIHM) in Temburong district also provides clinical services whereby certain secondary care services is provided with input from visiting specialists from RIPAS Hospital.

12.1 Bilangan Hospital, Pusat Kesihatan dan Klinik Kesihatan
Number of Hospital, Health Centre and Health Clinic

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Hospital ***Hospital***	**6**	**6**	**6**	**7**	**7**
Kerajaan *Government*	4	4	4	5	5
Swasta [1] *Private*	2	2	2	2	2
Pusat Perubatan ***Medical Centre***	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**
Tentera *Military*	8	8	8	8	8
Katil Hospital ***Hospital Beds***	**1,134**	**1,098**	**1,143**	**1,330**	**1,391**
Kerajaan *Government*	970	978	988	1,209	1,241
Swasta *Private*	126	87	110	80	80
Tentera *Military*	38	33	45	41	70
Pusat Kesihatan [2] ***Health Centres***	**16**	**17**	**17**	**17**	**17**
Klinik Kesihatan [3] ***Health Clinics***	**22**	**22**	**20** [4]	**20**	**20**

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : (1) Pusat Perubatan Jerudong Park dan Pusat Perubatan Gleneagles Jerudong Park
Note : Jerudong Park Medical Centre and Gleneagles Jerudong Park Medical Centre
(2) Termasuk Pusat Kesihatan Penaga
Including Penaga Health Centre
(3) Termasuk Klinik Kesihatan Ibu-Ibu dan Kanak-Kanak, Klinik Bergerak dan Perkhidmatan Udara
Including Mother and Child Health Clinic, Travelling Clinic and Flying Services
(4) Perkhidmatan Perubatan Udara ke Daerah Tutong di Kg Supon Besar dan Kg Mapol dihentikan pada bulan Oktober 2012 disebabkan oleh laluan jalan raya yang lebih baik dan penyediaan perkhidmatan kesihatan telah diambil alih oleh Perkhidmatan Kesihatan Daerah Tutong
Flying Medical Service to Tutong District at Kg Supon Besar and Kg Mapol was stopped in October 2012 because of a better road access which the provision of health services has been taken over by Tutong District Health Services

12.2 Bilangan Kakitangan Perubatan
Number of Medical Personnel

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Doktor Perubatan [1] ***Physician***	**608**	**596**	**656**	**700**	**739**
Kerajaan *Government*	538	523	570	611	644
Swasta *Private*	70	73	86	89	95
Doktor Gigi [2] ***Dentists***	**95**	**94**	**105**	**104**	**94**
Kerajaan *Government*	79	79	89	88	82
Swasta *Private*	16	15	16	16	12
Jururawat ***Nurses***	**2,628**	**2,585**	**2,596**	**2,538**	**2,589**
Kerajaan [3] *Government*	2,202	2,339	2,282	2,198	2,230
Swasta *Private*	426	246	314	340	359
Bidan ***Midwives***	**510**	**473**	**450**	**314**	**224**
Kerajaan [4] *Government*	510	462	442	314	216
Swasta *Private*	...	11	8	...	8

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : Kakitangan perubatan kerajaan termasuk dari Kementerian Pertahanan
Note : Government medical personnel including from Ministry of Defence

(1) Termasuk pakar perubatan yang diberi kuasa
Including authorised physicians
(2) Tidak termasuk doktor pergigian yang mengikuti Latihan Dalam Perkhidmatan
Excluding dental officers who are currently going for an In Service Training
(3) Termasuk jururawat pergigian
Including dental nurses
(4) Termasuk jururawat yang mempunyai kelulusan perbidanan kecuali bagi data tahun 2014
Including nurses with midwifery qualification except for 2014 data

12.2 Bilangan Kakitangan Perubatan (Sambungan)
Number of Medical Personnel (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ahli Farmasi ***Pharmacists***	**48**	**51**	**62**	**62**	**71**
Kerajaan *Government*	32	31	44	44	49
Swasta *Private*	16	20	18	18	22

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : Kakitangan perubatan kerajaan termasuk dari Kementerian Pertahanan
Note : Government medical personnel including from Ministry of Defence

(1) Termasuk pakar perubatan yang diberi kuasa
Including authorised physicians
(2) Tidak termasuk doktor pergigian yang mengikuti Latihan Dalam Perkhidmatan
Excluding dental officers who are currently going for an In Service Training
(3) Termasuk jururawat pergigian
Including dental nurses
(4) Termasuk jururawat yang mempunyai kelulusan perbidanan kecuali bagi data tahun 2014
Including nurses with midwifery qualification except for 2014 data

12.3 Bilangan Kakitangan Profesional Kesihatan Bersekutu bagi Tahun 2015
Number of Allied Health Professionals for the Year 2015

	Tempatan *Local*		Asing *Foreign*		Jumlah Keseluruhan *Overall Total*		
	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*
Pakar Audiologi *Audiologist*	-	5	-	-	**-**	**5**	**5**
Jurutera Bioperubatan *Biomedical Engineer*	8	5	-	-	**8**	**5**	**13**
Teknologis / Juruteknik Jantung *Cardiac Technologist / Technician*	-	1	-	-	**-**	**1**	**1**
Pakar Psikologi Klinikal *Clinical Psychologist*	3	19	-	-	**3**	**19**	**22**
Higienis / Jurupulih Pergigian *Dental Hygienist / Therapist*	37	52	-	-	**37**	**52**	**89**
Pakar Permakanan *Dietician / Nutritionist*	6	18	1	2	**7**	**20**	**27**
Pegawai Pendidikan Kesihatan *Health Education Officer*	4	7	-	-	**4**	**7**	**11**
Inspektor Kesihatan *Health Inspector*	34	39	1	-	**35**	**39**	**74**
Maksilofasial Prosthetist dan Teknologi *Maxillofacial Prosthetist and Technologist*	4	-	-	-	**4**	**-**	**4**
Juruteknik Makmal Perubatan *Medical Laboratory Technicians*	8	19	-	-	**8**	**19**	**27**
Pegawai Rekod Perubatan *Medical Record Officer*	30	63	-	-	**30**	**63**	**93**
Pegawai Sosial Perubatan *Medical Social Worker*	1	16	-	-	**1**	**16**	**17**
Teknologis Neurofisiologi *Neurophysiology Technologist*	3	11	-	-	**3**	**11**	**14**

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

12.3 Bilangan Kakitangan Profesional Kesihatan Bersekutu bagi Tahun 2015 (Sambungan)
Number of Allied Health Professionals for the Year 2015 (Continued)

	Tempatan *Local*		Asing *Foreign*		Jumlah Keseluruhan *Overall Total*		
	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*
Jurupulih Carakerja *Occupational Therapist*	3	21	-	2	**3**	**23**	**26**
Optometris *Optometrist*	-	9	-	-	**-**	**9**	**9**
Orthoptist *Orthoptist*	1	-	-	1	**1**	**1**	**2**
Paramedik *Paramedic*	10	5	4	7	**14**	**12**	**26**
Fisioterapi *Physiotherapist*	5	12	4	-	**9**	**12**	**21**
Ahli Penyakit Kaki *Podiatrist*	1	7	-	-	**1**	**7**	**8**
Prosthetist dan Orthotist *Prosthetist and Orthotist*	3	-	-	-	**3**	**-**	**3**
Pegawai Kesihatan Awam *Public Health Officer*	4	13	-	-	**4**	**13**	**17**
Juruadiografi *Radiographer*	6	27	1	-	**7**	**27**	**34**
Pegawai Makmal Saintifik *Laboratory Scientific Officers*	32	81	-	-	**32**	**81**	**113**
Jurupulih Bahasa dan Pertututran *Speech and Language Therapist*	-	5	-	-	**-**	**5**	**5**
Guru untuk Pendengaran *Teacher for the Hearing Impaired*	1	1	-	-	**1**	**1**	**2**

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

12.4 Perkhidmatan Hospital mengikut Aktiviti dan Prestasi Indeks bagi Tahun 2015
Hospital Services by Activity and Performance Indices for the Year 2015

	RIPAS	SSB	PMMPHAMB	PIHM	Jumlah *Total*
Aktiviti Pesakit Luar *Outpatient Activities*					
Kehadiran Pesakit Luar *General Outpatient Attendances*	...	...	...	15,718	**15,718**
Kehadiran Pesakit Luar ke Unit Kemalangan dan Kecemasan *Accident and Emergency Outpatient Attendances*	120,311	37,156	29,360	6,293	**193,120**
Kedatangan Pesakit Luar ke Klinik Pakar *Special Outpatient Attendances*	267,373	84,840	40,449	8,058	**400,720**
Aktiviti Pesakit Dalam *Inpatient Activities*					
Katil Tersedia *Available Beds*	761	222	109	51	**1,143**
Kemasukan Pesakit *Hospital Admissions*	30,571	7,918	4,092	1,471	**44,052**
Discaj dan Kematian *Discharges and Deaths*	30,514	7,853	4,126	1,117	**43,610**
Pesakit Sehari *Day Patients*	10,785	12,874	...	4,399	**28,058**
Indeks Prestasi *Performance Indices*					
Purata Bilangan Pesakit Dalam / Hari *Average Number of Inpatients / Day*	452	121	55	1	**629**
Kadar Penghuni Katil *Bed Occupancy Rate*	59	55	51	1	**166**
Tempoh Purata Penginapan (Hari) *Average Duration of Stay (Days)*	5.4	5.6	4.9	0.2	**16**
Purata Pulangan Kehadiran Pesakit / Katil *Average Turnover of Patients / Bed*	40	35	38	22	**135**
Purata Pulangan Berselang (Hari) *Average Turnover Interval (Days)*	3.7	4.7	4.7	16.5	**29.6**

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

12.5 Bilangan Pesakit yang Menerima Rawatan di Luar Negeri mengikut Jenis Rawatan dan Negeri
Number of Patients Receiving Treatment Abroad by Types of Treatment and Country

Tahun *Year*	2014			2015		
	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*
Negeri dan Jenis Rawatan *Country and Kind of Treatment*						
SINGAPORE	**124**	**131**	**255**	**144**	**179**	**323**
Jantung *Heart*	6	2	**8**	9	4	**13**
Kanser *Cancer*	66	90	**156**	79	140	**219**
Pembedahan *Surgical*	37	37	**74**	45	30	**75**
Mata *Eye*	15	2	**17**	11	4	**15**
Telinga, Hidung dan Kerongkong *Ear, Nose and Throat (ENT)*	-	-	**-**	-	1	**1**
MALAYSIA	**41**	**36**	**77**	**31**	**10**	**41**
Jantung *Heart*	13	13	**26**	15	6	**21**
Kanser *Cancer*	15	14	**29**	8	1	**9**
Pembedahan *Surgical*	13	9	**22**	8	3	**11**
HONG KONG SAR	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**1**
Kanser *Cancer*	-	-	**-**	-	1	**1**
GERMANY	-	1	**1**	-	1	**1**
Pembedahan *Surgical*	-	1	**1**	-	1	**1**

Sumber : Jabatan Pentadbiran dan Kewangan, Kementerian Kesihatan
Source : Department of Administration and Finance, Ministry of Health

Nota : Rawatan perbelanjaan ditanggung oleh Kerajaan Brunei Darussalam
Note : Treatment under expenses of the Brunei Government

12.5 Bilangan Pesakit yang Menerima Rawatan di Luar Negeri mengikut Jenis Rawatan dan Negeri (Sambungan)
Number of Patients Receiving Treatment Abroad by Types of Treatment and Country (Continued)

Tahun *Year*	2014			2015		
	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	Jumlah *Total*
Negeri dan Jenis Rawatan *Country and Kind of Treatment*						
UNITED KINGDOM	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**1**
Jantung *Heart*	-	-	-	1	-	**1**
CHINA	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**1**
Pembedahan *Surgical*	-	-	-	-	1	**1**
THAILAND	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**1**
Pembedahan *Surgical*	-	-	-	-	1	**1**

Sumber : Jabatan Pentadbiran dan Kewangan, Kementerian Kesihatan
Source : Department of Administration and Finance, Ministry of Health

Nota : Rawatan perbelanjaan ditanggung oleh Kerajaan Brunei Darussalam
Note : Treatment under expenses of the Brunei Government

12.6 Kematian mengikut Punca Utama
Death by Major Causes

Penyebab Kematian *Causes of Death*	2011	2012	2013	2014	2015
Penyakit-Penyakit Berjangkit dan Parasit yang Tertentu *Certain Infectious and Parasitic Diseases*	58	56	75	86	92
Ketumbuhan *Neoplasms*	268	294	309	317	323
Penyakit-Penyakit Darah dan Organ-Organ Membentuk Darah dan Gangguan Tertentu yang Melibatkan Mekanisme Daya Tahan Penyakit *Diseases of the Blood and Blood-forming Organs and Certain Disorders Involving the Immune Mechanism*	8	12	8	11	17
Penyakit-Penyakit Endokrin, Permakanan dan Metabolik *Endocrine, Nutritional and Metabolic Diseases*	139	153	154	166	178
Gangguan Mental dan Tingkahlaku *Mental and Behavioural Disorders*	6	6	12	6	23
Penyakit-Penyakit Sistem Saraf, Mata dan Adnexa,Telinga dan Proses Mastoid *Diseases of the Nervous System, Eye and Adnexa, Ear and Mastoid Process*	36	41	49	31	44
Penyakit-Penyakit Sistem Peredaran Darah *Diseases of the Circulatory System*	329	276	351	408	364
Penyakit-Penyakit Sistem Pernafasan *Diseases of the Respiratory System*	102	97	144	147	161
Penyakit-Penyakit Sistem Pencernaan *Diseases of the Digestive System*	25	34	41	39	42

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : Berasaskan kepada penggunaan Kod Penyakit Antarabangsa (ICD) - 10
Note : Based on the uses of International Code Disease (ICD) - 10

12.6 Kematian mengikut Punca Utama (Sambungan)
Death by Major Causes (Continued)

Penyebab Kematian *Causes of Death*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Penyakit-Penyakit Kulit dan Tisu Subkutaneous *Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue*	3	7	13	11	11
Penyakit-Penyakit Sistem Otot Skeletal dan Tisu Perantara *Diseases of Musculoskeletal System and Connective Tissue*	14	5	16	12	10
Penyakit-Penyakit Sistem Genitourinari *Diseases of the Genitourinary System*	24	24	30	41	35
Kehamilan, Kelahiran Anak dan Puerperium *Pregnancy, Childbirth and the Puerperium*	-	3	1	-	2
Keadaan Tertentu Berpunca Semasa Waktu Perinatal *Certain Conditions Originating in the Prenatal Period*	24	38	26	24	27
Kecacatan Kongenital, Deformasi dan Kecacatan Chromosomal *Congenital Malformations, Deformations and Chromosomal Abnormalities*	35	13	24	23	34
Gejala-Gejala, Tanda-Tanda dan Keputusan Klinikal dan Makmal yang Luar Biasa, Tidak Diklasifikasikan di tempat-tempat Lain *Symptoms, Signs and Abnormal Clinical and Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified*	61	59	52	67	73
Punca-punca Luar Morbiditi dan Kematian *External Causes of Morbidity and Mortality*	94	95	77	67	108
Kecederaan, Keracunan dan Punca-Punca Luar Morbiditi dan Kematian *Injury, Poisoning and Certain Other Consequences of External Causes*	9	3	18	14	3
Jumlah ***Total***	**1,235**	**1,216**	**1,400**	**1,470**	**1,547**

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : Berasaskan kepada penggunaan Kod Penyakit Antarabangsa (ICD) - 10
Note : Based on the uses of International Code Disease (ICD) - 10

12.7 Jadual Jangka Hayat mengikut Jantina
Abridged Life Table by Sex

Tahun *Year*	**1991**		**2001**		**2011**	
Kumpulan Umur *Age Group*	**Lelaki** *Male*	**Perempuan** *Female*	**Lelaki** *Male*	**Perempuan** *Female*	**Lelaki** *Male*	**Perempuan** *Female*
0	72.1	76.5	74.0	77.1	75.6	78.5
1 - 4	71.9	76.5	73.5	77.0	75.4	78.2
5 - 9	68.1	72.6	69.8	73.2	71.6	74.2
10 - 14	63.3	67.7	64.9	68.3	66.7	69.4
15 - 19	58.8	62.8	60.0	63.3	61.8	64.4
20 - 24	54.0	57.9	55.3	58.4	56.9	59.6
25 - 29	49.5	52.9	50.6	53.5	52.2	54.7
30 - 34	44.8	48.0	45.8	48.7	47.4	49.9
35 - 39	40.2	43.3	41.0	43.8	42.7	45.1
40 - 44	35.5	38.4	36.2	39.0	38.0	40.2
45 - 49	30.9	33.7	31.5	34.2	33.4	35.5
50 - 54	26.4	29.0	27.0	29.5	29.0	30.8
55 - 59	22.2	25.0	22.7	25.2	24.7	26.3
60 - 64	18.6	21.1	18.9	21.1	20.4	21.9
65 - 69	15.2	17.9	15.1	17.0	16.4	17.8
70 - 74	12.8	14.4	12.2	13.7	12.9	14.1
75 - 79	10.2	12.0	9.7	10.5	10.5	10.5
80 - 84	8.8	10.1	7.2	8.0	8.0	8.0
85 - 89	-	-	5.8	5.7	-	-
90 - 94	-	-	5.9	5.5	-	-
95 - 99	-	-	5.0	5.1	-	-
100 dan Ke atas *100 and Above*	-	-	2.7	2.7	-	-

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

12.8 Sepuluh Penyebab Utama Kematian mengikut Jantina bagi Tahun 2015
Ten Leading Causes of Deaths by Sex for the Year 2015

ICD-10	Jenis Penyakit *Type of Diseases*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	%	Kadar bagi 100,000 Orang Penduduk *Rate for 100,000 Population*
(C00-C97)	Kanser (Malignant) *Cancer (Malignant Neoplasms)*	312	137	175	20.2	74.8
(I00-I09), (I20-I52)	Penyakit Jantung (Termasuk Demam Reumatik Akut) *Heart Diseases (including Acute Rheumatic Fever)*	193	128	65	12.5	46.3
(E10-E14)	Kencing Manis Mellitus *Diabetes Mellitus*	147	82	65	9.5	35.2
(160-169)	Penyakit Serebrovaskular *Cerebrovascular Diseases*	102	60	42	6.6	24.4
(J10-J18)	Influenza dan Demam Paru-Paru *Infuenza and Pneumonia*	75	33	42	4.8	18.0
(I10- I15)	Penyakit Darah Tinggi *Hypertensive Diseases*	54	30	24	3.5	12.9
(A40,A41)	Septisemia *Septicaemia*	51	25	26	3.3	12.2

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : (1) Berasaskan kepada penggunaan Kod Penyakit Antarabangsa (ICD) - 10
Note : Based on the uses of International Code Disease (ICD) - 10

12.8 Sepuluh Penyebab Utama Kematian mengikut Jantina bagi Tahun 2015 (Sambungan)
Ten Leading Causes of Deaths by Sex for the Year 2015 (Continued)

ICD-10	Jenis Penyakit *Type of Diseases*	Jumlah *Total*	Lelaki *Male*	Perempuan *Female*	%	Kadar bagi 100,000 Orang Penduduk *Rate for 100,000 Population*
(J40-J46)	Bronkitis, Kronik dan yang Tidak Jelas, Emfisema & Asma *Bronchitis, Chronic and Unspecified Emphysema & Asthma*	44	15	29	2.8	10.5
(Q00-Q99)	Kecacatan Kongenital, Deformasi dan Kecacatan Chromosomal *Congenital Malformations, Deformations and Chromosomal Abnormalities*	34	21	13	2.2	8.1
(V01-V99)	Kemalangan Kenderaan *Transport Accident*	34	26	8	2.2	8.1
	Lain-lain Penyakit *Other Diseases*	501	273	228	32.4	120.1
Jumlah *Total*		**1,547**	**830**	**717**	**100.0**	**370.8**

Sumber : Kementerian Kesihatan
Source : Ministry of Health

Nota : (1) Berasaskan kepada penggunaan Kod Penyakit Antarabangsa (ICD) - 10
Note : Based on the uses of International Code Disease (ICD) - 10

Nota Keterangan

13 PERUMAHAN

Secara keseluruhan, Negara Brunei Darussalam menunjukkan peningkatan yang ketara dalam bilangan unit perumahan. Dari Banci Penduduk pada tahun 2001, hanya terdapat sebanyak 52,540 unit perumahan yang didiami. Dalam tempoh sepuluh tahun, sebanyak 12,583 unit rumah baru dibina, ini menggambarkan perkembangan yang positif bagi Negara Brunei Darussalam. Pada tahun 2011, pengagihan unit perumahan sebahagian besarnya tertumpu di daerah Brunei dan Muara (sekitar 70.3 peratus), memandangkan daerah ini terdapat bilangan penduduk yang terbesar. Jenis perumahan yang digemari oleh penduduk Negara Brunei Darussalam ialah jenis rumah tersendiri. Tren ini terdapat disemua keempat-empat daerah.

Pada tahun 2011, peratus bagi unit kediaman yang dimiliki oleh penduduk disetiap empat daerah adalah dikedudukkan tahap yang paling tertinggi (hampir 50 peratus). Ini diikuti oleh unit-unit perumahan yang dimiliki oleh kerajaan kecuali daerah Brunei Muara dimana peratus yang kedua tertinggi bagi unit perumahan telah didiami oleh bukan pemilik.

Explanatory Note

13 HOUSING

Overall, Brunei Darussalam saw a significant increase in the number of housing units. From Population Census in 2001, there were only 52,540 housing units occupied. In the span of 10 years, there were 12,853 new housing units built, reflecting the positive development of Brunei Darussalam. In 2011, the distribution of housing units was mainly concentrated in Brunei Muara district (around 70.3 per cent), being the district with largest number of population. The type of housing Bruneians preferred is a detached house. This trend was the same for all districts.

In 2011, high percentages (almost 50 per cent) of housing units were owned by the occupiers in each four districts. This was followed by the housing units owned by the government except for Brunei Muara district where the second highest percentage of housing units was occupied by non-owner.

13.1 Bilangan Unit Perumahan Didiami mengikut Jenis dan Daerah Banci 1991, 2001 dan 2011
Number of Occupied Housing Units by Type and Census District 1991, 2001 and 2011

Tahun *Year*	1991	2001	2011
Brunei Muara	**24,125**	**34,775**	**45,953**
Tersendiri *Detached*	13,719	22,668	29,266
Berkembar *Semi-detached*	840	1,444	2,102
Teres *Terrace*	593	2,877	3,745
Flat *Flat*	5,685	4,951	6,153
Lain-lain *Others*	3,288	2,835	4,687
Belait	**9,201**	**10,156**	**10,559**
Tersendiri *Detached*	4,615	6,581	7,618
Berkembar *Semi-detached*	1,563	269	248
Teres *Terrace*	403	1,165	1,326
Flat *Flat*	1,091	1,204	804
Lain-lain *Others*	1,529	937	563

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

13.1 Bilangan Unit Perumahan Didiami mengikut Jenis dan Daerah Banci 1991, 2001 dan 2011 (Sambungan)
Number of Occupied Housing Units by Type and Census District 1991, 2001 and 2011 (Continued)

Tahun *Year*	1991	2001	2011
Tutong	**4,661**	**6,120**	**7,241**
Tersendiri *Detached*	3,165	4,418	5,491
Berkembar *Semi-detached*	307	203	240
Teres *Terrace*	124	195	338
Flat *Flat*	723	856	718
Lain-lain *Others*	342	448	454
Temburong	**1,135**	**1,489**	**1,640**
Tersendiri *Detached*	854	1,101	1,211
Berkembar *Semi-detached*	73	51	61
Teres *Terrace*	1	90	97
Flat *Flat*	114	93	124
Lain-lain *Others*	93	154	147
Jumlah *Total*	**39,122**	**52,540**	**65,393**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

13.2 Agihan Unit Perumahan Didiami mengikut Hakmilik, Daerah Banci dan Stratum 1991, 2001 dan 2011
Distribution of Occupied Housing Units by Ownership, Census District and Stratum 1991, 2001 and 2011

Tahun *Year*	1991	2001	2011
Brunei Muara	**24,125**	**34,775**	**45,953**
Penghuni Pemilik *Owner-Occupier*	11,289	18,321	24,788
Penghuni Bukan Pemilik *Non-Owner Occupier*	5,025	6,233	9,703
Kerajaan *Government*	5,742	6,790	7,557
Syarikat / Pertubuhan *Company / Organisation*	1,519	2,688	3,848
Lain-lain *Others*	550	743	57
Belait	**9,201**	**10,156**	**10,559**
Penghuni Pemilik *Owner-Occupier*	3,801	5,309	5,886
Penghuni Bukan Pemilik *Non-Owner Occupier*	521	622	964
Kerajaan *Government*	2,268	2,445	2,129
Syarikat / Pertubuhan *Company / Organisation*	2,396	1,575	1,568
Lain-lain *Others*	215	205	12

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

13.2 Agihan Unit Perumahan Didiami mengikut Hakmilik, Daerah Banci dan Stratum 1991, 2001 dan 2011 (Sambungan)
Distribution of Occupied Housing Units by Ownership, Census District and Stratum 1991, 2001 and 2011 (Continued)

Tahun *Year*	1991	2001	2011
Tutong	**4,661**	**6,120**	**7,241**
Penghuni Pemilik *Owner-Occupier*	2,920	4,064	4,986
Penghuni Bukan Pemilik *Non-Owner Occupier*	182	234	482
Kerajaan *Government*	1,406	1,444	1,361
Syarikat / Pertubuhan *Company / Organisation*	114	313	392
Lain-lain *Others*	39	65	20
Temburong	**1,135**	**1,489**	**1,640**
Penghuni Pemilik *Owner-Occupier*	790	1,048	1,121
Penghuni Bukan Pemilik *Non-Owner Occupier*	60	80	81
Kerajaan *Government*	248	246	287
Syarikat / Pertubuhan *Company / Organisation*	27	109	145
Lain-lain *Others*	10	6	6
Jumlah *Total*	**39,122**	**52,540**	**65,393**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

Nota Keterangan

14 PERANGKAAN JENAYAH DAN KEMALANGAN JALANRAYA

Sebanyak 6,617 kes telah dilaporkan pada tahun 2015 yang mana menunjukkan penurunan sebanyak 207 kes (-3.0 peratus) berbanding 6,824 kes pada tahun 2014. Dari jumlah keseluruhan 5,399 kes merupakan kes polis manakala 1,218 kes adalah kendalian agensi lain. Jumlah kes polis menurun sebanyak 447 kes (-7.6 peratus) daripada 5,846 kes pada tahun 2014 kepada 5,399 kes pada tahun 2015. Jumlah kes-kes kendalian agensi lain pula meningkat sebanyak 240 kes (24.5 peratus) daripada 978 kes pada tahun 2014 kepada 1,218 kes pada tahun 2015. Penurunan jumlah keseluruhan kes adalah disebabkan berkurangnya kes-kes dua kategori jenayah yang dikendalikan oleh polis berhubung Terhadap Tubuh Badan dan Melanggar Akta-Akta.

Sebanyak 3,341 kes telah dilaporkan bagi jenayah terhadap Harta Benda iaitu menurun sebanyak 513 kes (-13.3 peratus) berbanding 3,854 kes dalam tahun 2014. Di samping itu, jenayah Melanggar Akta-Akta menurun 17 kes (-9.2 peratus) daripada 184 kes pada tahun 2014 kepada 167 kes pada tahun 2015. Namun jenayah terhadap Tubuh Badan dan Lain-Lain Kesalahan Kanun Hukuman Jenayah masing-masing mencatatkan peningkatan 38 kes (6.9 peratus) dan 45 kes (3.6 peratus) berbanding tahun 2014.

Peratusan kes selesai bagi keseluruhan kes jenayah pada tahun 2015 adalah 33.9 peratus, iaitu pembaikan sebanyak 2.7 peratus berbanding kes selesai bagi keseluruhan kes jenayah pada tahun 2014 sebanyak 31.2 peratus.

Kemalangan jalanraya pada tahun 2015 adalah sebanyak 3,841 kes dan 3,823 kes pada tahun 2014. Bilangan kematian dan kecederaan yang dicatatkan masing-masing meningkat sebanyak 50.0 peratus dan 6.2 peratus berbanding tahun lepas.

Explanatory Note

14 CRIME STATISTICS AND ROAD ACCIDENTS

A total of 6,617 cases were reported in 2015, a decrease by 207 cases (-3.0 per cent) from 6,824 cases in 2014, which 5,399 were police cases and 1,218 were from other Law Enforcement Agencies (LEA,s) cases. Police cases have decreased by 7.5 per cent (447 cases) from 5,846 cases in 2014. Other Law Enforcement Agencies (LEA,s) cases, on the other hand, seen an increase by 24.5 per cent (240 cases) from 978 cases to 1,218 cases. The fall of overall crime is due to reduction of Offences Against Property and Offences Against Other Acts.

The figure of Offences Against Property dropped by 513 cases (-13.3 per cent) from 3,854 cases in 2014 to 3,341 cases in 2015, followed by a decrease of 17 cases (-9.2 per cent) from 184 cases in 2014 to 167 cases for Offences against Various Acts. However, offences against Human Body and Other Offences Against the Penal Code chartered a rise of 38 (7.0 per cent) and 45 (3.6 per cent) cases respectively.

The overall percentage of solved cases was 33.9 per cent in 2015 showing an improvement of 2.7 per cent compared to 31.2 per cent in 2014.

The road accidents in 2015 was 3,841 cases and 3,823 cases in 2014. The number of deaths and the number of persons injured increased by 50.0 per cent and 6.2 per cent respectively from the previous year.

14.1 Kemalangan Jalan Raya
Road Accidents

Orang / *Person*

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Kecederaan *Injuries*	699	489	510	433	460
Kemalangan *Accidents*	3,598	3,310	3,338	3,366	3,345
Kematian *Deaths*	47	28	32	24	36
Jumlah ***Total***	4,344	3,827	3,880	3,823	3,841

Sumber : Polis DiRaja Brunei, Jabatan Perdana Menteri
Source : Royal Brunei Police Force, Prime Minister's Office

14.2 Perangkaan Jenayah, 2015
Crime Statistics, 2015

Kes Dikendalikan oleh Polis
Cases Handled by Police

Jenis Kesalahan *Nature of Offence*	Jumlah Kes *Total Cases*	Selesai *Solved*		Tangkapan *Arrest*
		Jumlah *Total*	Peratus *Percentage*	Orang *Person*
Terhadap Tubuh Manusia *Against Human Body*	583	467	80.1	173
Terhadap Harta Benda *Against Property*	3,341	494	14.8	383
Lain-lain Kesalahan Kanun Hukuman Jenayah *Other Offences Against Penal Code*	1,308	156	11.9	135
Melanggar Pelbagai Akta-Akta *Against Various Acts*	167	115	68.9	469
Jumlah ***Total***	**5,399**	**1,232**	**22.8**	**1,160**

Kes Dikendalikan oleh Agensi Lain
Cases Handled by Other Agencies

Jenis Kesalahan *Nature of Offence*	Jumlah Kes *Total Cases*	Selesai *Solved*		Tangkapan *Arrest*
		Jumlah *Total*	Peratus *Percentage*	Orang *Person*
Terhadap Akta Imigresen *Against Immigration Act*	94	94	100.0	177
Terhadap Akta Penyalahgunaan Dadah *Against Misuses of Drug Act*	395	395	100.0	559
Terhadap Akta Kastam dan Eksais *Against Customs and Excise Act*	509	490	96.3	669
Terhadap Akta keselamatan Dalam Negeri *Against Internal Security Act*	6	6	100.0	7

Sumber : Polis DiRaja Brunei, Jabatan Perdana Menteri
Source : Royal Brunei Police Force, Prime Minister's Office

14.2 Perangkaan Jenayah, 2015 (Sambungan)
Crime Statistics, 2015 (Continued)

Kes Dikendalikan oleh Agensi Lain
Cases Handled by Other Agencies

Jenis Kesalahan *Nature of Offence*	Jumlah Kes *Total Cases*	Selesai *Solved*		Tangkapan *Arrest*
		Jumlah *Total*	Peratus *Percentage*	Orang *Person*
Terhadap Akta Buruh *Against Labour Act*	35	-	-	-
Terhadap Akta Perkhidmatan Elektrik *Against Electricity Act*	3	-	-	-
Terhadap Akta Ugama *Against Religious Act*	35	4	11.4	8
Terhadap Akta Rasuah *Against Corruption Act*	20	20	100.0	19
Terhadap Perlesenan (Jabatan Laut) *Against License (Marine Department)*	121	-	-	-
Jumlah ***Total***	**1,218**	**1,009**	**82.8**	**1,439**

Sumber : Polis DiRaja Brunei, Jabatan Perdana Menteri
Source : Royal Brunei Police Force, Prime Minister's Office

14.3 Jumlah Kebakaran mengikut Daerah
Fire Occurances by Districts

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Daerah *District*					
Brunei Muara	336	564	167	184	756
Belait	163	237	57	242	370
Tutong	134	247	38	192	322
Temburong	18	22	3	21	17
Jumlah *Total*	**651**	**1,070**	**265**	**639**	**1,465**

Sumber : Jabatan Bomba dan Penyelamat, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Fire and Rescue Department, Ministry of Home Affairs

14.4 Jumlah Kebakaran mengikut Kes
Fire Breakout by Types

Jenis *Types*	2011	2012	2013	2014	2015
Kedai / Perniagaan *Shops / Other Business*	30	33	63	51	9
Rumah Kediaman / Pangsa *Housing Units / Flats*	63	62	68	52	83
Kenderaan *Vehicles*	55	71	71	65	86
Bengkel *Workshops*	-	-	1	-	-
Kebun / Hutan/ Belukar/ Lalang *Garden / Forestry / Thicket / Thatch*	428	798	516	725	1,118

Sumber : Jabatan Bomba dan Penyelamat, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Fire and Rescue Department, Ministry of Home Affairs

Nota Keterangan

15 IKLIM

Negara Brunei Darussalam mempunyai iklim khatulistiwa yang bercirikan suhu serta kelembapan yang tinggi merata serta hujan yang lebat. Tren purata suhu pada tahun 2015 menunjukkan suhu semakin meningkat berbanding 2014. Ini adalah disebabkan oleh kesan peristiwa El Nino yang berlaku pada separuh kedua tahun 2015. Purata suhu pada tahun 2015 adalah di antara 24.1 C dan 33.0 C.

Explanatory Note

15 CLIMATE

Brunei Darussalam has an equatorial climate, characterised by uniform high temperature and humidity as well as heavy rainfall. The mean maximum and minimum temperature of 2015 shows a rising trend as compared to 2014. This is caused by the effect of El Nino event that occurred on the second half of 2015. The mean temperature varied between 24.1 C and 33.0 C.

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

15.1 Jumlah Hujan Turun di Stesen-Stesen Pertanian
Total Rainfall in Agricultural Stations

Ribu Millimeter / *Thousand Millimetres*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kilanas	3.601	3.016	2.645	2.603	2.477
Lumapas	3.517	3.949	3.344	3.277	2.870
Luahan	2.873	3.221	3.154	1.723	2.829
Birau	3.052	2.933	3.126	2.903	2.341
Sg. Liang	2.810	3.016	2.704	10.268	2.669
Bukit Sawat	2.765	2.670	2.658	2.970	1.803
Labi	2.980	3.158	2.487	1.980	1.860
Selangan	4.318	3.810	3.471	2.718	...
Semabat	3.703	3.458	2.951	4.855	3.716

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama and Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

Nota : Data hujan untuk Stesen Selangan ditutup pada bulan Oktober 2014 kerana KKP Selangan di ambil alih oleh TNC Landscaping Sdn Bhd
Note : Rainfall report for Selangan Station was closed start October 2014 because KKP Selangan now belong to TNC Landscaping Sdn Bhd

15.2 Suhu, Kelembapan Relatif, Hujan Turun dan Sinaran Matahari Dicatatkan di Lapangan Terbang Antarabangsa Brunei
Temperature, Relative Humidity, Rainfall and Sunshine Recorded at the Brunei International Airport

Tahun / *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Purata Suhu *(Darjah Celsius)*					
Mean Temperature (Degree Celsius)					
Maksimum *Maximum*	32.9	33.9	29.9	32.9	33.0
Minimum *Minimum*	23.2	22.8	24.2	23.1	24.1
Purata Kelembapan Relatif (Peratus)					
Mean Relative Humidity (Percentage)					
Maksimum *Maximum*	98	100	94	99	99
Minimum *Minimum*	58	51	70	60	61
Hujan					
Rainfall					
Maksimum dalam sehari (mm) *Maximum in a day*	195.1	96.0	150.2	189.8	107.1
Bilangan Hari Hujan [(1)] *No. of Rainy Day*	185	197	252	210	192
Jumlah (mm) *Total*	3,361.4	3,121.1	3,141.9	3,173.5	3,015.8
Sinaran Matahari Cerah Harian (Purata Jam)	6.7	7.5	6.9	6.9	7.2
Bright Sunshine Daily (Mean Hours)					

Sumber : Jabatan Kajicuaca Brunei Darussalam, Kementerian Perhubungan
Source : Brunei Darussalam Meteorological Department, Ministry of Communication

Nota : [(1)] Bilangan hari hujan berserta dengan kadar hujan turun > = 1 mm
Note : Number of raindays with rainfall > = 1 mm

Nota Keterangan

16 KESELAMATAN SOSIAL

Sistem pencen awam mandatori di Negara Brunei Darussalam adalah untuk mempermudahkan pengalihan dari kehidupan kerja ke dalam persaraan untuk memastikan bahawa semua rakyat dan penduduk tetap Negara Brunei Darussalam mempunyai sokongan tahap minimum semasa persaraan dan juga untuk memastikan tiada kemiskinan di usia tua. Skim Pencen Kerajaan (GPS) adalah skim khas untuk pencen warga emas, kurang upaya dan faedah kepada kakitangan kerajaan bekerja sebelum tahun 1993 dan semua anggota pasukan beruniform termasuk tentera, polis dan pengawal penjara. Tabung Amanah Pekerja (TAP) adalah caruman simpanan yang menyediakan pencen dan keselamatan sosial dan dimestikan kepada semua kakitangan kerajaan dan swasta di Brunei dan kakitangan Kerajaan yang bermula kerja pada tahun 1993. TAP ini memberikan kemudahan pengeluaran awal bagi kegunaan perumahan serta persediaan untuk bersara dan juga bagi kematian dan hilang upaya. Pencen Tua (OAP) adalah pencen yang diberikan kepada semua rakyat Brunei yang berumur 60 tahun ke atas. Di samping itu, Skim Caruman Pekerja (SCP) telah dijalankan untuk memberi manfaat kewangan tambahan semasa persaraan.

Sehingga tahun 2015, seramai 145,880 orang pencarum yang berdaftar kepada Tabung Amanah Pekerja (TAP), dengan kira-kira 62.5 peratus terdiri daripada sektor swasta dan 37.5 peratus dari sektor kerajaan. Sebelum tahun 2011, sektor kerajaan yang menjadi penyumbang utama kepada Tabung Amanah Pekerja (TAP) kemudian diserapkan perlahan-lahan kepada sektor swasta.

Pada tahun 2015, seramai 6,711 orang ahli baru telah didaftarkan untuk mencarum kepada Tabung Amanah Pekerja (TAP), menurun sebanyak kira-kira 8.3 peratus (610 orang) berbanding tahun sebelumnya. Bilangan ahli baru yang didaftarkan adalah lebih tinggi di sektor swasta iaitu seramai 6,119 orang jika dibandingkan dengan sektor kerajaan hanya seramai 592 orang. Di samping itu, kebanyakkan ahli yang baru berdaftar dalam sektor swasta adalah terdiri dari ahli lelaki manakala dalam sektor kerajaan ahli lelaki terdapat sebilangan kecil sahaja.

Pada tahun 2015 seramai 29,186 orang menerima pencen umur tua dari kesemua daerah di Negara Brunei Darussalam. Bilangan tertinggi penerima pencen dicatatkan di Daerah Brunei Muara seramai 18,159 orang.

Explanatory Note

16 SOCIAL SECURITY

Brunei's mandatory public pension system currently offers arrangements which provide for a smoothing of income from work life into retirement as well as a universal demogrant that ensures that all citizens and permanent residents have a minimum level of support during retirement to ensure against poverty in old age. The Government Pension Scheme (GPS) is a non-contributory scheme offering old-age pension, disability and survivorship benefits to civil servants hired prior to 1993 and all members of the uniformed forces including the military, police and prison guards. The Employee Trust Fund (TAP) is a contributory provident fund providing pension and social security benefits for all public and private sector workers in Brunei and those civil servants who began work beginning in 1993. The TAP provides early withdrawals for housing and preparation for retirement as well as for death and disability. The Old Age Pension (OAP) is a universal demogrant provided to all Brunei citizens aged 60 and above. In addition, a Supplementary Complementary Pension (SCP) has been implemented which would provide an additional annuitized benefit.

By 2015, there were a total of 145,880 contributors to the Employees Trust Fund (TAP), with around 62.5 per cent coming from the private sector and 37.5 per cent from the government sector. Prior to 2011, the government sector used to be the major contributor to the Employees Trust Fund before the private sector gradually overtook them.

In 2015, a total of 6,711 new members were registered to TAP, a decrease by around 8.3 per cent (610 members) from the previous year. A higher number of new members registered were from the private sector (6,119 members) compared to the government sector (592 members). In addition, in the private sector, newly male members were in the minority. In the government sector, new male members were a minor in number.

In 2015 it was recorded that a total of 29,186 persons were recipients of old age pensions from all districts. The highest number of recipients were recorded in Brunei Muara District with 18,159 persons.

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

16.1 Tabung Amanah Pekerja
Employees Trust Fund

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Bilangan Akaun Pencarum	**119,370**	**125,448**	**132,000**	**139,316**	**145,880**
Number of Contributors Account					
Kerajaan *Government*	49,474	50,287	51,732	53,248	54,761
Swasta *Private*	69,896	75,161	80,268	86,068	91,119
Bilangan Ahli yang Baru Berdaftar ***Number of Newly Registered Member***	**5,084**	**6,250**	**6,587**	**7,321**	**6,711**
Kerajaan ***Government***	**475**	**506**	**602**	**699**	**592**
Lelaki / *Male*	201	221	232	310	237
Perempuan / *Female*	274	285	370	389	355
Swasta ***Private***	**4,609**	**5,744**	**5,985**	**6,622**	**6,119**
Lelaki / *Male*	2,456	3,092	3,192	3,474	3,191
Perempuan / *Female*	2,153	2,652	2,793	3,148	2,928

Sumber : Tabung Amanah Pekerja, Kementerian Kewangan
Source : Employee Trust Fund, Ministry of Finance

16.2 Jumlah Penerima Pencen Umur Tua mengikut Daerah
Persons Receiving Old Age Pensions by District

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Daerah *District*					
Brunei Muara	13,589	14,648	15,767	17,006	18,159
Belait	4,677	4,972	5,290	5,600	5,935
Tutong	3,343	3,551	3,728	3,959	4,146
Temburong	805	856	880	931	946
Jumlah *Total*	**22,414**	**24,027**	**25,665**	**27,496**	**29,186**

Sumber : Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Ministry of Home Affairs

PEMBANGUNAN SEKTOR
SECTORAL DEVELOPMENT

SEKSYEN 17 **PERNIAGAAN SEKTOR SWASTA**
SECTION 17 ***PRIVATE SECTOR BUSINESSES***

SEKSYEN 18 **PERTANIAN, PERHUTANAN DAN PERIKANAN**
SECTION 18 ***AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERY***

SEKSYEN 19 **PERLOMBONGAN**
SECTION 19 ***MINING***

SEKSYEN 20 **LOGISTIK**
SECTION 20 ***LOGISTICS***

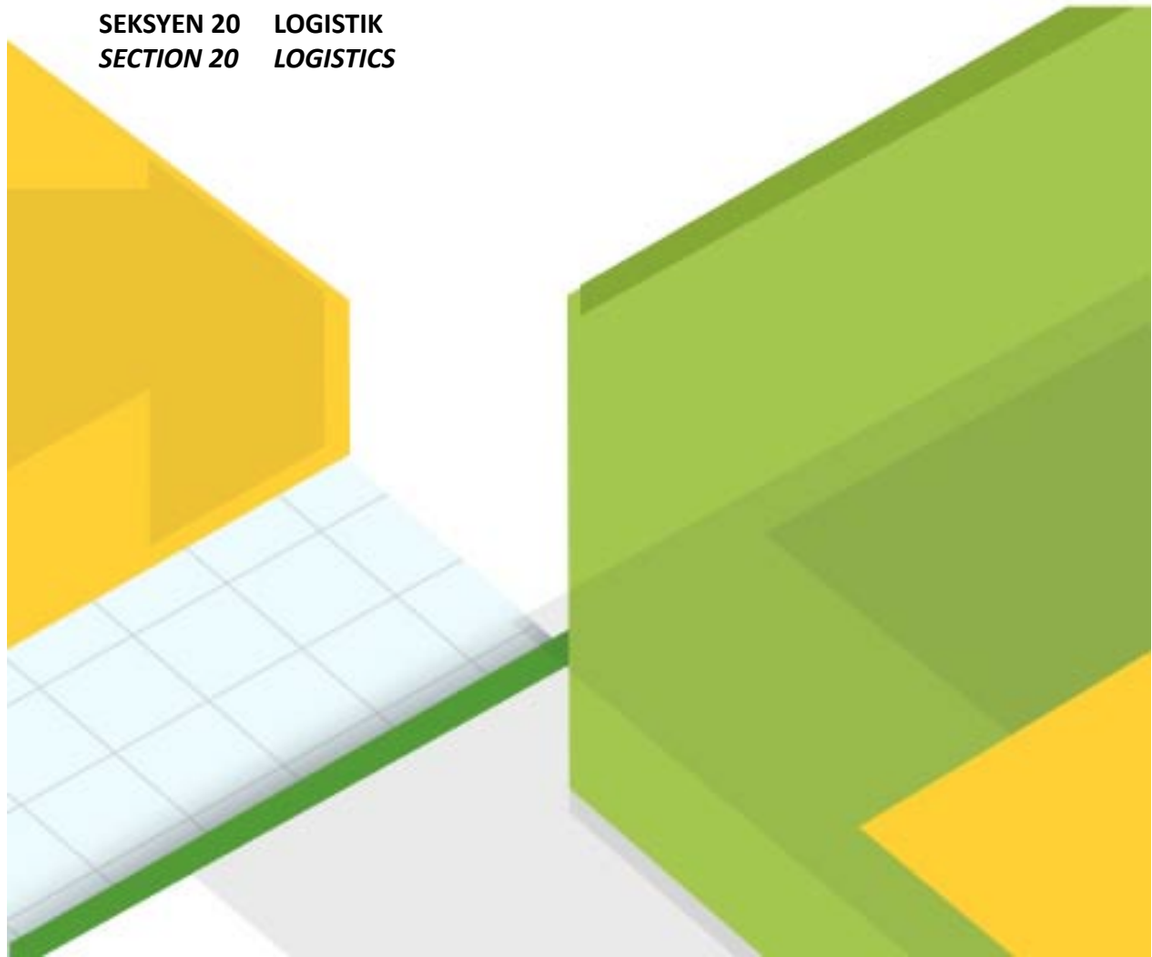

Nota Keterangan

17 SEKTOR PERNIAGAAN SWASTA

Bilangan perniagaan sektor swasta di Negara Brunei Darussalam menurun kepada 4,227 pada tahun 2015 daripada 4,498 pada tahun sebelumnya.

Pada tahun 2010, perusahaan kecil dan sederhana (PKS) terdiri 97.5 peratus daripada jumlah bilangan perusahaan aktif di Negara Brunei Darussalam.

Perdagangan Borong dan Runcit, mempunyai bilangan terbesar perusahaan dengan 1,907 perusahaan, diikuti oleh Pembuatan dengan 695 perusahaan dan Pembinaan dengan 691 perusahaan.

Jumlah pekerjaan dalam sektor swasta pada tahun 2010 adalah 99,607 orang, yang terdiri daripada 68,688 pekerja lelaki dan 30,919 pekerja wanita. Pekerja tempatan (rakyat Brunei dan penduduk tetap) menyumbang 42,518 pekerja daripada tenaga kerja sektor swasta, berbanding dengan 57,089 pekerja untuk pekerja bukan tempatan.

Pada tahun 2010, jumlah pampasan yang dibayar kepada pekerja di sektor swasta berjumlah kira-kira BND2.1 bilion. Sejumlah BND1.7 bilion telah dibelanjakan untuk gaji bulanan dan gaji pekerja dan juga bonus tahunan. Selebihnya adalah bagi pembayaran faedah lain seperti perumahan dan perbelanjaan perubatan dan juga termasuk caruman majikan kepada Tabung Amanah Pekerja dan Skim Persaraan Caruman Tambahan (SCP) untuk pekerja tempatan mereka.

Perniagaan sektor swasta menjana hasil operasi sebanyak BND29.2 bilion pada tahun 2010. Aktiviti Perlombongan dan Kuari merupakan penyumbang tertinggi dengan BND12.6 bilion, diikuti oleh Pembuatan dengan BND6.5 bilion dan Perdagangan Borong dan Runcit dengan BND4.6 bilion.

Jumlah nilai keluaran kasar yang dihasilkan berjumlah BND26.3 bilion. Hampir separuh daripada jumlah pengeluaran kasar disumbangkan oleh aktiviti Perlombongan dan Kuari (BND12.5 bilion), diikuti oleh Pembuatan (BND6.5 bilion) dan Pembinaan dengan (BND1.9 bilion).

Dari segi nilai tambah, sektor swasta menjana sejumlah BND15.5 bilion pada tahun 2010. Aktiviti Perlombongan dan Kuari menyumbang bahagian terbesar (BND9.6 bilion), diikuti oleh Pembuatan (BND2.8 bilion) dan Perdagangan Borong dan Runcit (BND0.8 bilion).

Dengan saiz perniagaan, perusahaan besar menyumbang BND13.1 bilion daripada jumlah nilai tambah kasar. Perusahaan sederhana menyumbang BND1.8 bilion, diikuti oleh perusahaan kecil dengan BND0.6 bilion.

Explanatory Note

17 PRIVATE SECTOR BUSINESSES

The number of private sector businesses in Brunei Darussalam decreased to 4,227 in 2015 from 4,498 the previous year.

In 2010, small and medium enterprises (SMEs) made up 97.5 per cent of the total number of active enterprises in Brunei Darussalam.

Wholesale and Retail Trade had the largest number of enterprises with 1,907 enterprises, followed by Manufacturing with 695 enterprises and Construction with 691 enterprises.

Total employees in the private sector in 2010 was 99,607 persons, comprising of 68,688 male workers and 30,919 female workers. Local workers (Brunei citizens and permanent residents) accounted for 42,518 workers of the private sector workforce, compared to 57,089 workers for the non-local workers.

In 2010, the total compensation paid to employees in the private sector amounted to about BND2.1 billion. About BND1.7 billion was spent on the monthly salaries and wages of employees as well as annual bonuses. The rest was for payment of other benefits such as housing and medical expenses and also included the employers' contribution to the Employees' Trust Fund and the Supplemental Contributory Pension (SCP) for their local employees.

The private sector businesses generated a total operating revenue of BND29.2 billion in 2010. Mining and Quarrying activity was the top earner with BND12.6 billion, followed by Manufacturing with BND6.5 billion and Wholesale and Retail Trade with BND4.6 billion.

The total value of gross output produced amounted to BND26.3 billion. Nearly half of the total gross output was contributed by the Mining and Quarrying activity (BND12.5 billion), followed by Manufacturing (BND6.5 billion) and Construction with (BND1.9 billion).

In terms of gross value added, the private sector generated a total of BND15.5 billion in 2010. The Mining and Quarrying activity contributed the largest share (BND9.6 billion), followed by Manufacturing (BND2.8 billion) and Wholesale and Retail Trade (BND0.8 billion).

By business size, large enterprises contributed BND13.1 billion of the total gross value added. Medium enterprises contributed BND1.8 billion, followed by small enterprises with BND0.6 billion.

17.1 Syarikat / Perusahaan yang Baru Berdaftar dan Dibubarkan
Newly Registered and Dissolve Companies / Enterprises

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Jumlah Pendaftaran ***Total Registered***	4,613	4,335	4,283	4,498	4,227
Syarikat Tempatan ***Local Companies***					
Baru Berdaftar *Newly Registered*	226	257	235	443	577
Dibubarkan *Dissolve*	41	73	122	171	514
Syarikat Luar Negara ***Foreign Companies***					
Baru Berdaftar *Newly Registered*	12	6	4	14	12
Dibubarkan *Dissolve*	15	8	7	-	53
Perusahaan ***Enterprise***					
Persendirian dan Perkongsian *Proprietorship and Partnership*	4,375	4,072	4,044	4,041	3,638

Sumber : Kementerian Kewangan
Source : Ministry of Finance

17.2 Statistik Utama mengikut Saiz Perusahaan dan Sektor Utama, 2010
Key Statistics by Business Size and Main Sector, 2010

	Jumlah *Total*	Saiz Perusahaan *Business Size*			Sektor Utama *Main Sector*		
		Kecil *Small*	Sederhana *Medium*	Besar *Large*	Pertanian *Agriculture*	Industri *Industry*	Perkhidmatan *Services*
Bilangan Perusahaan *Number of Enterprises*	**5,566**	3,623	1,804	139	289	1,446	3,831
Jumlah Pekerja *Total Employees*	**99,607**	14,680	44,499	40,428	1,754	36,466	61,387
Tempatan *Local*	**42,518**	5,908	15,152	21,458	484	10,008	32,026
Bukan Tempatan *Non-Local*	**57,089**	8,772	29,347	18,970	1,270	26,458	29,361
BND Juta / *Million*							
Pampasan Pekerja *Compensation of Employees*	**2,073.0**	166.5	692.5	1,213.9	11.4	960.0	1,101.6
Tempatan *Local*	**1,031.1**	81.9	302.4	646.8	4.0	356.1	671.0
Bukan Tempatan *Non-Local*	**1,041.9**	84.7	390.1	567.1	7.4	603.9	430.6

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

17.2 Statistik Utama mengikut Saiz Perusahaan dan Sektor Utama, 2010 (Sambungan)
Key Statistics by Business Size and Main Sector, 2010 (Continued)

	Jumlah *Total*	Saiz Perusahaan *Business Size*			Sektor Utama *Main Sector*		
		Kecil *Small*	Sederhana *Medium*	Besar *Large*	Pertanian *Agriculture*	Industri *Industry*	Perkhidmatan *Services*
Pendapatan Operasi *Operating Revenue*	**29,325.0**	1,811.0	6,092.7	21,421.2	82.9	21,185.8	8,056.2
Keluaran Kasar *Gross Output*	**26,326.6**	1,348.9	3,843.4	21,134.4	79.4	20,981.2	5,266.0
Penggunaan Perantaraan *Intermediate Consumption*	**10,790.7**	762.7	2,012.4	8,015.5	60.2	8,227.1	2,503.4
Nilai Tambah Kasar *Gross Value Added*	**15,536.0**	586.2	1,830.9	13,118.9	19.2	12,754.1	2,762.7

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

17.3 Bilangan Perusahaan, Pekerja dan Statistik Utama mengikut Sektor, 2010
Number of Enterprises, Employees and Key Statistics by Sectors, 2010

Sektor *Sector*	Perusahaan *Enterprises*	Jumlah Pekerja *Total Employees*	Bayaran Pekerja *Compensation of Employees*	Pendapatan Operasi *Operating Revenue*	Perbelanjaan Operasi *Operating Expenditure*
	Bilangan *Number*		Nilai (BND Juta) *Value (BND Million)*		
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	289	1,754	11.4	82.7	64.2
Perlombongan dan Kuari *Mining and Quarrying*	40	5,277	579.8	12,616.6	3,027.4
Pembuatan *Manufacturing*	695	8,187	132.7	6,500.2	3,715.0
Elektrik, Gas, Bekalan Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	20	283	5.1	94.7	82.5
Pembinaan *Construction*	691	22,719	242.4	1,971.5	1,593.2
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	1,907	22,750	304.7	4,612.9	3,897.3
Aktiviti Perkhidmatan Penginapan dan Makanan *Accomodation and Food Service Activities*	536	9,563	82.4	279.9	145.5
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	166	4,972	122.5	992.6	734.4

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

17.3 Bilangan Perusahaan, Pekerja dan Statistik Utama mengikut Sektor, 2010 (Sambungan)
Number of Enterprises, Employees and Key Statistics by Sectors, 2010 (Continued)

Sektor *Sector*	Perusahaan *Enterprises*	Jumlah Pekerja *Total Employees*	Bayaran Pekerja *Compensation of Employees*	Pendapatan Operasi *Operating Revenue*	Perbelanjaan Operasi *Operating Expenditure*
	Bilangan *Number*		Nilai (BND Juta) *Value (BND Million)*		
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	98	2,345	69.1	569.2	283.3
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	102	3,368	146.5	489.1	274.3
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	67	675	11.3	38.7	23.1
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	437	11,234	236.9	725.9	366.6
Pendidikan *Education*	128	3,126	81.8	119.6	20.4
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	41	664	21.3	69.8	36.9
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	349	2,690	25.1	75.4	26.1
Jumlah / *Total*	**5,566**	**99,607**	**2,073.0**	**29,238.8**	**14,290.1**

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

17.3 Bilangan Perusahaan, Pekerja dan Statistik Utama mengikut Sektor, 2010 (Sambungan)
Number of Enterprises, Employees and Key Statistics by Sectors, 2010 (Continued)

Sektor *Sector*	Nilai Keluaran Kasar *Value of Gross Output*	Nilai Penggunaan Perantaraan *Value of Intermediate Consumption*	Nilai Harta Tetap pada Dis 2010 *Value of Fixed Assets Owned as at Dec 2010*	Perubahan dalam Inventori *Changes in Inventories*	Nilai Tambah Kasar *Gross Value Added*
	Nilai (BND Juta) *Value (BND Million)*				
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan *Agriculture, Forestry and Fishery*	79.4	60.2	1.1	0.1	19.2
Perlombongan dan Kuari *Mining and Quarrying*	12,479.0	2,911.3	1,891.9	(37.8)	9,567.7
Pembuatan *Manufacturing*	6,467.3	3,675.3	1,003.7	23.1	2,791.9
Elektrik, Gas, Bekalan Air dan Lain-lain Aktiviti Industri *Electricity, Gas, Water Supply and Other Industrial Activities*	86.3	74.0	2.9	0.0	12.3
Pembinaan *Construction*	1,948.6	1,566.5	37.1	(2.8)	382.1
Perdagangan Borong dan Runcit *Wholesale and Retail Trade*	1,418.2	624.1	19.5	40.4	794.1
Aktiviti Perkhidmatan Penginapan dan Makanan *Accomodation and Food Service Activities*	278.0	143.0	10.6	1.4	135.0
Pengangkutan dan Penyimpanan *Transportation and Storage*	1,038.8	732.1	33.5	(0.4)	306.7

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

17.3 Bilangan Perusahaan, Pekerja dan Statistik Utama mengikut Sektor, 2010 (Sambungan)
Number of Enterprises, Employees and Key Statistics by Sectors, 2010 (Continued)

Sektor *Sector*	Nilai Keluaran Kasar *Value of Gross Output*	Nilai Penggunaan Perantaraan *Value of Intermediate Consumption*	Nilai Harta Tetap pada Dis 2010 *Value of Fixed Assets Owned as at Dec 2010*	Perubahan dalam Inventori *Changes in Inventories*	Nilai Tambah Kasar *Gross Value Added*
	Nilai (BND Ribu) *Value (BND Thousand)*				
Maklumat dan Perhubungan *Information and Communication*	554.1	268.3	35.1	0.8	285.9
Aktiviti Kewangan dan Insuran *Financial and Insurance Activities*	960.5	274.2	23.5	(0.1)	686.3
Aktiviti Hartanah *Real Estate Activities*	38.7	23.5	11.1	0.8	15.2
Perkhidmatan Profesional, Teknikal, Pentadbiran dan Sokongan *Professional, Technical, Administrative and Support Services*	716.2	355.2	19.4	0.8	361.0
Pendidikan *Education*	118.9	19.8	3.8	(0.2)	99.2
Aktiviti Kesihatan dan Kerja Sosial *Human Health and Social Work Activities*	69.1	39.3	10.0	3.1	29.8
Lain-lain Aktiviti Perkhidmatan *Other Service Activities*	73.5	24.0	1.3	0.2	49.5
Jumlah ***Total***	26,326.6	10,790.7	3,104.3	29.6	15,536.0

Sumber : Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
Source : Department of Economic Planning and Development, Prime Minister`s Office

17.4 Bilangan Lesen Perniagaan yang Dikeluarkan bagi Bangunan / Kawasan Milik Swasta
Number of Licenses Issued for Buildings / Private Areas

Jenis Permohonan *Type of Application*	2011	2012	2013	2014	2015
Brunei Muara	**2,109**	**4,187**	**3,092**	**4,139**	**1,696**[(1)]
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	656	757	394	459	**822**
Membaharui Lesen *License Renewal*	1,453	3,430	2,698	3,680	**874**
Belait	**1,021**	**953**	**1,113**	**943**	**1,236**
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	311	173	175	204	254
Membaharui Lesen *License Renewal*	710	780	938	739	982
Tutong	**289**	**220**	**313**	**283**	**323**
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	29	22	43	20	29
Membaharui Lesen *License Renewal*	260	198	270	263	294
Jumlah Bilangan Lesen ***Total Number of Licenses***	**3,419**	**5,360**	**4,518**	**5,365**	**3,255**

Sumber : Jabatan Bandaran Bandar Seri Begawan, Jabatan Badaran Kuala Belait dan Seria dan Jabatan Bandaran Tutong
Source: Bandar Seri Begawan Municipal Department, Kuala Belait and Seria Municipal Department and Tutong Municipal Department
Nota : Daerah Temburong tidak terkandung kerana ianya dikategorikan sebagai Pekan
Note : Temburong District is not included because it is categorized as Town
Bagi tahun 2015 data bagi Daerah Brunei Muara yang diterima hanya sehingga Jun 2015 dari sumber
For the year 2015, data for Brunei Muara District only available up to June 2015 provided by source

17.5 Jumlah Lesen Perniagaan Baru dan Dibaharui yang Dikeluarkan
Total Number of New and Renewed Licenses Issued

Jenis Permohonan *Type of Application*	2011	2012	2013	2014	2015
Brunei Muara	**1,327**	**1,655**	**1,326**	**1,218**	**...**
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	408	397	240	263	...
Membaharui Lesen *License Renewal*	919	1,258	1,086	955	...
Belait	**256**	**313**	**390**	**351**	**503**
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	84	62	73	43	64
Membaharui Lesen *License Renewal*	172	251	317	308	439
Tutong	**292**	**554**	**617**	**557**	**661**
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	161	219	154	168	159
Membaharui Lesen *License Renewal*	131	335	463	389	502
Temburong	**168**	**170**	**227**	**161**	**142**
Baru (Pertama Kali) *New (First Time)*	41	33	25	34	14
Membaharui Lesen *License Renewal*	127	137	202	127	128
Jumlah Bilangan Lesen *Total Number of Licenses*	**2,043**	**2,692**	**2,560**	**2,287**	**1,306**

Sumber : Pejabat Daerah Brunei Muara, Pejabat Daerah Belait, Pejabat Daerah Tutong dan Pejabat Daerah Temburong
Source : Brunei Muara District Office, Belait District Office, Tutong District Office dand Temburong District Office

17.6 Bilangan Permohonan Paten, Reka Bentuk Perindustrian dan Cap Dagang
Number of Patent, Industrial Designs and Trademark Applications

Nombor / *Number*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
PERMOHONAN *APPLICATION*					
Permohonan Paten *Patent Applications*	**-**	**31**	**35**	**117**	**127**
Residen / *Residents*	-	20	20	26	7
Bukan Residen *Non-Residents*	-	11	15	91	120
Permohonan Reka Bentuk Perindustrian *Industrial Designs Application*	**20**	**20**	**11**	**9**	**7**
Residen / *Residents*	4	1	-	4	3
Bukan Residen *Non-Residents*	16	19	11	5	4
Permohonan Cap Dagang *Trademark Applications*	**874**	**1,127**	**1,114**	**1,268**	**1,142**
Residen / *Residents*	39	67	68	102	76
Bukan Residen *Non-Residents*	835	1,060	1,046	1,166	1,066
Jumlah / *Total*	**894**	**1,178**	**1,160**	**1,394**	**1,276**

Sumber : Pejabat Harta Intelek Brunei Darussalam
Source : Intellectual Property Office Brunei Darussalam

17.7 Bilangan Paten, Reka Bentuk Perindustrian dan Cap Dagang mengikut Residen yang Dibenarkan
Number of Granted Patent, Industrial Designs and Trademark Applications by Residents

Nombor / *Number*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
YANG DIBENARKAN ***GRANTED***					
Permohonan Paten ***Patent Applications***	**-**	**31**	**35**	**117**	**127**
Residen / *Residents*	-	20	20	26	**7**
Bukan Residen *Non-Residents*	-	11	15	91	**120**
Permohonan Reka Bentuk Perindustrian ***Industrial Designs Application***	**20**	**20**	**11**	**9**	**7**
Residen / *Residents*	4	1	-	4	**3**
Bukan Residen *Non-Residents*	16	19	11	5	**4**
Permohonan Cap Dagang ***Trademark Applications***	**764**	**770**	**617**	**463**	**301**
Residen / *Residents*	24	38	20	30	4
Bukan Residen *Non-Residents*	740	732	597	433	297
Jumlah / *Total*	**784**	**821**	**663**	**589**	**435**

Sumber : Pejabat Harta Intelek Brunei Darussalam
Source : Intellectual Property Office Brunei Darussalam

Nota Keterangan

18 PERTANIAN, PERHUTANAN DAN PERIKANAN

Pertanian

Adalah mustahak bagi negara untuk memperluaskan dan mempelbagaikan ekonomi negara ini, yang mana usaha-usaha untuk meningkatkan keluaran dalam negara bukan sahaja perlu dilipatgandakan bahkan perlu juga dipercepatkan. Oleh yang demikian, menerajui pertumbuhan keluaran industri sumber-sumber utama iaitu termasuklah industri pertanian adalah penyumbang yang signifikan kepada pertumbuhan KDNK dengan memberikan penekanan kepada empat teras utama, iaitu pertumbuhan (economic growth); produktiviti; eksport dan kemampanan.

Pengeluaran kasar pertanian primer bagi tahun 2015 adalah dianggarkan berjumlah BND255.67 juta mengikut nilai pasaran. Pengeluaran ini telah meningkat daripada BND254.57 juta pada tahun 2014 iaitu sebanyak 0.43 peratus atau meningkat sebanyak BND1.10 juta. Penyumbang utama ialah industri ternakan ayam pedaging yang berjaya menghasilkan sumbangan bernilai BND106.79 juta. Ini diikuti oleh sayur-sayuran BND33.76 juta dan makanan ternakan BND33.42 juta. Manakala industri lain seperti telur ayam BND26.39 juta, penetasan anak ayam BND19.99 juta, buah-buahan BND13.72 juta, telur berbenih BND7.83 juta, beras BND5.57 juta, tanaman hiasan BND2.86 juta, pelbagai tanaman BND2.45 juta, daging kerbau dan lembu BND1.36 juta pelbagai ternakan BND1.25 juta, bunga keratan BND0.16 juta dan daging kambing BND0.12 juta. Jabatan Pertanian dan Agrimakanan akan meneruskan usaha untuk meningkatkan pengeluaran tempatan dengan matlamat untuk menerokai pasaran eksport.

Pada tahun 2015, sumbangan sektor ternakan ialah kira-kira BND197.14 juta atau 77 peratus dari keseluruhan nilai pengeluaran tempatan berbanding dengan BND198.58 juta pada tahun 2014. Ini bererti terdapat penurunan iaitu sebanyak BND1.44 juta atau 0.73 peratus dari tahun sebelumnya. Penurunan ini adalah disebabkan oleh penurunan bagi industri ayam pedaging sebanyak 3.51 juta dari tahun sebelumnya. Penurunan ini berlaku adalah disebabkan oleh sumber anak ayam yang tidak stabil dan penurunan nilai harga ayam pedaging sekilogram. Memandangkan ayam pedaging adalah penyumbang terbesar dalam industri ternakan (lebih 50 peratus), maka impak penurunan komoditi ini dilihat sebagai signifikan.

Manakala industri tanaman menyumbang kira-kira 23 peratus daripada jumlah pendapatan hasil sektor pertanian bernilai BND58.53 juta berbanding dengan BND55.99 juta pada tahun sebelumnya. Dengan adanya sistem pengeluaran berteknologi tinggi dan penggunaan mesin/jentera, komoditi-komoditi utama seperti sayur, buah dan beras telah menunjukkan peningkatan yang positif. Peningkatan juga adalah berkaitan dengan penambahan kawasan-kawasan pengeluaran tanaman dan peningkatan produktiviti terutama sekali bagi tanaman padi, melalui penggunaan varieti hasil tinggi (high yielding varieties). Beberapa strategi khusus telah pun dirangka atau dirancang bagi meningkatkan aktiviti perekonomian dalam bidang pertanian, khususnya dalam meningkatkan pengeluaran hasil pertanian kepada satu tahap di mana sektor ini boleh menyumbang kepada sasaran keluaran bagi peningkatan KDNK sektor pengeluaran sumber-sumber utama secara signifikan dan sebagai langkah untuk mempelbagaikan ekonomi sektor bukan minyak dan gas.

Perhutanan

Pada tahun 2014, pengeluaran kayu balak bulat dan gergaji masih dapat dikekalkan masing-masing 104.55 ribu meter padu dan 44.09 ribu meter padu. Produk lain seperti bakau jeras adalah 126.42 ribu batang dan arang 5.64 ribu kilogram.

Di bawah Dasar Perhutanan Negara 1989, Negara Brunei Darussalam komited bagi mewartakan sekurang-kurangnya 55 peratus dari keseluruhan keluasan negara menjadikan hutan simpan kekal - mencukupi untuk dikategorikan kepada 5 fungsi zon pengurusan iaitu hutan perlindungan, hutan pemeliharaan, hutan pengeluaran, hutan rekreasi dan tanaman negara. Jesteru itu, kawasan tambahan sedang dalam proses pewartaan. Sehingga kini, kira-kira 2,355 kilometer persegi atau 41 peratus dari jumlah keluasan keseluruhan negara secara legal ditadbir dan diuruskan oleh Jabatan Perhutanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan. Pada tahun 1989, Negara Brunei Darussalam mengekalkan tahap pengeluaran dengan menghadkan 100 ribu meter padu pembalakan kayu balak bulat setahun.

Keluasan hutan hujan tropika Negara Brunei Darussalam meliputi 4,497 ribu kilometer persegi atau 78 peratus dari jumlah keseluruhan keluasan tanah negara ini, di mana 2,780 kilometer persegi dari keseluruhan keluasan ini adalah berkeadaan asli. Terdapat 6 jenis hutan yang mempunyai kepelbagaian tinggi dan ekosistem hutan, dan merupakan salah satu tumbuhan yang mengandungi biodiversiti yang unik di dunia. Oleh yang demikian, ini memerlukan pengurusan hutan secara optima, berkekalan (lestari) dan pemeliharaan ekologi ke atas hutan yang tidak ternilai.

Keluasan sumber hutan asli negara yang terhad ini tidak mampu menampung penambahan pengeluaran kayu balak lebih dari jumlah yang disyorkan. Akan tetapi disebabkan kapasiti biodiversiti yang tinggi, pemeliharaan amatlah penting dan pengurusan ini akan dapat menyumbang terhadap menggalakkan eko-pelancongan, pemuliharaan eko-sistem asli, penyelidikan saintifik, pembelajaran alam semulajadi dan khazanah negara yang berkekalan.

Perikanan

Jumlah keseluruhan penghasilan sektor perikanan yang merangkumi industri tangkapan, akuakultur dan pemprosesan makanan laut pada tahun 2015 menunjukkan kenaikan jika dibandingkan dengan tahun 2014 dari segi kuantiti dalam tan metrik dan juga nilainya. Jumlah penghasilan dari segi tan metrik meningkat sebanyak 11.9 peratus iaitu 2,373.6 tan metrik dari 19,930.6 tan metrik pada tahun 2014 kepada 22,304.2 tan metrik pada tahun 2015. Keseluruhan nilai penghasilan pada tahun 2015 yang berjumlah BND110.83 juta juga dapat dilihat meningkat sebanyak 18.4 peratus jika ianya dibandingkan dengan 2014 bernilai BND93.56 juta.

Penghasilan keseluruhan dari hasil industri tangkapan telah mencatatkan sedikit peningkatan keseluruhan penghasilan sebanyak 14.8 peratus iaitu daripada 15,100.5 tan metrik pada tahun 2014 kepada 17.337 tan metrik pada tahun 2015. Nilai penghasilan juga didapati meningkat dimana pada tahun 2014 penghasilan bernilai BND71.50 juta meningkat kepada BND84.98 juta pada tahun 2015.

Penghasilan industri akuakultur pada tahun 2015 berjumlah 983.6 tan metrik bernilai BND10 juta. Penghasilan pada tahun 2015 ini meningkat dari penghasilan 2014 yang hanya keseluruhan berjumlah 761.3 tan metrik bernilai BND7.81 juta sahaja. Penghasilan utama dari sektor akuakultur ini adalah dari ternakan udang marin yang berjaya menghasilkan sejumlah 787.3 tan metrik bernilai BND7.1 juta pada tahun 2015.

Sektor akuakultur adalah sektor utama yang dijangkakan akan dapat meningkatkan sumbangan sektor perikanan kepada ekonomi Negara Brunei Darussalam. Ianya akan terus dimajukan dengan pembukaan kawasan-kawasan baru dan penggunaan teknologi terkini dengan penglibatan pelabur-pelabur luar negara melalui Pelaburan Langsung Asing. Sektor ini akan dapat meningkatkan penghasilan berjumlah 45,284 tan metrik dan bernilai BND404 juta menjelang tahun 2020 nanti.

Dalam industri hiliran pula, penghasilan dari industri pemprosesan makanan laut pada tahun 2015 berjumlah 3,983.7 tan metrik bernilai BND15.85 juta. Penghasilan ini menunjukkan penurunan dari penghasilan pada tahun 2014 yang mencapai 4,068.8 tan metrik, manakala dari segi nilai tahun 2015 pula, didapati meningkat dari tahun 2014 yang hanya bernilai BND14.30 juta. Penghasilan dari sektor ini juga akan dijangka terus meningkat dengan peningkatan dari penghasilan sektor akuakultur nanti. Sektor ini juga dijangka akan meningkatkan hasil sejumlah 22,602 tan metrik dan bernilai BND164 juta menjelang tahun 2020 nanti.

Explanatory Note

18 AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERY

Agriculture

It is crucial for the country to expand and diversify its economy, whereby efforts to improve production needs to be strengthened as well as accelerated. Thus, a primary resource which includes agriculture industry becomes a significant contributor to the GDP growth with emphasis on four main pillars, namely economic growth; productivity; exports and sustainability.

Primary agricultural gross production for 2015 is estimated at market value BND255.67 million. The production has increased from BND254.57 million in 2014, ie by 0.43 per cent or 1.10 million increased by BND1.10 million. The main contributor is the broiler industry which is producing valuable contribution BND106.79 million. This was followed by vegetables BND33.76 million and livestock feed BND33.42 million. While other industries such as chicken eggs for BND26.39 million, day old chick (DOC) hatchery BND19.99 million, fruit BND13.72 million, fertilized eggs BND7.83 million, rice BND5.57 million, ornamental plants BND2.86 million, miscellaneous crops BND2.45 million, beef (buffalo and cattle) BND1.36 million, miscellaneous livestock BND1.25 million, cut flowers BND0.16 million and BND0.12 million for mutton. Agriculture and Agrifood Department will continue its efforts to increase local production with the aim of exploring the export market.

In 2015, livestock industry contributes approximately BND197.14 million or 77 per cent from the total of local production compared to BND198.58 million in 2014. This shows a decresed from the previous year of BND1.44 million or 0.73 per cent in the value of local production. The decreased was caused by unstable source of day old chick and the decreased in the retail value of chicken meat per kilogram. The impact on the decreased in commodities (more than 50 per cent) are seen as significant due to broiler industry is the main contributor to the livestock industry.

Crops industry contributes about 23 per cent of the total income of the agricultural sector worth BND58.53 million compared with BND55.99 million in the previous year. With the high-tech production systems and the use of machinery/equipment, primary commodities such as vegetables, fruits and rice have shown positive improvement. The increase is also related to additional areas for crop production and increased productivity, especially for rice, through the use of high-yielding varieties.

Some specific strategies have been developed or designed to enhance economic activities in agriculture, particularly in increasing agricultural production to the extent that these sectors can contribute to the target output for increasing primary resources sector GDP production significantly and as a means to diversify economic sector other than oil and gas.

Forestry

In 2014, the production of round timber and sawn timber was at sustainable volume of 104.55 thousand cubic metres and 44.09 thousand cubic metres respectively. Other products such as bakau poles were 126.42 thousand pieces and charcoals 5.64 thousand kilogramme.

Under the National Forestry Policy 1989, Brunei Darussalam is committed to devote at least 55 per cent of its land area into permanent forest reserves – adequate for the zonation of forest area into 5 functional types that is protection, conservation, production, recreation and national park. Thus, additional areas are being proposed to be gazetted. To date, approximately 2,355 square kilometres or 41 per cent of the total land area are legally administered and managed by the Forestry Department, Ministry of Industry and Primary Resources. In 1989, Brunei Darussalam set the ceiling of 100 thousand cubic metres of round timber, timber to be logged per year as the sustainable production level.

The tropical rainforest of Brunei Darussalam constitutes 4,497 square kilometres, or 78 per cent of the country's total land area, out of which 2,780 square kilometres is pristine forest. There are 6 distinctly major forest types representing highly diverse and complex forest ecosystem, and hence, is one of the most unique biodiversity assemblage sites in the world. Therefore, this requires the invaluable forest resources of the country to be managed under optimal, sustainable and ecologically sound basis.

The limited area of the nation's natural forest resources does not support incremental timber supply more than recommended sustainable volume. However, because of the high biodiversity capacity, conservation becomes vital and its management contributes towards promoting eco-tourism, conserving pristine eco-systems, scientific research, nature studies and the conservation of national heritage.

Fisheries

There is an increase in the total production of the fisheries sector mainly capture, aquaculture and seafood processing in 2015 compared to 2014 in terms of metric tonnes and value. A slight increased in production in terms of metric tonnes about 2,373.6 metric tonnes which is 11.9 per cent from 19,930.6 metric tonnes in 2014 to 22,304.2 metric tonnes in 2015. The overall value also shown an increase of 18.4 per cent from BND93.61 million in 2014 to BND110.83 million in the year 2015.

Meanwhile the total production from the capture industry has recorded slight increased by 14.8 percent from 15,100.5 metric tonnes in 2014 to 17,337 metric tonnes in 2015. The production value had also increased from BND71.50 million in 2014 to BND84.98 million in 2015.

The total production of aquaculture in 2015 was 983.6 metric tonnes with value of BND10 million. The production in 2015 had shown an increase from the production of 761.3 metric tonnes in 2014 valued at BND7.81 million. The main production in aquaculture was from the marine shrimp culture which had produced 787.3 metric tonnes valued at BND7.1 million in 2015.

The Aquaculture industry has been identified to be the main contributor in the fisheries industry and to the future of Brunei Darussalam's economy. Aquaculture will be further developed by opening new areas and using the latest culture technology with the involvement of Foreign Direct Investment. The production from aquaculture is expected to increase to 45,284 metric tonnes valued at BND404 million by 2020.

In the downstream industry, the total output from seafood processing in 2015 is 3,983.7 metric tonnes valued at BND15.85 million. Production in 2015 had shown a decline, where the production in 2014 was 4,068.8 metric tonnes, however the production value show an increase compared to 2014, which only valued at BND14.30 million. The production from the seafood processing sector is expected to increase with the increase of the production from aquaculture sector in the near future. The production from the seafood processing is expected to increase to 22,602 metric tonnes valued at BND164 million by 2020.

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

18.1 Kawasan Ditanami dan Pengeluaran Tanaman Utama
Area Under Cultivation and Production of Main Crops

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Beras / *Rice*					
Keluasan / *Area* (HA)	1,604.2	1,797.3	1,288.5	1,090.6	924.0
Pengeluaran (TM) / *Production (MT)*	1,480.0	1,756.0	1,237.3	1,381.7	1,983.2
Sayur-Sayuran / *Vegetables*					
Keluasan / *Area* (HA)	703.4	736.6	682.7	687.9	664.1
Pengeluaran (TM) / *Production (MT)*	12,964.0	12,685.4	12,773.7	12,708.1	12,981.1
Buah-Buahan / *Fruits*					
Keluasan / *Area* (HA)	2,257.8	2,578.5	2,471.7	2,337.7	2,734.4
Pengeluaran (TM) / *Production (MT)*	2,627.9	8,778.8	3,854.7	5,834.3	6,262.0
Pelbagai Tanaman / *Miscellaneous Crops*					
Keluasan / *Area* (HA)	258.9	279.3	122.4	122.3	108.9
Pengeluaran (TM) / *Production (MT)*	885.8	1,059.7	1,174.0	1,285.2	1,136.8
Tanaman Hiasan / *Ornamental Plants*					
Keluasan / *Area* (HA)	39.2	35.6	39.2	76.2	70.4
Pengeluaran (Pohon) / *Production (Plant)*	363,166	427,922	530,138	595,258	687,360
Bunga Keratan / *Cut Flowers*					
Keluasan / *Area* (HA)	4.9	2.9	2.9	2.9	2.2
Pengeluaran (Keratan) / *Production (Cut)*	278,368	183,647	210,172	187,203	173,625

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.2 Pengeluaran Ternakan Tempatan - Bilangan Ternakan / Telur dan Penyembelihan Ternakan
Local Livestock Production - Number of Livestock / Eggs and Animal Slaughtered

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kerbau / *Buffaloes*					
Bilangan */ Number*	2,550	2,439	2,497	2,516	2,942
Penyembelihan (Bil) / *Slaughtered (No)*	141	451	472	328	725
Berat Penyembelihan (B.B / TM) *Slaughtered Weight (D.W / MT)*	24.7	78.9	82.6	57.4	126.9
Lembu / *Cattles*					
Bilangan */ Number*	899	812	792	750	770
Penyembelihan (Bil) / *Slaughtered (No)*	30	98	84	112	56
Berat Penyembelihan (B.B / TM) *Slaughtered Weight (D.W / MT)*	3.8	12.3	10.5	14.0	7.0
Kambing / *Goats*					
Bilangan */ Number*	6,101	6,850	6,783	6,769	7,283
Penyembelihan (Bil) / *Slaughtered (No)*	322	601	920	821	732
Berat Penyembelihan (B.B / TM) *Slaughtered Weight (D.W / MT)*	3.6	6.8	10.4	9.2	8.2
Ayam Pedaging / *Broiler Chicken*					
Bilangan */ Number ('000)*	14,447	17,084	16,442	17,022	17,044
Penyembelihan (Bil. '000) *Slaughtered (No. '000)*	15,308	15,935	15,375	15,955	15,511
Berat Penyembelihan (B.B,'000 TM) *Slaughtered Weight (D.W, '000 MT)*	22.962	23.902	23.062	23.932	23.267
Ayam Penelur / *Layer Chicken*					
Bilangan */ Number ('000)*	544	712	431	389	947
Bilangan Telur ('000) */ Number of Eggs*	128,872	128,511	127,980	131,738	130,535

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.3 Ternakan Import - Bilangan Ternakan / Telur dan Penyembelihan Ternakan
Import Livestock - Number of Livestock / Eggs and Animal Slaughtered

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kerbau / *Buffaloes*					
Bilangan */ Number*	1,254	1,306	1,210	1,253	1,890
Penyembelihan (Bil) / *Slaughtered (No)*	848	1,231	1,820	2,377	2,169
Berat Penyembelihan (B.B / TM) *Slaughtered Weight (D.W / MT)*	176.38	256.05	378.56	494.42	451.15
Daging Sejuk dan Beku (TM) *Chilled and Frozen Meat (MT)*	1,813.11	1,770.95	2,445.82	2,081.80	2,252.69
Lembu / *Cattles*					
Bilangan */ Number*	4,745	5,100	5,212	4,169	4,254
Penyembelihan (Bil) / *Slaughtered (No)*	3,732	4,021	4,902	5,533	5,681
Berat Penyembelihan (B.B / TM) *Slaughtered Weight (D.W / MT)*	850.90	916.79	1,117.66	1,261.52	1,295.27
Daging Sejuk dan Beku (TM) *Chilled and Frozen Meat (MT)*	1,212.54	851.86	1,512.37	893.03	1,030.33
Kambing / *Goats*					
Bilangan */ Number*	669	863	1,828	343	2,884
Penyembelihan (Bil) / *Slaughtered (No)*	246	330	456	552	659
Berat Penyembelihan (B.B / TM) *Slaughtered Weight (D.W / MT)*	4.92	6.76	9.12	11.04	13.18
Ayam Pedaging / *Broiler Chicken*					
Anak Ayam Pedaging ('000 ekor) *Day Old Chick ('000 head)*	382.00	286.00	247.29	186.79	382.40
Daging Sejuk dan Beku (TM) *Chilled and Frozen Meat (MT)*	196.16	790.99	699.64	287.85	1,496.26
Ayam Penelur / *Layer Chicken*					
Anak Ayam Penelur ('000 ekor) *Layer Chick ('000 head)*	170.40	254.90	294.60	353.05	351.90
Bilangan Telur ('000) *Number of Eggs ('000)*	930.00	3,150.00	4,400.00	1,980.00	2,079.60
Telur Berbenih / *Fertilized Eggs*					
Ayam Pembiak ('000 ekor) *Parent Stock ('000 head)*	74.00	72.69	85.81	35.17	89.68
Bilangan Telur Berbenih ('000) *Number of Fertilized Eggs ('000)*	6,309	7,335	7,357	6,720	6,606

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.4 Pengeluaran Balak dan Keluaran-Keluaran Hutan Lain
Production of Timber and Other Forestry Products

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kayu Balak Bulat (meter padu) *Round Timber (cubic metre)*	105,436.90	102,130.64	107,022.74	104,553.57	73,684.57
Nilai / *Value* (BND)	1,728,473.77	1,674,272.79	1,754,471.15	1,713,992.95	1,207,943.75
Kayu Gergaji (meter padu) *Sawn Timber (cubic metre)*	43,059.46	41,597.13	45,248.62	44,085.35	37,776.33
Nilai / *Value* (BND)	21,529,730.00	20,798,565.00	22,624,310.00	31,741,452.00	27,198,957.60
Kayu Api (meter padu) *Firewood (cubic metre)*	91.31	79.89	36.92	-	-
Nilai / *Value* (BND)	13,696.50	11,983.50	5,538.00	-	-
(batang) *(pieces)*					
Bakau Jeras *Bakau Poles*	173,171	135,524	207,366	126,417	125,766
Nilai / *Value* (BND)	1,212,197.00	948,668.00	1,451,562.00	1,011,336.00	1,006,128.00
Jeras *Poles*	45,393	114,188	2,778	34,151	31,570
Nilai / *Value* (BND)	-	-	-	-	-
(kilogram) *(kilogramme)*					
Arang *Charcoals*	35,459.00	30,949.00	11,990.00	5,463.00	161,969.00
Nilai / *Value* (BND)	24,821.30	21,664.30	8,393.00	8,194.50	242,953.50

Sumber : Jabatan Perhutanan, Kementerian Sumber-sumber Utama dan Pelancongan
Source : Forestry Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.5 Pengeluaran Perikanan - Industri Tangkapan, Akuakultur dan Pemerosesan
Production of Fishery - Capture, Aquaculture and Processing Industry

Tan Metrik / *Metric Tonne*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Industri Tangkapan *Capture Industry*	**13,506.7**	**13,625.8**	**14,320.3**	**15,100.5**	**17,337.0**
Secara Komersil *Commercial Scale*	9,879.7	9,688.2	11,278.9	11,874.2	13,237.5
Secara Kecil-kecilan *Small Scale*	3,627.0	3,937.6	3,041.4	3,226.3	4,099.5
Industri Akuakultur *Aquaculture Industry*	**301.8**	**556.3**	**606.0**	**761.3**	**983.6**
Ikan dalam Sangkar *Fish in Cages*	125.4	144.4	133.8	162.8	185.2
Udang Ternakan *Farm Prawn*	156.8	391.9	456.4	591.2	787.3
Ikan Air Tawar *Fresh Water Fish*	14.8	20.0	15.6	7.3	11.1
Ketam *Crab*	4.8	0.0	0.3	0.0	0.0
Industri Pemerosesan *Processing Industry*	**1,249.9**	**2,031.1**	**3,325.7**	**4,068.8**	**3,983.7**
Produk Beku Makanan Laut *Frozen Seafood Product*	506.1	1,306.0	852.5	903.2	1,176.7
Produk Keropok Makanan Laut *Seafood Crackers Product*	65.9	49.3	48.3	51.6	62.0
Produk Tambah Nilai Komersil *Value Added Commercial Product*	113.2	139.1	131.5	128.0	153.0
Produk Lain-Lain *Other Products*	441.4	402.3	2,193.0	2,898.2	2,493.5
Produk Kecil-kecilan *Small Scale Product*	123.3	134.3	100.4	87.8	98.6
Jumlah *Total*	**15,058.4**	**16,213.2**	**18,252.1**	**19,930.6**	**22,304.2**

Sumber : Jabatan Perikanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Fisheries Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.6 Ikan Segar dan Makanan Laut Tempatan Dipasarkan di Negara Brunei Darussalam
Local Fresh Fish and Seafood Marketed in Brunei Darussalam

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ikan Laut / *Marine Fish*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	681.8	765.6	571.1	530.9	604.8
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	3,507.8	4,168.9	3,412.4	3,139.1	3,467.6
Udang Segar / *Fresh Shrimps*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	134.2	183.9	95.6	83.0	94.6
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	1,090.4	1,475.6	892.0	720.7	851.6
Udang Air Tawar / *Fresh Water Prawn*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	2.4	5.3	2.5	2.1	0.6
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	30.8	70.4	37.4	36.5	9.2
Lain-Lain / *Others*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	47.3	65.1	63.0	108.8	93.4
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	436.9	654.0	560.8	853.2	723.4
Jumlah					
Total					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	**865.7**	**1,019.8**	**732.3**	**724.8**	**793.3**
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand)*	**5,065.9**	**6,369.0**	**4,902.6**	**4,749.5**	**5,051.7**

Sumber : Jabatan Perikanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Fisheries Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

Nota : (1) Ikan laut termasuk Kelas I, Kelas II, Kelas III dan Kelas IV
Note : Marine fish include Grade I, Grade II, Grade III and Grade IV
(2) Udang termasuk (Penaeids) : Udang Besar, (Penaus Merguiensis/Indicus dan Monodun), Udang Kecil (Metapnaeus spp)
Fresh Shrimps include (Penaeids) : Large Shrimps, (Penaus Merguiensis/Indicus and Monodon), Small Shrimps (Metapenaeus spp)
(3) Udang Air Tawar : Udang Galah
Freshwater Prawns : Macrobrachium Rosenbergii
(4) Lain-lain termasuk Ketam Kalok, Ketam Suri, Bubok, dan berjenis-jenis Kerang-kerangan Laut dan Siput
Others include Scylla Serrata, Portunus Pelagicus, Sergestidae and Misc Marine Crustaceans and Molluscs

18.7 Ikan Segar dan Makanan Laut Import Dipasarkan di Negara Brunei Darussalam
Imported Fresh Fish and Seafood Marketed in Negara Brunei Darussalam

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ikan Laut / *Marine Fish*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	586.8	490.4	393.3	356.5	319.9
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	4,292.7	3,872.7	3,076.8	2,565.1	2,469.8
Udang Segar / *Fresh Shrimps*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	185.4	143.5	82.0	70.2	69.6
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	1,463.6	1,252.5	844.4	687.5	669.6
Udang Air Tawar / *Fresh Water Prawn*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	28.4	16.3	8.9	6.5	5.9
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	393.7	219.7	127.9	78.0	93.3
Lain-Lain / *Others*					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	156.0	98.6	69.1	67.6	78.7
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand*)	914.4	622.7	533.9	713.9	568.5
Jumlah					
Total					
Kuantiti (TM) / *Quantity (MT)*	**956.6**	**748.8**	**553.4**	**500.8**	**474.0**
Nilai / *Value /* (BND Ribu / *Thousand)*	**7,064.3**	**5,967.5**	**4,583.0**	**4,044.5**	**3,801.2**

Sumber : Jabatan Perikanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Fisheries Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

Nota : (1) Ikan laut termasuk Kelas I, Kelas II, Kelas III dan Kelas IV
Note : Marine fish include Grade I, Grade II, Grade III and Grade IV
(2) Udang termasuk (Penaeids) : Udang Besar, (Penaus Merguiensis/Indicus dan Monodun), Udang Kecil (Metapnaeus spp)
Fresh Shrimps include (Penaeids) : Large Shrimps, (Penaus Merguiensis/Indicus and Monodon), Small Shrimps (Metapenaeus spp)
(3) Udang Air Tawar : Udang Galah
Freshwater Prawns : Macrobrachium Rosenbergii
(4) Lain-lain termasuk Ketam Kalok, Ketam Suri, Bubok, dan berjenis-jenis Kerang-kerangan Laut dan Siput
Others include Scylla Serrata, Portunus Pelagicus, Sergestidae and Misc Marine Crustaceans and Molluscs

18.8 Nilai dan Kuantiti Ikan Dipasarkan, 2015
Value and Quantity of Fish Marketed, 2015

Pasar *Market*	Tempatan *Local*		Import *Imports*		Jumlah *Total*	
	Kuantiti *Quantity* (TM/*MT*)	Nilai *Value* (BND Ribu/ *Thousand*)	Kuantiti *Quantity* (TM/*MT*)	Nilai *Value* (BND Ribu/ *Thousand*)	Kuantiti *Quantity* (TM/*MT*)	Nilai *Value* (BND Ribu/ *Thousand*)
Bandar Seri Begawan	438.1	2,459.2	466.7	3,738.9	904.8	6,198.1
Kuala Belait	45.0	377.0	0.0	0.0	45.0	377.0
Seria	20.3	112.0	0.0	0.0	20.3	112.0
Tutong	86.8	521.8	7.3	62.3	94.1	584.1
Temburong	17.4	157.5	0.0	0.0	17.4	157.5
Jerudong	185.7	1,424.3	0.0	0.0	185.7	1,424.3
Jumlah ***Total***	**793.3**	**5,051.7**	**474.0**	**3,801.2**	**1,267.3**	**8,853.0**

Sumber : Jabatan Perikanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Fisheries Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.9 Perkakas Menangkap Ikan Berlesen
Licensed Fishing Gears

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Alat-Alat Menangkap Ikan ***Fishing Gears***					
Bubu (Set) *Traps (Set)*	6,188	136,144	4,731	3,735	2,989
Jala (Meter) *Nets (Metre)*	1,008,337	1,073,037	254,722	720,009	686,827
Pancing *Lines*	44,133	54,562	28,087	41,308	33,293
Kapal Menangkap Ikan ***Fishing Vessels***					
Berjentera Sangkut *Outboard*	2,069	2,631	732	1,740	1,309
Tidak Berjentera *Non Powered*	79	92	43	78	90
Berjentera Dalam *Inboard*					
Pukat Tunda *Trawlers*	15	20	20	19	19
Pukat Lingkong *Purse Seiners*	10	8	18	9	5
Pancing *Hooks and Lines*	1	1	1	1	1
Bubu *Traps*	-	-	1	-	-
Lain-lain *Others*	7	2	4	4	3

Sumber : Jabatan Perikanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Fisheries Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

Nota : Lesen Tahunan dikeluarkan setiap 1hb Oktober
Note : Annual Licensed produced every 1st October

18.10 Pengeluaran Padi Tempatan mengikut Musim, Keluasan Bertanam dan Purata Hasil
Local Paddy Production by Season, Planted Area and Average Yield

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Padi Sawah / *Wetland Paddy*					
Musim Utama (Tuaian Pertama Jan-Mac) ***Main Season (1st - Harvested Jan-Mac)***					
Keluasan Bertanam ('000 Hektar)	1.30	1.26	0.90	0.94	0.91
Planted Area ('000 Hectares)					
Pengeluaran ('000 Tan Metrik)	1.47	1.41	0.96	1.23	1.94
Production ('000 Tonnes)					
Purata Hasil (Kilogram / Hektar)	1,128.13	1,123.45	1,060.98	1,313.71	2,127.13
Average Yield (Kilogram / Hectare)					
Luar Musim (Tuaian Kedua) ***Off Season (2nd Harvested)***					
Keluasan Bertanam ('000 Hektar)	0.28	0.34	0.28	0.34	0.39
Planted Area ('000 Hectares)					
Pengeluaran ('000 Tan Metrik)	0.75	0.86	0.62	0.89	1.11
Production ('000 Tonnes)					
Purata Hasil (Kilogram / Hektar)	2,671.21	2,549.62	2,195.14	2,588.14	2,845.41
Average Yield (Kilogram / Hectare)					

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.10 Pengeluaran Padi Tempatan mengikut Musim, Keluasan Bertanam dan Purata Hasil (Sambungan)
Local Paddy Production by Season, Planted Area and Average Yield (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Musim Utama (Tuaian Ketiga Nov-Dis) ***Main Season (3rd- Harvested Nov-Dec)***					
Keluasan Bertanam ('000 Hektar)	0.02	0.20	0.10	-	-
Planted Area ('000 Hectares)					
Pengeluaran ('000 Tan Metrik)	0.06	0.43	0.33	-	-
Production ('000 Tonnes)					
Purata Hasil (Kilogram / Hektar)	2,818.32	2,126.81	3,134.36	-	-
Average Yield (Kilogram / Hectare)					

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

18.11 Hasil Keseluruhan Beras mengikut Musim dan Daerah, 2015
Overall Yield of Rice by Season and District, 2015

Musim *Season*	Bilangan Peladang *Number of Farmers*	Keluasan (Hektar) *Area (Hectare)*	Hasil Padi (Kg) *Paddy Yield*	Beras (Kg) (65% Perolehan Pengilangan) *Rice (Kg) (65% Milling Recovery)*	Nilai Pasaran (@$2.81/ Kg) *Market Value (@$2.81 / Kg)*
Musim Utama 2014 / 2015 (Dituai Jan - Mac 2015)) *Main Season 2014 / 2015 (Harvested Jan - Mac 2015)*					
Daerah / *Districts*					
Brunei Muara	216	378.40	1,191,418	774,422	2,176,124.98
Tutong	258	138.53	138,107	89,770	252,252.44
Belait	146	158.10	131,680	85,592	240,513.52
Temburong	215	238.70	482,420	313,573	881,140.13
Jumlah / *Total*	**835**	**913.73**	**1,943,625**	**1,263,356**	**3,550,031.06**
Luar Musim 2015/ *Off Season 2015*					
Daerah / *Districts*					
Brunei Muara	183	360.60	1,087,543	706,903	1,986,397.29
Tutong	1	0.50	1,000	650	1,826.50
Belait	16	21.20	6,911	4,492	12,622.03
Temburong	29	6.90	11,982	7,788	21,885.12
Jumlah / *Total*	**229**	**389.20**	**1,107,436**	**719,833**	**2,022,730.94**
Jumlah Keseluruhan *Grand Total*	**1,064**	**1,302.93**	**3,051,061**	**1,983,189**	**5,572,762.00**

Sumber : Jabatan Pertanian dan Agrimakanan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Agriculture and Agrifood Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

Nota Keterangan

19 PERLOMBONGAN

Minyak Mentah dan Kondensate

Bagi keseluruhan tahun 2015, purata pengeluaran minyak mentah dan kondensate Negara Brunei Darussalam ialah sebanyak 126.78 ribu tong sehari. Kadar ini telah meningkat sebanyak 0.33 ribu tong sehari atau 0.26 peratus berbanding tahun sebelumnya, 126.45 ribu tong sehari.

Purata eksport minyak mentah dan kondensate negara bagi tahun 2015 adalah 120.59 ribu tong sehari, meningkat sebanyak 3.02 ribu tong sehari (2.57 peratus) dari 117.57 ribu tong sehari di tahun 2014. Destinasi utama eksport minyak mentah dan kondesate negara adalah ke negara-negara ASEAN iaitu 37.67 peratus dari keseluruhan jumlah eksport di tahun 2015. Ini diikuti oleh India (23.82 peratus), New Zealand (13.69 peratus), Korea Selatan (10.92 peratus), Australia (9.09 peratus), China (2.79 peratus) dan Jepun (2.02 peratus). Daripada jumlah eksport tersebut di atas, 98.57 peratus adalah penjualan secara 'Term' manakala selebihnya 1.43 peratus adalah penjualan secara 'Spot'.

Purata harga eksport minyak mentah dan kondensate negara bagi tahun 2015 adalah USD53.88 setong, penurunan sebanyak USD50.56 setong (-48.41 peratus) berbanding USD104.44 setong purata harga pada tahun sebelumnya.

Gas

Purata pengeluaran gas asli bagi tahun 2015 adalah 243.03 KBOE sehari, iaitu peningkatan sebanyak 11.32 KBOE sehari (4.89 peratus) berbanding purata pengeluaran pada tahun sebelumnya, 231.71 KBOE sehari. Sebanyak 10.34 peratus (25.13 KBOE sehari) daripada purata pengeluaran gas asli adalah digunakan sebagai bahan bakar untuk penjanaan kuasa tenaga elektrik negara ini.

Sebahagian besar gas asli ini telah dieksport sebagai gas cecair asli (LNG). Purata eksport LNG bagi tahun 2015 adalah sebesar 913,902.61 juta Btu sehari, peningkatan sebanyak 27,529.95 juta Btu sehari (3.11 peratus) daripada purata LNG eksport di tahun 2014, 886,372.66 juta Btu sehari. Destinasi utama eksport adalah ke Jepun iaitu sebanyak 63.72 peratus daripada jumlah eksport. Ini diikuti oleh Korea Selatan (20.39 peratus), Taiwan (11.96 peratus), Kuwait (2.00 peratus) dan Malaysia (1.93 peratus).

Purata harga eksport gas cecair asli (LNG) negara bagi tahun 2015 adalah USD10.605/MMBtu, menurun sebanyak USD6.006/MMBtu (-36.16 peratus) berbanding USD16.611/MMBtu pada tahun 2014.

Penjualan 'Term' adalah bagi kontrak tempoh satu tahun
Penjualan 'Spot' adalah bagi penjualan berkala mengikut kelebihan pengeluaran
"Deferment" : Penangguhan termasuk yang dirancang dan tidak dirancang

Explanatory Note

19 MINING

Oil and Condensate

The country's average crude oil and condensate production for 2015 was 126.78 thousand barrels per day, which was increasing by 0.33 thousand barrels per day (0.26 per cent) compared to previous year, 126.45 thousand barrels per day.

In 2015, the Brunei's average crude oil and condensate export was 120.59 thousand barrels per day, increased by 3.02 thousand barrels per day (2.57 per cent) from 117.57 thousand barrels per day in 2014. The main export destinations in 2015 were the ASEAN countries (37.67 per cent). It was followed by India (23.82 per cent), New Zealand (13.69 per cent), South Korea (10.92 per cent), Australia (9.09 per cent), China (2.79 per cent) and Japan (2.02 per cent). About 98.57 per cent was exported as 'Term Sales' whereas the remaining 1.43 per cent was exported as 'Spot Sales'.

In addition the weighted average export price of crude oil and condensate for 20145 is USD53.88/ barrel, decreased by USD50.56/barrel (-48.41 per cent) compared to USD 104.44/barrel in 2014.

Gas

The average natural gas production for 2015 was about 243.03 KBOE per day, increased by 11.32 KBOE per day (4.89 per cent) compared to the previous year, 231.71 KBOE per day. About 10.34 per cent of produced natural gas (25.13 KBOE per day) has been used as fuel for generation of electricity in the country.

Majority of the natural gas was exported as liquefied natural gas (LNG). The average of LNG export in 2015 was 913,902.61 MMBtu per day, increased by 27,529.95 MMBtu per day (3.11 per cent) from 886,372.66 MMBtu per day in 2014. The main export destination was to Japan (63.72 per cent). It was followed by South Korea (20.39 per cent), Taiwan (11.96 per cent), Kuwait (2.00 per cent) and Malaysia at 1.93 per cent.

The average export price of liquefied natural gas (LNG) for 2015 was about USD10.605/MMBtu, declined by USD6.006/MMBtu (-36.16 per cent) compared to 16.611 USD/MMBtu in the previous year.

Term sale' is for a contract period of one year
'Spot sale' is for sale periodically according to the over production
"Deferment" : includes scheduled and unscheduled deferment

19.1 Pengeluaran Produk-Produk Petroleum
Production of Petroleum Products

1,000 Meter Padu / *Cubic Metres*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Gasolin Motor *Motor Gasoline*	220.9	187.7	214.7	152.5	200.6
Diesel	192.6	117.6	161.2	132.0	164.8
Kerosin Dua Penggunaan *Dual Purpose Kerosene*	131.0	61.0	88.5	78.0	86.7

Sumber : Jabatan Tenaga dan Perindustrian, Jabatan Perdana Menteri
Source : Energy and Industry Department, Prime Minister's Office

19.2 Pengeluaran Minyak, Eksport dan Kewajaran Harga Purata
Oil Production, Export and Weighted Average Price

Tahun *Year*	2012	2013	2014	2015
Purata Pengeluaran Minyak (Ribu Tong / Hari) ***Average Oil Production*** *(Thousand Barrel / Day)*	159.01	135.16	126.45	126.78
Purata Eksport Minyak (Ribu Tong / Hari) ***Average Oil Exports*** *(Thousand Barrel / Day)*	149.18	126.35	117.57	120.59
Purata Harga Eksport Minyak (USD / Tong) ***Weighted Average Price of Oil Exports*** *(USD / Barrel)*	117.45	115.03	104.44	53.88

Sumber : Jabatan Tenaga dan Perindustrian, Jabatan Perdana Menteri
Source : Energy and Industry Department, Prime Minister's Office

19.3 Pengeluaran Gas, Eksport LNG dan Kewajaran Harga Purata
Gas Production, LNG Export and Weighted Average Price

Tahun *Year*	2012	2013	2014	2015
Purata Pengeluaran Gas Asli ***Average Natural Gas Production*** (KBOE / Hari) *(KBOE / Day)*	243.74	237.24	231.71	243.03
Gas Cecair Asli ***Liquefied Natural Gas***				
Purata Pengeluaran Gas Cecair Asli (Juta Btu / Hari) *Average LNG Production* *(Million Btu / Day)*	972,708.743	985,588.000	884,349.616	925,690.767
Purata Eksport LNG (Juta Btu / Hari) *Average LNG Export* *(Million Btu / Day)*	971,386.831	981,099.123	886,372.660	913,902.611
Purata Harga Eksport LNG (USD / Juta Btu) *Weighted Average Price of LNG Export* *(USD / Million Btu)*	17.351	16.384	16.611	10.605

Sumber : Jabatan Tenaga dan Perindustrian, Jabatan Perdana Menteri
Source : Energy and Industry Department, Prime Minister's Office

19.4 Penggunaan Domestik Minyak dan Gas
Domestic Consumption of Oil and Gas

Ribu m^3 / *Thousand* m^3

Tahun *Year*	2012	2013	2014	2015
Motor Gasoline (Mogas) :	340.05	346.06	355.86	361.27
Premium RON 97	280.36	290.56	305.16	313.75
Super RON 92	12.99	9.75	6.59	4.12
Regular RON 85	46.70	45.75	44.11	43.40
Diesel	343.06	320.25	306.11	328.68
Kerosene/Jet A-1	106.88	110.58	94.25	96.03
LPG	30.98	31.26	31.76	32.57
Gas [1]	1,672,527	1,652,506	1,643,575	1,687,809

Sumber : Jabatan Tenaga dan Perindustrian, Jabatan Perdana Menteri
Source : Energy and Industry Department, Prime Minister's Office

Nota : [1] Tidak termasuk penggunaan gas dari BLNG dan BMC
Note : Excluding gas consumed by BLNG and BMC

Nota Keterangan

20 LOGISTIK

Bagi perangkaan Mel pada tahun 2015 terdapat penurunan pada paket kecil sebanyak 12.5 peratus jika dibandingkan dengan tahun 2014. Manakala bagi pengendalian mel surat 2015 menurun sebanyak 3 peratus dibandingkan dengan tahun 2014. Walaupun pengendalian mel surat menurun sedikit, ini secara tidak langsung menggambarkan bahawa penggunaan surat masih lagi dipraktikkan di Negara Brunei Darussalam secara resmi atau tidak.

Bahan bercetak pada tahun 2015 menurun sebanyak 9 peratus, ini menunjukan penjimatan dalam perbelanjaan kepada syarikat-syarikat tempatan mahupun Kerajaan dalam membuat inisiatif dalam mempromosikan isu-isu semasa serta produk dan perkhidmatan organisasi masing-masing kepada pelanggan-pelanggan domestik mereka melalui bahan bercetak.

Explanatory Note

20 LOGISTICS

For Mail statistics in 2015, there was a decrease by 12.5 per cent in small package delivery compared to year 2014, on the other hand for the year 2015 mail processing has decreased by 3 per cent compared to 2014. The slight decrease however still reflects that sending letters are still widely practiced in Brunei Darussalam.

Printed matters during the year 2015 has decreased significantly by 9 per cent. This decrease shows savings in expenses to the private and public sector using printed matters as an initiative to promote current issues and their products and services to their local clients.

20.1 Mel dan Muatan
Mail and Freight

Kilogram / *Kilogramme*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Mel ***Mail***					
Masuk *Inward*	233,017	189,474	222,734	621,382	719,071
Keluar *Outward*	46,045	25,012	34,990	213,986	403,906
Muatan ***Freight***					
Masuk *Inward*	16,765,072	15,123,352	10,401,659	11,955,101	12,313,097
Keluar *Outward*	11,360,807	8,740,164	5,805,777	8,350,245	8,760,065

Sumber : Jabatan Penerbangan Awam, Kementerian Perhubungan
Source : Civil Aviation Department, Ministry of Communications

20.2 Pemunggahan dan Pengisian Kargo Pengangkutan Laut mengikut Negara Asal atau Destinasi
Seaborne Cargo Discharged and Loaded by Country of Origin or Destination

Muatan Tan / *Freight Tonne*

Negeri Asal atau Destinasi *Country of Origin or Destination*	2014		2015	
	Punggah *Discharged*	Muat *Loaded*	Punggah *Discharged*	Muat *Loaded*
Australia	843	-	7,039	807
China	73,546	-	447,041	350
Hong Kong SAR	9,699	-	51,379	5
Indonesia	5,411	-	96,849	1,008
Japan	8,631	1,718	81,840	20
Malaysia	64,943	3,808	381,593	22,700
Philippines	-	-	9,289	1,950
Rep of Korea	-	-	63,715	312
Singapore	114,602	7,655	425,528	19,252
Taiwan	-	-	26,451	50
Thailand	34,372	-	174,763	351
Viet Nam	12,602	-	23,562	1,367
Lain-Lain Negeri *Other Countries*	498,213	9,900	76,494	6,089
Jumlah ***Total***	**822,862**	**23,081**	**1,865,543**	**54,261**

Sumber : Jabatan Pelabuhan-Pelabuhan, Kementerian Perhubungan
Source : Ports Department, Ministry of Communications

20.3 Perkhidmatan Pos
Postal Services

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Pejabat Pos *Post Office*	24	24	25	26	26
Bilangan Peti Surat *Numbers of Letter Box*	12,602	12,602	12,602	12,602	11,703
(Keping / *Pieces*)					
Surat *Letters*	7,939,949	7,250,791	6,679,229	7,281,242	7,066,158
Poskad *Postcards*	96,461	58,656	34,247	24,324	34,820
Bahan Bercetak *Printed Matters*	592,605	385,946	288,503	365,175	332,350
Barang Berdaftar *Registered Articles*	131,025	130,334	149,941	166,126	173,511
Paket Kecil *Small Packets*	58,034	98,109	116,254	183,059	160,091
Bungkusan *Parcels*	17,935	19,554	21,842	22,109	19,706
Poslaju *Speedpost*	58,608	61,240	74,434	99,790	108,891

Sumber : Jabatan Perkhidmatan Pos, Kementerian Perhubungan
Source : Postal Services Department, Ministry of Communications

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015
BDSYB 2015

UTILITI AWAM DAN INFRASTRUKTUR
PUBLIC UTILITIES AND INFRASTRUCTURE

SEKSYEN 21 **ELEKTRIK DAN AIR**
SECTION 21 ***ELECTRICITY AND WATER***

SEKSYEN 22 **PENGANGKUTAN DAN PERHUBUNGAN**
SECTION 22 ***TRANSPORT AND COMMUNICATIONS***

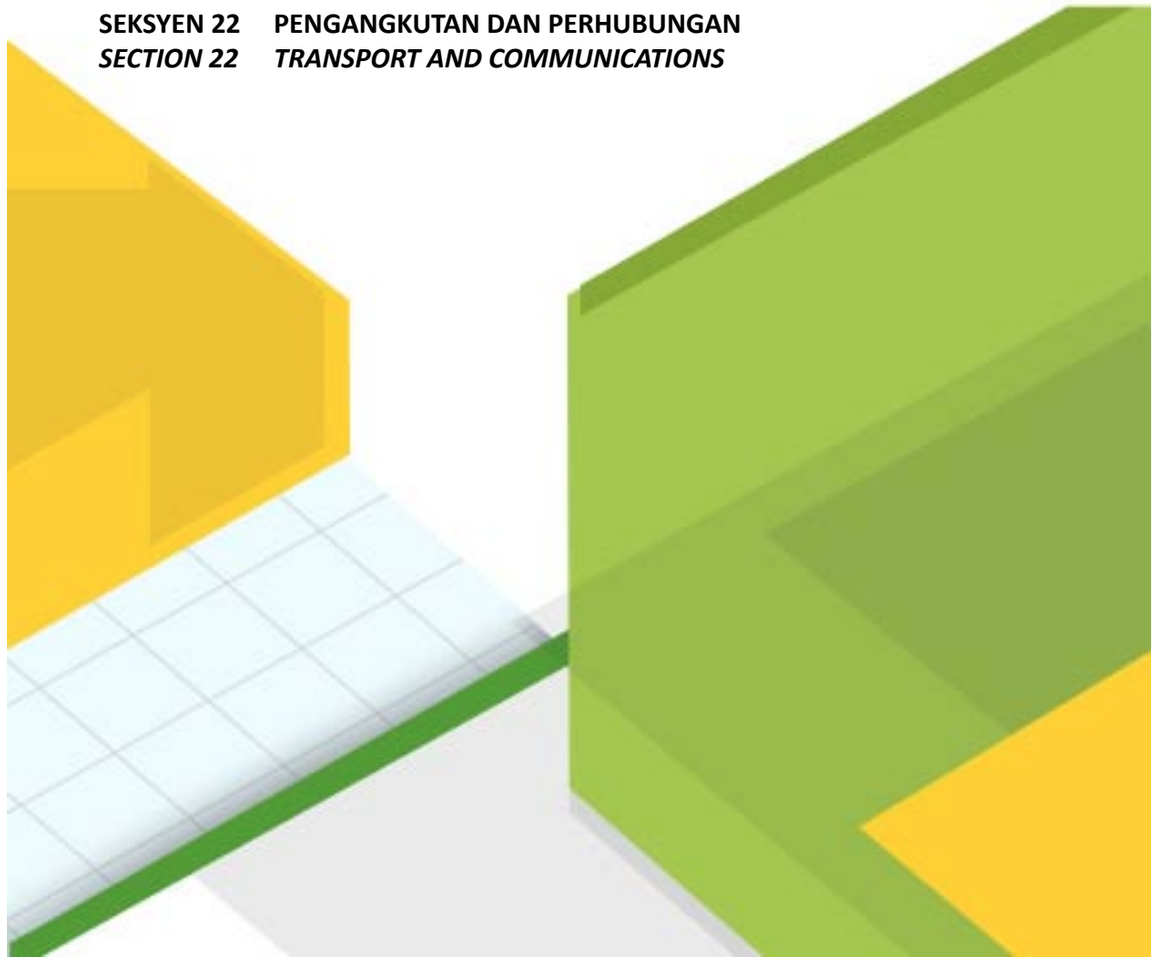

Nota keterangan

21 ELEKTRIK DAN AIR

Elektrik

Pada tahun 2015, jumlah pengeluaran tenaga elektrik bagi Negara Brunei Darussalam adalah sebanyak 4,198,786,300 KWh dengan peningkatan 3.56 peratus berbanding 4,054,602,942 KWh pada tahun 2014. Penggunaan elektrik tertinggi bagi tahun 2015 adalah sektor Kediaman, iaitu 36.13 peratus. Ini diikuti oleh sektor Perdagangan (25.64 peratus), sektor Kerajaan (22.78 peratus) dan sektor Industri (15.45 peratus).

Air

Pada tahun 2015, penggunaan air adalah sebanyak 87,719 ribu meter padu iaitu penggunaan Domestik 78,863 ribu meter padu dan penggunaan Perdagangan adalah 8,855 ribu meter padu.

Elektrik

Bagi perkhidmatan elektrik, pihak Kerajaan akan terus mempastikan usaha-usaha untuk menambah kapasiti penjanaan dan pengukuhan sistem-sistem penghantaran dan pembahagian yang mencukupi dan berkualiti. Perkembangan ini adalah dihasratkan bagi memenuhi keperluan tenaga elektrik yang terus meningkat bagi bekalan tenaga elektrik daripada sektor Kediaman, Perdagangan, Kerajaan serta Industri.

Air

Bekalan air paip telah bermula diseluruh negara sejak tahun 1970an. Pada awal tahun 1980an, satu pelan induk bagi bekalan air telah digubal untuk meningkatkan bekalan air bagi memenuhi permintaan yang bertambah disebabkan pertambahan penduduk dan perkembangan ekonomi.

Perkhidmatan bekalan air di negara ini telah menempuh pelbagai kemajuan termasuk penggunaan teknologi baru dalam loji rawatan air, penghantaran dan pembahagian paip air. Perkembangan ini adalah dicadangkan untuk memenuhi keperluan yang terus meningkat bagi perkhidmatan air daripada komersil / industri baru dan kawasan perumahan.

Explanatory Note

21 ELECTRICITY AND WATER

Electricity

In 2015, the total production of electricity for Brunei Darussalam was 4,198,786,300 KWh, an increase of 3.56 per cent from 4,054,602,942 KWh in 2014. The largest electricity consumer in 2015 was Residential sector which consumed 36.13 per cent of the total electricity consumption of the country. It was followed by Commercial (25.64 per cent), Government (22.78 per cent) and Industry (15.45 per cent).

Water

In 2015, the water consumption was 87,719 thousand cubic metres whereas Domestic Consumption is 78,863 thousand cubic metres and Commercial Cosumption is 8,855 thousand cubic metres.

Electricity

For electrical services, the Government will continue to ensure efforts to increase electricity generation capacity and strengthen a sufficient and high quality of transmission and distribution systems in the country. These developments are intended to meet the continuously growing demand for electricity supply from Residential, Commercial, Government and Industry sectors.

Water

The introduction of piped water supply throughout the country began in the 1970s. In the early 1980s, the government formulated a Master Plan, which aimed to meet the raising demand resulting from the growth of population and development activities.

The water services in the country have undergone various developments including adoption of new technology in water treatment plants, transmission and distribution of piped water. These developments were intended to meet the continuously growing demands for water services from new commercial / industrial and housing areas.

21.1 Pengeluaran Elektrik
Production of Electricity

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kapasiti Penjanaan *Generation Capacity (MW)*	745.90	768.30	774.70	777.00	777.70
Permintaan Tertinggi *Peak Demand (MW)*	573.06	595.29	600.74	642.59	642.19
Pengeluaran *Production (KWh)*	3,722,980,557	3,928,667,138	3,961,805,581	4,054,602,942	4,198,786,300
Pertambahan Pengeluaran Daripada Tahun Lepas ***Increase in Production Over Previous Year***					
(KWh)	(69,248,997)	205,686,581	33,138,444	92,797,361	144,183,358
(Peratus / *Percentage*)	(1.83)	5.52	0.84	2.34	3.56

Sumber : Jabatan Tenaga dan Perindustrian, Jabatan Perdana Menteri
Source : Energy and Industry Department, Prime Minister's Office

21.2 Penggunaan Elektrik
Consumption of Electricity

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Penggunaan *Consumption* (KWh)	**3,389,439,197**	**3,608,770,725**	**3,553,037,255**	**3,765,523,941**	**3,787,908,025**
Kediaman *Residential*	1,201,699,457	1,338,266,257	1,338,547,292	1,338,884,296	1,368,401,758
Perdagangan *Commercial*	877,965,479	967,866,786	970,714,021	1,015,497,689	971,103,349
Kerajaan *Government*	733,873,519	659,555,116	647,592,149	767,535,676	862,977,327
Lain-lain *Others*	575,900,742	643,082,566	596,183,793	643,606,280	585,425,590
Pertambahan Penggunaan daripada Tahun Lepas ***Increase in Consumption over Previous Year***					
(KWh)	61,871,784	219,331,528	(55,733,470)	212,486,686	22,384,084
(Peratus / *Percentage)*	1.86	6.47	(1.54)	5.98	0.59
Bekalan Elektrik Diliputi *Coverage in Electricity Supply*					
(Peratus / Percentage)	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9

Sumber : Jabatan Tenaga dan Perindustrian, Jabatan Perdana Menteri
Source : Energy and Industry Department, Prime Minister's Office

21.3 Pengeluaran dan Penggunaan Air
Water Production and Consumption

Ribu Meter Padu / *Thousand Cubic Metres*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Pengeluaran Air ***Water Production***	**166,161**	**167,396**	**162,990**	**166,129**	**152,471**
Penggunaan Air ***Water Consumption***	**66,781**	**92,749**	**80,819**	**90,343**	**87,719**
Penggunaan Domestik *Domestic Consumption*	62,487	83,820	72,395	81,125	78,863
Penggunaan Perdagangan *Commercial Consumption*	4,294	8,929	8,424	9,218	8,855
Jumlah Meter Air ***Total of Water Metres***	**86,270**	**88,037**	**91,780**	**95,902**	**100,633**

Sumber : Jabatan Kerja Raya, Kementerian Pembangunan
Source : Public Works Department, Ministry Of Development

Nota Keterangan

22 PENGANGKUTAN DAN PERHUBUNGAN

Pengangkutan

Rangkaian jalanraya di Negara Brunei Darussalam memainkan peranan penting bagi keseluruhan pertumbuhan dan pembangunan negara. Pada tahun 2015, panjang jalanraya mencatatkan kira-kira 3,234.57 kilometer, ini termasuk 2,998.49 kilometer jalan raya di bawah kawalan Jabatan Kerja Raya, 136.06 kilometer jalan raya di bawah kawalan Jabatan Daerah dan 100.02 kilometer jalan raya di bawah kawalan Angkatan Bersenjata DiRaja Brunei.

Pada tahun 2015, bilangan kenderaan berdaftar dan berlesen adalah sebanyak 306,510. Manakala jumlah kenderaan yang baru berdaftar adalah sebanyak 14,866 menurun sebanyak 18.4 peratus berbanding tahun 2014.

Perhubungan

Pada tahun 2015 terdapat sebanyak 38.4 ribu talian telefon dan kadar kepadatan talian telefon bagi setiap 100 penduduk adalah 9.2 peratus.

Dalam sektor perhubungan, perkhidmatan-perkhidmatan telekomunikasi sentiasa dipertingkatkan. Penduduk-penduduk luar bandar dan pendalaman kini sama-sama dapat menikmati kemudahan perkhidmatan telekomunikasi dengan terlaksananya projek-projek telekomunikasi luar bandar dan pendalaman.

Perkhidmatan Perhubungan antarabangsa pula dipertingkatkan dengan terlaksananya sistem kabel dasar laut Asia-Tenggara, Timur Tengah, Eropah Barat (SEA-ME-WE3) yang menyediakan akses yang lebih besar.

Perkhidmatan-perkhidmatan telekomunikasi juga dipertingkatkan seperti kad pra-bayar, telefon awam, internet jalur lebar (e-speed), perkhidmatan tambah nilai seperti kad pra-bayar internet, kad pra-bayar panggilan antarabangsa dan pengenalan nombor pemanggil (caller line identification). Perkhidmatan-perkhidmatan lain seperti litar sewa dan internet juga boleh diperolehi.

Explanatory Note

22 TRANSPORTATION AND COMMUNICATION

Transportation

The road network in Brunei Darussalam plays a vital role in the overall growth and development of the country. In 2015, the length of road was recorded at about 3,234.57 kilometres which includes 2,998.49 kilometres roads under supervision by Public Works Department, 136.06 kilometres roads under supervision by District Offices and 100.02 kilometres roads under supervision by Royal Brunei Armed Forces.

In 2015, the number of registered vehicles and licensed was 306,510. Meanwhile, the number of newly registered vehicles was 14,866, a decrease of 18.4 per cent compared to 2014.

Communication

In 2015, there were 38.4 thousands telephone lines and the telephone density rate was 9.2 per cent for every 100 population.

In the communication sector, telecommunication services are continuously upgraded. With the implementation of telecommunications project in rural and remote areas, residents are now able to enjoy improvements in telecommunication services.

Furthermore improvements in international communication with the implementation of submarine cable for South-East-Asia, Middle East, Western Europe (SEA-ME-WE3) which provides greater accessibility.

The telecommunication services have improved further with the introduction of various facilities such as prepaid card, public phone, wide-stripe internet, (e-speed) value-added services like internet prepaid card, international call prepaid card and caller line identification. Other services like hired circuit and internet are also available.

22.1 Panjang Jalan Raya
Length of Road

Kilometer / *Kilometre*

Tahun *Year*	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Penjenisan mengikut Pentadbiran ***Administrative Classification***					
Jalan Raya Di bawah Kawalan JKR *Roads Under Supervision by PWD*	2,878.80	2,908.90	2,935.83	2,976.12	2,998.49
Jalan Raya Di bawah Kawalan Pejabat Daerah *Roads Under Supervision by District Office*	146.61	110.74	138.21	120.65	136.06
Jalan Raya Di bawah Kawalan ABDB *Road Under Supervision by RBAF*	101.94	103.04	92.86	94.40	100.02
Jumlah ***Total***	**3,127.35**	**3,122.68**	**3,166.90**	**3,191.17**	**3,234.57**

Sumber : Jabatan Kerja Raya, Kementerian Pembangunan, Pejabat Daerah, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Angkatan Bersenjata DiRaja Brunei (ABDB), Kementerian Pertahanan
Source : *Public Works Department, Ministry of Development, District Office, Ministry of Home Affairs, Royal Brunei Armed Forces (RBAF), Ministry of Defence*

22.2 Bilangan Kenderaan Bukan Kerajaan yang Baru Berdaftar
Number of Newly Registered Non-Government Vehicle

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kenderaan Bukan Kerajaan ***Non-Government Vehicles***					
Kereta Persendirian [1] *Private Cars*	14,608	17,356	17,838	17,368	14,090
Teksi *Taxi*	-	-	-	2	3
Kenderaan Barangan *Goods Vehicles*	452	417	406	298	299
Bas [2] *Buses*	88	107	59	74	74
Motosikal dan Skuter *Motorcycles and Scooters*	590	656	452	332	257
Lain-Lain Kenderaan [3] *Other Vehicles*	26	26	33	27	44
Jumlah ***Total***	**15,764**	**18,562**	**18,788**	**18,101**	**14,767**

Sumber : Jabatan Pengangkutan Darat, Kementerian Perhubungan
Source : Land Transport Department, Ministry of Communications

Nota : (1) Jenis kelas ini termasuk kereta estate dan land rover/cruisers
Note : This class includes estate cars and land rover/cruisers
(2) Jenis kelas ini termasuk bas kecil
This class includes mini-buses
(3) Jenis kelas ini termasuk alat-alat mesin perusahaan bergerak sendiri (road rollers, bulldozer, graders dll.)
This class includes automotive construction plant (road rollers, bulldozer, graders etc.)

22.3 Bilangan Kenderaan Kerajaan yang Baru Berdaftar
Number of Newly Registered Government Vehicle

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kenderaan Kerajaan ***Government Vehicles***					
Kereta Persendirian [1] *Private Cars*	82	56	45	84	73
Kenderaan Barangan *Goods Vehicles*	39	10	17	18	13
Bas [2] *Buses*	5	13	7	6	3
Motosikal dan Skuter *Motorcycles and Scooters*	9	2	88	2	3
Lain-Lain Kenderaan [3] *Other Vehicles*	1	8	5	2	7
Jumlah ***Total***	**136**	**89**	**162**	**112**	**99**

Sumber : Jabatan Pengangkutan Darat, Kementerian Perhubungan
Source : Land Transport Department, Ministry of Communications

Nota : (1) Jenis kelas ini termasuk kereta estate dan land rover/cruisers
Note : This class includes estate cars and land rover/cruisers
(2) Jenis kelas ini termasuk bas kecil
This class includes mini-buses
(3) Jenis kelas ini termasuk alat-alat mesin perusahaan bergerak sendiri (road rollers, bulldozer, graders dll.)
This class includes automotive construction plant (road rollers, bulldozer, graders etc.)

22.4 Bilangan Kenderaan Bukan Kerajaan Berdaftar dan Dilesenkan
Number of Registered Non-Government Vehicle and Licensed

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kenderaan Bukan Kerajaan ***Non-Government Vehicles***					
Kereta Persendirian (1) *Private Cars*	131,746	217,369	240,944	262,649	292,857
Teksi *Taxi*	13	-	2	10	28
Kenderaan Barangan *Goods Vehicles*	9,296	13,228	12,378	19,379	4,748
Bas (2) *Buses*	1,589	2,105	2,018	3,234	648
Motosikal dan Skuter *Motorcycles and Scooters*	3,052	3,398	3,842	4,188	4,910
Lain-Lain Kenderaan (3) *Other Vehicles*	645	816	600	1,406	111
Jumlah ***Total***	**146,341**	**236,916**	**259,784**	**290,866**	**303,302**

Sumber : Jabatan Pengangkutan Darat, Kementerian Perhubungan
Source : Land Transport Department, Ministry of Communications

Nota : (1) Jenis kelas ini termasuk kereta estate dan land rover/cruisers
Note : This class includes estate cars and land rover/cruisers
(2) Jenis kelas ini termasuk bas kecil
This class includes mini-buses
(3) Jenis kelas ini termasuk alat-alat mesin perusahaan bergerak sendiri (road rollers, bulldozer, graders dll.)
This class includes automotive construction plant (road rollers, bulldozer, graders etc.)

22.5 Bilangan Kenderaan Kerajaan Berdaftar dan Dilesenkan
Number of Registered Government Vehicles and Licensed

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Kenderaan Kerajaan ***Government Vehicles***					
Kereta Persendirian (1) *Private Cars*	997	767	952	2,300	1,720
Kenderaan Barangan *Goods Vehicles*	447	338	348	608	708
Bas (2) *Buses*	110	64	100	184	188
Motosikal dan Skuter *Motorcycles and Scooters*	228	327	162	356	514
Lain-Lain Kenderaan (3) *Other Vehicles*	63	59	54	84	78
Jumlah ***Total***	**1,845**	**1,555**	**1,616**	**3,532**	**3,208**

Sumber : Jabatan Pengangkutan Darat, Kementerian Perhubungan
Source : Land Transport Department, Ministry of Communications

Nota : (1) Jenis kelas ini termasuk kereta estate dan land rover / cruisers
Note : This class includes estate cars and land rover / cruisers
(2) Jenis kelas ini termasuk bas kecil
This class includes mini-buses
(3) Jenis kelas ini termasuk alat-alat mesin perusahaan bergerak sendiri (road rollers, bulldozer, graders dll.)
This class includes automotive construction plant (road rollers, bulldozer, graders etc.)

22.6 Perjalanan Pesawat dan Penumpang
Aircraft Movement and Passenger

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Perjalanan Pesawat (Bilangan) ***Aircraft Movement (Number)***					
Berjadual *Scheduled*	12,916	13,038	13,124	12,989	12,990
Tidak Berjadual *Non-scheduled*	3,596	772	954	861	980
Sewa Khas *Chartered*	29	-	-	-	-
Penumpang (Orang) ***Passenger (Persons)***					
Masuk *Inward*	814,898	715,028	739,461	717,096	733,249
Keluar *Outward*	808,584	705,094	735,849	716,869	740,010
Persinggahan *Transit*	393,656	260,761	239,206	212,925	243,797

Sumber : Jabatan Penerbangan Awam, Kementerian Perhubungan
Source : Civil Aviation Department, Ministry of Communications

22.7 Kapal / Bot Berlesen
Vessels / Boats Licensed

Nombor / *Number*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Bot Kargo *Cargo Boats*	8	8	8	5	-
Bot Penumpang *Passenger Boats*	145	138	129	123	114
Bot Nelayan / Kapal Peranginan *Fishing Boats / Leisure Crafts*	66	1,246	899	644	1,055
Kapal Kerajaan *Government Vessels*	54	22	34	31	25

Sumber : Jabatan Laut, Kementerian Perhubungan
Source : Marine Department, Ministry of Communications

22.8 Telekomunikasi
Telecommunication

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Jumlah Talian Pertukaran Terus ('000) ***Total of Direct Exchange Lines ('000)***	**79.8**	**70.9**	**56.7**	**48.2**	**38.4**
Kepadatan Telefon (setiap 100 Penduduk) *Teledensity (per 100 Population)*	20.3	17.7	14.0	11.7	9.2
Trafik Tel. Antarabangsa (Juta Minit) *International Tel. Traffic (Million Minutes)*	10.7	6.5	5.2	4.9	3.5
Pelanggan Perkhidmatan Pager *Pager Paging Services*	1,711	1,056	248	-	-
Pelanggan Telefon Bergerak ***Mobile Subscriber***	**443,161**	**469,740**	**468,814**	**465,767**	**463,384**
Pos Berbayar *Postpaid*	65,736	72,203	72,120	77,111	78,161
Prabayar *Prepaid*	377,425	397,537	396,694	388,656	385,223
Kadar Penembusan Telefon Bergerak *Mobile Penetration Rate*	112.7	117.5	115.4	113.1	111.1

Sumber : Telekom Brunei Berhad (TelBru), Pihak Berkuasa Industri Teknologi Info-Komunikasi Negara Brunei Darussalam (AITI)
Source : Telekom Brunei Berhad (TelBru), Authority for Info-Communications Technology Industry of Brunei Darussalam (AITI)

22.8 Telekomunikasi (Sambungan)
Telecommunication (Continued)

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Pelanggan Internet ***Internet Subscribers***	**50,457**	**52,498**	**52,682**	**52,757**	**45,481**
Jalur Lebar Talian Tetap dan Bergerak *Fixed and Mobile Broadband*	46,207	49,161	51,038	52,737	45,465
Jalur Lebar Talian Tetap *Fixed Broadband*	20,503	17,768	23,841	26,270	26,270
Jalur Lebar Bergerak *Mobile Broadband*	25,704	31,393	27,197	26,467	19,195
Dial-up *Dial-up*	4,250	3,337	1,644	20	16
Kadar Penembusan Internet *Internet Penetration Rate*	12.8	13.1	13.0	12.8	10.9

Sumber : Telekom Brunei Berhad (TelBru), Pihak Berkuasa Industri Teknologi Info-Komunikasi Negara Brunei Darussalam (AITI)
Source : Telekom Brunei Berhad (TelBru), Authority for Info-Communications Technology Industry of Brunei Darussalam (AITI)

22.9 Orang Keluar dan Masuk Negara Brunei Darussalam
Persons Entering and Leaving Brunei Darussalam

Orang / *Person*

Bulan *Month*	2014			2015		
	Jumlah ***Total***	Masuk *Inward*	Keluar *Outward*	**Jumlah** ***Total***	Masuk *Inward*	Keluar *Outward*
Januari *January*	1,076,680	532,669	544,011	1,015,339	524,984	490,355
Februari *February*	960,412	482,099	478,313	1,021,188	523,976	497,212
Mac *March*	1,237,898	615,014	622,884	1,070,727	544,845	525,882
April *April*	966,855	478,140	488,715	965,433	496,631	468,802
Mei *May*	1,083,866	541,177	542,689	1,129,661	565,414	564,247
Jun *June*	1,183,964	602,313	581,651	1,115,846	568,975	546,871
Julai *July*	1,083,735	543,070	540,665	1,294,367	655,768	638,599
Ogos *August*	1,086,965	554,185	532,780	1,105,258	548,525	556,733
September *September*	1,097,608	553,146	544,462	1,296,681	652,383	644,298
Oktober *October*	1,026,156	521,423	504,733	1,063,783	531,933	531,850
November *November*	1,076,433	542,937	533,496	1,122,154	561,906	560,248
Disember *December*	1,520,932	767,535	753,397	1,699,856	852,855	847,001
Jumlah ***Total***	**13,401,504**	**6,733,708**	**6,667,796**	**13,900,293**	**7,028,195**	**6,872,098**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

22.10 Ketibaan dan Bertolak melalui Udara, Laut dan Darat
Arrivals and Departure by Air, Sea and Land

Orang / *Person*

Tahun *Year*	2011	2012	2013	2014	2015
Ketibaan mengikut Jenis Pengangkutan ***Arrivals by Mode of Transport***					
Udara *Air*	456,075	481,669	528,042	491,841	528,850
Laut *Sea*	136,597	134,074	130,778	124,399	141,878
Darat *Land*	4,318,455	5,037,832	5,042,261	6,117,468	6,357,467
Jumlah ***Total***	**4,911,127**	**5,653,575**	**5,701,081**	**6,733,708**	**7,028,195**
Bertolak mengikut Jenis Pengangkutan ***Departure by Mode of Transport Udara***					
Udara *Air*	478,924	484,220	533,312	520,286	521,206
Laut *Sea*	129,256	124,933	119,654	115,088	138,092
Darat *Land*	4,216,991	4,992,809	5,145,988	6,032,422	6,212,800
Jumlah ***Total***	**4,825,171**	**5,601,962**	**5,798,954**	**6,667,796**	**6,872,098**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs

22.11 Ketibaan Pelancong mengikut Negara Asal
Tourists Arrival by Country Residence

Orang / *Person*

Negara Asal *Country of Origin*	2011	2012	2013	2014	2015
ASEAN :	**124,186**	**115,760**	**122,722**	**113,541**	**118,719**
Cambodia	227	216	774	331	251
Indonesia	20,350	18,245	18,109	15,381	17,152
Lao PDR	123	165	664	196	125
Malaysia	61,470	56,214	57,476	54,969	57,986
Myanmar	522	567	1,050	544	618
Philippines	17,446	19,149	18,868	18,572	17,922
Singapore	16,221	15,845	17,819	16,476	16,230
Thailand	4,809	3,990	6,063	5,533	5,831
Viet Nam	3,018	1,369	1,899	1,539	2,604
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**25,780**	**17,902**	**19,385**	**17,317**	**17,488**
Denmark	363	256	268	258	250
France	2,301	1,875	2,172	1,729	1,700
Germany	1,819	1,697	1,890	1,958	1,923
Ireland	699	376	352	370	303
Italy	676	559	603	537	543
Netherlands	1,332	1,429	1,599	1,653	1,348
Sweden	368	352	339	316	292
United Kingdom	18,222	11,358	12,162	10,496	11,129

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Kemajuan Pelancongan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs, Tourism Development Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

22.11 Ketibaan Pelancong mengikut Negara Asal (Sambungan)
Tourists Arrival by Country Residence (Continued)

Orang / *Person*

Negara Asal *Country of Origin*	2011	2012	2013	2014	2015
	92,095	**75,446**	**82,797**	**70,131**	**82,006**
LAIN-LAIN : ***OTHERS :***					
Australia	18,845	11,877	13,823	9,966	9,972
Bangladesh	1,004	987	1,365	1,281	1,531
Canada	2,411	2,230	2,443	2,260	2,245
China	32,853	27,463	30,481	26,473	36,886
India	4,616	5,092	6,281	6,046	6,379
Japan	4,140	4,294	5,747	4,671	4,336
Rep. of Korea	1,696	4,249	2,344	2,026	2,871
Nepal	986	677	878	787	1,092
New Zealand	10,381	1,635	1,671	1,593	1,641
Norway	400	337	810	459	348
Oman	266	242	243	435	366
Pakistan	579	508	537	662	621
Sri Lanka	388	495	497	389	352
Taiwan	1,438	2,547	1,890	1,395	1,744
U.S.A	4,200	4,048	5,162	3,798	3,704
Lain-Lain Negeri *Other Countries*	7,892	8,765	8,625	7,890	7,918
Jumlah ***Total***	**242,061**	**209,108**	**224,904**	**200,989**	**218,213**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Kemajuan Pelancongan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs, Tourism Development Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

22.12 Ketibaan mengikut Kerakyatan dan Tujuan Melawat, 2015
Arrivals by Nationality and Purpose of Visit, 2015

Orang / *Persons*

Negara Asal *Country of Origin*	Jumlah *Total*	Saudara *Relatives*	Pameran *Exhibition*	Cuti *Holiday*
	118,719	**18,554**	**943**	**34,532**
ASEAN :				
Cambodia	251	16	3	73
Indonesia	17,152	1,557	179	3,761
Lao PDR	125	8	-	22
Malaysia	57,986	9,388	546	17,162
Myanmar	618	148	2	131
Philippines	17,922	5,141	16	5,958
Singapore	16,230	1,736	77	3,735
Thailand	5,831	377	117	2,371
Viet Nam	2,604	183	3	1,319
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**17,488**	**1,913**	**32**	**5,371**
Denmark	250	7	2	101
France	1,700	102	5	422
Germany	1,923	123	2	807
Ireland	303	47	-	104
Italy	543	13	1	211
Netherlands	1,348	165	1	349
Sweden	292	8	2	166
United Kingdom	11,129	1,448	19	3,211

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Kemajuan Pelancongan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs, Tourism Development Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

22.12 Ketibaan mengikut Kerakyatan dan Tujuan Melawat, 2015 (Sambungan)
Arrivals by Nationality and Purpose of Visit, 2015 (Continued)

Orang / *Person*

Negara Asal *Country of Origin*	Jumlah *Total*	Saudara *Relatives*	Pameran *Exhibition*	Cuti *Holiday*
LAIN-LAIN : ***OTHERS :***	**82,006**	**5,901**	**127**	**49,001**
Australia	9,972	943	23	3,578
Bangladesh	1,531	157	6	377
Canada	2,245	577	4	1005
China	36,886	591	29	31,962
India	6,379	1,746	14	1,030
Japan	4,336	62	7	2,729
Rep. of Korea	2,871	126	12	954
Nepal	1,092	207	-	106
New Zealand	1,641	206	2	519
Norway	348	32	-	128
Oman	366	67	4	111
Pakistan	621	120	4	58
Sri Lanka	352	82	-	78
Taiwan	1,744	160	6	1,129
U.S.A	3,704	314	5	1,295
Lain-Lain Negeri *Other Countries*	7,918	511	11	3,942
Jumlah ***Total***	**218,213**	**26,368**	**1,102**	**88,904**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Kemajuan Pelancongan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs, Tourism Development Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

22.12 Ketibaan mengikut Kerakyatan dan Tujuan Melawat, 2015 (Sambungan)
Arrivals by Nationality and Purpose of Visit, 2015 (Continued)

Orang / *Person*

Negara Asal *Country of Origin*	Kerajaan *Government*	Singgah *Transit*	Perniagaan *Business*	Lain-Lain *Others*
ASEAN :	**3,989**	**16,532**	**24,122**	**20,047**
Cambodia	87	5	12	55
Indonesia	819	4,744	1,412	4,680
Lao PDR	78	-	3	14
Malaysia	1,223	9,016	13,134	7,517
Myanmar	90	5	76	166
Philippines	215	1,849	1,119	3,624
Singapore	806	329	7,252	2,295
Thailand	574	285	680	1,427
Viet Nam	97	299	434	269
PERSEKUTUAN EROPAH : ***EUROPEAN UNION :***	**648**	**1,560**	**5,626**	**2,338**
Denmark	-	7	104	29
France	38	42	861	230
Germany	36	81	639	235
Ireland	3	25	101	23
Italy	2	28	234	54
Netherlands	14	53	492	274
Sweden	8	20	53	35
United Kingdom	547	1,304	3,142	1,458

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Kemajuan Pelancongan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs, Tourism Development Department, Ministry of Primary Resources and Tourism

BRUNEI DARUSSALAM STATISTICAL YEARBOOK 2015 BDSYB 2015

22.12 Ketibaan mengikut Kerakyatan dan Tujuan Melawat, 2015 (Sambungan)
Arrivals by Nationality and Purpose of Visit, 2015 (Continued)

Orang / *Person*

Negara Asal *Country of Origin*	Kerajaan *Government*	Singgah *Transit*	Perniagaan *Business*	Lain-Lain *Others*
LAIN-LAIN : ***OTHERS :***	**1,939**	**5,927**	**11,816**	**7,295**
Australia	109	3,491	1,294	534
Bangladesh	62	18	188	723
Canada	40	68	343	208
China	269	1,017	2,162	856
India	181	126	1,507	1,775
Japan	85	47	1,173	233
Rep. of Korea	108	28	1,380	263
Nepal	291	11	9	468
New Zealand	42	343	354	175
Norway	3	6	126	53
Oman	38	15	33	98
Pakistan	72	44	111	212
Sri Lanka	12	8	52	120
Taiwan	29	44	246	130
U.S.A	240	136	1,426	288
Lain-Lain Negeri *Other Countries*	358	525	1,412	1,159
Jumlah ***Total***	**6,576**	**24,019**	**41,564**	**29,680**

Sumber : Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Kemajuan Pelancongan, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan
Source : Immigration and National Registration Department, Ministry of Home Affairs, Tourism Development Department, Ministry of Primary Resources and Tourism